

PROGRAMMA BEGROTING 2026

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
INLEIDING	4
FINANCIEEL KADER.....	14
PROGRAMMA 1 – FYSIEKE LEEFOMGEVING.....	28
Thema I – De groei en ontwikkeling van de stad	36
Thema II – De duurzame stad	37
Thema III – Het beheer van de stad	38
PROGRAMMA 2 – ECONOMIE, WERK EN ONTWIKKELING.....	40
Thema I – Economische ontwikkeling en werkgelegenheid	44
Thema II – Recreatie en toerisme	46
PROGRAMMA 3 – SOCIALE LEEFOMGEVING	48
Thema I – Inkomen.....	63
Thema II – Participatie en re-integratie	65
Thema III – Wmo	66
Thema IV – Jeugd	69
Thema V – Onderwijs en ontwikkeling	70
Thema VI – Sport.....	71
Thema VII – Cultuur	72
Thema VIII – Welzijn	73
PROGRAMMA 4 – BURGER EN BESTUUR	75
Thema I – Dienstverlening (extern).....	77
Thema II – Burger en samenwerking	78
Thema III – Veiligheid samenleving	78
PROGRAMMA 5 – ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN.....	80
Thema I – Treasury	80
Thema II- OZB en belastingen overige	81
Thema III - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds.....	81
PROGRAMMA 6 – BEDRIJFSVOERING.....	83
Thema I – Dienstverlening (intern).....	85
Thema II – Security & informatiebeveiliging.....	85
Thema III – Middelen	85
Thema IV - Advisering en detachering.....	86
Thema V - Bedrijfsvoering algemeen.....	86
PARAGRAFEN	87
A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	87
B. Onderhoud Kapitaalgoederen.....	95
C. Financiering.....	103

D. Bedrijfsvoering	108
E. Verbonden partijen.....	113
F. Grondbeleid	132
G. Lokale heffingen	134
H. Openbaarheid van bestuur	146
BIJLAGEN	148
1. MIP	148
2. Geraamde baten en lasten.....	154
3. Geprognoseerde balans	161
4. Staat van incidentele baten en lasten 2026-2029	165
5. Staat van reserves en voorzieningen	168

Inleiding

Inleiding

Met deze Programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027–2029 gaan we richting het einde van deze bestuursperiode. Dat is een belangrijk moment. In 2026 richten we ons enerzijds op het uitvoeren van de afspraken uit het huidige raadsakkoord. Tegelijkertijd gaan we in het voorjaar van 2026 aan de slag met het opstellen van nieuwe of aangepaste plannen en afspraken voor de volgende bestuursperiode.

In deze Programmabegroting vertalen we de in het voorjaar van 2025 vastgestelde Kadernota 2026 naar concrete cijfers. Dit is ons huishoudboekje voor het jaar 2026, met een vooruitblik naar de jaren daarna. We geven inzicht in onze huidige en verwachte financiële positie. Hierbij wordt duidelijk dat ook in de komende jaren onze opgaven en ambities onder druk staan. Niet alles kan en niet alles kan (te)gelijk.

De afgelopen periode was het omgaan met (financiële) onzekerheid een rode draad in bijna alle Kadernota's en begrotingen. Dit kwam vooral door besluitvorming, of gebrek daaraan, door het Rijk. Maar we zien ook in bredere zin dat onduidelijkheden, onzekerheden of onvoorziene nieuwe werkelijkheden ons voor nieuwe uitdagingen stellen. Denk bijvoorbeeld aan schaarste-vragen die ontstaan door krapte op de arbeidsmarkt, op het energienet, in stikstofruimte en in het vertrouwen in de overheid en de politiek. De verdere ontwikkeling op deze vraagstukken is lastig te voorspellen en we hebben er maar beperkt invloed op als gemeente. Tegelijkertijd raken deze ontwikkelingen wel de grote opgaven waarvoor we staan. Zoals betaalbaar wonen, zorgen voor gelijke kansen, bestaanszekerheid, klimaat en energie en toekomstbestendige zorg en ondersteuning.

Onze aanpak om met deze onzekerheid en veranderingen om te gaan bestaat uit twee onderdelen. Ten eerste houden we nieuwe ontwikkelingen goed in de gaten, zodat we op tijd kunnen inschatten wat dit betekent voor Veenendaal. Ten tweede blijven we werken volgens de afspraken in het raadsakkoord. Dat geeft ons richting en zorgt ervoor dat we duidelijk, effectief en toekomstgericht kunnen handelen.

In Veenendaal hebben we proactief gereageerd op de financiële impact van het zogenaamde 'ravijnjaar 2026'. In het voorjaar van 2024 hebben we met de samenleving en stakeholders plannen bedacht en keuzes gemaakt om onze begroting voor 2025 en de jaren daarna beheersbaar te houden. We hebben enerzijds gezocht naar ruimte in budgetten, maar er tegelijk ook een aantal inhoudelijke keuzes gemaakt.

Ondanks onze inspanningen en oplossingen, voelen we de negatieve effecten van het 'ravijnjaar' en de herijking van het gemeentefonds. Zonder structurele steun van het Rijk zijn de gevolgen ook voor Veenendaal aanzienlijk. We hebben immers stevige ambities (denk aan investeringen in de fysieke leefomgeving) en tegelijk maatschappelijke uitdagingen met een forse financiële impact. Bijvoorbeeld de toenemende tekorten in de Jeugdzorg. Wij blijven ons inzetten voor onze inwoners, maar kunnen dit niet alleen. Veel hangt af van de ontwikkelingen in de financiële verhouding tussen het Rijk en gemeenten. Daarbij is het van belang om verstandige keuzes te (blijven) maken in onzekere omstandigheden.

We moeten als bestuur, maar ook als samenleving, in staat blijven om samen te doen wat nodig is. We willen dat in Veenendaal iedereen een (t)huis heeft, dat iedereen mee kan doen en we werken aan een duurzame toekomst. In de afgelopen jaren hebben we hiervoor een solide basis gelegd. Ook komend jaar zetten we hierop in. Om ook in de toekomst passende keuzes te kunnen blijven maken versterken we ons

strategisch vermogen. Dit doen we door in te zetten op het versterken van drie kernvermogens:

1. onze advieskracht (kennis): het vermogen om proactief en deskundig richting te geven aan beleid en uitvoering;
2. onze ontwikkelkracht (innovatiekracht): het vermogen om te leren, te vernieuwen en in te spelen op maatschappelijke veranderingen;
3. onze uitvoeringskracht (ondernemerschap): het vermogen om plannen en strategieën effectief en efficiënt te realiseren.

We zijn ons hierbij bewust van de verantwoordelijkheden die we dragen en de last die ook op de schouders van onze inwoners rust. Daarom blijven college en raad in gesprek met de samenleving, waarbij we helder en transparant zijn over onze (financiële) uitdagingen en de maatregelen die we moeten nemen. Tegelijkertijd moeten we ook een beroep doen op de veerkracht van onze samenleving zelf.

Binnen deze context voeren we maatregelen door op het gebied van Jeugdzorg, conform de door de raad gemaakte keuzes in het traject 'Grenzen aan onze jeugdzorg', om zo meer grip te krijgen, wat via deelprojecten kan leiden tot lagere uitgaven. En voor onze ambities in de fysieke leefomgeving geldt dat we ze in de uitvoering wellicht over meerdere jaren moeten spreiden.

We moeten ruimte blijven houden om de sociale basis voor alle inwoners van Veenendaal in stand te houden. Vanuit het oogpunt van bestaanszekerheid bieden we inwoners ondersteuning zodat iedereen mee kan doen in de maatschappij. We hebben daarbij grote waardering voor de waardevolle inzet en bijdrage van vrijwilligers en mantelzorgers.

Tot slot

Hoewel cijfers en begrotingen essentieel zijn voor een goed financieel beleid, ligt onze ware drijfveer in het bouwen aan onze stad en samenleving. We houden daarbij onverminderd vast aan een hoog ambitieniveau, maar wel vanuit een realistisch perspectief.

Dit betekent dat we flexibel moeten blijven en waar nodig bijsturen. De winkel blijft open, maar we spelen continu in op nieuwe inzichten en veranderende omstandigheden. Niets staat vast. We laten ruimte voor voortschrijdend inzicht, nieuwe perspectieven en nieuwe ambities, terwijl we ook heldere en soms moeilijke keuzes moeten maken.

Hoofdlijnen

Financiële hoofdlijnen

Het financieel kader beschrijft de ontwikkeling van het begrotingssaldo van Veenendaal voor de periode 2026–2029. Ook staat erin welke plannen de gemeente heeft om de financiën op orde te houden. Zeker nu er veel onzekerheid is en het lastig is om genoeg geld te vinden voor alles wat nodig is.

Beginsituatie en uitgangspunten

- De begroting is gebaseerd op eerder vastgestelde documenten zoals de Programmabegroting 2025, bestuursrapportages en de Kadernota 2026–2029.
- Technische richtlijnen zijn geactualiseerd, waaronder een renteverlaging van 3,5% naar 3,0% voor financieringsmiddelen.
- De begroting houdt rekening met een jaarlijkse woningbouw van 450 woningen en een bevolkingsgroei van 650 inwoners.

Meerjarenperspectief

- Begrotingssaldo:
 - o 2026: € 0
 - o 2027: € 305.000
 - o 2028: € 404.000
 - o 2029: € 783.000
- Vanaf 2027 wordt het surplus van de algemene reserve niet meer ingezet.

Belangrijke financiële ontwikkelingen

- Meicirculaire 2025: leidt tot hogere bijdragen vanuit het gemeentefonds, compensatie voor jeugdzorgkosten en een vertraagde fasering van de Hervormingsagenda Jeugd.
- De actualisering van het Meerjareninvesteringsplan (MIP) leidt in de jaren 2026 tot en met 2029 tot lagere kapitaallasten door renteverlaging en realistische fasering van investeringen.
- Er is sprake van een structureel risico van € 7,5 miljoen voor Jeugdzorg door kostenstijging en onzekerheid over rijksvergoeding.

Risicobeheersing en weerstandvermogen

- Incidentele risico's: € 10,51 miljoen.
- Structurele risico's: € 5,6 miljoen.
- Beschikbare weerstandscapaciteit:
 - incidenteel: € 36,8 miljoen;
 - structureel: € 8 miljoen .

Financiële kengetallen

- Netto schuldquote: stijgt van 91% in 2026 naar 138% in 2029.
- Solvabiliteit: daalt van 29% in 2026 naar 21% in 2029.
- EMU-saldo: risico overschrijding als gevolg van investeringen.

Voor een toelichting verwijzen we naar het financieel kader en de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.

Strategische Sturing

- Fasering van investeringen in het Meerjareninvesteringsplan (MIP) om financiële druk te spreiden.
- Monitoring van risico's en bijsturing via reguliere P&C-documenten.

Bestuurlijke hoofdlijnen

Voor de bestuurlijke hoofdlijnen van deze Programmabegroting gaan we eerst in op het raadsakkoord, vervolgens op het onderdeel bestuursstijl en tot slot geven we een overzicht op basis van de begrotingsprogramma's.

Raadsakkoord

In het raadsakkoord 2022-2026 staan de belangrijkste thema's en ambities waar we in Veenendaal aan willen werken beschreven. Hieronder beschrijven we aan de hand van deze thema's uit het raadsakkoord wat in de begroting 2026 is benoemd.

De thema's Wonen en Mobiliteit

Er is nog steeds een groot tekort aan woningen. Ook in 2026 blijven we werken aan het oplossen hiervan. We maken bijvoorbeeld afspraken met andere gemeenten in de regio. Ook blijven we, naast verschillende kleinere projecten, inzetten op de grote ontwikkelingen in Groenpoort, het Ambacht, de Tuinstraat en de herontwikkeling van het Franse Gat. Er gebeurt veel op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en we willen al deze plannen zo goed mogelijk en efficiënt uitvoeren. Dat vraagt veel van de mensen en middelen die we beschikbaar hebben. Daarbij zijn er ook uitdagingen op het vlak van stikstofdepositie en ook de beschikbaarheid van voldoende energie is essentieel voor deze ruimtelijke ontwikkelingen. In het programma Energie 2026-2030 werken we daarom aan slimme oplossingen, zoals het bouwen van woningen die rekening houden met het elektriciteitsnet. Ook denken we al vroeg in het proces na over hoe het energiesysteem in nieuwe gebieden eruit moet zien.

Voor het duurzaam bereikbaar houden van Veenendaal en rekening houdend met de verwachte groei van de stad wordt in 2026 een verkeerscirculatieplan opgeleverd als onderdeel van het Omgevingsprogramma Integrale Mobiliteit (OPIM). Daarnaast actualiseren wij het parkeerbeleid voor het centrum, de woongebieden en de bedrijfsterreinen.

In 2026 is de dan geactualiseerde Omgevingsvisie het integrale strategische beleidsdocument voor de fysieke leefomgeving, waaronder wonen, energie en mobiliteit.

Thema Energie en Duurzaamheid

In 2026 werken we verder aan een duurzaam Veenendaal via 3 programmalijnen:

- programma Energie;
- programma Circulair Veenendaal, en
- programma Klimaat, water en groene groei.

Als verdere uitwerking en verdieping van de Omgevingsvisie worden de hierboven genoemde programma's in 2026 als omgevingsprogramma's door het college vastgesteld en wordt de raad over de inhoud en voortgang van de programma's geïnformeerd.

Thema Openbare ruimte en Groen

In 2026 worden op gebiedsniveau nog meer keuzes gemaakt over de inrichting en beheer van de openbare ruimte. We betrekken inwoners onder andere met de inzet van wijkmanagement, en stimuleren bewoners om initiatieven te nemen om de openbare ruimte te verbeteren. In 2026 is er voor de wijkmanagers extra financiële ruimte om initiatieven direct door te voeren.

In 2026 werken we aan het opstellen van het nieuwe Omgevingsplan Openbare Ruimte (OPOR), en geven we uitvoering aan het (met een jaar te verlengen) lopende OPOR 2021-2025.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden en investeringen hebben we veel aandacht voor vergroenen en klimaatadaptatie, het BOSS-principe en toegankelijkheid en veiligheid. In 2026 is een bedrag in het Meerjareninvesteringsplan (MIP) beschikbaar om te investeren in kwantitatief en kwalitatief hoogwaardig groen en een gezonde en groene leefomgeving.

Thema Digitalisering

In 2026 werken we verder aan onze profilering als innovatieve ICT-stad in relatie tot Food. Om zo als stuwende kracht te werken voor een vitale economie. Dit doen we samen met onze partners binnen de ICT-Campus.

Als gemeente gebruiken we digitale middelen om onze dienstverlening betrouwbaar, efficiënt en toegankelijk te maken. We verbeteren onze onlinedienstverlening, zorgen dat onze ICT veilig en stabiel is, en helpen medewerkers om digitaal vaardig te zijn. Ook werken we aan goede en beschikbare gegevens, zodat we beter kunnen sturen op basis van data. Samen met de provinciale archiefinspecteur voeren we een actieplan uit voor het beheer van onze informatie. Daarnaast onderzoeken we hoe we kunstmatige intelligentie (AI) op een verantwoorde manier kunnen inzetten.

Binnen het sociaal domein ontwikkelen we in 2026 de Staat van Veenendaal en de Staat van Educatie verder, waarbij we meer data gedreven gaan werken.

Thema Veiligheid

In 2026 geven we uitvoering aan het huidige Integraal Veiligheidsplan (IVP) en werken we aan een nieuw IVP met doelstellingen gericht op digitale veiligheid, het tegengaan van ondermijning en het voorkomen van maatschappelijke onrust.

In 2026 werken wij ook verder aan de ontwikkeling van het Regionale Veiligheidsteam.

Het meldpunt voor inwoners met onbegrepen gedrag wordt verder ontwikkeld en de samenwerking met partners in het zorg- en veiligheidsdomein wordt versterkt.

In 2026 besteden we op verschillende gebieden extra aandacht aan veiligheid. Bijvoorbeeld bij het programma VISA Veenendaal, dat gaat over meedoen in de samenleving, inburgering en werk. Ook bij de opvang van vluchtelingen en het organiseren van evenementen speelt veiligheid een belangrijke rol.

Thema Zorg en Welzijn

In 2026 geven we verder uitvoering aan het Integraal Beleidskader Sociaal Domein, waarmee we de integrale samenwerking binnen het sociaal domein versterken. De uitvoering richt zich met name op de bestaanszekerheid, de zelfredzaamheid en kwalitatief goede ondersteuning voor inwoners die dit nodig hebben.

Daarnaast gaan we in 2026 aan de slag met het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord. We gaan met partners in de regio verder bouwen aan de beweging naar preventie en gezondheid, met als doel een gezondere samenleving voor alle inwoners. Dit doen we in 2026 door concrete activiteiten waarin de zorg en het sociaal domein samenwerken, zoals de uitvoering van een Mentaal Gezondheidsnetwerk.

Met betrekking tot de schulddienstverlening richten we ons in 2026 meer dan nu op jongvolwassenen en nieuwkomers. Het netwerk van samenwerkingen wordt hiervoor verder uitgebreid met huisartsen, apothekers, jongerenwerkers en werkgevers. Ook ontwikkelen we in 2026 een aanvullend aanbod passend bij de basisdienstverlening op het vlak van financiële begeleiding en nazorg.

In 2026 wordt, naar aanleiding van het overschrijden van het subsidieplafond, de herziene subsidieregeling Vrijwilligerswerk en Informele zorg afgerond, waarna deze van toepassing zal zijn vanaf 2027.

Op het vlak van maatschappelijk opvang en beschermd wonen werken we in 2026 verder aan een dekkend zorglandschap. We kijken daarbij welke doelgroep wat nodig heeft en welke plek daarbij het beste aansluit.

Ook geven we in 2026 uitvoering aan de keuzes die de raad in oktober 2025 heeft gemaakt met betrekking tot het traject 'Grenzen aan onze jeugdzorg'. Met dit traject wordt, in samenhang met de Hervormingsagenda Jeugd, beoogd de kosten in de jeugdzorg meer beheersbaar en daarmee toekomstbestendig te maken.

Voor het programma Sociaal Domein is voor 2026 een jaarplan opgesteld. Dit plan is tot stand gekomen op basis van de Startfoto van de Staat van Veenendaal, de input van externe partners tijdens de SD-bijeenkomst en de interne afstemming met collega's beleid. Het jaarplan 2026 geeft richting aan de opgaven die voor ons liggen. We benutten daarbij zowel data en analyses als de signalen, verhalen en expertise uit de Veenense samenleving. Zo krijgen we een volledig beeld van de vraagstukken die spelen en kunnen we gericht werken aan oplossingen. Met dit plan versterken we de samenhang in het sociaal domein en vergroten we de gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en partners. Doel is een duurzaam en effectief beleid waarmee inwoners van Veenendaal passende ondersteuning krijgen en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

Thema Economie, Ondernemen en Bedrijfsleven

We willen Veenendaal aantrekkelijk houden voor ondernemers. Dat geldt zowel voor de bedrijventerreinen, maar ook voor de binnenstad en de winkelcentra. We blijven daarom uitvoering geven aan het vestigingsbeleid, verbeteren van het ondernemersklimaat en onze ondernemersdienstverlening. Uitgangspunt hierbij is de verbinding tussen het stimuleren van de lokale economie en het behouden en vergroten van kwalitatieve en kwantitatieve werkgelegenheid op verschillende niveaus. De versterking en uitbreiding van de woonfuncties en de daaraan gekoppelde (maatschappelijke) voorzieningen vraagt ook om aandacht voor economische ontwikkelingen in Veenendaal. Anders gezegd: een deel van de economische groei en groei van de werkgelegenheid moet plaatsvinden op bestaande bedrijventerreinen, waarbij sprake is van beperkte ruimtelijke mogelijkheden. Voor de fysieke ontwikkeling van een aantal bedrijventerreinen gericht op duurzaamheid, circulariteit, klimaatadaptatie en het tegengaan van netcongestie sluiten we aan bij provinciale en landelijke initiatieven. Ook op lokaal niveau hebben we een actieve inbreng om dergelijke initiatieven te ontwikkelen en waar nodig te ondersteunen. De noodzakelijke financiering van deze ontwikkelingen komt, naast eigen middelen, uit subsidies en bijdragen van het bedrijfsleven. Ook willen we het beheer en onderhouden van het openbaar groen op het bedrijventerrein laten uitvoeren door een stichting vanuit het Veenendaalse bedrijfsleven. Dit betreft een Right to Challenge invulling.

Thema Cultuur en Evenementen

In 2026 wordt de cultuurnota voor de tweede beleidsperiode van onze cultuurvisie, opgesteld en een uitvoeringsprogramma ontwikkeld.

2026 staat ook in het teken van het ontwerpen van het nieuwe theater en het selecteren van de aannemer. In 2026 (en 2027) geven we uitvoering aan het realiseren van samenwerkingsscenario 1 'samenwerking in de backoffice' tussen de culturele partijen.

Het thema Onderwijs

Vanaf 2026 verbinden we visies van een Integraal Kindcentrum nadrukkelijker met onder andere ons Integraal Beleidskader Sociaal Domein, zoals opgenomen in het nieuwe Integraal Huisvestingsplan. In het Programma Klimaat, Water en Groene Groei ligt de focus op onder andere het vergroenen van schoolpleinen. Met de samenwerkingsverbanden werken we in het regionale Op Overeenstemming Gericht Overleg vanaf 2026 vanuit de nieuwe focusagenda 2026-2029. In 2026 versterken we de samenwerking tussen (passend) onderwijs en jeugdhulp.

Bestuursstijl

In 2026 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. We vinden het belangrijk dat dit goed en netjes verloopt. Daarom beginnen we, net als bij eerdere verkiezingen, op tijd met de voorbereidingen.

In het raadsakkoord zijn afspraken gemaakt over de bestuursstijl. In april 2024 besloot de gemeenteraad om een proefproject te starten binnen het thema Openbare Ruimte. In dit project proberen we nieuwe manieren van samenwerken uit, met een hoger participatieniveau. Dat betekent dat inwoners, organisaties en andere betrokkenen meer invloed op en verantwoordelijkheid krijgen voor plannen en besluiten. In december 2024 koos de gemeenteraad voor het project reconstructie Boogschutter als proefproject. Dit project is bij uitstek geschikt voor de pilot, onder andere omdat de ervaring binnen de gemeente is dat bereidwilligheid tot participatie bij hoogbouwbewoners over het algemeen lager is dan bij laagbouwbewoners. Bovendien ervaren de hoogbouwbewoners van de Boogschutter een zekere afstand tot de gemeente en is er weinig sociale cohesie. De insteek van deze pilot is dat inwoners en andere belanghebbenden zelf regie voeren op het proces en de gemeente een meer faciliterende en adviserende rol aanneemt. De gemeente blijft wel verantwoordelijk voor de uitvoering van het plan. Het doel van deze pilot is om meer eigenaarschap bij inwoners te leggen, maar ook om input te krijgen van inwoners die anders niet zo snel deelnemen of participeren met de gemeente. Bijvoorbeeld inwoners die de Nederlandse taal niet (goed) machtig zijn of weinig vertrouwen hebben in de overheid. Het wijkteam is geënthousiasmeerd over (het doel van) de pilot en waar mogelijk werken we samen met relevante stakeholders.

Op 11 juli 2025 is er een eerste informele bijeenkomst geweest in het parkje voor de flat. Vanaf medio september 2025 volgen er meerdere bijeenkomsten, die we in afstemming met de omwonenden en kinderen uit de buurt vormgegeven. De opbrengst van deze bijeenkomsten verwerken we eind 2025 in een plan. Dit plan verwerken we in een opdracht aan een aannemer die in 2027 ook de riolering gaat aanleggen. Met de raad stemmen we tussentijds de wenselijkheid en financierbaarheid van de plannen voor de uitvoering van de pilot af. De rol van het projectteam is vooral om omwonenden te helpen bij de totstandkoming van een uitvoerbaar en breed gedragen plan. We streven ernaar dat er daardoor meer sociale cohesie en gevoel van eigenaarschap ontstaat. Met deze pilot willen we, ook voor toekomstige projecten, leren van de ervaringen die we opdoen met deze manier van werken.

Programmaplan

Niet alles wat we doen staat in het raadsakkoord. Sinds dat akkoord is vastgesteld, zijn er nieuwe ontwikkelingen geweest, zijn plannen aangepast en is er nieuw beleid gemaakt. Daarbij is steeds gekeken naar wat er in het raadsakkoord staat. Ook zijn er nieuwe programma's en projecten gestart. Hieronder noemen we de belangrijkste onderwerpen voor 2026, op basis van de indeling van de begroting. Sommige punten overlappen met wat eerder is genoemd onder het kopje 'Raadsakkoord'.

Programma 1 – Fysieke Leefomgeving

Veenendaal zet ook in 2026 in op een gezonde, duurzame en veilige leefomgeving. De groei van de stad vraagt om strategische investeringen in woningbouw, mobiliteit, energievoorziening, economie en maatschappelijke voorzieningen. Belangrijke projecten zijn de ontwikkeling van locaties zoals Spoorzone en Groenpoort, het nieuwe theatercomplex en het Integraal Huisvestingsplan voor onderwijs. Duurzaamheid krijgt vorm via programma's voor energie, circulariteit en klimaatadaptatie. Het beheer van de stad richt zich op onderhoud, veiligheid en participatie, met extra mandaat voor wijkmanagers en aandacht voor vergroening en toegankelijkheid.

Programma 2 – Economie, Werk en Ontwikkeling

De gemeente streeft naar een toekomstbestendige economie in balans met bevolkingsgroei. Er is in 2026 focus op innovatieve ICT/Food- en Techclusters, behoud van maakindustrie en intensivering van bedrijventerreinen. De gemeente ondersteunt ondernemers actief, met aandacht voor arbeidskrapte, digitalisering en AI. Ook starters en zzp'ers krijgen extra ondersteuning. Het Actieplan Vitale Binnenstad wordt uitgevoerd, evenals promotie via #ditsveenendaal. Recreatie en toerisme worden versterkt door regionale samenwerking, duurzame mobiliteit en evenementenbeleid.

Programma 3 – Sociale Leefomgeving

Veenendaal investeert in een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen. Naar aanleiding van de door de raad aangenomen motie (M2025.45) over de actualisatie van de Visie Sociaal Domein 2027 stellen we een keuzenotitie op waarin de route en kaders voor het actualiseren van deze visie worden uitgewerkt. We geven uitvoering aan de uitkomsten van het raadsbesluit van het project Grenzen aan onze jeugdzorg. De gemeente ontwikkelt een impactgerichte welzijnsaanpak. Er is aandacht voor schulddienstverlening, inburgering, participatie van statushouders en het versterken van de sociale basis.

Programma 4 – Burger en Bestuur

De gemeente wil een betrouwbare, toegankelijke overheid zijn die samenwerkt met inwoners en partners. In 2026 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats. Participatie en transparantie staan centraal. We volgen gemeenschappelijke regelingen kritisch op kostenbeheersing. Veiligheid is een speerpunt, met uitvoering van het Integraal Veiligheidsplan en aandacht voor digitale veiligheid, ondermijning en maatschappelijke onrust. De gemeente werkt aan strategische public affairs en versterkt haar positie in de regio.

Programma 5 – Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Dit programma omvat de vrije inkomsten van de gemeente, zoals het gemeentefonds, lokale belastingen en rente-inkomsten. De gemeente bewaakt haar financiële positie via solide treasurybeleid, naleving van kasgeldlimiet en renterisiconorm. Er is aandacht voor risico's zoals stijgende zorgkosten, netcongestie en renteontwikkelingen. Forse investeringen kunnen leiden tot overschrijding van het EMU-saldo. Met fasering van het Meerjarig Investeringsplan (MIP) beheersen we dit risico.

Programma 6 – Bedrijfsvoering

De gemeente werkt in 2026 verder aan een toekomstbestendige organisatie met focus op strategisch personeelsbeleid, digitalisering en informatieveiligheid. We investeren in werkgeluk, duurzame inzetbaarheid en arbeidsmarktcommunicatie. De doelenboom wordt verder ontwikkeld. We zetten informatisering en automatisering in voor efficiënte dienstverlening, met aandacht voor AI, data-gedreven werken en privacy. De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van gemeentelijke ambities in een veranderende omgeving.

Opbouw van de begroting

Financieel kader

In het hoofdstuk Financieel kader wordt u meegenomen in de totstandkoming van het begrotingssaldo vanaf het moment van de Kadernota 2026 tot op heden. De Programmabegroting en meerjarenraming omvat de periode 2026 tot en met 2029. Ook schetsen we onder het kopje 'Financiële positie' een financieel meerjarenbeeld tot 2035.

Programmaplan

Na de beschrijving van het financieel kader volgt het programmaplan, waarin de zes programma's zijn uitgewerkt. Hierbij wordt steeds dezelfde indeling gehanteerd:

Programma

- beschrijving van de visie;
- de thema's;
- financieel overzicht;
- relevante ontwikkelingen per thema.

Thema's

Per thema de volgende indeling:

- algemene informatie;
- de doelenboom (wat willen we bereiken; wat gaan we ervoor doen);
- opsomming van gerelateerde beleidsstukken zoals nota's en verordeningen;
- financieel overzicht (wat mag het kosten).

Per thema zijn de verbonden partijen benoemd die een bijdrage leveren aan de realisatie van de doelstellingen binnen dit thema.

Voor de verplichte indicatoren welke het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voorschrijft nemen wij een directe link op naar het portaal 'Waar staat je gemeente'. Met behulp van deze link kunt u de vaste set aan indicatoren raadplegen. Een uitzondering hierop zijn de indicatoren voor het Programma 6 Bedrijfsvoering. Deze gegevens zijn te vinden in Programma 6 van deze Programmabegroting. (Link: Dashboard BBV Waar staat je gemeente)

Paragrafen

De paragrafen vormen een 'dwarsdoorsnede' van de begroting. De paragrafen geven daarmee belangrijke aanvullende informatie over de meerjarige financiële positie van de gemeente. De volgende verplichte paragrafen vanuit het BBV zijn opgenomen:

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing: het weerstandsvermogen geeft aan hoe solide de financiële positie van de gemeente is. In deze paragraaf zijn ook financiële kengetallen opgenomen, zoals het weerstandsvermogen, de solvabiliteit en de schuldquote.

B. Onderhoud kapitaalgoederen: in deze paragraaf wordt toegelicht op welke wijze het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen (zoals wegen, riolering, gebouwen) gewaarborgd is.

C. Financiering: hier wordt toegelicht op welke wijze met de financieringsbehoefte van de gemeente is omgegaan.

D. Bedrijfsvoering: in de paragraaf wordt gerapporteerd over de voortgang van interne ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie.

E. Verbonden partijen: de gemeente werkt samen met andere partijen om bepaalde doelen te bereiken. Als de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft bij een partij, is dit een zogenoemde verbonden partij. In deze paragraaf worden alle verbonden partijen toegelicht.

F. Grondbeleid: de gemeente speelt een rol in het kopen en verkopen van gronden. Hier wordt verder ingegaan op het gevoerde grondbeleid.

G. Lokale heffingen: in deze paragraaf wordt stilgestaan bij de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen en de consequenties daarvan voor de inwoners.

H. Openbaarheid van bestuur: in artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

Bijlagen

In de bijlagen komen het Meerjareninvesteringsplan (MIP), de geraamde baten en lasten, de geprognoseerde balans, de staat van incidentele baten en lasten en de staat van reserves en voorzieningen aan de orde.

Financieel kader

Inleiding

In het financieel kader gaan we in op de financiële ontwikkelingen en het financieel meerjarenbeeld voor de jaren 2026 tot en met 2029. Daarnaast gaan we in op de huidige en toekomstige financiële positie van onze gemeente, waarbij we ook het verwachte perspectief in 2030 en volgende jaren betrekken.

Financieel vertrekpunt

Voor de bepaling van het beginsaldo van de begroting 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029 vormen eerder vastgestelde documenten de basis:

- de Programmabegroting 2025, vastgesteld in november 2024;
- de derde bestuursrapportage over 2024, vastgesteld in december 2024;
- de Jaarstukken 2024, vastgesteld in juli 2025;
- de eerste bestuursrapportage over 2025, vastgesteld in juni 2025;
- de Kadernota 2026 -2029, vastgesteld in juli 2025.

De tweede bestuursrapportage 2025 is in oktober 2025 aan de raad ter vaststelling aangeboden. Eventuele structurele effecten van deze bestuursrapportage zijn verwerkt in deze programmabegroting.

Het is gebruikelijk om de gevolgen van de septembercirculaire van het gemeentefonds pas later te verwerken. De raad wordt -voorafgaand aan de besluitvorming over deze Programmabegroting- middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de financiële effecten van deze circulaire.

Technische richtlijnen 2026-2029

Bij de start van de begrotingscyclus voor het volgende jaar worden de richtlijnen voor de technisch-financiële parameters opgesteld. Normaliter leidt een geringe stijging of daling van de indexcijfers in het lopende jaar niet tot een aanpassing van de indexcijfers in het jaar daaropvolgend. In de kadernota zijn de technische richtlijnen voor deze parameters opgenomen en doorgerekend. In deze Programmabegroting zijn de indices, waar noodzakelijk, geactualiseerd op basis van recentere informatie. Specifiek is ten opzichte van de kadernota in deze programmabegroting het rentepercentage voor de aan te trekken financieringsmiddelen aangepast (zie hieronder).

Voor het jaar 2026 hanteren we de volgende uitgangspunten:

Loon- en prijsstijging 2,7%

De loon- en prijsstijging van 2,7% voor 2026 is gebaseerd op het indexcijfer 'prijs bruto binnenlands product (pbbp)' uit de meicirculaire 2025.

Tarieven gemeentelijke belastingen 2,7%

Dit percentage is zoals gebruikelijk gekoppeld aan de verhoging van de prijsstijgingen en bedraagt 2,7%.

Rentevoet van 3% voor aan te trekken financieringsmiddelen

Dit percentage is ten opzichte van de kadernota met 0,5% verlaagd (van 3,5% naar 3%) op basis van de actuele renteontwikkelingen en de lange-termijn verwachtingen op de kapitaalmarkt. De financiële consequenties van deze aanpassing vindt u terug bij het

onderdeel 'Ontwikkelingen tussen kadernota en programmabegroting' onder de noemer 'Actualisering Meerjarig Investeringsplan'.

Areaaluitbreiding

Het uitgangspunt voor de areaaluitbreiding is de bouw van gemiddeld 450 woningen per jaar en een stijging van 650 inwoners per jaar.

Opbouw financieel perspectief

In onderstaand overzicht vindt u het financieel perspectief voor de jaren 2026 tot en met 2029.

Financieel meerjarenbeeld programmabegroting 2026-2029 (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo 3e berap 2024 en Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028	-2.587	66	48	48
Verwerkte effecten in de Kadernota 2026-2029				
Saldi septembercirculaire 2024	15	5	23	23
Saldo 1e bestuursrapportage 2025	-1.137	-1.359	-1.118	-1.118
<i>In de Kadernota 2026-2029 zijn de volgende besluiten verwerkt:</i>				
Besluitvorming (raad en college) en formatieontwikkelingen	-1.749	-1.763	-1.745	-1.748
Technische richtlijnen	208	-158	2.296	2.313
Overige ontwikkelingen	-1.172	-1.157	-1.157	-1.157
Voorjaarsnota 2025 en CAO afspraak 2025	4.209	3.825	1.625	1.625
Bijstellen reeds opgenomen surplus Algemene Reserve (10%)	562	541	28	14
Saldo Kadernota 2026-2029	-1.651	0	0	0
Uitkomsten meicirculaire 2025	7.886	7.400	1.752	1.889
Reeds verwerkte mutatie in Kadernota 2026-2029 en 1e bestuursrapportage 2025	-5.799	-5.665	-700	-700
Reservering loon- prijsstijgingen	-558	-536	-644	-840
Bijstellen reeds opgenomen surplus Algemene Reserve (10%)	0	-1.199	-408	-349
Voorlopig saldo na verwerking meicirculaire 2025	-122	0	0	0
Verwerking College en raadsbesluiten:				
Structurele effecten 2e bestuursrapportage 2025	0	0	0	0
Ontwerp begroting ODU (verwacht: raad 25 sept 2025)	-81	-81	-81	-81
Overige zaken				
Dotatie reserve ontheemden aan AR	2.000	0	0	0
Onttrekking reserve ontheemden	-2.000	0	0	0
Verwerking brede heroverweging	95	42	-61	-86
Actualisering Meerjarig Investeringsplan	250	772	1.058	1.507
Actualiseren inzet surplus algemene reserve (10%)	-142	-428	-512	-557
Saldo Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029	0	305	404	783

Het meerjarenperspectief laat zien dat het saldo van de begroting in de komende 4 jaren respectievelijk € 0 in 2026, € 305.000 in 2027, € 404.000 in 2028 en € 783.000 in 2029 is.

Hieronder worden de diverse onderdelen uit het perspectief toegelicht.

Kadernota 2026-2029

De besluitvorming over de Kadernota 2026-2029 is in deze programmabegroting uitgewerkt. Voor de inzichtelijkheid hebben we deze besluitvorming het totaaloverzicht van dit financieel kader, wat u onderaan deze paragraaf aantreft, onderverdeeld in vijf thema's. Hiermee sluiten we aan bij de onderverdeling zoals die in de kadernota is toegepast. Voor de toelichting op deze onderdelen verwijzen we u graag naar de toelichting zoals die in de kadernota is opgenomen.

Bij de behandeling van de Kadernota is ook een amendement aangenomen waarin structureel € 100.000 beschikbaar wordt gesteld voor quick-wins. Het bedrag moet gedekt worden uit de structurele middelen vanuit het thema Fysieke Leefomgeving. In deze programmabegroting is het financiële effect van dit amendement verwerkt, waarbij de dekking van deze uitgaven als negatieve stelpost is opgenomen binnen het programma

Fysieke Leefomgeving. Hierdoor is er dus nog geen concrete invulling gegeven aan de te realiseren dekking.

Meicirculaire 2025

In de meicirculaire 2025 is een aantal belangrijke ontwikkelingen opgenomen die van invloed zijn op de hoogte van de algemene uitkering en daarmee ook effect hebben op ons financieel meerjarenperspectief. Via een raadsinformatiebrief is reeds in een eerdere fase uitgebreid over deze circulaire gecommuniceerd. De belangrijkste ontwikkelingen hebben we samengevat in deze programmabegroting:

a. Uitkomsten meicirculaire 2025

In de meicirculaire 2025 zijn de accressen geactualiseerd, waaronder de prijsindex over 2025, wat leidt tot een structureel hogere bijdrage vanuit het gemeentefonds. Daarnaast is in de circulaire de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk verwerkt. Deze besluitvorming heeft voornamelijk betrekking op de kostenontwikkeling in de jeugdzorg. Het Rijk compenseert deels de terugval van het gemeentefonds (cluster jeugdzorg) en deels de kostenstijging zoals die zich in de jeugdzorg voordoet. Tevens is het ingroeipad van de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd vertraagd waardoor de ingeboekte besparingen voor 2026 en 2027 zijn teruggedraaid.

Tenslotte zijn ook de ontwikkelingen van het BTW-compensatiefonds (BCF) structureel in deze circulaire verwerkt. Het voordelige effect bedraagt in totaal € 7.886.000 in 2026, € 7.400.000 in 2027, € 1.752.000 in 2028 en € 1.889.000 in 2029.

b. Reeds verwerkte mutaties in Kadernota 2026-2029

In de Kadernota 2026-2029 is voor een belangrijk deel reeds rekening gehouden met de gevolgen van de Voorjaarsnota 2025 en de hieruit voortvloeiende gevolgen voor de meicirculaire 2025. Het gaat dan met name om de ontwikkelingen met betrekking tot de jeugdzorg. De hierboven genoemde uitkomsten van de meicirculaire worden daarom gecorrigeerd met de bedragen die reeds in de kadernota zijn meegenomen, te weten € 5.799.000 in 2026, € 5.665.000 in 2027, € 700.000 in 2028 en € 700.000 in 2029.

c. Reservering loon- en prijsstijgingen

Zoals gebruikelijk wordt de vanuit het Rijk ontvangen compensatie voor loon- en prijsstijgingen gereserveerd en ingezet ter dekking van de gemeentelijke loon- en prijsstijgingen. De aanvullende rijksbijdrage bedraagt € 558.000 in 2026, € 536.000 in 2027, € 644.000 in 2028 en € 840.000 in 2029.

d. Bijstellen surplus Algemene Reserve

Na de verwerking van de mutaties zoals ze hierboven zijn opgenomen onder a t/m c kan de bijdrage uit de algemene reserve (vanuit het surplus) in de jaren 2027, 2028 en 2029 met respectievelijk € 1.199.000, € 408.000 en € 349.000 verlaagd worden.

Ontwikkelingen tussen kadernota en programmabegroting

Tussen het opstellen van de Kadernota 2026-2029 en deze Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn op het financieel meerjarenperspectief. Hieronder worden deze ontwikkelingen toegelicht.

Tweede bestuursrapportage 2025

De tweede bestuursrapportage 2025 is in oktober 2025 aan de raad ter vaststelling aangeboden. In deze bestuursrapportage zijn geen budgettaire effecten opgenomen die van invloed zijn op het financieel kader voor de jaren 2026 tot en met 2029. Verder is het gebruikelijk om de gevolgen van de septembercirculaire van het gemeentefonds pas later te verwerken. De raad wordt over die gevolgen, voorafgaand aan de behandeling van deze programmabegroting, middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd.

GR Omgevingsdienst Utrecht (ODU) (nadeel € 81.000)

Op basis van de Ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Utrecht (ODU) neemt de structurele bijdrage aan deze (nieuwe) gemeenschappelijke regeling vanaf 2026 toe met afgerond € 81.000. De verhoging van de bijdrage is het gevolg van prijsstijgingen in verband met de inflatie, een aangepaste herverdelingssystematiek ten opzichte van de eerdere situatie bij de ODRU en een wijziging in de ureninzet.

Overheveling van € 2 miljoen van de reserve Opvang ontheemden naar de algemene reserve (budgettair neutraal)

Uit een analyse van de reserve Opvang ontheemden is geconcludeerd dat de stand van de reserve hoger is dan de onderliggende verplichtingen en risico's.

Daarom wordt, zoals in de kadernota is aangekondigd, in deze programmabegroting € 2 miljoen vanuit de reserve Opvang ontheemden overgeheveld naar de algemene reserve.

Verwerking brede heroverweging

Voor wegen is de afschrijvingstermijn verlengd van 40 jaar naar 50 jaar. Hiervoor was er een structurele stelpost van € 500.000 voordeel in de begroting opgenomen. De definitieve verwerking laat een saldo door de jaren heen zien. Het gaat specifiek om een bedrag van € 95.000 in 2026, € 42.000 in 2027, -€ 61.000 in 2028 en -€ 86.000 in 2029.

Actualisering Meerjarig Investeringsplan (voordeel € 250.000 in 2026 oplopend naar € 1.507.000 in 2029)

Zoals aangekondigd in de Kadernota 2026-2029 is in de aanloop naar deze programmabegroting het Meerjarig Investeringsplan (MIP) geanalyseerd en geactualiseerd, waarbij het budgettair kader vanuit de kadernota als taakstellend is gehanteerd. Hierbij zijn onder meer de volgende ontwikkelingen betrokken:

1. Op grond van de actuele renteontwikkelingen en de lange-termijn verwachtingen op de kapitaalmarkt kan de rente voor de aan te trekken leningen verlaagd worden van 3,5% naar 3,0%. Dit geldt met name voor de financiering van de investeringen zoals ze zijn opgenomen in het Meerjarig Investeringsplan die in de komende jaren gerealiseerd worden.
2. De aanpassing van de afschrijvingstermijnen, zoals ze bij de kadernota zijn vastgesteld, is doorgevoerd.
3. Tevens zijn de investeringsbedragen waar nodig geactualiseerd en is de planning/fasering van de investeringen zo realistisch mogelijk in het financieel meerjarenperspectief verwerkt. Dit heeft op de korte termijn een voordelig effect op het meerjarig perspectief, echter komen de lasten in latere jaren (na 2029) wel ten laste van het financiële perspectief.

Bovengenoemde ontwikkelingen resulteren per saldo in een voordelig effect op ons meerjarig beeld van € 250.000 in 2026, € 772.000 in 2027, € 1.058.000 in 2028 en € 1.507.000 in 2029.

Inzet surplus algemene reserve (nadeel € 142.000 in 2026 oplopend naar € 557.000 in 2029)

Doordat er per saldo door bovengenoemde ontwikkelingen sprake is van een positieve bijstelling van het financieel kader, kan de bijdrage vanuit het surplus van de algemene reserve in de jaren 2026 t/m 2029 verlaagd worden. Het gaat specifiek om een bedrag van € 142.000 in 2026, € 428.000 in 2027, € 512.000 in 2028 en € 557.000 in 2029.

Vanaf 2027 wordt daarmee het surplus van de algemene reserve niet meer ingezet.

Risico kostenontwikkeling jeugdhulp

a. Algemeen uitgangspunt

Bij de besluitvorming over de Kadernota 2026-2029 is het financieel kader voor de jeugdzorg vastgesteld. Afgesproken is om dit kader als taakstellend binnen de begroting voor de komende jaren te hanteren en het mogelijke risico op overschrijding van dit kader in de risicoparagraaf te verwerken.

b. Opbouw begroting

Specifiek is in het huidige meerjarenperspectief voor de jaren 2026 en 2027 afgerond € 30,4 miljoen en voor de jaren 2028 en 2029 is € 28,4 miljoen begroot. Deze bedragen zijn als volgt opgebouwd:

Begroting (x € 1 milj.):	2026	2027	2028	2029
Raming (excl. index)	33,1	33,1	33,1	33,1
Af: taakstelling	-2,7	-2,7	-4,7	-4,7
Beschikbaar	30,4	30,4	28,4	28,4

Zoals u in bovenstaand overzicht ziet, is als basis structureel € 33,1 miljoen in de begroting opgenomen voor de 2e-lijnskosten. Het uitgangspunt daarbij is dat we onze begroting baseren op de informatie die we vanuit de Jeugdhulpregio JeugdFV ontvangen. De basis van € 33,1 miljoen is dan ook gebaseerd op de prognose zoals die lopende 2024 vanuit de Jeugdhulpregio JeugdFV is aangeleverd.

In april 2025 is de eindafrekening over 2024 vanuit de Jeugdhulpregio JeugdFV ontvangen. Uit deze eindafrekening bleek dat de kosten verder gestegen waren. In de kadernota 2026-2029 is besloten om deze kostenstijging uit 2024, van afgerond € 1,4 miljoen in 2026 en 2027 en afgerond € 1,3 miljoen in 2028 en 2029, niet structureel vanaf 2026 toe te voegen aan het jeugdbudget. Daarmee moet de kostenstijging dus taakstellend binnen de begroting opgevangen te worden.

Het financieel kader voor de jeugdzorg bevat daarnaast nog taakstellingen die in een eerdere fase al meerjarig in de begroting zijn opgenomen voor een totaalbedrag van € 1,3 miljoen. Het gaat specifiek om het terugdringen van de kosten voor het residentieel verblijf (€ 0,8 miljoen) en het terugdringen van de tweedelijnskosten voor ambulante begeleiding en veiligheid door deze activiteiten deels bij het CJG neer te leggen (€ 0,5 miljoen).

In totaal bedraagt de huidige taakstelling in de begroting voor 2026 en 2027 afgerond € 2,7 miljoen. Vanaf 2028 is ook de eerder vastgestelde taakstelling vanuit de Hervormingsagenda Jeugd van kracht en daarmee loopt de taakstelling verder op met afgerond € 2,0 miljoen naar afgerond € 4,7 miljoen.

c. Invulling taakstelling

De ingezette maatregelen voor het terugdringen van de kosten voor het residentieel verblijf en het terugdringen van de tweedelijnskosten voor ambulante begeleiding en veiligheid sorteren vooralsnog niet het volledige effect, en dit effect wordt mede teniet gedaan door de kostenstijging op andere onderdelen binnen de jeugdhulp. Deels worden deze maatregelen ook nog geïmplementeerd en is de verwachting dat het effect in een latere fase zichtbaar zal worden. Tevens is sprake van een stagnatie bij de Proeftuinen door het uitblijven van rijksbeleid.

Voor de verdere invulling van de taakstelling is, naast de reeds eerder ingezette maatregelen, in oktober een aanvullend pakket aan maatregelen ter besluitvorming aan de raad voorgelegd onder de noemer 'Grenzen aan de jeugdzorg'. Voor de volledigheid: in deze programmabegroting is nog geen rekening gehouden met de impact van deze maatregelen. De noodzaak tot het maken van scherpe keuzes is vanwege het realiseren van deze taakstelling en het beschikbaar en betaalbaar houden van goede jeugdhulp van groot belang. Na de besluitvorming over de maatregelen zullen bij de uitwerking de verwachte financiële effecten doorgerekend worden. Naar verwachting worden de effecten van de maatregelen met name vanaf 2027 zichtbaar. Ook met de Regio wordt stevig ingezet op contractmanagement, handhaving en toezicht. Er wordt gewerkt aan een regiovisie die mogelijk effect heeft op de financiën.

Daarnaast zal de deskundigencommissie in 2027 een zwaarwegend advies uitbrengen over de (kosten)ontwikkelingen in 2025 tot en met 2027, en een uitspraak doen over een reëel financieel kader voor de periode vanaf 2028.

In het meerjarenperspectief is vanaf 2028 aan de inkomstenkant rekening gehouden met een (extra) vergoeding vanuit het Rijk van afgerond € 0.9 miljoen. Deze extra vergoeding is vorig jaar structureel in de begroting opgenomen, ervan uitgaande dat het Rijk ons compenseert voor de kostenstijging in de jeugdzorg als gevolg van de volumegroei (in aantallen en intensiteit). Op dit moment is de realisatie hiervan nog onzeker en mede afhankelijk van het advies van de deskundigencommissie in 2027.

In de meicirculaire 2025 heeft het Rijk structureel aanvullende middelen toegekend vanwege het tekort in 2024. Vanaf 2028 dienen deze extra middelen echter via maatregelen binnen de jeugdzorg gedekt worden, waardoor onze bijdrage vanuit het gemeentefonds in 2028 nagenoeg gelijk blijft. De maatregelen die het Rijk heeft aangekondigd in de meicirculaire zijn: de invoering van een eigen bijdrage in de Jeugdzorg, het sturen op de trajectduur binnen de jeugdzorg en het indexeren van de opbrengst vanuit de Hervormingsagenda. Deze maatregelen (specifiek; de invoering van de eigen bijdrage en het sturen op de trajectduur) kunnen leiden tot extra inkomsten of lagere lasten bij gemeenten. Als er meer duidelijkheid is over de nadere uitwerking van deze maatregelen, dan kunnen deze mogelijke effecten vanaf 2028 ingezet worden.

d. Kostenstijging 2025

In de Kadernota 2026-2029 is vermeld dat op basis van de definitieve jaarrapportage van de Jeugdhulpregio JeugdFV over 2024 er sprake is van een (structurele) kostenstijging van de jeugdhulp. Uit de eerste voortgangsrapportage van de Jeugdhulpregio JeugdFV over 2025 blijkt dat deze kostenstijging zich in 2025 verder doorzet. Het totaalbedrag van de 2e-lijns jeugdzorg bedraagt momenteel afgerond € 35 miljoen.

De bijkomende kostenstijging bedraagt in 2025 ten opzichte van onze begroting afgerond € 3,2 miljoen. Dit wordt enerzijds voor een bedrag van afgerond € 1,9 miljoen hoofdzakelijk veroorzaakt door een verdere toename van de ambulante jeugdhulp, met name ambulante begeleiding.

Anderzijds wordt ingeschat dat de opgenomen taakstelling in onze begroting van afgerond € 1,3 miljoen in 2025 niet of niet volledig gerealiseerd wordt. Zie hiervoor ook de toelichting onder c. Invulling taakstelling.

Vooralsnog gaan we er daarom van uit dat het niet realiseren van de taakstelling in de begroting voor 2025 een incidenteel karakter heeft. In de tweede bestuursrapportage 2025 is het negatieve budgettaire effect voor 2025, ad € 3,2 miljoen, verwerkt.

e. Meerjarige doorwerking kostenstijging

Zoals hierboven aangegeven, hebben we in 2025 te maken met een aanvullende kostenstijging van afgerond € 1,9 miljoen veroorzaakt vooral door een verdere toename van de ambulante jeugdhulp. Het ligt in de lijn der verwachting dat deze kostenstijging een doorwerking heeft naar 2026 en volgende jaren. Als we deze verwachting afzetten tegen het huidige financieel kader voor de jeugdzorg dan laat zich een negatief tekort zien, oplopend van € 4,6 miljoen in 2026 en 2027 naar € 6,6 miljoen vanaf 2028 (zie onderstaand overzicht). Daarbij moet aangetekend te worden dat er in het overzicht vanuit gegaan wordt dat de taakstellingen niet gerealiseerd worden. De impact van de reeds ingezette maatregelen en de effecten vanuit het traject 'Grenzen aan de jeugdzorg' kunnen dit beeld in positieve zin beïnvloeden. Aan de andere kant wordt op dit moment geen rekening gehouden met een mogelijk verdere stijging van de kosten door een volumetoename in de komende periode, wat dan een negatieve doorwerking heeft.

Begroting (x € 1 milj.):	2026	2027	2028	2029
Raming (excl. index)	33,1	33,1	33,1	33,1
Af: taakstelling	-2,7	-2,7	-4,7	-4,7
Beschikbaar	30,4	30,4	28,4	28,4
Prognose (incl. index)	35,0	35,0	35,0	35,0
Tekort	-4,6	-4,6	-6,6	-6,6
Percentage tekort	-13,1%	-13,1%	-18,9%	-18,9%

f. Verwerking

In de Kadernota 2026-2029 is het financieel kader voor de jeugdzorg vastgesteld waarbij kostenstijgingen als aanvullend risico in de risicoparagraaf opgenomen worden. In lijn met dit taakstellende kader is kostenstijging in 2025, ad € 1,9 miljoen, als aanvullend risico in de risicoparagraaf verwerkt.

Het risicobedrag vanuit de uitgavenkant is hiermee berekend op € 6,6 miljoen. Aan de inkomstenkant bedraagt het risico van het niet realiseren van de geraamde rijksvergoeding € 0,9 miljoen. Hierdoor neemt het risicobedrag voor de jeugdzorg toe naar in totaal € 7,5 miljoen. Zie hiervoor ook de toelichting in de risicoparagraaf.

Om het risico te minimaliseren zullen, naast de bestaande maatregelen, scherpe keuzes door de raad noodzakelijk zijn in het traject 'Grenzen aan de jeugdzorg'. Zoals eerder aangegeven zal ook met de Regio stevig worden ingezet op contractmanagement, handhaving en toezicht. Er wordt gewerkt aan een regiovisie die mogelijk effect heeft op de financiën. Daarnaast zal de deskundigencommissie in 2027 een zwaarwegend advies uitbrengen over de (kosten)ontwikkelingen in 2025 tot en met 2027 en een uitspraak doen over een reëel financieel kader voor de periode vanaf 2028. Mogelijk dat het Rijk op basis van dit advies de rijksvergoeding in positieve zin zal bijstellen.

Mocht het risico zich evenwel in 2026 deels of geheel voordoen, dan wordt, zoals gebruikelijk, voorgesteld om de algemene reserve als dekking voor dit risico in te zetten.

Stelpost onderuitputting

In de Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 is in het kader van de heroverwegingen een stelpost onderuitputting opgenomen. Het gaat vanaf 2026 om een bedrag van afgerond € 1,3 miljoen. In de 2 Bestuursrapportage 2025 wordt voor een totaalbedrag van afgerond € 1 miljoen structureel invulling gegeven aan deze stelpost. Het resterende structurele saldo van afgerond € 0,3 miljoen zal ingevuld worden, zodra de mogelijkheid zich voordoet.

In de toezichtsbrief bij de Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 heeft de provincie aangegeven dat zij een algemene onderuitputtingspost als niet reëel beoordeelt. Het parlement heeft eerder dit jaar een motie aangenomen waarin het kabinet wordt opgeroepen om het opnemen van een algemene stelpost onderuitputting voor gemeenten **wel** mogelijk te maken met als doel dat gemeenten makkelijker realistisch kunnen begroten. En het kabinet wordt tevens opgeroepen om hierover afspraken te maken met de provincies als financieel toezichthouder op de gemeentefinanciën. Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over deze afspraken.

Financiële positie

Voor een houdbare financiële positie is het van belang om meerjarig en in samenhang naar de ontwikkeling van de financiële kengetallen te kijken.

Voor de beoordeling van de financiële kengetallen kijken we mede naar de signaleringswaarden zoals die zijn vastgesteld in het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader Gemeenten (GTK 2020).

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90 %	90-130 %	>130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90 %	90-130	>130 %
Solvabiliteitsratio	>50 %	20-50	<20 %
Grondexploitatie	<20 %	20-35	>35 %
Structurele exploitatieruimte (begroting) ¹	>0 %	0	<0 %
Belastingcapaciteit	<95 %	95-105	>105 %

Voor de definitie van de kengetallen verwijzen wij u naar de toelichting hierop in Paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Het inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente wordt weergegeven in het volgende overzicht, waarbij de kleuren aangeven in welke risicocategorie het kengetal zich bevindt (groen = minst risicovol, wit = neutraal, rood = meest risicovol).

Navolgend leest u eerst over de voorliggende periode van de meerjarenbegroting. Daarna wordt een doorkijk gegeven naar de vier jaren daarna.

Kengetallen	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1A Netto schuldquote	52%	59%	110%	91%	104%	125%	138%
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	46%	53%	102%	83%	96%	117%	129%
2 Solvabiliteitsratio	36%	34%	21%	29%	26%	23%	21%
3 Grondexploitatie	1,5%	7,9%	5,9%	10,4%	9,5%	7,0%	1,6%
4 Structurele exploitatieruimte	0,80	-0,16	2,3	2,1	1,0	0,6	0,8
5 Belastingcapaciteit	85%	85%	85%	82%	82%	82%	82%

De ervaring is dat de prognoses in de tijd gedeeltelijk naar latere jaren verschuiven, daardoor wijken de gerealiseerde kengetallen aan het einde van het jaar in het merendeel van de gevallen in positieve zin af van de eerder afgegeven prognoses. In deze begroting hebben we de ramingen meerjarig zo realistisch mogelijk opgenomen waardoor de afwijking tussen begroting en realisatie naar verwachting in de nabije toekomst afneemt. Bovenstaande kengetallen zijn gebaseerd op basis van het huidige ambitieniveau en het toekomstbeeld van onze gemeente voor de komende begrotingsperiode 2026 tot en met 2029.

Toelichting van de kengetallen

Uit de berekende kengetallen blijkt dat deze zich voor het grootste gedeelte bewegen in de categorie 'minst risicovol' en 'neutraal'. Wel valt op dat het kengetal 'netto schuldquote' in 2029 als 'meest risicovol' wordt geclassificeerd. Daarnaast daalt in de komende jaren de 'solvabiliteitsratio', echter het kengetal blijft in 2029 nog binnen de classificatie 'neutraal'.

Beschouwing financiële positie periode 2026-2029

In zijn algemeenheid is het goed om vast te stellen dat een afzonderlijk kengetal weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, dat is afhankelijk van wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat die schuld weer wordt afgelost. Met andere woorden: we gebruiken een afzonderlijk kengetal niet individueel voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een belangrijke indicator zijn van de financiële positie van een gemeente. Naast deze kengetallen zijn ook de ontwikkeling van het begrotingssaldo, de algemene reserve en de weerstandscapaciteit medebepalend voor de financiële positie van een gemeente.

De provincie heeft naar aanleiding van ons verzoek recent aangegeven dat de beoordeling van de voorgeschreven kengetallen in eerste aanleg een zaak is van de gemeenteraad zelf. Zo is wettelijk bepaald. De waarde van de kengetallen zijn voor de toezichthouders (de colleges van GS van de 12 provincies) niet van doorslaggevende betekenis bij het toekennen van de toezichtvorm. Daar gaat het nog steeds om structureel en reëel evenwicht in de begroting of meerjarenbegroting. De waarden van de kengetallen en de ontwikkeling daarvan zijn wel één van de indicatoren voor het beoordelen van de financiële risico's die een gemeente loopt. In de praktijk betekent dit dat de provincie dit intensiever zal volgen en ook de raad in de toezichtbrieven nadrukkelijk zal vragen dit te doen. Teneinde de risico's die dit met zich meebrengt beheersbaar te houden.

Zoals eerder aangegeven valt uit de berekende kengetallen op dat de schuldquote vanaf 2027 stijgt. Dit is voornamelijk het gevolg van een forse toename van het investeringsvolume. Voor deze investeringen moeten er langlopende leningen (schulden) aangetrokken worden. Bij dit kengetal is het belangrijk dat we in staat zijn om de schulden meerjarig af te lossen. En dat we de rente- en afschrijvingslasten, die voortvloeien uit deze investeringen, binnen de gemeentelijke exploitatie kunnen dekken.

Het begrotingssaldo voor de periode 2026 tot met 2029 is als volgt:

Financieel meerjarenbeeld programmabegroting 2026-2029 (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029	0	305	404	783

Uit bovenstaand begrotingssaldo blijkt dat er sprake is van een positief saldo vanaf 2027. In dit saldo is rekening gehouden met de rente- en afschrijvingslasten van de geplande investeringen. Dit betekent dat voor de komende begrotingsperiode 2026-2029 de investeringslasten gedekt zijn.

Voor de rente- en afschrijvingslasten in 2030 en volgende jaren zijn wel extra dekkingsmiddelen nodig. Onder het volgende kopje komen we hierop terug.

Doordat de schulden de komende jaren meer toenemen dan de reserves, is ook een daling van de solvabiliteit zichtbaar. De solvabiliteit geeft immers de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan. De daling is een belangrijk signaal, maar leidt binnen de komende begrotingsperiode 2026-2029 niet tot een knelpunt. Dat betekent dat wij voldoende in staat zijn om in de komende periode aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Bovendien is de solvabiliteit, anders dan bij niet-overheden, minder van belang voor het verkrijgen van financiering. Omdat gemeenten niet failliet kunnen gaan. Wel is dit kengetal relevant voor het al dan niet structureel mogen meetellen van incidentele dekking uit de algemene reserve.

Zowel de kengetallen voor de grondexploitatie, de structurele begrotingsruimte als ook de belastingcapaciteit kunnen als minst risicovol beoordeeld worden. Dit laat zien dat de risico's vanuit de grondexploitatie beheersbaar zijn en dat de structurele lasten gedekt worden vanuit de structurele baten. Daarmee is de begroting structureel sluitend. Ook is de gemeentelijke belastingdruk laag en daardoor is er ruimte beschikbaar om de gemeentelijke belastingen te verhogen mocht dat nodig zijn.

De hoogte van de algemene reserve ontwikkelt zich in de komende jaren als volgt (bedragen x € 1 miljoen):

2026	2027	2028	2029
34,6	34,3	34,2	34,1

Zoals u uit bovenstaand overzicht kunt zien, daalt de stand van de algemene reserve in de komende 4 jaren in geringe mate van € 34,6 miljoen naar € 34,1 miljoen. Vanaf 2030 zal naar verwachting op basis van de huidige aannames de stand van de algemene reserve nog verder afnemen (zie hiervoor de toelichting bij 'Doorkijk naar 2030 en volgende jaren').

De ratio weerstandscapaciteit laat, in relatie tot de geïnventariseerde risico's zien dat deze 2,7 bedraagt en is daarmee op orde. Mocht in de komende jaren een risico zich daadwerkelijk voordoen (bijv. de kostenstijging in de jeugdzorg), dan zal de algemene reserve hiervoor incidenteel ingezet kunnen worden. De hoogte van de algemene reserve zal hierdoor wel verminderen. Zie hiervoor ook de toelichting in Paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Geconcludeerd kan worden dat, als we de kengetallen in samenhang bezien, de begrotingssaldi beoordelen, de ontwikkeling van de algemene reserve in beeld brengen en weerstandscapaciteit versus de risico's bekijken, de financiële positie weliswaar onder druk staat, maar voor de komende begrotingsperiode 2026-2029 nog niet als risicovol beoordeeld wordt. Omdat de financiële gevolgen van een aantal grote investeringen deels na deze periode effect zullen hebben, is het zinvol ook te kijken hoe het perspectief zich daarna ontwikkelt, met alle onzekerheden van zo'n doorkijk.

Doorkijk naar 2030 en volgende jaren

Bij de behandeling van de Kadernota heeft u een motie aangenomen waarin u, naast hetgeen in het vorige hoofdstuk is beschreven, ook verzocht heeft om in deze Programmabegroting zo goed en compleet als mogelijk inzicht te geven wat het verwachte verloop van de gemeentelijke financiën is op de kengetallen in de jaren tot 2035. In dit hoofdstuk wordt aan dit verzoek invulling gegeven.

Vooraf is het goed om te bedenken dat we het dan hebben over langetermijn effecten die op ons af (kunnen) komen met alle onzekerheden die deze veronderstellingen met zich meebrengen. We kunnen immers niet in de toekomst kijken. Met dit voorbehoud hebben we getracht zo goed en compleet als mogelijk het verloop van de kengetallen vanaf 2030 inzichtelijk te maken.

Voor het verloop van de kengetallen hebben we de volgende uitgangspunten c.q. veronderstellingen gehanteerd:

1. Effect doorwerking investeringen periode 2026-2029;
2. Effect investeringen vanaf 2030;
3. Effect stijging baten;
4. Effect afname eigen vermogen.

1. Doorwerking investeringen 2026-2029

De nu voorliggende programmabegroting heeft betrekking op het komende begrotingsjaar 2026. Voor de jaren 2027 tot en met 2029 is een meerjarenraming opgesteld. Dit alles op basis van de informatie zoals die nu bekend is.

Een aantal ontwikkelingen, zoals die nu in deze meerjarenraming zijn opgenomen, hebben een lasten verhogend effect op de gemeentelijke exploitatie na 2029. Het gaat dan met name om investeringen die in de komende jaren gepland zijn en waarvan de volledige lasten zich vanaf 2030 zullen voordoen. Naast het extra beslag dat deze investeringen leggen op de gemeentelijke exploitatie, zullen ook met name de kengetallen structurele exploitatieruimte en solvabiliteit hierdoor beïnvloed worden.

Het negatieve financiële effect op de exploitatie van de huidige geplande investeringen tot en met 2029 bedraagt vanaf 2030 naar verwachting afgerond € 2,5 miljoen in 2030, € 2,1 miljoen in 2031, € 1,5 miljoen in 2032, € 0,7 miljoen in 2033 en € 0,0 miljoen in 2034. Hierbij wordt aangetekend dat in de prognose rekening gehouden is met de vrijval van aflopende kapitaallasten van reeds bestaande activa in de jaren 2030 tot en met 2034. Daarentegen kunnen we niet alle investeringen voorzien die zich tot die tijd zullen voordoen. Navolgend is voor enkele grote componenten een inschatting gemaakt.

2. Nieuwe investeringen vanaf 2030

Om het toekomstige beeld nog aan te scherpen, heeft een uitvraag plaatsgevonden van de verwachte investeringen na 2029. Uit de inventarisatie is gebleken dat voor de jaren 2030 en 2031 de investeringen, waar mogelijk, zo volledig mogelijk in beeld zijn gebracht. Het gaat om een totaalbedrag van circa € 24 miljoen per jaar. Van dit bedrag is aangenomen dat er voor circa € 18,9 miljoen aan jaarlijkse investeringen in zit, dit betreffen investeringen in onder andere riolering, wegen, renovatie openbare ruimte en bedrijfsvoering. Het overige deel ad € 5,1 miljoen betreft uitbreidingsinvesteringen in 2030 en 2031.

Vanaf 2032 zijn de gegevens niet volledig beschikbaar. Wel kunnen we rekening houden met de voorgenomen investeringen vanuit het concept IHP-onderwijs voor periode tot 2035 voor een totaalbedrag van € 34 miljoen.

De totale verwachte investeringen tot 2035 bedragen hierdoor gemiddeld € 27 miljoen per jaar (2030 t/m 2034). Hiervan is afgerond € 6,2 miljoen beschikbaar voor de reconstructie van rioleringen. De lasten van deze investeringen worden gedekt vanuit de rioolrechten en hebben daardoor geen effect op de gemeentelijke exploitatie. We gaan daarom uit van een investeringsbedrag van afgerond € 20,8 miljoen per jaar.

De jaarlast van voornoemde investeringen bedraagt € 1,2 miljoen vanaf 2031 oplopend naar € 4,7 miljoen in 2034.

3. Stijging baten

Bij de ontwikkeling van de baten gaan we er op dit moment van uit dat deze zullen stijgen. We gaan hierbij vanaf 2030 uit van een jaarlijkse BBP-stijging van 1,5% in de algemene uitkering uit het gemeentefonds ten aanzien van de volumeontwikkeling, die ingezet kan worden ter dekking van het totale begrotingssaldo (het prijsdeel blijft beschikbaar voor indexatie van de begrotingsbudgetten). Hierdoor stijgen de totale exploitatiebaten met circa € 4,5 miljoen per jaar. Aangezien dit deels ter dekking van overige groei ingezet zal worden, hebben we een aanname gedaan dat van dit bedrag circa € 0,3 miljoen ter dekking van de meerjarige investeringen is.

Als we de BBP-stijging van 1,5% aan de batenkant deels inzetten voor de geplande investeringen en het begrote bedrag aan kapitaallasten jaarlijks met 1,5% ophogen dan zal de begroting vanaf 2030 met € 0,3 miljoen jaarlijks hoger uitkomen.

Resume verwachte effecten exploitatie (bedragen x € 1 miljoen)

Resultaat exploitatie begroting	2030	2031	2032	2033	2034
Doorwerking 2026-2029	-2,50	-2,10	-1,50	-0,70	0,00
Investeringen na 2030	0,00	-1,20	-2,30	-3,50	-4,70
Stijging baten	0,30	0,70	1,00	1,30	1,70
Verwacht resultaat doorrekening	-2,20	-2,60	-2,80	-2,90	-3,00
Meerjarenbegroting saldo PB 26-29	0,78	0,78	0,78	0,78	0,78
Geprognotiseerd meerjaren saldo	-1,42	-1,82	-2,02	-2,12	-2,22

Het verwachte resultaat na verwerking van bovengenoemde ontwikkelingen bedraagt afgerond € 2,2 miljoen negatief in 2030, € 2,6 miljoen negatief in 2031, € 2,8 miljoen negatief in 2032, € 2,9 miljoen negatief in 2033, € 3,0 miljoen negatief in 2034.

Hiermee komt het begrotingssaldo vanaf 2030 uit op een tekort van € 1,42 miljoen in 2030 oplopend naar een tekort van € 2,22 miljoen in 2034.

4. Afname eigen vermogen

Als het hiervoor geschetste perspectief zich daadwerkelijk zo ontwikkelt zullen we voor deze jaren aanvullende keuzen en besluiten moeten nemen. Als het perspectief niet, autonoom of door bijsturing, verandert zou dat ten laste van de algemene reserve komen. Voor nu gaan we "worst case" uit van dat voor deze tekorten in de periode na 2029 een beroep gedaan zal worden op de algemene reserve. Daarnaast zullen naar verwachting ook de gevormde bestemmingsreserves na 2029 deels worden ingezet voor het doel waarvoor ze in het leven geroepen zijn. Voor de hoogte van de algemene reserve geldt dat, op basis van onze inschattingen, deze vanaf 2030 jaarlijks met gemiddeld € 3 miljoen en de bestemmingsreserves jaarlijks met € 4,0 miljoen af zal nemen. De stand van de algemene reserve zal hierdoor dalen van € 34,1 miljoen in 2029 naar € 19,1 miljoen in 2034. De minimale stand van de algemene reserve is door uw raad in een eerder stadium bepaald op € 16,5 miljoen. Doordat het eigen vermogen afneemt, zal de solvabiliteitsratio dalen tot onder de 20% vanaf 2031.

De hoogte van de algemene reserve ontwikkelt zich in de komende jaren als volgt volgens bovenstaande beschrijving (bedragen x € 1 miljoen):

2030	2031	2032	2033	2034
31,1	28,1	25,1	22,1	19,1

Het bedrag aan schulden stijgt in de periode 2030 tot en met 2034 van € 362 miljoen naar € 452 miljoen.

De ratio weerstandscapaciteit daalt hierdoor in de periode 2030 tot en met 2034 van 2,7 naar 1,8. Hierbij gaan we uit van de huidige risico's. De ratio dient minimaal 1 te zijn om de risico's op te kunnen vangen. Als het risico op de budgetten jeugd zich meerjarig zou voordoen, dan zal dat een flink forsere impact hebben op zowel de algemene reserve als de solvabiliteit en het weerstandsvermogen.

Overige ontwikkelingen vanaf 2030

Er is een aantal ontwikkelingen die naar verwachting vanaf 2030 een budgettair effect zullen hebben op het financieel meerjarenperspectief, maar waarvan we op dit moment de budgettaire consequenties nog niet kunnen berekenen. Het gaat specifiek om:

- Stijgende zorgkosten (waaronder jeugd) en mogelijke compensatie vanuit het Rijk (jeugd: commissie Van Ark);
- Meerjarig onderhoud vastgoed (MJOP);
- Inzet surplus algemene reserve op termijn niet mogelijk door verlaging solvabiliteit;

Ontwikkeling kengetallen

Als voor de doorkijk na 2030 bovengenoemde ontwikkelingen in het financieel meerjarenperspectief verwerkt worden, dan heeft dat een nadelig effect op de kengetallen. Daarbij is het goed om in ogenschouw te nemen dat deze kengetallen gebaseerd zijn op aannames en de werkelijkheid in de toekomst hiervan af kan wijken. De ontwikkeling van de kengetallen ziet er na 2030 als volgt uit:

Kengetallen	Begroting 2030	Begroting 2031	Begroting 2032	Begroting 2033	Begroting 2034
1A Netto schuldquote	141%	139%	142%	145%	148%
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	132%	130%	133%	136%	139%
2 Solvabiliteitsratio	20%	18%	17%	16%	15%
3 Grondexploitatie	1,6%	1,6%	1,6%	1,5%	1,5%
4 Structurele exploitatieruimte	-0,1	-0,3	-0,4	-0,5	-0,7
5 Belastingcapaciteit	82%	82%	82%	82%	82%

Als we de bovenstaande kengetallen afzetten tegen de signaleringswaarden vanuit het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader Gemeenten (GTK 2020) dan geeft dat het volgende beeld.

De netto schuldquote, de solvabiliteitsratio en de structurele exploitatieruimte worden geclassificeerd in categorie 'meest risicovol'. Deze kengetallen zijn daarmee verslechterd ten opzichte van de kengetallen in de periode 2026 tot en met 2029. De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit worden nog steeds als 'minst risicovol' betiteld. Waarbij de belastingcapaciteit, sec gezien vanuit deze ratio's, ruimte biedt voor belastingverhogingen om keuzen ten aanzien van het begrotingssaldo en voorzieningenniveau desgewenst te dekken.

Zoals eerder aangegeven daalt de stand van de algemene reserve van € 34,1 miljoen in 2029 naar € 19,1 miljoen in 2034 en de weerstandsratio daalt naar 1,8 in 2034. De hoogte van de algemene reserve is daarmee voldoende om de risico's af te dekken.

Het begrotingssaldo vanaf 2030 wordt geprognoseerd op een begrotingstekort van € 1,42 miljoen in 2030 oplopend naar een tekort van € 2,22 miljoen in 2034.

Bovenstaande ontwikkelingen leiden ertoe dat er op dit moment geen ruimte beschikbaar is voor nieuw beleid en dat er nog geen structureel sluitende begroting is vanaf 2030. In geval het perspectief zich inderdaad in deze lijn zal ontwikkelen zijn de komende jaren dus nog extra keuzen te maken.

We moeten ons realiseren dat we het hebben over lange-termijn effecten die op ons af (kunnen) komen met alle onzekerheden die deze veronderstellingen met zich meebrengen.

We kunnen immers niet in de toekomst kijken. Met dit voorbehoud hebben we getracht zo goed en compleet als mogelijk het verloop van de kengetallen vanaf 2030 inzichtelijk te maken

PROGRAMMA 1 – FYSIEKE LEEFOMGEVING

Visie Fysieke leefomgeving

De groei en ontwikkeling van de stad

In Veenendaal is het gezond, duurzaam en veilig wonen, werken en leven. Wij maken een bewuste keuze voor de kwaliteit van de leefomgeving. Zo blijven we ook in de toekomst een aantrekkelijke woon-en werkgemeente. Wij zetten in op het duurzaam, beter en slimmer inrichten van de leefomgeving. Dit doen wij bijvoorbeeld door inbreiding en met gebruik van innovatie, kennis en creativiteit. De Groei en Bloei van Veenendaal gaat over de juiste balans tussen wonen, werken en leefomgeving met een groeiende bevolking in een dynamische samenleving. Dit vraagt om ruimtelijke keuzes, strategische investeringen en goede samenwerking met buurgemeenten, provincies Utrecht en Gelderland en de Regio Foodvalley. We streven naar excellente leefomgeving. Dit houdt in dat er een juiste ruimtelijke balans is tussen alle functies die een plek verdienen in Veenendaal.

Maatschappelijke voorzieningen

De groei van de stad vraagt om een evenredige opschaling van maatschappelijk vastgoed, waaronder onderwijshuisvesting, ruimte voor kinderopvang, sportvoorzieningen en voorzieningen voor zorg en welzijn (Rapport Ruimte voor maatschappelijke voorzieningen Veenendaal handboek referentiewaarden 2025 opgesteld door Sweco). In navolging van het Integraal Huisvestingsplan voor onderwijshuisvesting brengen wij ook de benodigde voorzieningen voor sport, welzijn en cultuur in beeld in samenwerking met de maatschappelijke partners.

Omgevingsvisie

Conform planning wordt de Omgevingsvisie Veenendaal 2040 in december 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. De omgevingsvisie geeft richting aan nieuwe ontwikkelingen en de wijze van het beheer van de fysieke leefomgeving. Deze ontwikkel- en beheersvraagstukken worden in specifieke gevallen verder uitgewerkt in omgevingsprogramma's, waarvan er een aantal in 2026 worden opgesteld. De samenhang tussen de omgevingsvisie, de omgevingsprogramma's en het omgevingsplan vraagt om goede integrale samenwerking. Om ervoor te zorgen dat de omgevingsvisie actueel blijft, vindt een periodieke evaluatie plaats.

De duurzame stad

Veenendaal werkt aan een duurzame stad zodat ook toekomstige generaties in een leefbare en gezonde omgeving kunnen opgroeien en leven en Veenendaal ook economisch vitaal blijft. De verandering naar een duurzame stad vraagt om ondernemerschap en innovatiekracht. Dit zijn kenmerken die passen bij Veenendaal en die we samen met het lokale bedrijfsleven en onze inwoners kunnen waarmaken. Daarnaast is deze verandering alleen mogelijk als we de samenwerking met onze medeoverheden (gemeenten, regio, samenwerkingsverbanden, waterschap, provincies en Rijk) blijven zoeken en samen investeren en kennisdelen.

Als opdrachtgever, ontwikkelaar en beheerder van de openbare ruimte en het gemeentelijke vastgoed laten we als gemeente zien hoe je deze duurzame ambitie vertaalt naar concrete projecten. Zo geven we zelf het goede voorbeeld in wat we ook van de samenleving vragen.

Het beheer van de stad

De openbare ruimte van Veenendaal is schoon, heel, duurzaam, toegankelijk en veilig. Ons gemeentelijke vastgoed is goed bruikbaar en faciliteert de beoogde functies. Bij alles wat wij in de openbare ruimte en ons vastgoed doen, zoeken we de juiste balans. De balans tussen de ambities uit de thema's 'De groei en ontwikkeling van de stad' en 'De duurzame stad' en de beschikbare middelen. Daarnaast houden wij in de gaten hoe de relatie met de bestaande stad, de bestaande voorzieningen/gebouwen en het zorgvuldig omgaan met onze 'assets' (groen, wegen, water/ riool, vastgoed etc.) is.

Het beheer van de stad is meer dan het beheer van maatschappelijk vastgoed en de openbare ruimte. Het gaat om onderhoud en vervanging, het omgaan met (het ophalen en verwerken van) afval/grondstoffen, veiligheid, het inrichten en gebruik van de buitenruimte. Daarnaast gaat het over verkeer en de wijze waarop we wel of geen ruimte geven aan het faciliteren van mobiliteit. Wat noodzaakt tot het maken van ruimtelijke keuzes.

Thema's Fysieke leefomgeving

- I. De groei en ontwikkeling van de stad
- II. De duurzame stad
- III. Het beheer van de stad

Financiën Fysieke leefomgeving

Onderstaande tabel laat het meerjarig verloop van de baten en lasten inclusief de mutaties in de reserve van het programma Fysieke leefomgeving zien.

Zowel het totaal van de lasten als van de baten loopt in de toekomstige jaren van de meerjarenbegroting af. Dit is voornamelijk het gevolg van de aflopende lasten en baten van de huidige grondexploitaties. De afname van de geraamde lasten loopt daarin gelijk aan de afname van de geraamde baten (vanwege het muteren van de boekwaarde).

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	55.385	55.161	47.580	44.695
Lasten	65.653	65.164	57.433	54.723
Saldo programma (voor mutaties reserves)	-10.268	-10.003	-9.853	-10.028
Beschikkingen	2.354	1.710	1.647	1.853
Stortingen	684	638	634	638
Saldo mutaties reserves	1.670	1.072	1.012	1.215
Saldo programma (na mutaties reserves)	-8.598	-8.931	-8.840	-8.813

Actuele ontwikkelingen Fysieke leefomgeving

Thema I - De groei en ontwikkeling van de stad

Veenendaal heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een stad met 70.000 inwoners. De omvang en complexiteit van de hiermee samenhangende vraagstukken neemt toe. Dit stelt meer eisen aan onze deskundigheid en beschikbare capaciteit. Alleen op deze manier kunnen we invulling blijven geven aan de provinciale en regionale ontwikkelingen.

Voorbeelden hiervan zijn: het opstellen van en uitvoering geven aan de omgevingsvisie, de inzet van de regio voor het ontwikkelperspectief Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX), de nota ruimte, Regionaal Ruimtelijk Programmeren, het Regionaal/Utrechts Programma Landelijk Gebied (RPLG/UPLG) en de strategische agenda van de Regio Foodvalley.

De verkenning van twee grootschalige uitbreidingsgebieden

De komende periode staat de verkenning van twee grootschalige uitbreidingsgebieden op de agenda: De Klomp en De Nieuwe Meent. Dit is in het verlengde van de verstedelijkingstrategie, de woondeal en het regionaal ruimtelijk programmeren in de Regio Foodvalley. Hierbij ligt het accent op het vormgeven van samenwerking met buurgemeenten, de provincies Utrecht en Gelderland, Regio Foodvalley en private partijen. De ruimtelijke (on)mogelijkheden van de gebieden worden in kaart gebracht via gebiedsverkenningen en ruimtelijke wensen. Deze werkzaamheden zijn gericht op realisatie na 2030. Uit de vervolgfase van deze verkenningen, komt mogelijk een aanvraag voor een voorbereidingskrediet voort. Besluitvorming zal naar verwachting plaatsvinden na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026.

We creëren uitvoeringskracht door integrale gebiedsontwikkelingen

Voor de duurzame groei en bloei van Veenendaal zetten we in eerste instantie in op de ontwikkeling van inbreidingslocaties. Zo is in 2025 de bouw van de eerste woningen in Spoorzone gestart. Ook blijven wij, naast verschillende kleinere projecten, inzetten op de grote ontwikkelingen in Groenpoort, de Tuinstraat en de herontwikkeling van het Franse Gat. De omvang van de ontwikkelingen en ons streven om al deze ontwikkelingen zo integraal en doelmatig mogelijk uit te voeren vraagt veel van de beschikbare capaciteit.

Andere randvoorwaarden voor succesvolle ontwikkelingen zijn:

- Goede bereikbaarheid;
- Voldoende energie (beheersing netcongestie), en
- Stikstofruimte.

Opstellen verkeerscirculatieplan en actualisatie parkeerbeleid

Voor het duurzaam bereikbaar houden van Veenendaal en rekening houdend met de verwachte groei van de stad leveren we in 2026 een verkeerscirculatieplan op. Dit is een onderdeel van het Omgevingsprogramma Integrale Mobiliteit (OPIM). Dit verkeerscirculatieplan moet de doorstroming van het verkeer verbeteren en de veiligheid en de leefbaarheid verhogen. Daarnaast actualiseren wij het parkeerbeleid voor het centrum, de woongebieden en de bedrijfsterrains.

Beschikbaarheid van voldoende energie is essentieel voor ruimtelijke ontwikkelingen. Zonder energie geen woningen, bedrijven en voorzieningen. De energievoorziening in de regio staat onder druk en de beschikbare capaciteit op het elektriciteitsnet om aansluitingen af te geven is bijna op. Structureel is forse netverzwaring nodig om voldoende ruimte te creëren, maar de netbeheerders geven aan dat dit tot ten minste 2033 gaat duren. Netbewuste nieuwbouw en in een zo vroeg mogelijk stadium van gebiedsontwikkeling over het energiesysteem nadenken is dan ook essentieel. Het programma Energie 2026-2030 gaat hiermee aan de slag vanuit de ambitie “te bouwen aan een duurzaam, robuust en rechtvaardig energiesysteem dat de groei en leefbaarheid van Veenendaal ondersteunt.”

Voor de uitvoering van de groei en bloei van Veenendaal is voldoende stikstofruimte van belang. Bijvoorbeeld voor de verbreding van de Rondweg-oost en de realisatie van woningen. We hebben hierbij te maken met landelijk beleid, provinciaal beleid vanuit Utrecht en regionale afspraken met de provincie Gelderland. In het verlengde van een regionale oplossingsconferentie is op 17 juli 2025 namens de Regio Foodvalley, Provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe en LTO Gelderse Vallei het ‘Uitvoeringsplan Stikstof’ aangeboden aan minister Wiersma (LVVN) voor de Ministeriële Commissie. Dit lijkt gericht op landbouw, maar is ook van groot belang voor de stedelijke ontwikkeling in de komende jaren.

Woningvoorraad en woonbehoefte

Net als in de rest van Nederland, zijn ook in Veenendaal meer woningen nodig. Om de woningvoorraad zoveel mogelijk aan te laten sluiten op de (toekomstige) woonbehoefte, is het belangrijk vooral woningen te bouwen die op dit moment onvoldoende beschikbaar zijn. Dit zijn betaalbare woningen voor onder andere jongeren en levensloopbestendige woningen geschikt voor ouderen. In geval van grootschalige woningbouw vindt regionale afstemming plaats om zo de gevraagde percentages sociale en betaalbare bouw te realiseren.

Onderzoek naar een toekomstbestendige economie

Voor de groei en bloei van Veenendaal is het van belang dat de groei van de bevolking in balans blijft met de groei van de werkgelegenheid. Wij onderzoeken op welke wijze Veenendaal economisch toekomstbestendig is te maken, in het licht van onze huidige positie. Het economisch profiel van Veenendaal dat hieruit voortkomt, werken wij verder uit, in aansluiting op de Strategische Agenda Foodvalley. Hierbij wordt inzichtelijk wat de ruimtevraag is die deze economische ontwikkeling met zich meebrengt. Lees meer over deze uitwerking in het hoofdstuk Programma 2 – Economie, Werk en Ontwikkeling.

Integrale Kindcentra

Het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) wordt opgesteld in samenwerking met de onderwijsorganisaties voor primair en voortgezet onderwijs, de samenwerkingsverbanden en kinderopvangorganisaties. Het IHP faciliteert de ontwikkeling van kinderen en jongeren in een veilige, inclusieve omgeving dichtbij huis of makkelijk bereikbaar. Scholen worden gehuisvest in duurzame, flexibele gebouwen die integrale samenwerking tussen kindpartners stimuleert. Inwoners profiteren van levendige kind en jeugdcentra die de wijk versterken en ruimte bieden voor ontmoeting, sport, bewegen en spel.

Fase 1 van het nieuwe IHP maakt onderdeel uit van deze Programmabegroting. Deze fase omvat de onderstaande projecten in de planperiode 2026-2030.

Wijk Oost:

- nieuwbouw IKC Dragonder-Noord (Basisschool Het Erf);
- tijdelijke huisvesting Veenendaal Oost;
- nieuwbouw IKC Dragonder-Zuid (Basisscholen Balans en Speelkwartier);
- nieuwbouw IKC Spits (Speciaal (basis)onderwijs Van Leersumschool, De Windroos, basisschool Tamim);
- bewegingsonderwijs IKC Spits;
- nieuwbouw IKC De Vlieger/Pimpelmees.

Wijk Zuidwest:

- bewegingsonderwijs Chr. Lyceum Veenendaal;
- nieuwbouw IKC Joh. Calvijnsschool;
- uitbreiding Perron voor VSO De Blink en OPDC;
- uitbreiding bewegingsonderwijs Spoorzone;
- nieuwbouw IKC De Bron Ambacht, en
- stelpost voor groei Ambacht.

Wijk West:

- uitbreiding basisschool De Achtbaan

In fase 1 van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) kijken we ook naar wat het voortgezet onderwijs nodig heeft aan gebouwen. We doen dit met oog op inclusief onderwijs en de groei van Veenendaal, zodat we hier op tijd op kunnen inspelen.

Vanaf 2026 verbinden we visies van een Integraal Kindcentrum nadrukkelijker met onder andere ons Integraal Beleidskader Sociaal Domein, zoals opgenomen in het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (vastgesteld in de raad van november 2025). Een integrale wijkaanpak is een langjarige inzet van maatregelen in een bepaald gebied waar sprake is van een opstapeling van meerdere opgaven. Een integrale wijkaanpak heeft als doel om de leefsituatie van bewoners te verbeteren. Voor de gemeente betekent dit, dat wij in 2026 inhoudelijk betrokken zijn vanuit het beleid voor het sociaal domein bij de ontwikkeling van de visie van Integrale Kindcentra.

Theater

Op 21 november 2024 besloot de gemeenteraad dat er een nieuw theater komt in de Duivenweide. Het vastgestelde masterplan laat zien hoe het gebied er uiteindelijk uit moet komen te zien. Daarbij hoort ook de inrichting van de openbare ruimte rondom het theater. Het nieuwe theatercomplex zal bestaan uit een grote zaal, kleine zaal inclusief poppodiumfunctie en een break-out room met filmfunctie. In 2025 zijn de gemeentelijke organisatie en de theaterorganisatie samen gestart met de voorbereidingen voor de nieuwbouw van het theater. Een plan van aanpak, inclusief governance en risicoanalyse is opgesteld. De projectorganisatie is ingericht, het integrale Programma van Eisen is opgesteld en de architect is geselecteerd. In januari 2026 wordt de raad gevraagd het Investeringsbudget Theater Lampegiet beschikbaar te stellen. Het jaar 2026 staat verder vooral in het teken van het ontwerpen van het nieuwe theater en het selecteren van de aannemer. Ook worden voorbereidingen getroffen voor een tijdelijke locatie tijdens de bouw en wordt gestart om de theaterorganisatie klaar te maken voor de nieuwe situatie. In de 2e helft van 2027 wordt begonnen met de bouw en de verwachte oplevering van het nieuwe theater is in het 4e kwartaal van 2029.

In het Meerjareninvesteringsplan is al een indicatieve verdeling van de benodigde investeringen opgenomen voor de jaren 2026 tot en met 2029 van respectievelijk € 3 miljoen, € 20 miljoen, € 20 miljoen en € 3,8 miljoen. In de businesscase is gerekend met prijspeil 1 januari 2027. Gezien de latere start van de bouw en oplevering moeten we in de toekomst nog rekening houden met indexering 2028 (en wellicht 2029). In 2025 is al een voorbereidingskrediet van € 1 miljoen beschikbaar gesteld. In 2025 komt er ook meer duidelijkheid over de uiteindelijke verdeling. We nemen dit mee in het raadsvoorstel voor het aanvragen van het investeringsbudget.

Lopende subsidieaanvragen doorfietsroute en waterpark spoorzone

Het Rijk afgelopen zomer meerdere subsidieregelingen gericht op woningbouw geopend (en ook alweer gesloten). Vanuit de Regio Foodvalley is in samenwerking met de gemeenten een aanvraag gedaan voor de realisatie van enkele belangrijke doorfietsroutes in onze regio. Ook Veenendaal is hierop aangesloten. Hiervoor is op termijn € 650.000 cofinanciering nodig voor de delen die op Veens grondgebied liggen. Dit kan deels met eigen middelen worden uitgevoerd (bijvoorbeeld via het MIP of onderhoudsbudget) en mogelijk deels met aanvullende subsidies.

Daarnaast is door het college een aanvraag gedaan in het kader van de grootschalige woningbouwlocatie Spoorzone. Deze aanvraag betreft de aanpak van het gebied rondom de Vitenslocatie aan de westzijde van de spoorzone (Waterpark). De aanpak is gericht op het vergroten van de drinkwatercapaciteit, het laten vervallen van de boringsvrije zone en de realisatie van groen recreatief gebied voor de bestaande en nieuwe bewoners rondom dit gebied. Hiervoor is op termijn een gemeentelijke cofinanciering van 6 miljoen euro nodig. Over beide aanvragen is de raad met een Raadsinformatiebrief geïnformeerd. Beide bedragen zijn nu niet opgenomen in de begroting. In de komende kadernota of kaderbrief 2027 worden deze opgenomen zodat de raad hierover een integrale afweging kan maken.

Motie 2025.35 snelheid elektrische fietsen beperken in probleemgebieden

De motie is erop gericht de fietsveiligheid binnen de gemeente Veenendaal te vergroten. We werken deze motie in de toekomst verder uit. Over de acties die daaruit volgen informeren wij u in de komende periode.

Thema II - De duurzame stad

In het opgaveperspectief Duurzaam Veenendaal uit 2024 zijn de ambities beschreven voor de verduurzaming van Veenendaal op alle beleidsterreinen. In 2025 startten we door bijvoorbeeld circulair afschrijven als uitgangspunt te nemen en voor Vastgoed (waaronder ook de onderwijshuisvesting) een systematiek voor de bepaling van de restwaarde af te spreken. Ook zetten we stappen in maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap en inkoop. In 2026 werken we verder aan een duurzaam Veenendaal via 3 programmalijnen:

1. Programma Energie;
2. Programma Circulair Veenendaal, en
3. Programma Klimaat, water en groene groei.

In 2025 stelde de gemeenteraad de Omgevingsvisie 2040 vast. Als verdere uitwerking en verdieping van de visie stelt het college de hierboven genoemde programma's in 2026 als omgevingsprogramma's vast. We informeren de gemeenteraad over de inhoud en voortgang van de programma's.

Programma Energie

Wij werken aan een duurzaam, robuust en rechtvaardig energiesysteem dat de groei en leefbaarheid van de stad ondersteunt en op deze manier bijdraagt aan een leefbare en toekomstbestendige stad. De focus ligt hierbij voor - de programmaperiode op:

- Opschaling van de Veense Isolatie Actie;
- Realisatie van de eerste warmtenetten in de bestaande stad en voorbereiding voor verdere uitbreiding;
- Verzwaring van de infrastructuur boven en onder de grond en de toenemende energie-installaties in de stedelijke omgeving de ruimte te geven;
- Slimme afstemming van energiegebruik, -opwek en -opslag om netcongestie tegen te gaan.
- Energie opwekken en delen stimuleren;
- Samenwerking in de regio voor wind, zon en warmte.
- Ondersteunen bedrijven met een energieplan op maat en benutten collectieve kansen in Smart Energy Hubs.
- Transitie naar actief, gedeeld en zero emissie vervoer.
- Verduurzaming van gemeentelijk vastgoed en wagenpark.

Naast het Programma Energie stelt de gemeenteraad in 2026 ook het (op basis van de omgevingswet verplichte) Programma Warmte vast (als opvolger van de transitievisie Warmte).

Programma Circulair Veenendaal

Veenendaal is in 2030 voor 50 procent circulair en in 2050 volledig. Gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners werken samen in een gesloten grondstoffenkringloop waar afval niet meer bestaat en de levensduur van producten zo lang mogelijk is. De gemeente heeft hierin een voorbeeldfunctie.

Voor de periode tot 2030 ligt hierbij de focus op:

- campagnes en acties voor verminderen grondstoffengebruik;
- het stimuleren en informeren van het gebruik van duurzame en secundaire grondstoffen;
- het verlengen van de levensduur van producten en werken door het stimuleren van hergebruik van materiaal en het onderhoud van vastgoed en infrastructuur circulair op te pakken;

- het hoogwaardig verwerken van materiaalstromen, onder andere door de verbetering van afvalscheiding;
- het ontwikkelen van monitoringsinstrumenten, (interne) trainingen en samenwerking binnen de regio Foodvalley, de provincie Utrecht en de NMU.

Programma Klimaat, water en groene groei

Veenendaal is in 2050 klimaatbestendig en natuurinclusief. Dit betekent dat het voor iedereen gezond en prettig wonen en werken is in onze groene stad en dat de stad kan omgaan met extreme weersituaties. We richten de stad zo in dat ook de natuur een volwaardige kans krijgt.

De focus in de programmaperiode tot 2030 ligt op:

- een integrale benadering van klimaat, natuur, gezondheid en leefkwaliteit in de projecten die de gemeente realiseert;
- het omschrijven van meetbare doelstellingen (monitoringsinstrument) en het opzetten van een nulmeting;
- het blijvend inzetten op samenwerking met bewoners, bedrijven en organisaties. Bijvoorbeeld door de inzet van coaches voor groen en hemelwater, het geven van subsidies om gewenst bedrag te stimuleren en schoolpleinen te vergroenen;
- het verankeren van onze ambities in beleid en onze ruimtelijke plannen;
- een aangename leefomgeving met minder hittestress dan in 2024;
- een robuust bodem- en watersysteem;
- een groen en gezond ecosysteem.

Thema III - Het beheer van de stad

De ruimte in Veenendaal is schaars en we moeten keuzes maken

In het door de raad vastgestelde Omgevingsprogramma Openbare Ruimte (OPOR), is een aantal van deze keuzes al gemaakt. Wij verwachten dat de Omgevingsvisie in 2026 helpt om, op gebiedsniveau, nog meer keuzes te maken dan wel al gemaakte keuzes verder te concretiseren. Dit draagt bij in realisatie van gemaakte keuzes over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.

Het beheer van de stad doen we samen met inwoners en andere partners

Wij hebben de ambitie om ook inwoners en andere partners te betrekken bij het beheer van de stad. Dit ligt niet alleen bij ons als gemeente. Wij betrekken inwoners onder andere met inzet van het wijkmanagement. Hiermee faciliteren en stimuleren wij bewoners die initiatieven nemen de openbare ruimte te verbeteren.

Omgevingsprogramma Openbare Ruimte

In het OPOR 2021-2025 brachten we de ontwikkeling van de diverse assets voor de komende jaren in beeld. Veenendaal staat de komende jaren voor de uitdaging om de woonwijken en industrieterreinen uit de jaren tachtig en negentig en de groei van Veenendaal, veilig en op het afgesproken niveau te houden. In combinatie met de ambities op het gebied van duurzaamheid, vergroenen e.d. vraagt dit binnen de beschikbare middelen om keuzes.

De omgevingsvisie (herziene versie 2025/2026), het Programma Circulariteit en het Programma Klimaat en Groen vormen de input voor het nieuwe OPOR. De verwachting is dat deze plannen eind 2025 of begin 2026 gereed zijn. Hierdoor kunnen we het proces voor het opstellen van het OPOR pas in 2026 starten. Bij deze Programmabegroting 2026 stellen we voor om het huidige OPOR 2021-2025 met een jaar te verlengen. Mede omdat de jaarschijf 2026 van het MIP met de heroverwegingen doorgeschoven is naar 2027. In het nieuw op te stellen OPOR werken wij de gevolgen van de heroverwegingen verder uit.

Beheer maatschappelijk vastgoed

In navolging op het Vastgoedbeleidplan actualiseren we het Vastgoedbeheerplan en het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP). We zien dat het beheer van maatschappelijk vastgoed steeds meer vraagt van de gemeente door de toename van multifunctionaliteit en technische complexiteit. Diverse maatschappelijke stichtingen geven aan dat zij de exploitatie met inzet van vrijwilligers financieel niet meer rond kunnen krijgen. De consequenties hiervan worden in beeld gebracht en opgenomen in het Vastgoedbeheerplan. Voor het onderhoud aan de gebouwen wordt het MJOP geactualiseerd naar een integraal duurzaam MJOP waarin ook circulair onderhoud een plek krijgt. Het vastgoed wordt in stand gehouden conform NEN2767. De benodigde jaarlijkse dotatie voor het planmatig onderhoud aan de onderhoudsvoorziening wordt op basis van het nieuwe Duurzame Meerjarenonderhoudsplan (DMJOP) herzien.

Kwaliteitsniveaus beheer

We beheren de openbare ruimte op een kwaliteitsniveau B in de woonwijken en op kwaliteitsniveau A in het centrum en op de begraafplaats. Uitzondering hierop is het toenemend groenareaal in Veenendaal. We streven naar steeds meer biodivers en natuurlijk groen (Koersdocument Omgevingsvisie Veenendaal 2040). Hier hoort ook natuurlijk beheer bij. Het groen in Veenendaal zal er dus steeds natuurlijker uit gaan zien. Deze lijn is reeds ingezet en wordt de komende jaren versterkt.

Milieu

De besturen van ODRU en de RUD Utrecht hebben de intentie deze organisaties samen te voegen. De werknaam voor de nieuwe organisatie is Omgevingsdienst Utrecht. Uiteindelijk beslissen de individuele deelnemers, de 26 gemeenten en de provincie Utrecht, of de Omgevingsdienst Utrecht een feit wordt. Per 1 januari 2026 moet de nieuwe Omgevingsdienst Utrecht tot stand zijn gekomen. Beide omgevingsdiensten voeren sinds de oprichting milieutaken (vergunningverlening, toezicht en handhaving en advies) uit voor de bij hen aangesloten gemeenten en provincie. Door samen te gaan is de veronderstelling dat de ODRU en de RUD meer kunnen bereiken voor inwoners en bedrijven en voor een schone, veilige en duurzame leefomgeving. Er van uit gaande dat de besluitvorming in de laatste maanden van 2025 goed verloopt moet Veenendaal daar in 2026 de positieve resultaten van ondervinden.

Amendement 2025.25 Quick Wins Wijkmanagers

Dit amendement is erop gericht om het mandaat van de wijkmanagers dusdanig wordt versterkt dat ze in de lead zijn om initiatieven door te voeren. Hiervoor is € 100.000 structureel beschikbaar gesteld. In deze programmabegroting is het amendement verwerkt (budgettair neutraal, ten laste van bestaande budgetten).

Motie 2025.30 weghalen fietspaaltjes

De motie is erop gericht om fietspaaltjes op onnodige plekken te verwijderen zodat dit de verkeersveiligheid ten goede komt. We gaan onderzoeken waar dit van toepassing is en informeren u hierover.

Thema I – De groei en ontwikkeling van de stad

De groei en ontwikkeling van de stad

Veenendaal zorgt voor de juiste balans in haar ruimtelijke leefomgeving in een groeiende en veranderende samenleving.

Wat willen we bereiken?

I.a. Een excellente leefstad met een goede balans in de ruimtelijke functie, nu en in de toekomst.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.a.1. De Omgevingsvisie vormt de basis voor de ontwikkeling en uitbreiding van de stad. In 2026 worden omgevingsprogramma's vastgesteld.

I.a.2. In het verlengde van de verstedelijkingstrategie en het Regionaal Ruimtelijk Programmeren, en samen met de partners in Regio Foodvalley, komen we in 2026 tot een gedragen keuze voor een volgend ontwikkelgebied.

I.a.3. In het verlengde van het pact Groen Groeit Mee (Provincie Utrecht) werken we aan de versterking van natuurontwikkeling en inrichting van een recreatief uitloopgebied 'De Roode Haan'.

Verbonden partijen De groei en ontwikkeling van de stad

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU);
- Omgevingsdienst Utrecht (ODU) (in oprichting);
- Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost BV (OVO).

Zie voor meer informatie paragraaf E. Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema De groei en ontwikkeling van de stad

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Omgevingsvisie Veenendaal 2030	17-12-2020
Woonvisie Veenendaal 2022-2025	3-6-2024

Taakvelden thema De groei en ontwikkeling van de stad

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	-1	-1	-1	-1
	Lasten	16	16	16	16
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed		15	15	15	15
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	-79	-79	-79	-79
	Lasten	308	308	308	308
Totaal 8.1 Ruimtelijke ordening		229	229	229	229
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Baten	-23.332	-23.047	-16.658	-13.962
	Lasten	23.432	23.147	16.758	14.062
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		100	100	100	100
8.3 Wonen en bouwen	Baten	-2.494	-2.426	-2.373	-2.369
	Lasten	802	710	653	648
Totaal 8.3 Wonen en bouwen		-1.692	-1.715	-1.720	-1.721
Totaal Thema De groei en ontwikkeling van de stad		-1.347	-1.371	-1.376	-1.377

Thema II – De duurzame stad

De duurzame stad

Veenendaal zorgt voor een duurzame stad, zodat ook volgende generaties gezond, duurzaam en veilig kunnen wonen, werken en leven.

Wat willen we bereiken?

II.a. Veenendaal is in 2030 voor 50% circulair als tussenstap naar een volledig circulair Veenendaal in 2050.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.a.1 Met het programma *Circulair Veenendaal 2025 - 2030* werken we aan de maatregelen die nodig zijn om in 2030 op koers te liggen richting een 100% circulaire stad in 2050.

Wat willen we bereiken?

II.b. Veenendaal heeft in 2050 een duurzaam energiesysteem dat 100% op hernieuwbare energiebronnen draait en klimaatneutraal (CO₂-emissieloos) is.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.b.1 Met het programma *Energie 2026 - 2030* werken we aan de maatregelen die nodig zijn om in 2030 op koers te liggen richting een duurzaam energiesysteem in 2050.

Wat willen we bereiken?

II.c. Veenendaal is in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig

Wat gaan we daarvoor doen?

II.c.1 Met het programma *Groene groei en Klimaat 2025 - 2030* werken we aan de maatregelen die nodig zijn om in 2030 op koers te liggen richting een 100% groene, waterrobuuste en klimaatbestendige stad in 2050.

Verbonden partijen De duurzame stad

- Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV);
- Gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Utrecht (AVU).

Beleid gerelateerd aan thema De duurzame stad

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Strategische kaders en Accommodatiebeleid vastgoed	18-5-2017
Regionale Energiestrategie Foodvalley 1.0	28-6-2021
Beleidsplan Huishoudelijk Afval 2022-2025	16-9-2021
Omgevingsprogramma Energieneutraal Veenendaal 2022 - 2025	16-12-2021
Transitievisie Warmte 1.0	16-12-2021
Opgaveperspectief Duurzaam Veenendaal	21-3-2024
Visie openbare laadinfrastructuur 2030 Gemeente Veenendaal	11-6-2024
Plankaart openbare laadinfrastructuur	16-7-2024
IHP 2026 - 2030	

Taakvelden thema De duurzame stad

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
7.2 Riolering	Lasten	118	161	61	16
Totaal 7.2 Riolering		118	161	61	16
7.4 Milieubeheer	Baten	-1.102	-1.102	-1.102	-1.102
	Lasten	1.209	1.338	1.338	1.308
Totaal 7.4 Milieubeheer		107	236	236	206
8.3 Wonen en bouwen	Lasten	72	72	72	72
Totaal 8.3 Wonen en bouwen		72	72	72	72
Totaal Thema De duurzame stad		296	469	369	294

Thema III – Het beheer van de stad

Het beheer van de stad

Veenendaal zorgt voor een openbare ruimte die schoon, heel, duurzaam, toegankelijk en veilig is.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV);
- Gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Utrecht (AVU).
- Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwater en Grondwater Vallei en Veluwe (M&MAG)

Zie voor meer informatie paragraaf E. Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Het beheer van de stad

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Koersdocument Omgevingsvisie 2040	15-4-2025
Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022 - 2025	25-11-2021
Notitie parkeernormen Veenendaal 2020	26-11-2020
Integraal duurzaam vastgoedbeheerplan 2021 -2024	27-5-2021
Uitvoeringsplan BOSS Veenendaal	5-12-2023

Taakvelden thema Het beheer van de stad

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	-386	-427	-427	-427
	Lasten	619	619	613	571
Totaal 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		233	192	186	144
0.63 Parkeerbelasting	Baten	-3.285	-3.374	-3.447	-3.454
Totaal 0.63 Parkeerbelasting		-3.285	-3.374	-3.447	-3.454
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	-792	-793	-731	-731
	Lasten	11.335	11.275	11.157	11.124
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer		10.543	10.482	10.426	10.393
2.2 Parkeren	Lasten	2.762	2.799	3.003	3.290
Totaal 2.2 Parkeren		2.762	2.799	3.003	3.290
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	-3.459	-3.078	-1.424	-1.234
	Lasten	3.427	3.046	1.392	1.202
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-32	-32	-32	-32
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	-5	-5	-5	-5
	Lasten	5.395	5.481	5.485	5.459
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		5.391	5.476	5.480	5.454
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	-1.959	-1.959	-1.959	-1.959
	Lasten	1.220	1.220	1.220	1.219
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		-738	-739	-739	-740
7.2 Riolering	Baten	-6.672	-6.534	-6.515	-6.515
	Lasten	4.589	4.347	4.338	4.338
Totaal 7.2 Riolering		-2.084	-2.187	-2.176	-2.176
7.3 Afval	Baten	-10.765	-11.270	-11.786	-11.786
	Lasten	8.518	8.705	8.980	8.978
Totaal 7.3 Afval		-2.247	-2.565	-2.806	-2.807
7.4 Milieubeheer	Baten	-29	-43	-48	-48
	Lasten	1.085	1.177	1.293	1.368
Totaal 7.4 Milieubeheer		1.056	1.134	1.245	1.320
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	-1.026	-1.026	-1.026	-1.026
	Lasten	745	744	746	743
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria		-280	-281	-280	-282
Totaal Thema Het beheer van de stad		11.319	10.905	10.860	11.110

PROGRAMMA 2 – ECONOMIE, WERK EN ONTWIKKELING

Visie Economie, werk en ontwikkeling

Binnen het ruimtelijk gebied van Veenendaal is het de uitdaging om de economie van Veenendaal in balans te houden met de groei van de bevolking. Uitgangspunt hierbij is de verbinding tussen het stimuleren van de lokale economie en het behouden en vergroten van kwalitatieve en kwantitatieve werkgelegenheid op verschillende niveaus.

Thema's Economie, werk en ontwikkeling

- I. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid
- II. Recreatie en toerisme

Financiën Economie, werk en ontwikkeling

Onderstaande tabel laat het meerjarig verloop van de baten en lasten inclusief de mutaties in de reserve van het programma Economie, Werk en Ontwikkeling zien.

De totaal geraamde lasten nemen met ingang van 2027 iets af. Dit is het gevolg van het besluit bij de Kadernota 2025/Programmabegroting 2025 om met ingang van 2027 te bezuinigen op de bijdrage aan citymarketing en te stoppen met het Programmamanagement Vitale Binnenstad.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.235	1.235	1.235	1.235
Lasten	1.957	1.828	1.827	1.827
Saldo programma (voor mutaties reserves)	-722	-593	-592	-592
Beschikkingen	564	564	564	564
Stortingen	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	564	564	564	564
Saldo programma (na mutaties reserves)	-158	-29	-28	-28

Actuele ontwikkelingen Economie, werk en ontwikkeling

Thema I - Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

In regioverband en in contacten met de provincie blijven wij het belang van een economisch toekomstbestendig Veenendaal onder de aandacht brengen. Wij geven daarbij richting aan de wenselijke vormen van bedrijvigheid, die passen binnen de beschikbare ruimte en aansluiten bij de ambities die Veenendaal heeft op het gebied van energie, klimaatadaptie, duurzaamheid en circulariteit. Daarbij is ook van belang een focus te kiezen voor het type werkgelegenheid. Hierbij is er een duidelijke relatie met de Opgave Groei en Bloei en Duurzaam Veenendaal zoals beschreven in Programma 1 – Fysieke leefomgeving.

Uitwerking economisch profiel lokaal en regionaal

In samenspraak met onder meer het georganiseerde bedrijfsleven hebben we een economisch profiel opgesteld. Deze richt zich primair op de volgende onderdelen:

- stimuleren van innovatieve ICT/Food- en ICT/Techclusters en als gemeente hierop profileren, zowel regionaal als landelijk;
- behoud ruimte voor maakindustrie voor onze MKB-werklocaties;
- inzet op toekomstbestendige bedrijventerreinen en op uitbreiding en intensivering van bedrijventerreinen;
- stimuleren verstedelijk werken, in de strook van noord naar zuid (Veenendaal-de Klomp-Binnenstad-Spoorzone) en waarbij wonen en werken op een integrale en aantrekkelijke manier worden geïntegreerd.

Deze onderdelen zijn meegenomen in de economische paragraaf van de nieuwe concept Omgevingsvisie.

Inzet op ondersteunen van ondernemers

De gemeentelijke inzet blijft erop gericht om de lokale en regionale infrastructuur en beschikbare instrumenten zo goed mogelijk te benutten om ondernemers te ondersteunen. Een continu aandachtspunt is de toenemende arbeidskrapte in diverse sectoren. Dit heeft invloed op de economische groei van bedrijven. Dit geldt voor ondernemers op de bedrijventerreinen, in de horeca maar ook in de zorg en logistiek. Regionaal zijn en worden verschillende projecten gestart om zo goed mogelijk vacatures in te vullen vanuit het beschikbare arbeidspotentieel. Een relevant vraagstuk is hoe wij omgaan met een veranderende economie. De traditionele detailhandel is in transitie door het online winkelen. Ondernemerswensen en inwoners komen steeds meer centraal te staan in de ontwikkeling van de gewenste voorzieningenstructuur.

De invulling van werkgelegenheid wordt beïnvloed door digitalisering, de toepassing van Artificial Intelligence (AI) en robotisering. Dit maakt de behoefte en noodzaak om anders te werken groter, waarbij bepaalde beroepen veranderen of zelfs verdwijnen, rekening houdend met de bestaande arbeidskrapte. Dit vereist aandacht en focus op tijdige om- en bijscholing, waarbij ook het bedrijfsleven ondersteund kan worden om te investeren in de toekomstbestendige inzetbaarheid van medewerkers. In dit proces wordt de aansluiting gezocht bij de ontwikkelingen in de Human Capital Agenda (HCA) en de arbeidsmarktregio FoodValley (AMR FV).

Mogelijkheden intensivering bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen en de daarop gevestigde bedrijven kunnen op twee manieren intensiveren:

- in uitbreiding vierkante meters bebouwing. Bedrijven vergroten hun bedrijfspand;
- in het aantal werknemers per bedrijf. Bedrijven trekken meer werknemers aan om hun bedrijf te laten groeien.

De mogelijkheden om bedrijven te laten intensiveren in vierkante meters zijn divers. De gemeente speelt hierin een grote rol door meer vrijheid te geven aan bedrijven om op niet-bebouwde bedrijfsgrond te mogen bouwen. Daarnaast kunnen bedrijven de hoogte in om op bestaande bouw te bouwen. Dus het toevoegen van een etage op bestaande bouw. De regelgeving staat dit niet altijd toe.

We onderzoeken in 2026 twee vragen:

- willen bedrijven hun pand in Veenendaal uitbreiden?
- kunnen en willen wij als gemeente Veenendaal meewerken aan het versoepelen van de regelgeving als het gaat om het intensiveren bebouwen van bedrijfspercelen?

Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek moet worden bepaald of nieuw beleid noodzakelijk is.

De intensivering van werkgelegenheid is als gemeente moeilijker te beïnvloeden en van meerdere factoren afhankelijk:

- economische groei;
- het aanwezige arbeidspotentieel;
- de technische ontwikkelingen zoals AI en robotisering die een druk leggen op de werkgelegenheid.

We kunnen als gemeente hier een bijdrage aan leveren door een duidelijke economische profilering van ons bedrijfsleven. Deze profilering biedt een aantal kansen:

- het onderwijs dat aangeboden wordt in Veenendaal en in de regio kan aansluiten op deze profilering waardoor het makkelijker wordt om mensen met een gewenste opleiding aan te trekken om bij Veenendaalse bedrijven te komen werken;
- de profilering kan een aantrekkingskracht zijn voor bedrijven om zich in Veenendaal te vestigen. We hebben in Veenendaal niet veel tot geen nieuwe bedrijfsgrond om uit te geven. Een mogelijkheid om dit te ondervangen is de intensivering van bedrijfsbebouwing zodat we meerdere bedrijven kunnen huisvesten op één perceel;
- de profilering kan leiden tot een toename van ecosystemen van bedrijven die waarde toevoegen en meer aantrekkingskracht genereren op nieuwe bedrijven waardoor ook de werkgelegenheid toeneemt.

Aandacht voor starters, zzp'er en ondernemersdienstverlening

We willen startende ondernemers nog meer en beter ondersteunen. Het merendeel van startende ondernemers wordt gevormd door zzp'ers. Deze zijn op lokaal niveau niet georganiseerd en daarom minder goed te bereiken. Wij willen daarom onderzoeken op welke wijze deze grote groep ondernemers zo goed mogelijk kan worden ondersteund. Op basis van een interne en externe inventarisatie van knelpunten en behoeften, willen wij onze ondernemersdienstverlening zo goed mogelijk uitvoeren. Voor startende ondernemers wordt tweejaarlijks een startersevent georganiseerd samen met de gemeenten Rhenen, Renswoude en Ede. De eerstvolgende editie is in het najaar 2026. In 2026 wordt een vervolg gegeven aan een kosteloos en intensief begeleidingstraject voor ondernemers die zich in de binnenstad willen vestigen. Dit wordt in opdracht van de gemeente uitgevoerd door een externe partner. Ondernemers worden hierbij ondersteund bij onder andere het vinden van de juiste locatie, het opstellen van een ondernemersplan, het aanvragen van financiering of vergunningen en het ontwikkelen van innovatieve concepten of combinaties. Het doel is om eind 2026 tussen de 10 en 15 nieuwe ondernemers succesvol te laten landen in onze binnenstad.

Behouden en bevorderen van werkgelegenheid

Het behouden en bevorderen van werkgelegenheid is om meerdere redenen een zorg. Het gebrek aan beschikbare fysieke ruimte voor bedrijvigheid speelt hierbij een rol. Met de transformatie van een bestaand bedrijventerrein naar woningen, komt de beschikbare ruimte nog meer onder druk te staan. Onze inzet is daarom gericht op vormen van stedelijk werken en de intensivering van bedrijvigheid. Het behoud en de groei van werkgelegenheid wordt belemmerd door een tekort aan voldoende en gekwalificeerd personeel. De prognose van werkgelegenheidscijfers laat nog steeds een groei zien in praktisch alle sectoren, waardoor de arbeidskrapte alleen maar toeneemt. Wij richten ons daarom op een betere aansluiting tussen vraag en aanbod van personeel en willen meer zicht hebben op het onbenut arbeidspotentieel om deze krapte tegen te gaan. Wij investeren in een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Voorzieningen

De gemeente Veenendaal streeft naar een goede voorzieningenstructuur voor haar inwoners. Detailhandel en horeca vormen daarin een belangrijk onderdeel. Ook voor de ondernemers willen wij een goed ondernemersklimaat en duidelijkheid over de mogelijkheden die er zijn. Dat betekent onder meer aantrekkelijke buurtwinkelcentra op fiets- of loopafstand, woonboulevards met een goede bereikbaarheid en een kernwinkelgebied dat aantrekkelijk is voor regionale bezoekers. Ondertussen is de detailhandel en horeca fors in

beweging. Waar groeimogelijkheden zijn in de horeca staat juist de winkelmarkt onder druk, niet in de laatste plaats door internetaankopen. Ook het tekort aan personeel speelt een grote rol. Daardoor neemt de leegstand niet zomaar af en dat kan leiden tot ondermijning en verloedering. Een geheel nieuwe ontwikkeling is functiemenging in de wijk (bijvoorbeeld Het Ambacht), waarbij wonen, werken en voorzieningen meer worden gemengd in een stedelijke omgeving. Om adequaat op deze ontwikkelingen te kunnen inspelen is ons geactualiseerde detailhandelsbeleid uit 2025 een belangrijk instrument. De inbreng van ondernemers en inwoners is hierbij meegenomen.

Actieplan Vitale Binnenstad

Met de samenwerkende partijen werken we aan een binnenstad met een diversiteit aan functies (wonen, werken, beleven) waar bezoekers graag verblijven en elkaar ontmoeten. In 2026 geven we uitvoering aan het Actieplan Vitale Binnenstad 2025-2026. Dit doen we aan de hand van vier speerpunten:

1. complete binnenstad;
2. aantrekkelijke en toegankelijke binnenstad;
3. innovatieve binnenstad;
4. goed georganiseerde binnenstad.

Belangrijke projecten en ontwikkelingen voor 2026 zijn het project Tuinstraat, de ontwikkelingen op het vlak van een nieuw theater in de Duivenweide, duurzame stadsdistributie, het stimuleren van nieuw innovatief ondernemerschap, het tegengaan van de leegstand en de organisatie van aantrekkelijke activiteiten en evenementen in de binnenstad.

Bij de heroverweging in 2024 is besloten om de programmatische aanpak op de binnenstad eind 2026 te beëindigen, hiervoor geen extra middelen meer beschikbaar te stellen en dit verder over te laten aan ondernemers. De zogenaamde Verdubbelaar, een subsidie-instrument om activiteiten in de binnenstad te stimuleren, is nog wel beschikbaar. In 2026 wordt de programmatische aanpak afgebouwd en worden taken zo goed mogelijk belegd in de lijnorganisatie en bij Winkelstad Veenendaal.

Uitvoering #ditsveenendaal

In 2026 worden vanuit het samenwerkingsverband #ditsveenendaal (Merk Veenendaal) een marketingcampagne én promotionele communicatie uitgevoerd. Daarbij worden evenementen die passen bij onze kernwaarden (comfortabel, ondernemend, verbindend) actief onder de aandacht gebracht – via de marketingagenda, socials, website, magazine en lokale media. Hierbij gaat het om culturele, sportieve en ondernemende bijeenkomsten die laten zien hoe prettig het is om in Veenendaal te wonen, werken en leven. Ook zetten we in 2026 in op twee tot drie grote evenementen met regionale of landelijke aantrekkingskracht. Deze evenementen moeten een unieke signatuur hebben en het positieve beeld van Veenendaal verder versterken.

Vanaf 2026 verandert de organisatiestructuur van #ditsveenendaal. De merkmanager wordt niet langer meer ingehuurd door de gemeente, maar door Stichting Winkelstad Veenendaal. Stichting Winkelstad zal vanaf 2026 jaarlijks een gemeentelijke subsidie van € 110.244,- gaan aanvragen voor het organiseren van bovenstaande activiteiten en de promotie van Veenendaal. Dit doet Stichting Winkelstad namens het samenwerkingsverband #ditsveenendaal, waarin partners van het merk zijn vertegenwoordigd.

Het budget wordt per 1 januari 2027 met € 50.000,- verminderd naar € 60.244,-. Dit is vanwege de uitvoering van het raadsbesluit in juli 2024 (Heroverwegingen Kadernota 2025). Met de betrokken partners wordt in 2026 een plan uitgewerkt om in 2027 met minder financiële middelen van de gemeente de stadspromotie via #ditsveenendaal voort te zetten.

Thema II - Recreatie en toerisme

Uitvoering Visie Recreatie en Toerisme 2024-2028

De bewoners van Veenendaal zijn voor het recreëren in het groen, aangewezen op recreatievoorzieningen rondom Veenendaal. Belangrijke aandachtspunten in 2026 zijn de inzet op een effectieve samenhang tussen de verschillende regionale, toeristisch-recreatieve samenwerkingsverbanden en recreatieve pakketten waarin Veenendaal participeert, het duurzaam beheer van natuurgebieden en duurzame mobiliteit van en naar recreatiegebieden vanuit Veenendaal. In regionaal verband werken we aan het beter op de kaart zetten van de Grebbelinie. In het voorjaar van 2026 wordt een nieuw wandelknooppuntennetwerk opgeleverd in Utrecht-Oost. Daarmee is Veenendaal verbonden met de rest van de provincie Utrecht en het wandelroutenetwerk Veluwe.

Evenementenbeleid

Op 3 juni 2024 heeft de raad het nieuwe evenementenbeleid voor de jaren 2024 en volgend vastgesteld met daarin onder andere aandacht voor duurzaamheid en gezondheid, locaties, geluidsnormen en levendigheid. Het aantal zondagen waarop evenementen kunnen plaatsvinden is verruimd van zes naar twaalf. De locatie Markt is nu ook aangewezen als locatie waar op zondag bepaalde evenementen mogen. Een ontheffingsmogelijkheid voor verruiming van de eindtijd van muziek op doordeweekse dagen is opgenomen. De Agenda Toegankelijkheid is als thema opgenomen met daarin onder meer aandacht voor de toegankelijkheid bij evenementen voor mindervaliden. Het is onze taak een goede balans te vinden tussen de levendigheid van de stad en het voorkomen van overlast door onder andere het stellen van duidelijke kaders, het vroegtijdig betrekken van omwonenden en het borgen van de veiligheid van inwoners tijdens evenementen. De komende jaren zal uitvoering worden gegeven aan dit beleid.

In de nog lopende projecten en ontwikkelingen, zoals de herinrichting Stadspark/evenemententerrein, de ontwikkelingen in het kader van nieuwbouw Theater Lampegiet en de upgrade van de Markt besteden we ook aandacht aan ruimte en voorzieningen voor evenementen.

Op 15 juli 2025 nam de gemeenteraad een motie aan (met nummer M2025.44) om incidenteel een bedrag van maximaal € 25.000 vrij te maken voor het Festival Zand in 2026 en deze te dekken uit het bestaande programma Economie, Werk en Ontwikkeling. Uit de organisatie is gebleken dat het bedrag onvoldoende is om het festival mogelijk te maken, hiervoor is € 50.000 nodig. De verwachting is dat in 2025 nog incidentele ruimte binnen het evenementenbudget is. Het college is voornemens om in de decemberwijziging 2025 de extra benodigde middelen over te hevelen naar 2026. In 2026 kan binnen in de dan beschikbare middelen uitvoering gegeven worden aan deze motie.

Thema I – Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Algemeen Economische ontwikkeling en Werkgelegenheid

Veenendaal richt zich op een zo goed mogelijk vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe ondernemers, waarbij de werkgelegenheid wordt gestimuleerd.

Wat willen we bereiken?

I.a. Voldoende arbeidsplaatsen in relatie tot het aantal woningen met als uitgangspunt één woning - één baan.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.a.1. We organiseren jaarlijks een startersevent en informeren en ondersteunen startende ondernemers bij vragen.

I.a.2. We organiseren tweejaarlijks een tevredenheidsonderzoek, we voeren het relatie- en accountmanagement uit, het plan van aanpak ondernemersdienstverlening en stimuleren samenwerking/netwerkvorming met ondernemers .

I.a.3. We maken de bedrijventerreinen aantrekkelijk voor ondernemers.

I.a.4. We voeren de programma's ENV, Groen en Klimaat, Circulair uit, we voeren de Verstedelijkingsstrategie uit en leveren een bijdrage aan het Werklandschap van de Toekomst.

Wat willen we bereiken?

I.b. Veenendaal wil een vitale economie stimuleren, waarbij ICT de stuwende kracht is voor zowel innovatief als breed mkb. Hierbij zoeken wij natuurlijke koppelkansen met Food en Tech.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.b.1. Het ecosysteem in kaart brengen en de witte vlekken vullen (door regelmatig overleg met o.m. ICT Campus, ICT Valley, regionale ontwikkelingsmaatschappijen en kennisinstellingen).

I.b.2. We bevorderen de koppeling tussen onderwijs en arbeidsmarktkansen via ICT Campus, door ontwikkeling van flexibel diploma- en certificatenonderwijs en een matchingsplatform.

I.b.3. We ondersteunen innovatieprojecten op basis van cross-overs tussen ICT en Agrofood, door kansrijke initiatieven te koppelen aan een ecosysteem van financiering, businesscoaches en wetenschap.

I.b.4. Mogelijk maken van planologisch en flankerend beleid voor het realiseren van fysieke locatie(s) t.b.v. hub(s) voor ict en ict-agrofood cross-overs.

I.b.5. Groeikansen creëren en verzilveren.

Wat willen we bereiken?

I.c. We realiseren ruimte voor bedrijvigheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.c.1. Waar mogelijk intensiveren we bestaande bedrijventerreinen.

Wat willen we bereiken?

I.d. Veenendaal is een aantrekkelijke stad om te wonen, werken en leven.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.d.1. Uitvoeren van het Actieplan Vitale Binnenstad 2025-2026 met daarin de speerpunten Complete Binnenstad, aantrekkelijke en toegankelijke binnenstad, innovatieve binnenstad en goed georganiseerde binnenstad.

I.d.2. Met #DitisVeenendaal werken gemeente, cultuur, bedrijfsleven en diverse maatschappelijke partijen samen om Veenendaal op de kaart te zetten als interessante vestigingsplaats voor bedrijven en als dé stad om te winkelen en recreëren.

Verbonden partijen Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleid gerelateerd aan thema Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Beleid perifere detailhandel Foodvalley 2020 - 2025	16-12-2021
Detailhandelsbeleid Veenendaal 2023 -2026	16-11-2022
Omgevingsvisie 2020 - 2030	dec-20
Programmaplan Living Lab Circulair 2024-2028	feb-24
Visie Bedrijventerreinen 2022 – 2030	26-1-2023

Taakvelden thema Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.64 Belastingen overig	Baten	-629	-629	-629	-629
Totaal 0.64 Belastingen overig		-629	-629	-629	-629
3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	515	463	463	463
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling		515	463	463	463
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	-19	-19	-19	-19
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-19	-19	-19	-19
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	Baten	-323	-323	-323	-323
	Lasten	929	928	928	928
Totaal 3.3 Bedrijfsloket en -regelingen		606	605	605	605
3.4 Economische promotie	Baten	-263	-263	-263	-263
	Lasten	376	300	299	299
Totaal 3.4 Economische promotie		113	36	35	35
Totaal Thema Economische ontwikkeling en werkgelegenheid		585	456	455	455

Thema II – Recreatie en toerisme

Algemeen Recreatie en toerisme

Veenendaal zorgt voor een aantrekkelijke binnenstad waar bewoners, regionale bezoekers en toeristen graag verblijven. Samen met gemeenten in de regio investeren we in (duurzaam) beheer en toegankelijkheid van natuurgebieden.

Wat willen we bereiken?

II.a. Veenendaal is een aantrekkelijke stad om te wonen, werken en leven.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.a.1. Met #DitisVeenendaal voorzien wij zowel online als offline onze eigen inwoners en toeristen van informatie over wat er te doen is in Veenendaal.

II.a.2. Toename van de bekendheid van Veenendaal in de regio door het profileren van evenementen die passen bij het DNA van Veenendaal.

II.a.3. Samen met het Routebureau Utrecht leggen wij een nieuw wandel- en fietsknooppuntennetwerk aan in Veenendaal dat aansluit op de rest van de regio.

II.a.4. Het gebruik van duurzame mobiliteit van en naar recreatiegebieden vergroten.

Verbonden partijen Recreatie en toerisme

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleid gerelateerd aan thema Recreatie en toerisme

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Visie Recreatie en Toerisme 2024 - 2028	21-3-2024
Evenementenbeleid Veenendaal blijft verrassen	3-6-2024

Taakvelden thema Recreatie en toerisme

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	137	137	137	137
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		137	137	137	137
Totaal Thema Recreatie en toerisme		137	137	137	137

PROGRAMMA 3 – SOCIALE LEEFOMGEVING

Visie Sociale leefomgeving

In 2026 blijven we als gemeente Veenendaal met kracht investeren in een samenleving waarin iedereen mee kan doen, zich gezien voelt en de ondersteuning krijgt die nodig is, met oog voor positieve gezondheid, levensstijl en zelfredzaamheid. We werken daarbij integraal en outreachend en stellen de menselijke maat centraal.

Met onze aanpak geven we tevens uitvoering aan de visie op diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (2025), en maken we ruimte voor zowel eigenheid als verbondenheid.

Dát is de basis van ons sociaal beleid. We geven hier uitvoering aan via o.a. het Integraal Beleidskader Sociaal Domein en het Programma Sociaal Domein.

Door accenten te (ver)leggen en focuspunten te benoemen, sluiten we aan op actuele ontwikkelingen in de samenleving. Tegelijk vraagt dit ook om stevige inzet op meerdere fronten. Dat doen we samen met onze partners in het veld en de regio.

De druk op Jeugdzorg blijft hoog. Daarom werken we in 2026 verder aan de transformatie van het jeugdstelsel. Dankzij het project 'Grenzen aan onze jeugdzorg', onderdeel van de Hervormingsagenda, kunnen we— gebruik makend van de keuzes die de raad eind 2025 maakte - samen met partners naar alternatieven zoeken voor Jeugdhulp binnen andere levensdomeinen. Bijvoorbeeld gezin, school en buurt. Hiermee sluiten we aan bij de inzichten van de commissie Van Ark. Door aan de slag te gaan met de keuzes die de raad maakt in dit project, willen wij de kosten in de Jeugdzorg zoveel als mogelijk beheersbaar en toekomstbestendig maken. Dit wordt concreter in de aparte projecten die na besluitvorming door de raad invulling gaan krijgen. De vervolgprojecten worden hiertoe voorzien van een businesscase waarin de bandbreedte van mogelijke financiële opbrengsten wordt aangegeven.

Veenendaal groeit de komende jaren verder. De toename van het aantal inwoners door woningbouw vraagt niet alleen om fysieke woningen, maar om aandacht voor leefbaarheid, maatschappelijke voorzieningen en sociale samenhang. We bouwen geen wijken, maar gemeenschappen. Voorzieningen en ontmoetingsplekken sluiten aan op de diversiteit van onze inwoners. Frisse lucht, veilige straten en ruimte om te bewegen vormen hierbij het uitgangspunt.

Binnen de Wmo zetten we in op kwaliteit, rechtmatigheid en passende zorg. Afspraken met aanbieders worden aangescherpt waar nodig. De in het programma Sociaal Domein uitgewerkte definities van begrippen als menselijke maat en normaliseren passen we samen met onze partners in de uitvoering toe voor onze inwoners. We brengen deze definities verder in onze samenleving door actieve communicatie.

Met het GALA, IZA en AZWA maken we de beweging van zorg naar gezondheid concreet. In 2026 start het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), waarin de samenwerking tussen sociaal domein en zorgsector wordt versterkt, met als doel: een gezondere samenleving voor alle inwoners.

Actualisatie visie Sociaal Domein

Naar aanleiding van de door de raad aangenomen motie (M2025.45) over de actualisatie van de Visie Sociaal Domein 2027 zal in 2026 een keuzenotitie opgesteld worden waarin we de route en kaders voor het actualiseren van deze visie worden uitwerken. In onze steeds complexer wordende samenleving lijken we met enkelvoudige sectorgewijze benaderingen geen significante kentering te kunnen bereiken in de sterk toenemende zorgvraag. Capaciteit en middelen raken uitgeput. In Veenendaal liggen kansen om met lef een stap voorwaarts te maken door niet per sector maar in samenwerking mét partners en inwoners onze schouders te zetten onder een breed gedragen aanpak.

Belangrijk blijft dat we de kracht van de samenleving ten volle benutten. We dragen daarin gezamenlijk verantwoordelijkheid en zorgen dat iedereen naar vermogen mee kan doen. We willen dat inwoners zich thuis en veilig voelen in een veerkrachtige samenleving. Het vergroten van menselijke waardigheid is daarbij het kompas: mensen kunnen zoveel mogelijk zelf bepalen, voor zichzelf zorgen en bijdragen aan de samenleving.

Integraal Beleidskader Sociaal Domein

Onze visie op het Sociaal Domein vormt -samen met Model Veenendaal- het fundament onder het Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2024-2027 (IBK-SD). Met het IBK-SD versterken wij de integrale samenwerking binnen het sociaal domein.

Het IBK-SD 2024-2027 richt zich op drie maatschappelijke doelen: "Bestaanszekerheid", "Zelfredzaamheid" en "Kwalitatief goede ondersteuning voor inwoners die dit nodig hebben".

De termen normaliseren en menselijke maat zijn verder uitgewerkt, zodat deze concreet en toepasbaar zijn in beleid en uitvoering. We vinden het belangrijk dat duidelijk is wat inwoners mogen verwachten en wat de gemeente biedt maar ook wat wij van onze inwoners verwachten. We zetten in op kwalitatief goede zorg voor inwoners en scherpen waar nodig afspraken met zorgaanbieders aan. We vinden hierin samenwerking erg belangrijk, omdat we zien dat we de uitdagingen in het sociaal domein als gemeente niet alleen kunnen aangaan.

Thema's Sociale leefomgeving

I. Inkomen

II. Participatie en re-integratie

III. Wmo

IV. Jeugd

V. Onderwijs en ontwikkeling

VI. Sport

VII. Cultuur

VIII. Welzijn

Financiën Sociale leefomgeving

Onderstaande tabel laat het meerjarig verloop van de baten en lasten inclusief de mutaties in de reserve van het programma Sociale Leefomgeving zien.

De hogere lasten en baten in 2026 ten opzichte van de jaren erna hebben hoofdzakelijk te maken met het incidenteel in 2026 ramen van de rijksvergoeding en uitgaven van de loonkostensubsidie sociale werkvoorziening (afgerond € 1 miljoen), de rijksvergoeding en uitgaven van de GALA-gelden (afgerond € 1,0 miljoen) en de inkomsten en uitgaven van de BUIG (afgerond € 2,4 miljoen).

Vooraf de verlaging van de lasten en de ophoging van de baten vanaf 2028 vallen op. Vanaf 2028 dalen de uitgaven van afgerond € 133 miljoen naar € 130 miljoen. Dit komt voornamelijk omdat vanaf 2028 in de begroting de taakstelling vanuit de Hervormingsagenda Jeugd het beschikbare budget voor de jeugdhulp met afgerond € 2,1 miljoen verlaagd. Tevens is in 2027 sprake van hogere uitgaven dan in 2028 en 2029 omdat er in dat jaar sprake is van een (eenmalige) afboeking van de restant boekwaarde van het huidige theater voor een bedrag van afgerond € 0,7 miljoen.

Aan de batenkant stijgen de inkomsten in 2028 met afgerond € 0,9 miljoen ten opzichte van de inkomsten in 2027. Het betreft de geraamde rijksvergoeding voor de kostenstijging in de jeugdhulp.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	35.886	32.241	33.044	33.033
Lasten	137.392	133.158	130.377	130.386
Saldo programma (voor mutaties reserves)	-101.506	-100.917	-97.334	-97.352
Beschikkingen	2.776	385	362	712
Stortingen	2.000	0	0	0
Saldo mutaties reserves	776	385	362	712
Saldo programma (na mutaties reserves)	-100.729	-100.531	-96.971	-96.640

Actuele ontwikkelingen Sociale leefomgeving

Algemeen

Programma Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

In 2025 is de het document 'Verbindend en Veelzijdig', visie op diversiteit gelijkwaardigheid en inclusie door de raad vastgesteld (hierna DGI). Daarin omschrijven we als stip op de horizon dat elke inwoner in Veenendaal 'kan meedoen, meedenken en meebeslissen over diens eigen leven'. Dit betekent dat we inclusie en inclusief werken moeten borgen in onze manier van werken en in het beleid dat we ontwikkelen.

Het thema DGI heeft betrekking op de organisatie en ook de samenleving zelf.

In 2025 is gewerkt aan een uitvoeringsplan waarin doelen en inspanningen voor de drie sporen, te weten Samenleving, Beleid en uitvoering en Organisatie, verder zijn geconcretiseerd (dit is de 0-fase of ontwerpfase).

In de eerste fase van de uitvoering, begin 2026, zetten we vooral in op het vergroten van bewustzijn over het omgaan met diversiteit en het werken aan gelijkwaardigheid en inclusie. De tweede fase richt zich op inspanningen rondom thema's, organisaties of groepen die al een begin hebben gemaakt met DGI om met hen concrete acties te realiseren.

Zoals de raad heeft aangegeven, trekken we voor deze fases twee jaar uit en leggen we daarna een voorstel voor verdere uitvoering voor.

In het programma is het coördineren en actualiseren van de Agenda Toegankelijkheid ook opgenomen.

Datagedreven werken en de Staat van Veenendaal

Wij willen steeds meer datagedreven werken om een integraler beeld te krijgen van het Sociaal Domein. Via de Staat van Veenendaal, die we ook in 2026 verder ontwikkelen, verzamelen en combineren we gegevens over de Veense samenleving. Dit helpt ons om strategisch beter onderbouwde keuzes te maken, meer inzicht te krijgen in de impact van ons beleid, en beter te sturen op maatschappelijke effecten en de ervaren kwaliteit van ondersteuning. Natuurlijk gebruiken we niet alleen maar data, ook de ervaringen van inwoners en geboden ondersteuning maken hier onderdeel van uit. Daarnaast blijven we - onder andere middels onze sociaal domein brede bijeenkomsten- in gesprek met onze partners. Zij zijn onze ogen en oren in de Veense samenleving. Door deze inzichten te combineren met signalen uit de praktijk versterken we de verbinding tussen beleid, uitvoering en samenleving.

Begrotingssubsidies en mededinging

De Raad van State heeft op 23 juli 2025 een belangrijke uitspraak gedaan op het gebied van subsidies (Uitspraak 202406518/1/A2 - Raad van State). Die houdt in dat gemeenten en provincies bij het verstrekken van een subsidie in beginsel mededingingsruimte moeten bieden bij de verdeling van (schaarse) subsidiemiddelen. Dit geldt ook voor zogenaamde begrotingssubsidies. De uitspraak sluit aan bij de lijn van de Didam-arresten die de Hoge Raad eerder deed.

Voor de praktijk betekent dit voor onze gemeente dat wij niet zonder meer een subsidie aan één partij kunnen toekennen. Volgens de Raad van State moeten we gelijke kansen bieden. Alleen als aan de hand van objectieve, toetsbare en redelijke criteria kan worden aangenomen dat er slechts één serieuze gegadigde is dan kan een subsidie worden verstrekt aan deze ene partij door de subsidie op de begroting te plaatsen (met naam en bedrag).

Het voornemen om zo'n begrotingssubsidie aan één gegadigde te verlenen moet bovendien minimaal acht weken van tevoren bekend worden gemaakt, zodat andere partijen kunnen betwisten dat er maar één gegadigde is.

De uitspraak heeft mogelijk ook voor onze gemeente consequenties. Om mogelijke juridische en financiële consequenties te mitigeren onderzoeken we in de komende periode wat er nodig is om te voldoen aan de uitspraak van de Raad van State, beoordelen we welke reeds verleende subsidies als een begrotingssubsidie moeten worden aangemerkt, onderzoeken we op welke wijze en welk moment begrotingssubsidies alsnog expliciet op onze begroting kunnen worden geplaatst en herijken we waar nodig het proces van subsidieverlening.

Thema I - Inkomen

De aanpak geldzorgen, armoede en schulden

De uit 2022 daterende 'Aanpak geldzorgen, armoede en schulden' is inmiddels omgedoopt tot Nationaal Programma Armoede en Schulden. Doelstelling van deze aanpak is (kinder-) armoede te verlagen, de langetermijneffecten tegen te gaan en mensen in armoede helpen vooruit te komen. De focus is verlegd naar het beter en eenvoudiger toegankelijk maken van de voorzieningen. Daarnaast richt het zich in het bijzonder op werkenden, jongeren en kinderen.

We moeten problematische schulden ook voorkomen. En als er schulden ontstaan, moeten drie dingen beter: een vordering moet klein blijven, mensen met schulden moeten overzicht houden en er moet snelle en goede schuldhulpverlening beschikbaar zijn.

De maatschappelijke opgave op het terrein van armoede en schulden is breder dan de reikwijdte van dit programma. Het gaat om het verbeteren van de financiële positie van mensen. Daarom worden er (voor de lange termijn) verschillende hervormingen ontwikkeld, zoals het hervormen van het toeslagenstelsel, het herzien van de Participatiewet en de hervormingsagenda inkomensondersteuning (waaronder de Wet proactieve dienstverlening). Ook de hervorming van de arbeidsmarkt draagt bij aan het versterken van werk- en inkomenszekerheid.

Schulddienstverlening

De Aanpak geldzorgen, armoede en schulden van de Rijksoverheid heeft er niet toe geleid dat het aantal problematische schulden is gedaald in Nederland; Het aantal huishoudens steeg in 2025 juist naar circa 750 duizend. Een belangrijke oorzaak is de manier waarop schulden worden geïnd. Het Nationaal Programma Armoede en Schulden wil dit vanaf 2025 veranderen met een aantal maatregelen, zoals een helder schuldentraject, één integraal schuldenoverzicht en overheidsincasso. Daarnaast wil de overheid de kwaliteit van dienstverlening verbeteren met de basisdienstverlening.

Naast deze maatregelen zijn er plannen voor forse hervormingen van het inkomensstelsel. Deze hervormingen moeten ertoe leiden dat het aantal problematische schulden daalt, maar zorgen (op korte termijn) ook voor extra uitvoeringsdruk.

Een belangrijke oorzaak voor problematische schulden is de manier waarop wij naar schulden kijken. We richten schulddienstverlening daarom zo laagdrempelig mogelijk in, en proberen de drempel tot hulp vragen te verlagen. Tot slot kijken we naar onderliggende problematiek.

In 2026 richten we ons nog meer op jongvolwassenen en nieuwkomers. Verder zetten wij vroegsignalering onverminderd voort, waarbij we steeds meer ook de oorzaken van de problemen aanpakken.

De samenwerking met vrijwilligersorganisaties en digitale tools zoals Geldfit wordt ook gecontinueerd. In 2026 breiden we dit netwerk verder uit met huisartsen, apothekers, jongerenwerkers en werkgevers. Dit is ook in lijn met IZA, GALA en de hervormingsagenda Jeugd.

Verder zien we dat de behoefte aan financiële begeleiding en nazorg groeit. Daarom ontwikkelen we in 2026 een aanvullend aanbod passend bij de basisdienstverlening. Tot slot meten voor de derde en laatste keer met behulp van de NVVK onze klanttevredenheid. De resultaten uit dit onderzoek zullen wij gebruiken om onze dienstverlening verder te optimaliseren.

Armoedebeleid en minimaregelingen

De verantwoordelijkheid voor bestaanszekerheid is primair een landelijke aangelegenheid maar ook lokaal dragen we bij om de verschillen van inkomenseffecten te verkleinen zodat inwoners kunnen meedoen. Dit doen we in Veenendaal niet alleen: er zijn meerdere stichtingen waar vrijwilligers zich inzetten voor inwoners met financiële problemen.

Gemeentelijk ondersteunen we inwoners met verschillende regelingen en voorzieningen. Een belangrijk instrument is het persoonlijke Doe mee-budget op de Veenendaalpas waarbij we uitgaan van zoveel mogelijk keuzevrijheid. We dragen daarnaast ook bij aan het Jeugdfonds Sport en Cultuur en financieren vanuit het minimabudget huiswerkbegeleiding en Kans voor Talent, wat wordt aangeboden door Veens Welzijn. Voor de doelgroep chronisch zieken en gehandicapten bestaat een aparte regeling. Ook de Gemeentepolis – of collectieve ziektekostenverzekering voor minima - kan uitkomst bieden.

De individuele Inkomenstoeslag is een jaarlijkse aanvulling voor inwoners met langdurig een laag inkomen en de bijzondere bijstand is er voor extra en bijzondere kosten. Voor het kunnen bieden van noodhulp en maatwerk hebben we een overeenkomst met Stichting Urgente Noden Veenendaal.

Een groot deel van het armoedebeleid bestaat uit openeinderegelingen waarbij het gebruik bepalend is voor de uiteindelijke financiële effecten. In 2026 willen we verder met het eenvoudiger toegankelijk maken van de voorzieningen en met het versterken van de dienstverlening rond armoede en schulden. Een richting die we verkennen is het in eigen beheer uitvoeren van de minimaregelingen.

Naast de inzet vanuit het armoedebeleid worden inwoners met lage inkomens ook vanuit het Programma Energieneutraal Veenendaal (in-)direct ondersteund met regelingen gericht op verduurzaming. Bijvoorbeeld de Veense Isolatieactie en de witgoedregeling.

Participatiewet in balans

De Participatiewet uit 2015 die de bijstandsuitkeringen regelt moet beter aansluiten op wat mensen (aan-) kunnen en nodig hebben. In het wetsvoorstel Participatiewet in balans, dat per 1 januari 2026 in werking treedt, staan ruim twintig maatregelen om de Participatiewet te verbeteren en de balans tussen rechten en plichten te herstellen. De regels en procedures rondom bijstandsuitkeringen worden vereenvoudigd en gemeenten krijgen meer ruimte voor maatwerk. Hierdoor kunnen professionals beter inspelen op de persoonlijke situatie van mensen en hen effectiever helpen naar werk. Vertrouwen en de menselijke maat worden bij de uitvoering kernwaarden.

Sommige wijzigingen bevatten een zogenaamde “kan”-bepaling, waardoor gemeenten de vrijheid hebben om te bepalen of en hoe zij deze wijzigingen willen invullen.

- een deel van de wijzigingen gaan in per 1 januari 2026;
- voor een deel van de wijzigingen geldt het hele jaar 2026 als transitiejaar;
- tenslotte zijn er wijzigingen die ingaan op 1 januari 2027.

Gemeenten kunnen ervoor kiezen om wijzigingen die later in het schema staan, eerder in te voeren. De verwachting is dat de eerste kamer de wet dit jaar nog vaststelt.

Opvang Oekraïense vluchtelingen

Op landelijk en provinciaal niveau zien we dat de opvang van Oekraïners onder druk blijft staan. Naast een effectiever gebruik van de huidige locaties blijven we inzet plegen om extra locaties te verkrijgen om te kunnen voldoen aan onze taakstelling. De Regeling Tijdelijke Bescherming waar de Oekraïners onder vallen is verlengd tot maart 2027 zodat er (financiële) zekerheid is voor de gemeente en de bewoners. Er is geen zicht op wijzigingen in de instroom en de uitstroom. Dit is sterk afhankelijk van geopolitieke ontwikkelingen.

Langjarige opvanglocatie

Op het gebied van asiel blijft de gemeente zich inzetten voor een goede opvanglocatie. Vanuit het COA is de wens uitgesproken dat de locatie aan de Wageningse laan tot maart 2026 onder de verantwoordelijkheid van de gemeente blijft functioneren. Bij ingebruikname van de flexwoningen wordt de verantwoordelijkheid overgedragen aan het COA. De werkelijk gemaakte kosten voor de uitvoering hiervan door de VRU en gemeente worden aan het COA gedeclareerd.

Spreidingswet

Het kabinet heeft de wens uitgesproken de Spreidingswet uit 2024 in te trekken. Het standpunt van een nieuw te vormen kabinet is onduidelijk. Mocht dit gebeuren dan heeft dit gevolgen voor de huidige taakstelling van 380 personen. Het is daarmee onzeker in hoeverre deze taakstelling gerealiseerd moet worden en op welke wijze de gemeente hierin wordt ondersteund. De verwachting blijft realistisch dat de opvang een structurele taak van de gemeente wordt. We blijven ook onderzoeken op welke wijze we invulling kunnen geven aan de huidige taakstelling.

VISA Veenendaal en Programma Opvang

De opvang van vluchtelingen wordt georganiseerd vanuit de visie dat wij een gemeente willen zijn die haar verantwoordelijkheid neemt om te zorgen voor een duurzame, kwalitatief goede, rechtvaardige, integrale aanpak en uitvoering van de opvang, huisvesting en begeleiding van vluchtelingen.

Wij doen dit vanuit de uitvoering van de aanpak Volwaardig, Inburgering/Integratie, Samen en Ambacht, ofwel VISA Veenendaal. Bij deze aanpak geldt dat we het belangrijk vinden om vanaf het allereerste moment te investeren in de zelfredzaamheid, integratie in de samenleving en een toekomstperspectief voor asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen.

Hieronder vallen de thema's Inburgering, Werk en Inkomen, Veiligheid, Huisvesting, Onderwijs, Gezondheid, Welzijn, Sport en Communicatie.

Dat betekent dat wij blijven inzetten op een vroege start van inburgering door onder meer het aanbieden van taalcoaching, begeleiding naar werk en andere projecten die hier een positieve bijdrage aan leveren.

Motie 2025.14, Bijverdienen als jongere in de bijstand

Ten tijde van het schrijven van deze Programmabegroting heeft de stemming over deze motie nog niet plaatsgevonden. Deze motie is erop gericht om, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de nieuwe Participatiewet, lokaal beleid op te stellen waarin jongeren onder de 27 jaar in de bijstand zo snel mogelijk gebruik kunnen van inkomstenvrijlating. Deze mogelijkheid zit al opgenomen in de nieuwe wet en gemeenten moeten dit uiterlijk 1 januari 2027 invoeren. Dit gebeurt op basis van de lokaal ingediende motie al in 2026.

Thema II - Participatie en re-integratie

Ontwikkelingen arbeidsmarktregio

De arbeidsmarkt in Regio Foodvalley blijft zich in 2026 positief ontwikkelen, hoewel de banengroei iets afvlakt. Het UWV voorspelt in de Regio Foodvalley een banengroei van circa 1,0–1,2 %, deze verwachting ligt iets boven het landelijke gemiddelde van ongeveer 0,7 %. De vraag naar personeel blijft hoog, vooral in sectoren als zorg, onderwijs en horeca.

Tegelijkertijd biedt de versnelde inzet op technologie en automatisering in sectoren als industrie en logistiek kansen voor innovatie en nieuwe vormen van werk. Werkgevers spelen actief in op de krapte door werk anders te organiseren en breder te werven, bijvoorbeeld onder mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of via om- en bijscholing.

Het Rijk heeft ingezet op een herijking van de arbeidsmarktdienstverlening om beter in te spelen op uitdagingen als arbeidsmarktkrapte en technologische ontwikkelingen. Dit krijgt gestalte in 2026. Elke arbeidsmarktregio vormt een Regionaal Beraad met bestuurders uit overheid, onderwijs, werkgevers en sociale partners die samen een Meerjarenagenda vaststellen en daar uitvoering aan geven. Belangrijke thema's voor de komende jaren zijn onder andere: ondersteuning van jongeren naar werk (in samenhang met het Regionaal Programma Jongeren), statushouders en werk, inclusieve technologie en re-integratie van mensen met een psychische kwetsbaarheid. Ook werken we aan de ontwikkeling van sectorale ontwikkelpaden.

De dienstverlening voor werkgevers, werkzoekenden en werkenden krijgt opnieuw vorm in één integraal loket: het Regionaal Werkcentrum FoodValley.

Ontwikkelingen bijstand

Voor de bijstand wordt in 2026 een stabiel beeld verwacht. Dankzij de goede lokale en regionale samenwerking en inzet op activering, wordt de uitstroom zoveel mogelijk bevorderd. Er liggen kansen om nog meer mensen duurzaam naar werk te begeleiden, juist nu de arbeidsmarkt hen hard nodig heeft. De opgaven blijven groot, maar het vertrouwen is dat met gerichte inzet en samenwerking verdere stappen kunnen worden gezet richting een inclusieve en veerkrachtige arbeidsmarkt.

Simpel Switchen

Wij ontwikkelen de doorlopende lijn van arbeidsparticipatie verder in het project Simpel Switchen - Kansen voor Veenendaal (2025-2027). We borgen successen in onze werkwijze en instrumentarium. Ook maken we prestatieafspraken met onze partners.

We onderzoeken de kansen van regionale samenwerking in het Werkcentrum FoodValley bij het Simpel Switchen en schalen zo mogelijk op onderdelen op.

Aansluiting Onderwijs en arbeidsmarkt

Wij zetten een breed aanbod aan voorzieningen in om jongeren in een kwetsbare positie verder te kunnen ondersteunen naar een succesvolle arbeidstoeleiding. Het aantal jongeren met een indicatie voor het doelgroepenregister stijgt en hiervoor blijft passende ondersteuning noodzakelijk. In combinatie met een integrale aanpak voor jongeren, kunnen wij de ondersteuning bieden die zij nodig hebben.

Wet van school naar duurzaam werk

Alle jongeren verdienen het om maatschappelijk mee te doen, zich zo veel mogelijk te ontwikkelen en duurzaam aan het werk te komen. De kansen hierop zijn echter ongelijk verdeeld. Sommige groepen jongeren komen moeizaam duurzaam aan het werk. Met de beoogde intrede van de wet "van school naar duurzaam werk" per 1 januari 2026, wil de regering de kansengelijkheid vergroten door betere begeleiding mogelijk te maken voor jongeren van 12 tot 27 jaar met (een risico op) een afstand tot de arbeidsmarkt bij de overgang van school naar werk en bij het behouden van werk. De wet stimuleert een soepele overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt voor jongeren.

Samen met lokale partijen hebben wij de Coalitie Jongeren gevormd. De samenstelling bestaat uit een afvaardiging van IW4, HetWerktNu, Veens Welzijn, Doorstroompunt, Stichting Aan de Slag, Reinaerde, Netwerk voor Jou, Scoren voor je toekomst, Zorg op Maat en Gemeente Veenendaal. Middels de coalitie bevorderen wij de samenwerking en gezamenlijke aanpak, om kennisdeling te versterken en betere ondersteuning voor jongeren te realiseren.

Regionaal Programma Jongeren

Het Regionaal Programma Jongeren (RPJ) komt voort uit de wet “van school naar duurzaam werk” en richt zich op alle jongeren van 12 tot en met 27 jaar met een extra ondersteuningsbehoefte in de regio. Hierbij is het doel hun kansengelijkheid te vergroten en hun perspectief op een duurzame toekomst te versterken. Vanuit een gedeelde visie – waarin jongeren regie hebben over hun eigen ontwikkeling – werken onderwijs, gemeenten, arbeidsmarkt en zorg intensief samen aan een integrale, flexibele aanpak met zo min mogelijk bureaucratie.

Jongeren kiezen zelf hun aanspreekpunt en ontvangen tijdige, passende ondersteuning, waarbij overgangen tussen school, werk en zorg zorgvuldig begeleid worden. Het programma investeert in duurzame methoden, een professioneel netwerk en het wegnemen van belemmeringen in regelgeving en financiering.

Door gezamenlijk in te zetten op passende ondersteuning, flexibiliteit in ontwikkelpaden en een stevige ondersteuningsstructuur, bouwen we aan een toekomst waarin alle jongeren hun potentieel kunnen benutten.

Participatie en re-integratie vluchtelingen en statushouders

De wetgeving rond asiel, opvang en migratie is sterk in ontwikkeling. Het op Europees niveau ontwikkelde Asiel- en Migratiepakket 2026 en wetsvoorstellen op het gebied van asielrecht en huisvesting, hebben op termijn effect op de omvang van de doelgroep. Inkoopprocessen en de benodigde formatieomvang voor een goede uitvoering worden hiermee onzeker.

Echter, nu is al zichtbaar dat de plannen effect hebben op de gemoedstoestand van de vluchtelingen en statushouders. We constateren dat statushouders sneller en onder het taalniveau het inburgeringstraject willen afronden om verblijfsrechten zeker te stellen. Vanaf 2025 zien we het aantal werkende vluchtelingen en statushouders verder stijgen. Voor vluchtelingen in de noodopvanglocatie en Oekraïners in Veenendaal zijn we in 2025 gestart met een doorontwikkeling van de begeleiding. In 2026 zetten we deze ontwikkeling door via het creëren van een set aan re-integratievoorzieningen en brengen we de dienstverlening meer in lijn met de dienstverlening aan overige inwoners.

In 2026 breiden we de begeleiding uit naar het activeren van de vluchtelingen die nog niet proactief op zoek zijn naar (betaald) werk. In 2026 zetten we ook in op de aansluiting in de regio. Tot slot zetten we in op de doorlopende lijn van opvang naar huisvesting.

Voor de statushouders die nieuw binnenkomen in onze gemeente is onze inzet gericht op het behouden van werk om uitkeringsafhankelijkheid te voorkomen. Zo hebben we in 2025 een stimuleringsbudget ontwikkeld om betalingsproblemen bij statushouders te voorkomen en waar mogelijk starten we zo vroeg mogelijk met het inburgeringsproces. Voor statushouders die in verder gelegen opvanglocaties verblijven, start het inburgeringsproces vanaf huisvesting in Veenendaal. In 2026 zetten we deze ontwikkeling door.

Inburgering

Inburgering is sterk in ontwikkeling. De kern van dit proces is het beheersen van de Nederlandse taal. Dit stimuleren we door zowel taal leren in de klas als taal leren in de praktijk (liefst via betaald werk op een taalrijke werkplek). In 2025 was onze inzet gericht op het maken van verbeterde afspraken met de taalschool en het ontwikkelen van alternatieve taaltrajecten om taal en werk beter te kunnen combineren. Vanaf 2026 monitoren wij de effecten van deze inzet. Waar nodig passen wij de dienstverlening verder aan.

Inburgering gaat ook over de integratie in samenleving. Hiervoor sluit de gemeente contracten af met een externe partner. In 2025 lopen deze contracten af. In 2025 hebben we de huidige contracten geëvalueerd, een pilot maatschappelijke begeleiding doorlopen en op basis van deze evaluatie sluiten wij vanaf 1 januari 2026 nieuwe contracten met opdrachtnemers. De insteek van deze nieuwe contracten is een betere samenhang met de onderdelen taal en werk.

Om ervoor te zorgen dat de opgedane kennis en de nieuwe werkwijze/visie goed landt bij een nieuwe partij, wordt de noodzakelijke formatie incidenteel voor de duur van 1 jaar uitgebreid. Deze kosten zijn meegenomen bij de bezuinigingsopdracht inburgering als onderdeel van de Heroverwegingen in 2025.

Inburgering betekent ook het zoveel mogelijk meedoen en integreren in de Nederlandse samenleving. Inburgeringsprocessen zijn daarom bij voorkeur dual; de inburgeraar volgt taallessen en heeft daarnaast (betaald) werk, bij voorkeur in een taalrijke werkomgeving. Hierbij sluiten wij aan bij activiteiten die in lokale en regionale asielzoekerscentra (AZC) of opvanglocaties worden ontwikkeld om (kansrijke) vluchtelingen aan het werk te helpen. Zowel regionaal als lokaal ontwikkelen wij specifieke instrumenten om werkgevers te stimuleren en te ondersteunen bij het aangaan van een dienstverband met een inburgeraar.

Thema III - Wmo

Wmo immaterieel

In 2024 is de Immateriële ondersteuning Wmo volledig opnieuw ingekocht. Dit gaat om hulp bij huishouden, dagbesteding en individuele begeleiding. In 2026 wordt deze inkoop opnieuw opengesteld. Er kunnen per 1 januari 2027 nieuwe aanbieders tot de inkoop toetreden. Tegelijkertijd bekijken we de huidige contractafspraken: zijn deze allemaal nog passend of zijn er aanpassingen nodig.

Wmo materieel

Het contract voor trapliften loopt in 2026 af. Daarom vindt er een nieuwe regionale aanbestedingsprocedure plaats om een nieuw contract af te sluiten.

Door de vergrijzing maken steeds meer mensen gebruik van vervoersvoorzieningen vanuit de Wmo. We zien dat de stalling van deze vervoersvoorzieningen een steeds groter probleem wordt in bestaande wijken en gebouwen. In 2026 zal dit tijd en ruimte vragen om hierin te zoeken naar geschikte oplossingen.

Inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo

De invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo is uitgesteld omdat de Tweede Kamer de wet controversieel heeft verklaard.

Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS)

De wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS) daarentegen wordt wel behandeld door de Tweede Kamer. De invoerdatum is nog onbekend, maar mogelijk zal de implementatie plaatsvinden in 2026. Als gemeenten zijn we hierop voorbereid, vanuit de kennis die we nu hebben over de nieuwe wet.

Maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen

We vinden het belangrijk dat iedereen zo zelfstandig als mogelijk kan wonen. Ook als dit door bijvoorbeeld psychische, of psychiatrische, lichte verstandelijke beperking, verslaving, dakloosheid of huiselijk geweld tijdelijk niet lukt. De focus verschuift van in een instelling naar wonen in de wijk zodat mensen met de nodige ondersteuning de draad van het leven weer op kunnen gaan pakken. We werken in 2026 verder aan een dekkend zorglandschap op zowel lokaal als regionaal niveau. We kijken daarbij welke doelgroep wat nodig heeft en welke plek daarbij het beste aansluit. Zowel vanuit het perspectief van de wijk als vanuit het perspectief van de doelgroep.

Het landelijke wetsvoorstel woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen is onderdeel van de bredere transitie van beschermd wonen naar beschermd thuis. Deze wet is voor de derde keer uitgesteld zonder nieuwe ingangsdatum omdat het nog niet wordt behandeld in de Tweede Kamer. Gemeenten wachten nog steeds op duidelijkheid over welke invoeringsdatum haalbaar is. De wet regelt dat alle gemeenten, in plaats van alleen de centrumgemeente, verantwoordelijk worden voor hun eigen inwoners.

De aanpak van dakloosheid is de afgelopen jaren verschoven van opvang naar herstel. Voorheen lag de nadruk op tijdelijke opvang. Dit blijft belangrijk als vangnet, maar dakloosheid vraagt een bredere aanpak ook vanuit wonen, gezondheid en bestaanszekerheid.

Uitvoering Meldpunt voor inwoners met onbegrepen gedrag en wet verplichte GGZ

Het meldpunt voor Veenendaal, Rhenen en Renswoude wordt verder doorontwikkeld. In 2025 zijn de medewerkers in dienst getreden bij de gemeente Veenendaal. In 2026 wordt de samenwerking met partners in het zorg en veiligheidsdomein versterkt. Hiernaast voeren we de wijzigingen van de wet verplichte GGZ door. Het meldpunt voert deze wet uit.

Langer Thuis

De vergrijzing is een demografische ontwikkeling waar we niet omheen kunnen. De beleidslijn is dat ouderen steeds langer thuis wonen. Het is belangrijk dat zowel de fysieke leefomgeving als de sociale leefomgeving hierop voorbereid zijn. Bij de fysieke ontwikkelingen is hier oog en aandacht voor. Het toenemend aantal dementerenden die ook langer thuis wonen is een aandachtspunt voor de inrichting van de leefomgeving en de samenwerking met o.a. zorgaanbieders, ondernemers.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

In samenhang met het IZA continueren we in 2026 de uitvoering van het GALA. Dit maakt onderdeel uit van het uitvoeringsplan van het Integraal Beleidskader sociaal domein (IBK-SD) en richt zich op de volgende thema's:

- terugdringen gezondheidsachterstanden;
- een gezonde fysieke leefomgeving;
- versterken van de sociale basis;
- een gezonde leefstijl;
- versterken van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid;
- vitaal ouder worden.

Centraal binnen GALA staan de vijf ketenaanpakken: Kansrijke Start, Valpreventie, Welzijn op Recept en de Ketenaanpakken overgewicht kinderen en volwassenen.

Middels de financiële uitvoeringsregeling (brede SPUK) behorende bij het GALA ontvangt de gemeente van 2023 tot en met 2026 middelen om integraal in te zetten op diverse aspecten van gezondheid. In 2025 is het onderhandelaarsakkoord voor Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA) getekend. Naar verwachting kan hiermee (ook financieel) verder gebouwd worden op het fundament dat met GALA is gelegd.

Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

Een belangrijk onderdeel van de uitvoering van GALA is de implementatie en uitvoering van de aanpak OKO. Wij zetten hierbij in op het creëren van een omgeving waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien, zodat ze lekkerder in hun vel zitten en minder/geen alcohol drinken, roken of drugs gebruiken. In 2026 continueren we de uitvoering van het plan van aanpak voor het OKO samen met onze partners in Veenendaal.

Integraal Zorgakkoord (IZA) en Aanvullend Zorg- en Welzijns Akkoord (AZWA)

Met het IZA werken wij ook in 2026 aan één van de belangrijkste maatschappelijke opgaven in onze samenleving van dit moment. De zorg voor de toekomst kwalitatief goed, toegankelijk en betaalbaar houden. Het is nodig om een transformatie teweeg te brengen naar een systeem dat is ingericht op het werken aan gezondheid en preventie. Het doel is minder zorg inzetten en bij te dragen aan een gezonde en vitale maatschappij. Wij ontvangen via de mandaatgemeente Ede een SPUK IZA voor de uitvoering van deze taken in 2026.

Naast het IZA (dat in 2026 afloopt) gaan we in 2026 aan de slag met het AZWA. Het AZWA komt in de plaats van het IZA en het GALA en loopt door tot en met 2028. Als we middelen vanuit het landelijke transformatiefonds toegekend krijgen, gaan we in 2026 aan de slag met de uitvoering van een Mentaal Gezondheidsnetwerk. In een mentaal gezondheidsnetwerk werken huisartsen, sociaal domein en de geestelijke gezondheidszorg (ggz) samen. De hulpvraag van mensen met psychische klachten wordt snel en op de juiste plek opgepakt. Voor het AZWA gaan we in regionaal verband een addendum op het Regioplan opstellen, waarin we afspraken maken over concrete aanpakken waarin de zorg en het sociaal domein samenwerken. Hiernaast gaan we aan de slag met de ontwikkeling en de uitvoering van de Regionale Preventie Infrastructuur (RPI). De RPI is een set van afspraken tussen de gemeenten en de preferente zorgverzekeraar (in onze regio is dat Menzis) over de inrichting van een preventief aanbod voor onze inwoners.

Transformatieplan Mentale Gezondheidsnetwerken (IZA/AZWA)

Vanuit het Integraal ZorgAkkoord (IZA) heeft Veenendaal i.s.m. gemeenten in de regio Gelderse Vallei middelen bij het Rijk aangevraagd voor de uitvoering van een Mentaal gezondheidsnetwerk (MGN). Als deze middelen toegekend worden, gaat de gemeente in 2026 via een MGN de preventie, ondersteuning en GGZ zorg voor onze inwoners verbeteren. We beogen hiermee ook een besparing te realiseren.

Thema IV - Jeugd

Regionaal Veiligheidsteam Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

In 2026 werken wij met het CJG, Veilig Thuis, Jeugdbescherming en andere partners verder aan de ontwikkeling van het Regionaal Veiligheidsteam (RVT) vanuit het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. In het Regionaal Veiligheidsteam is een belangrijke koerswijziging nodig gebleken door het ontbreken van een landelijk koersbesluit (inclusief benodigde wettelijke kaders) en ontbrekende incidentele financiële middelen. Hierdoor is het niet mogelijk om de bevoegdheden van de samenwerkingspartners te delen, waardoor er weer teruggevallen wordt op het zogenaamde "estafettemodel". We zetten daarom bij de ketensamenwerking in op het optimaliseren van de bestaande wet- en regelgeving. Onze focus in 2026 blijft het verhogen van de kwaliteit en effectiviteit van de aangeboden ondersteuning. Uitgangspunt is om gezinsgericht en domeinoverstijgend te kijken wat nodig is om rust en stabiliteit in het gezin terug te brengen en om zoveel mogelijk veiligheidsproblematiek al in een preventief kader op te kunnen lossen. Dit ter voorkoming van ondertoezichtstellingen en/of uithuisplaatsingen.

Ontwikkeling Uniforme toegang

In 2026 werken wij verder aan de doorontwikkeling van de Uniforme Toegang voor het CJG (conform het convenant Stevige Lokale Teams van de VNG). Enerzijds voldoen wij op veel vlakken al aan de gestelde eisen. Gelijktijdig willen wij nadrukkelijk op zoek naar mogelijkheden om nog meer te werken aan een domeinoverstijgende aanpak om gezinnen waar sprake is van structurele disbalans de juiste hulp te bieden.

De verdere ontwikkeling van de Uniforme Toegang sluit aan bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en jeugdbescherming. De gemeente heeft hierin een sleutelrol bij het realiseren van een duurzaam, effectief en samenhangend stelsel van jeugd- en gezinsondersteuning.

Lokaal Hervormingsagenda - Jeugd: Vervolg Project Grenzen aan onze Jeugd

In oktober 2025 besluit de gemeenteraad over het projectplan Hervormingsagenda: Grenzen aan onze jeugdzorg. Deze besluitvorming geeft richting aan de vervolgstappen die in 2026 worden uitgewerkt en geïmplementeerd, waarbij de raad antwoord geeft op de vraag hoe wij de schaarse middelen verdelen over de jeugdigen in Veenendaal. Ook maakt de raad scherpe keuzes ten behoeve van het beschikbaar houden en goed organiseren van jeugdhulp, teneinde de meest kwetsbare kinderen en gezinnen snel, goed en dichtbij te

voorzien van praktische, integrale en domein overstijgende hulp. Hoewel het nog onduidelijk is wat de precieze financiële effecten zijn van de maatregelen uit het projectplan Hervormingsagenda: Grenzen aan onze Jeugdzorg, is de noodzaak tot het maken van scherpe keuzes ten behoeve van inhoudelijke en financiële resultaten, nadrukkelijk aanwezig gezien de continue kostenstijging in de jeugdzorg en het beslag dat het daarmee legt op de beschikbare gemeentelijke middelen. Een recente prognose van de kosten vanuit de Regio over 2025 bevestigt nogmaals dit beeld. Inhoudelijk zullen de vervolgstappen zich met name richten op gezinnen met structurele problematiek, waar o.a. domein overstijgend samengewerkt moet worden.

Regionaal Gemeenschappelijke Regeling (GR) JeugdFV

Met ingang van 1 januari 2026 wordt de GR JeugdFV opgericht. In deze GR wordt gewerkt aan het verhogen van de slagkracht in de regio. De beleidsmatige samenwerking vindt plaats via de Intergemeentelijke samenwerking (IGS).

De JeugdFV gemeenten willen met de samenwerking uitvoering geven aan de verbetering en versterking van de jeugdhulp. De deelnemende gemeenten gaan voor een toekomstbestendig en duurzaam samenwerkingsmodel waarbij ruimte is om op termijn de samenwerking op taken uit te breiden met andere beleidsdomeinen.

Medewerkers binnen de samenwerking werken naar buiten toe als één team, onder de inhoudelijke aansturing van een programmamanager (voor de intergemeentelijke samenwerking) of eindverantwoordelijke voor de bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO).

Het programmateam heeft tot doel om te komen tot integraliteit in de aanpak en uitvoering van de diverse projectteams, die zijn vastgelegd in het jaarplan. Een belangrijke opdracht van de regio naast het bieden van kwalitatief goede jeugdzorg is om gezamenlijk te blijven werken aan het beheersbaar maken van de kosten in de jeugdzorg. Dit gebeurt door diverse projecten die dit als kader/doel hebben, contractafspraken daar waar nodig aan te scherpen, versterken van het contractmanagement en het inzetten op handhaving en toezicht.

Hervormingsagenda Jeugd landelijke ontwikkelingen

De hervormingsagenda Jeugd is een agenda met een looptijd van 2023 – 2028 en bevat 7 maatregelen om het jeugdzorgstelsel binnen de kaders te verbeteren. Het richt zich op de organisatie, toegang, inkoop en kwaliteit van het stelsel. De verwachting was dat deze technische en beleidsmatige aanpak leidt tot een systeemverbetering en dat daarmee een besparingsdoelstelling van 1 miljard (landelijk) vanaf 2026 gerealiseerd kan worden. In het rapport 'Groeipijn' van de deskundigencommissie van Ark (2025) worden de volgende conclusies getrokken: Doorgaan op dezelfde weg brengt niet een goed werkend, beter beheersbaar en financieel houdbaar jeugdstelsel tot stand. De scope van de Hervormingsagenda is te smal. Er ligt een te grote nadruk op het anders organiseren van de Jeugdzorg. De oplossing voor de grote vraag naar Jeugdhulp ligt vooral in de systemen buiten de Jeugdzorg: in het gezin, op school, en in de samenleving. Jeugdhulp is aanpalend aan de andere levensdomeinen, en niet andersom. Daarnaast heeft de deskundigencommissie geconstateerd dat de besparingsdoelstelling voor de komende jaren niet haalbaar is. Hierop heeft het Rijk in de meicirculaire 2025 aangegeven dat het ingroeipad van de maatregelen uit de Hervormingsagenda wordt vertraagd, waardoor de ingeboekte besparingen vanuit de Hervormingsagenda voor de jaren 2026 en 2027 zijn teruggedraaid. Vanaf 2028 zijn deze besparingen nog volledig ingeboekt. De deskundigencommissie zal in 2027 over de haalbaarheid hiervan opnieuw een advies uitbrengen. Dit advies heeft ook betrekking op de kostenontwikkeling in de jeugdzorg (zowel over de periode 2025 tot en met 2027 als over de toekomstige inschattingen vanaf 2028). Overigens willen wij hierbij nogmaals aangeven dat op lokaal niveau de maatregelen vanuit de Hervormingsagenda al grotendeels zijn doorgevoerd en gerealiseerd.

Voor een volledig beeld van de financiële ontwikkelingen met betrekking tot de jeugdzorg wordt verwezen naar de toelichting hierover in het hoofdstuk 'Financieel kader'.

Thema V - Onderwijs en ontwikkeling

Leerlingenvervoer

In 2026 werken we verder aan de implementatie van de nieuwe Verordening Leerlingenvervoer Veenendaal. Onderdeel van de verordening is het zelfstandig (leren) reizen. In 2026 geven we het zelfstandig (leren) reizen verder vorm.

Onderwijsachterstandenbeleid

In 2026 voeren we aanpassingen uit in het onderwijsachterstandenbeleid. Aanleiding hiervoor zijn de uitkomsten van een in 2025 uitgevoerd Rekenkameronderzoek, waarin aanbevelingen zijn gedaan om de inzet te verbeteren. Op basis hiervan herijken we onze lokale aanpak in nauwe samenwerking met het onderwijsveld, kinderopvanglocaties en andere partners.

Passend onderwijs

In het regionale Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) wordt met de Samenwerkingsverbanden samen vanaf 2026 gewerkt vanuit de nieuwe focusagenda 2026–2029.

In 2026 versterken wij de samenwerking tussen (passend) onderwijs en jeugdhulp. Dit doen wij door niet alleen regionaal afspraken te maken vanuit de focusagenda, maar ook lokaal met het onderwijsveld vraagstukken op het vlak van onderwijs-jeugd (door) op te pakken.

Lokale Educatieve Agenda/lokaal onderwijsbeleid

De Lokale Educatieve Agenda (LEA) is een wettelijk verplichte overlegvorm tussen de gemeente en het onderwijs. In de gemeente Veenendaal bestaat de LEA naast het onderwijs ook uit kinderopvangorganisaties die zijn verenigd in een platform Kinderopvangorganisaties. Samen met deze partners startten we in 2025 met de nieuwe beleidsagenda Lokale Educatieve Agenda. We verbinden het LEA met lokale thema's zoals deze zijn genoemd in het Integraal Beleidskader Sociaal Domein en de Veenendaalse visie op diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie. Dit houdt in dat we meedoen met de inspanningen die er al vanuit deze domeinen zijn.

Het Lokale Educatieve Agenda (LEA)-overleg focust zich van 2025 tot en met 2029 onder andere op het gebruik van data: de "Staat van Educatie". Daarmee kunnen vanuit inzicht gesprekken gevoerd worden over de wettelijke thema's. Deze thema's zijn voorkomen van segregatie, bevorderen van integratie, bestrijden van onderwijsachterstanden en afspraken over aanmeld- en inschrijfprocedures. Dit sluit ook aan bij de visie op diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie.

In 2026 onderzoeken we welke openbare gegevens er zijn, landelijk, regionaal, lokaal en op wijkniveau.

Thema VI - Sport

Sporten zorgt voor verbetering van de fysieke en mentale gezondheid, voor preventie van ziektes, draagt bij aan de sociale cohesie en helpt bij de deelname aan de maatschappij. Samen met Sportservice en alle sportaanbieders geven we in 2026 uitvoering aan het in 2024 vastgestelde beleidskader Sport en Bewegen "Samen Sterker met Sport en Bewegen 2024-2028". Een van de voornaamste doelen in het beleid is dan ook het vergroten van de sportparticipatie. Met elkaar werken we er hard aan om iedereen, ongeacht achtergrond of vaardigheidsniveau, de mogelijkheid te geven én te stimuleren om actief, en met veel plezier, deel te nemen aan sport. Hiermee sluiten we aan op de visie diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie.

We werken in 2026 dan ook aan het verbeteren van de afstemming tussen vraag en aanbod, de aanwezigheid van aantrekkelijke en goed onderhouden toekomstbestendige voorzieningen, domein-overstijgende samenwerking én een uitnodigende beweegvriendelijke leefomgeving. Met als doel om van sporten en bewegen een gezonde, plezierige en nog meer gekozen vrijetijdsbesteding te maken die inwoners in Veenendaal gezond houdt en met elkaar verbindt.

Specifiek voor sportverenigingen met eigen vastgoed zetten we ons in voor mogelijkheden om hen te ondersteunen bij het versterken van de toekomstbestendigheid van dit vastgoed. Dit doen we ook met ondersteuning vanuit de provinciale regelingen op het gebied van verduurzaming. In 2026 wordt ook de gerichte ondersteuning van verenigingen voortgezet o.b.v. de uitkomsten van de in 2025 uitgevoerde vitaliteitsmonitor. Vanuit deze monitor, met resultaten van 98% van de verenigingen in Veenendaal, zullen de thema's 'beleid', 'kaders en vrijwilligers' en financiën extra aandacht krijgen.

We voeren het sportakkoord 2 uit. Dit wordt geen onderdeel van het Aanvullend Zorg- en welzijnsakkoord (AZWA) maar dit blijft bestaan en is nauw verbonden met de doelen van het AZWA. Ook JOGG zetten we in 2026 voort.

Thema VII - Cultuur

In de Cultuurvisie Glans aan de Grift 2022-2030 staat hoe we samen met onze culturele partners de komende jaren aan de slag gaan met cultuur in Veenendaal. De centrale doelstelling uit de Cultuurvisie is dan ook het vergroten van deelname aan kunst- en cultuuractiviteiten onder onze inwoners. We doen dit door drempels en knelpunten die de deelname aan kunst- en cultuuractiviteiten in de weg kunnen staan, zo veel mogelijk weg te nemen. Dit zorgt voor een meer inclusief en toegankelijk cultureel aanbod.

In 2026 wordt samen met onze culturele partners en mede op basis van de uitkomsten van een evaluatie uit 2025, de cultuurnota voor de tweede beleidsperiode van onze cultuurvisie opgesteld. Hierin bepalen we gezamenlijk de focus voor de periode 2026-2030 om deelname aan kunst- en cultuuractiviteiten verder te vergroten. In deze tweede beleidsperiode worden ook verhaallijn zes en zeven opgestart en uitgevoerd aan de hand van een in 2026 te ontwikkelen uitvoeringsprogramma.

Uitvoering amendement één cultuurbedrijf

Op 15 mei 2025 heeft het college de raad geconsulteerd over de verdere uitvoering van het amendement één cultuurbedrijf (A2024.57). In de komende periode wordt hieraan een vervolg gegeven. De eerstvolgende stap is om samen met de culturele partijen een gedetailleerd plan van aanpak te maken, inclusief een financiële vertaling van het vervolgtraject, dat vervolgens aan de raad zal worden aangeboden.

Zorgplicht Bibliotheken

De zogeheten 'zorgplicht', die waarschijnlijk per medio 2026 in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) wordt opgenomen, is er om te waarborgen dat iedere inwoner binnen een redelijke afstand toegang heeft tot een volwaardige bibliotheek. In 2026 worden verdere voorbereidingen getroffen voor de inwerkingtreding van deze wetswijziging in samenspraak met de bibliotheek. Zo wordt er onder andere een gemeentelijk meerjarenplan bibliotheekwerk opgesteld, waarin aangegeven staat hoe de wettelijke zorgplicht ingevuld wordt in de gemeente Veenendaal.

In aanloop naar bovengenoemde wetswijziging konden gemeenten in 2023 een specifieke uitkering (SPUK) aanvragen voor de oprichting van nieuwe bibliotheekvestigingen en voor het verbeteren of door ontwikkelen van bestaande bibliotheekvoorzieningen. De gemeente Veenendaal heeft een aanvraag ingediend en toegekend gekregen voor de oprichting van een zogeheten ‘Wijkhuiskamer’ (d.w.z. een laagdrempelige, multifunctionele en inclusieve voorziening waar inwoners nóg makkelijker binnenstappen). In 2025 is deze voorziening gerealiseerd in de Binnenronde en zal tot medio 2026 (einddatum SPUK) in ieder geval in stand gehouden worden.

Thema VIII - Welzijn

Opdracht Welzijn

Het Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2024–2027 vormt de basis voor de opdracht op het gebied van Welzijn. Bij het opstellen van het jaarplan van Veens Welzijn werken we langs drie beleidslijnen: sociale leefbaarheid, opvoeden en (op)groeien, en kwetsbaarheid en meedoen.

De opdracht Welzijn draait om het versterken van de sociale basis. Een sterke sociale basis, bestaande uit mensen, netwerken en voorzieningen, vormt het fundament onder het welzijnsbeleid in Veenendaal. Veens Welzijn vervult hierin een sleutelrol als verbinder, ondersteuner en aanjager. We vragen Veens Welzijn om te bouwen aan krachtige buurten en mensen te versterken in hun zelfregie.

Tegelijkertijd erkennen we dat niet iedereen in gelijke mate kan meedoen. Daarom pakken we actief sociale ongelijkheid aan. Bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, armoede en kansen. Welzijn wordt ingezet als middel om barrières voor participatie te verminderen met speciale aandacht voor mensen in kwetsbare posities.

Zorg en welzijn werken steeds nauwer samen waarbij de focus ligt op preventie en nabijheid. Inwoners van alle leeftijden worden ondersteund via passende voorzieningen en sociale netwerken, afgestemd op hun leefwereld en behoeften. Dit sluit aan bij de visie op diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie.

In 2026 werken we verder aan het opzetten van een gezamenlijke leer- en ontwikkelcyclus om de opdracht welzijn voortdurend te verdiepen, te monitoren en waar nodig bij te stellen. Ook wordt welzijn in een vroeg stadium betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen, zodat de sociale dimensie structureel wordt meegewogen in de inrichting van wijken en buurten. Binnen de gemeente Veenendaal vindt de regie en sturing op de sociale basis als geheel plaats, en op welzijn in het bijzonder.

Doorontwikkeling impactmeting

In 2026 staat de borging en doorontwikkeling van deze impactmeting die in 2025 is opgezet centraal. Doel is om te komen tot een meer resultaatgerichte werkwijze, waarbij niet alleen input (zoals uren en middelen), maar vooral beoogde uitkomsten en maatschappelijke impact centraal staan.

Door deze impactgerichte benadering versterken we de lerende samenwerking tussen gemeente en stichting Veens Welzijn en vergroten we de transparantie richting raad, partners en inwoners over de toegevoegde waarde van welzijn in Veenendaal.

Mantelzorgwaardering

De afgelopen jaren kregen mantelzorgers onder andere een bon als blijk van waardering. Hiervoor is een contract met Winkelstad Veenendaal afgesloten. Dit contract is in 2025 afgelopen. In 2026 vindt er een nieuwe aanbesteding plaats om de mantelzorgwaardering vorm te geven.

Vrijwilligersplatform

In de tweede helft van 2025 is het vrijwilligersplatform geëvalueerd. Op basis van de evaluatie besluiten we of en hoe het vrijwilligersplatform gecontinueerd zal worden of een andere vorm of invulling gekozen zal worden in 2026 die meer passend is om het goede gesprek met de organisaties te voeren. Vanuit Veens Welzijn blijft de kenniskring actief en het maatschappelijk netwerk. Vanuit deze netwerken is het mogelijk om elkaar te ontmoeten, te leren kennen en daardoor te weten wie welke vrijwillige ondersteuning biedt.

Subsidieregeling Vrijwilligerswerk en Informele zorg

In 2025 is gestart, naar aanleiding van het meermaals overschrijden van het subsidieplafond, met het herzien van deze subsidieregeling. De vrijwilligersorganisaties worden actief betrokken in het proces om de regeling te herijken. In 2026 wordt de herziene subsidieregeling Vrijwilligerswerk en Informele zorg gepubliceerd; deze is dan van toepassing op de subsidieaanvragen vanaf 2027.

Daarnaast heeft de raad, naar aanleiding van deze herijking, de motie 'Vrijwilligers zijn van grote waarde' (M2025.40) aangenomen in de raadsvergadering van 15 juli 2025. In het proces van de herijking worden de verzoeken uit deze motie meegenomen.

Vrijwilligerswaardering

Wij bieden op diverse manieren ondersteuning aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in de sociale basis, bijvoorbeeld via de jaarlijks terugkerende vrijwilligerswaardering die wordt uitgereikt. Belangrijk om op te merken is dat we afgelopen jaren bij de vrijwilligerswaardering een verbreding van de aanvragen zien. In navolging van het herzien van de subsidieregeling Vrijwilligerswerk en Informele zorg worden daarna ook de criteria voor de vrijwilligerswaardering herzien.

Thema I – Inkomen

Algemeen Inkomen

Veenendaal zorgt dat iedere inwoner naar vermogen kan participeren in de samenleving en waar mogelijk zelfstandig in een inkomen kan voorzien.

Wat willen we bereiken?

I.a We verkleinen de effecten van inkomensongelijkheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.a.1. Het Budgetloket en Bemoeizorg richten zich op het in beeld krijgen van de onderliggende problematiek bij schulden en maken een plan van aanpak in samenwerking met de inwoner.

I.a.2. We ontwikkelen een methodiek voor begeleiding tijdens het traject schuldsanering en nazorg na afronding van het traject.

Wat willen we bereiken?

I.b. Bestaanszekerheid voor iedereen.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.b.1. De Participatiewet wordt op essentiële onderdelen gewijzigd (Participatiewet in balans). We brengen het beleid in lijn met de bedoeling van de wet.

Wat willen we bereiken?

I.c. De ontwikkeling van ons bijstandsbestand is gelijk aan of beter dan het landelijke gemiddelde.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.c.1. De werkwijze is erop gericht om de instroom in het bijstandsbestand te beperken en de uitstroom van het bijstandsbestand te bevorderen door inwoners te begeleiden naar werk.

Verbonden partijen Inkomen

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleid gerelateerd aan thema Inkomen

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2024-2027	16-11-2023
Integrale verordening sociaal domein Veenendaal, laatste wijziging d.d.	20-6-2024
Beleidsregel krediethypothec Pw Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel uitvoering kostendelersnorm Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel vaststelling hoogte vermogen Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel terug- en invordering en heronderzoeken Bbz Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel terugvordering, verhaal en invordering Participatiewet,	25-5-2021
IOAW, IOAZ Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel individuele inkomenstoeslag Veenendaal	1-6-2021
Beleidsregel tegenprestatie naar vermogen Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel vrijlating giften Participatiewet gemeente Veenendaal	13-7-2021
Beleidsplan Handhaving sociaal domein	21-12-2021
Beleidsregels Regeling opvang ontheemden Oekraïne	19-4-2022
Beleidsregel Integrale Schuldhulpverlening Veenendaal	13-7-2021
Beleidsregels inburgering gemeente Veenendaal	21-4-2023
Beleidsregel draagkracht bijzondere bijstand	6-2-2023
Beleidsregel studietoelage gemeente Veenendaal	5-4-2023

Taakvelden thema Inkomen

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.3 Inkomensregelingen	Baten	-24.992	-21.942	-21.942	-21.942
	Lasten	28.482	25.476	25.481	25.481
Totaal 6.3 Inkomensregelingen		3.490	3.534	3.540	3.540
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	26	26	26	26
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria		26	26	26	26
Totaal Thema Inkomen		3.516	3.560	3.565	3.565

Thema II – Participatie en re-integratie

Algemeen Sociaal Domein - Participatie en re-integratie

Veenendaal zorgt door het activeren van mensen die 'aan de kant' staan dat iedere inwoner naar vermogen kan participeren in de samenleving.

Wat willen we bereiken?

II.a. Bestaanszekerheid voor iedereen.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.a.1. We voeren een onderzoek uit om de belemmeringen inzichtelijk te krijgen bij de uitstroom naar werk en kijken naar de mogelijkheden binnen de participatiewet, beleid schulddienstverlening en lokaal armoedebelaid.

II.a.2. We voeren een aanbesteding uit voor de Wet Inburgering waarbij het inburgeringstraject voor alle betrokkenen efficiënter wordt. Het gaat hierbij om het slim combineren van een aantal verplichte wettelijke onderdelen.

II.a.3. We bieden taallessen aan buiten kantoor tijden, zodat de statushouder betaald werk kan behouden.

Wat willen we bereiken?

II.b. Iedereen doet mee naar vermogen.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.b.1. We voeren de wet van School naar Duurzaam Werk uit en ondersteunen jongvolwassenen bij de overgang van onderwijs naar werk.

II.b.2. We hervormen de arbeidsmarktregio tot een regionaal werkcentrum voor arbeidsmarkt gerelateerde ondersteuningsvragen van werkgevers en van inwoners.

II.b.3. We voeren het project Simpel Switchen - Kansen voor Veenendaal - uit.

Verbonden partijen Sociaal Domein - Participatie en re-integratie

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Sociale werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht (IW4)

Zie voor meer informatie paragraaf E. Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Sociaal Domein - Participatie en re-integratie

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2024-2027	16-11-2023
Integrale verordening sociaal domein Veenendaal, laatst gewijzigd d.d.	20-6-2024
Beleidsregel Integrale schuldhulpverlening Veenendaal	13-7-2021
Beleidsregel Taaleis Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregels tegemoetkoming kosten kinderopvang op sociaal-medische indicatie Veenendaal	25-5-2021
sociaal-medische indicatie Veenendaal	25-5-2021
Besluit Re-integratie Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel scholingsplicht Veenendaal	25-5-2021
Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening Zuid Oost Utrecht	22-6-2023
Beleidsregel studietoelage gemeente Veenendaal	21-4-2023
Beleidsregels inburgering gemeente Veenendaal	21-4-2023

Taakvelden thema Sociaal domein - Participatie en re-integratie

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	-81	-50	-50	-50
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		-81	-50	-50	-50
6.4 WSW en beschut werk	Lasten	7.554	7.144	6.936	6.928
Totaal 6.4 WSW en beschut werk		7.554	7.144	6.936	6.928
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	-25	-25	-25	-25
	Lasten	1.734	1.894	1.856	1.856
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie		1.710	1.869	1.832	1.832
Totaal Thema Sociaal domein - Participatie en re-integratie		9.183	8.964	8.718	8.710

Thema III – Wmo

Algemeen Sociaal domein - Wmo

Veenendaal voert de Wmo 2015 uit.

Wat willen we bereiken?

III.a. De uitgaven aan de Wmo stijgen in 2026 minder dan voorspeld.

Wat gaan we daarvoor doen?

III.a.1 We zijn sterk aan de poort, voeren regie op de ondersteuning, en sturen vanuit contractmanagement op doelmatigheid en rechtmatigheid.

Wat willen we bereiken?

III.b. Het aantal dak- en thuisloze inwoners dat, door middel van een uitstroomurgentie, een passende woonruimte vindt neemt toe in 2026 t.o.v. 2025.

Wat gaan we daarvoor doen?

III.b.1 We investeren in vroegtijdige signalering en preventie van dakloosheid, waaronder het organiseren van bemoeizorg. We organiseren in de regio een dekkend en toegankelijk opvangaanbod en versterken de samenwerking met ketenpartners.

Wat willen we bereiken?

III.c. Het percentage veerkrachtige inwoners is toegenomen in 2028 ten opzichte van 2024. Dit monitoren we middels de indicator "veerkracht" uit de gezondheidsmonitor volwassenen en senioren van de GGDrU.

Wat gaan we daarvoor doen?

III.c.1. We voeren activiteiten uit vanuit de OKO-aanpak en de vijf ketenaanpakken (welzijn op recept, valpreventie, kansrijke start, overgewicht kinderen en volwassenen).

Wat willen we bereiken?

III.d. Jongeren hebben minder mentale klachten, roken minder en het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren neemt af.

Wat gaan we daarvoor doen?

III.d.1. We leiden jongeren via een platform en sociale media beter toe naar vrijetijdsaanbod en stimuleren een betere samenwerking tussen vrijetijdspartners. We starten een pilot ouderbetrokkenheid en ontwikkelen een preventieleerlijn voor ouders.

Wat willen we bereiken?

III.e. Iedereen in Veenendaal kan meepraten, meedoen en meebeslissen over diens eigen leven.

Wat gaan we daarvoor doen?

III.e.1. Uitvoering geven aan programmaplan Inclusie met in de eerste uitvoeringsfase nadruk op bewustwording via aanbodgericht werken ' en op spoor Samenleving. Tegelijkertijd wordt ook ingehaakt op bestaande initiatieven.

Wat willen we bereiken?

III.f. Een inclusieve, krachtige wijk in het Franse Gat, zoals staat omschreven in de gebiedsvisie 2022.

Wat gaan we daarvoor doen?

III.f.1. We voeren de in het programmaplan opgenomen inspanningen gericht op de strategische doelen leefbaarheid, meedoen en gezondheid uit, en stellen deze halfjaarlijks bij.

III.f.2. We ontwikkelen een proces voor het meer gestandaardiseerd meetbaar en merkbaar maken van de resultaten

Verbonden partijen Sociaal Domein - WMO

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht (GGDrU)
- BVO Valleihopper

Zie voor meer informatie paragraaf E. Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Sociaal Domein - WMO

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2024-2027	16-11-2023
Integrale verordening sociaal domein	11-7-2025
Besluit Maatschappelijke ondersteuning	30-4-2025
beleidsplan handhaving sociaal domein	21-12-2021
Visie sociaal domein 2017 De kracht van de samenleving.	2017
Visie op diversiteit, inclusiviteit en gelijkwaardigheid	04-2025
Gezondheidsbeleid: "Een gezond Veenendaal in 2022"	01-2018
Regioplan IZA Vitale Gelderse Vallei 2023-2026	28-11-2023
Lokale inclusie agenda	25-10-2022
Regiovisie Valleiregio Beschermd Wonen en Beschermd Thuis 2024-2029	febr '24
Regionale visie en beleidskader Maatschappelijke opvang	febr '22

Taakvelden thema Sociaal domein - WMO

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	449	448	440	440
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		449	448	440	440
7.1 Volksgezondheid	Baten	-271	0	0	0
	Lasten	3.979	3.751	3.751	3.751
Totaal 7.1 Volksgezondheid		3.709	3.751	3.751	3.751
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	Lasten	147	147	147	147
Totaal 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal		147	147	147	147
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Baten	-713	-1.038	-958	-948
	Lasten	4.297	4.046	4.261	4.251
Totaal 6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)		3.584	3.008	3.304	3.303
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	Lasten	7.602	7.601	7.603	7.603
Totaal 6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)		7.602	7.601	7.603	7.603
6.791 PGB WMO	Lasten	529	529	529	529
Totaal 6.791 PGB WMO		529	529	529	529
6.712 Begeleiding (WMO)	Lasten	7.664	7.645	7.645	7.645
Totaal 6.712 Begeleiding (WMO)		7.664	7.645	7.645	7.645
6.713 Dagbesteding (WMO)	Lasten	1.383	1.383	1.383	1.383
Totaal 6.713 Dagbesteding (WMO)		1.383	1.383	1.383	1.383
6.811 Beschermd wonen (WMO)	Lasten	48	-85	-85	-85
Totaal 6.811 Beschermd wonen (WMO)		48	-85	-85	-85
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	Lasten	66	66	66	66
Totaal 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)		66	66	66	66
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	Lasten	47	47	47	47
Totaal 6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO		47	47	47	47
Totaal Thema Sociaal domein - WMO		25.227	24.539	24.829	24.828

Thema IV – Jeugd

Algemeen Sociaal Domein - Jeugd

Veenendaal voert de jeugdwet uit.

Wat willen we bereiken?

IV.a. Minder kinderen in de jeugdhulp, en/of lagere intensiteit van hulpverlening per kind/gezin en/of lagere kosten van de jeugdhulp in zijn geheel. De vergelijking wordt gemaakt ten opzichte van de afgelopen vijf kalenderjaren.

Wat gaan we daarvoor doen?

IV.a.1. Via transformatieve stappen en korte deelstappen uitvoering geven aan de keuzes die de raad in het najaar van 2025 heeft gemaakt inzake het project Grenzen aan onze Jeugdzorg.

Verbonden partijen Sociaal Domein - Jeugd

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Centrum Jeugd en Gezin Veenendaal (CJG)
- Jeugdhulpregio JeugdFV (in oprichting)

Zie voor meer informatie paragraaf E. Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Sociaal Domein - Jeugd

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2024-2027	16-11-2023
Model Veenendaal 2020	20-12-2018
Integrale verordening sociaal domein Veenendaal, laatst gewijzigd d.d.	3-6-2025
Nadere regels toegang en toeleiding Veenendaal	1-6-2021
Beleidsregels jeugdhulp Veenendaal	1-6-2021
Beleidsregels tegemoetkoming kosten kinderopvang op sociaal-medische indicatie Veenendaal	1-6-2021

Taakvelden thema Sociaal domein - Jeugd

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	-12	-12	-12	-12
	Lasten	294	294	295	295
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		282	282	283	283
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	Baten	-179	-179	-179	-179
	Lasten	8.095	8.030	8.030	8.030
Totaal 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd		7.916	7.852	7.852	7.852
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	Lasten	20.550	20.478	20.478	20.478
Totaal 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal		20.550	20.478	20.478	20.478
6.792 PGB Jeugd	Lasten	405	405	405	405
Totaal 6.792 PGB Jeugd		405	405	405	405
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	Baten	0	0	-883	-883
	Lasten	-5	78	-2.060	-2.060
Totaal 6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal		-5	79	-2.943	-2.943
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	Lasten	8.237	8.208	8.208	8.208
Totaal 6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal		8.237	8.208	8.208	8.208
6.821 Jeugdbescherming	Lasten	2.622	2.624	2.633	2.633
Totaal 6.821 Jeugdbescherming		2.622	2.624	2.633	2.633
Totaal Thema Sociaal domein - Jeugd		40.008	39.927	36.915	36.915

Thema V – Onderwijs en ontwikkeling

Algemeen Onderwijs en ontwikkeling

Veenendaal voert de wettelijke taken ten aanzien van onderwijs uit.

Wat willen we bereiken?

V.a. Onderwijsachterstanden bij kinderen van 2 tot 12 jaar worden doelgericht aangepakt en verminderd.

Wat gaan we daarvoor doen?

V.a.1 Het onderwijsachterstandenbeleid wordt herzien, in overleg met stakeholders. Er worden concrete en meetbare afspraken gemaakt over het verminderen van onderwijsachterstanden (o.b.v. Rekenkameronderzoek 2025).

V.a.2 Het aanbod voorschoolse educatie is toereikend om zoveel mogelijk kinderen die voor voorschoolse educatie zijn geïndiceerd hiervan gebruik te kunnen laten maken.

Wat willen we bereiken?

V.b. Kinderen en jongeren worden beter ondersteund in hun kansen binnen het onderwijs.

Wat gaan we daarvoor doen?

V.b.1. We ontwikkelen een dashboard 'Staat van Educatie', dat inzicht geeft in de verschillende onderdelen in het onderwijs en kinderopvang.

V.b.2. We organiseren tweemaal per jaar een LEA overleg, tweemaal een reflectiekamer en minimaal twee bijeenkomsten voor een focussessie op een wettelijk thema.

Verbonden partijen Onderwijs en ontwikkeling

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleid gerelateerd aan thema Onderwijs en ontwikkeling

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Regionale uitgangspunten OOGO	30-9-2015
IKC-beleid	15-9-2020
Regionaal programma basisvaardigheden Arbeidsmarktregio FoodValley 2021 – 2024	23-3-2021
Verordening bekostiging leerlingenvervoer Veenendaal 2024	01-01-2024
Lokaal onderwijsbeleid (LEA)/Onderwijsagenda 2025-2029	05-11-2024
Integraal Huisvestingsplan 2026 -2042	16-10-2025

Taakvelden thema Onderwijs en ontwikkeling

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	-990	-990	-990	-990
	Lasten	7.143	6.757	6.837	6.744
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting		6.153	5.767	5.847	5.754
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Baten	-1.884	-1.884	-1.884	-1.884
	Lasten	3.578	3.578	3.572	3.572
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		1.693	1.693	1.688	1.688
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	-498	-498	-498	-498
	Lasten	557	557	557	557
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie		58	58	58	58
Totaal Thema Onderwijs en ontwikkeling		7.905	7.519	7.593	7.500

Thema VI – Sport

Algemeen Sport

Veenendaal voert ter verbetering van de gezondheid en ter versterking van de sociale cohesie een actief sportbeleid.

Wat willen we bereiken?

VI.a. De sportdeelname onder inwoners is verhoogd ten opzichte van jaar 2023/2024.

Wat gaan we daarvoor doen?

VI.a.1. We optimaliseren de vitaliteitsindex voor clubondersteuning.

VI.a.2. We stimuleren sportdeelname via events en we realiseren van goede randvoorwaarden om te sporten en bewegen.

Verbonden partijen Sport

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleid gerelateerd aan thema Sport

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Beleidskader "Samen Sterker met Sport en Bewegen"2024-2028	18-4-2024
Sportakkoord II Veenendaal 2023 - 2026	01-07-2023
Nationaal Sportakkoord II 'Sport versterkt'	1-4-2023

Taakvelden thema Sport

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	-377	0	0	0
	Lasten	7.279	6.896	6.896	6.896
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering		6.902	6.896	6.896	6.896
5.2 Sportaccommodaties	Baten	-3.793	-3.793	-3.793	-3.793
	Lasten	2.444	2.415	2.386	2.207
Totaal 5.2 Sportaccommodaties		-1.349	-1.378	-1.407	-1.586
Totaal Thema Sport		5.553	5.518	5.489	5.309

Thema VII – Cultuur

Algemeen Cultuur

Veenendaal geeft uitvoering aan de vastgestelde cultuurvisie 2022-2030 'Glans aan de Grift' en de cultuurnota 2022-2025.

Wat willen we bereiken?

VII.a. Inwoners van Veenendaal nemen in toenemende mate deel aan kunst- en cultuuractiviteiten (doelstelling uit onze cultuurvisie).

Wat gaan we daarvoor doen?

VII.a.1 In 2026 wordt samen met de culturele partners en op basis van de uitkomsten van de tussenevaluatie uit 2025, het uitvoeringsprogramma voor de tweede beleidsperiode van onze cultuurvisie opgesteld.

Verbonden partijen Cultuur

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleid gerelateerd aan thema Cultuur

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Glans aan de Grift: cultuurnota 2022-2025	16-9-2021
Glans aan de Grift: cultuurvisie 2022-2030	16-9-2021

Taakvelden thema Cultuur

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Baten	-1.878	-1.878	-1.878	-1.878
	Lasten	4.785	5.861	5.195	5.494
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		2.906	3.983	3.317	3.616
5.4 Musea	Lasten	443	443	443	443
Totaal 5.4 Musea		443	443	443	443
5.6 Media	Baten	-2	-2	-2	-2
	Lasten	2.561	2.350	2.350	2.350
Totaal 5.6 Media		2.559	2.348	2.348	2.348
Totaal Thema Cultuur		5.908	6.774	6.109	6.408

Thema VIII – Welzijn

Algemeen Welzijn

Veenendaal zorgt voor de versterking van de sociale basis.

Wat willen we bereiken?

VIII.a. In 2026 is de zelfredzaamheid van inwoners van Veenendaal verbeterd, blijkend uit hogere scores op de welzijnsthema's sociale cohesie, meedoen en identiteitsontwikkeling.

Wat gaan we daarvoor doen?

VIII.a.1. We voeren een impactmeting uit.

VIII.a.2. We organiseren een leer- en interpretatiesessie.

VIII.a.3. We organiseren minimaal twee dialoogsessies per jaar.

Verbonden partijen Welzijn

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Stichting Veens Welzijn

Zie voor meer informatie paragraaf E. Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Welzijn

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2024-2027	16-11-2023
Integrale verordening sociaal domein Veenendaal, laatst gewijzigd d.d.	20-6-2024
Opdracht Welzijn	22-9-2020
Lokale inclusie agenda	25-10-2022

Taakvelden thema Welzijn

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	-273	0	0	0
	Lasten	4.479	4.116	4.116	4.116
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		4.206	4.116	4.116	4.116
Totaal Thema Welzijn		4.206	4.116	4.116	4.116

PROGRAMMA 4 – BURGER EN BESTUUR

Visie Burger en bestuur

Veenendaal wil een gemeente zijn waarin inwoners, bedrijven en organisaties in verbinding staan en zich samen met de gemeente inzetten voor het bouwen aan de toekomst van Veenendaal. Dit omdat de samenleving voortdurend verandert. Het vraagt van de overheid en van alle betrokken partners een belangrijke bijdrage. Wij zijn veel in de wijken aanwezig, zijn extern gericht en participatie staat voorop. Een toegankelijke en transparante bestuursstijl is daarbij nodig.

Een betrouwbare overheid motiveert haar besluiten goed, handelt zorgvuldig en correct, houdt zich aan de afspraken en zorgt dat inwoners weten waar ze aan toe zijn. Het is een continu proces dat gekenmerkt wordt door leren door te doen, daarop te reflecteren en feedback te vragen. Wij blijven werken aan een heldere en eenduidige dienstverlening. De inzet van moderne geautomatiseerde systemen draagt bij aan het beter en sneller helpen van onze klanten.

Ook in onze opstelling binnen de Regio Foodvalley, richting de provincie, het Rijk en eveneens Brussel brengen we onze ambities op de verschillende thema's en onze manier van werken in en zoeken daar steun voor. We zetten daarbij ook sterker in op de strategische public affairs.

Veiligheid en leefbaarheid zijn en blijven belangrijke thema's in Veenendaal. Hierbij zijn het tegengaan van criminaliteit en ondermijning en digitale veiligheid belangrijke aandachtspunten. Net zoals het tegengaan van, en voorbereid zijn op maatschappelijke onrust en de veiligheidsbeleving van onze inwoners.

Veiligheid samenleving

In een wereld die snel verandert en waarin veel gebeurt blijft leefbaarheid en veiligheid een essentiële basis voor het wonen, werken en leven in Veenendaal. We blijven inzetten op het tegengaan van ondermijning en criminaliteit. Digitale veiligheid en het tegengaan, maar ook voorbereid zijn op maatschappelijke onrust blijven de andere twee belangrijkste aandachtspunten.

Ondertussen werken we in 2026 aan nieuw vierjarig beleid voor de periode 2027 - 2030. Ontwikkelingen als digitale risico's en de veranderende rol van technologie, maatschappelijke spanningen of bijvoorbeeld klimaatveranderingen zullen invloed hebben op hoe we samen zorgen voor een veilige leefomgeving. We gaan aan de slag met oog voor verschillende perspectieven en ruimte voor frisse inzichten over wat dat van de gemeente, partners en inwoners en ondernemers gezamenlijk vraagt.

Thema's Burger en bestuur

- I. Dienstverlening (extern)
- II. Bestuur & samenwerking
- III. Veiligheid samenleving

Financiën Burger en bestuur

Onderstaande tabel laat het meerjarig verloop van de baten en lasten inclusief de mutaties in de reserve van het programma Burger en Bestuur zien. Er zijn geen bijzondere mutaties te melden, het verloop over de jaren is nagenoeg constant.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.113	1.113	1.113	1.113
Lasten	10.281	10.162	10.157	10.162
Saldo programma (voor mutaties reserves)	-9.168	-9.049	-9.044	-9.049
Beschikkingen	134	134	134	134
Stortingen	112	112	112	112
Saldo mutaties reserves	22	22	22	22
Saldo programma (na mutaties reserves)	-9.146	-9.027	-9.022	-9.027

Actuele ontwikkelingen Burger en bestuur

Thema I - Dienstverlening (extern)

Verkiezingen

In 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. We hechten aan een ordentelijk en zorgvuldig verloop van dit proces. Net als bij voorgaande verkiezingen starten we daarom op tijd met de voorbereidingen.

Thema II - Burger & samenwerking

Gemeenschappelijke regelingen

In zienswijzen op kaderbrieven en ontwerp-begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen (GR'en) heeft de raad in de afgelopen periode aandacht gevraagd voor de financiële ontwikkelingen binnen de gemeente en is gevraagd kostenstijgingen voor de gemeente te beperken. Tevens is gewezen op de PBBP- index die we als gemeente hanteren, en hebben we de gemeenschappelijke regelingen verzocht om vanaf 2027 ook deze index te gebruiken.

Bij diverse gemeenschappelijke regelingen zien we inmiddels een (pro)actievere houding. Zo zijn bijvoorbeeld beleidsarme kadernota's aangeleverd, wordt bijvoorbeeld een 'nullijn' onderzocht of worden toekomstscenario's (inclusief krimpscenario) uitgewerkt. De uiteindelijke (financiële) effecten zijn afhankelijk van de besluitvorming door de besturen van de GR'en.

In 2024 is een traject gestart om als Utrechtse gemeenten gezamenlijk op te trekken richting een proces van ombuigingen bij GR'en. Hoewel Veenendaal en een aantal andere gemeenten proactief hebben ingezet op dit traject bleek het aantal deelnemers uiteindelijk te laag en is dit traject gestaakt. Ten tijde van het schrijven van deze Programmabegroting wordt opnieuw gewerkt aan een gezamenlijke oproep van alle gemeenten in de provincie Utrecht aan de Utrechtse GR'en. De inzet is onder meer om binnen de GR'en het gesprek te voeren over het realiseren van besparingsmaatregelen en het hanteren van één indexeringsmethodiek.

Met de invoering van de PBBP-systematiek (prijs bruto binnenlands product) in de gemeente Veenendaal kan dit in de toekomst een risico vormen voor gemeenschappelijke regelingen. Als de werkelijke loon- en prijsstijgingen hoger zijn dan de indexeringen vanuit de PBBP-systematiek, ontvangen de GR'en in principe onvoldoende compensatie ten opzichte van de reële loonstijging. Het kan in het geval van een GR zo zijn dat door een besluit van het AB (algemeen bestuur) van de GR onze gemeente gehouden is een hogere indexering te vergoeden dan in onze systematiek beschikbaar is.

Thema III - Veiligheid samenleving

Integraal Veiligheidsplan

In april 2023 werd het Integraal Veiligheidsplan (IVP) Heuvelrug 2023-2026 door de raad vastgesteld. Samen met de gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Renswoude, Rhenen en Wijk bij Duurstede, de politie en het Openbaar Ministerie blijven we de doelstellingen gericht op het (tegengaan van) ondermijning, digitale veiligheid en (het voorkomen van) maatschappelijke onrust realiseren. We doen dat dichtbij en samen met onze inwoners, ondernemers en lokale ketenpartners.

Ondertussen evalueren we de afgelopen beleidsperiode en werken we in 2026 aan het nieuwe IVP voor de periode 2027-2030. We nemen daar verschillende perspectieven in mee en kijken vanuit een brede blik waar de komende vier jaar focus en aandacht op gericht moet zijn. Ook bouwen we voort op de manier van samenwerken en het gesprek met de raad zoals we dat de vorige keer hebben vormgegeven.

Thema I – Dienstverlening (extern)

Algemeen Dienstverlening (extern)

Veenendaal wil een moderne, goed functionerende organisatie zijn, welke constant in beweging is om in te spelen op ontwikkelingen in de samenleving. Mede om die reden worden in de organisatie functies bijeengebracht die de ontwikkelkracht, het strategisch vermogen en de uitvoeringskracht verder versterken. Ook wordt de focus van de inzet van de organisatie nog sterker gericht op de maatschappelijke effecten en zal vanuit een concreet dienstverleningsconcept gewerkt gaan worden zodat zowel de burgers als de collega's duidelijk is wat verwacht kan worden qua dienstverlening.

Wat willen we bereiken?

I.a. Tevreden 'klanten'

Wat gaan we daarvoor doen?

I.a.1. Het uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) en het onderzoeken en oppakken van verzoeken voor verbetering van de dienstverlening.

Verbonden partijen Dienstverlening (extern)

Niet van toepassing.

Beleid gerelateerd aan thema Dienstverlening (extern)

Niet van toepassing.

Taakvelden thema Dienstverlening (extern)

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.2 Burgerzaken	Baten	-902	-902	-902	-902
	Lasten	655	655	655	655
Totaal 0.2 Burgerzaken		-247	-247	-247	-247
Totaal Thema Dienstverlening (extern)		-247	-247	-247	-247

Thema II – Burger en samenwerking

Verbonden partijen Burger en samenwerking

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Regio Foodvalley

Zie voor meer informatie paragraaf E. Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Burger en samenwerking

Taakvelden thema Burger en samenwerking

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.1 Bestuur	Baten	-117	-117	-117	-117
	Lasten	3.833	3.701	3.701	3.701
Totaal 0.1 Bestuur		3.716	3.584	3.584	3.584
Totaal Thema Burger en samenwerking		3.716	3.584	3.584	3.584

Thema III – Veiligheid samenleving

Algemeen Veiligheid samenleving

Om veiligheid en leefbaarheid in Veenendaal concreet vorm te geven, hanteren we een aanpak die dichtbij de praktijk staat. We zorgen ervoor dat inwoners en ondernemers veilig kunnen wonen, werken en leven en weten hoe ze om kunnen gaan met risico's en dreigingen.

Wat willen we bereiken?

III.a. Inwoners en ondernemers kunnen veilig wonen, werken en leven in de stad en ten behoeve daarvan weten zij hoe ze weerbaar zijn tegen verschillende soorten criminaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

III.a.1. Samen met partners, inwoners en ondernemers realiseren we de doelstellingen uit het IVP Heuvelrug 2023-2026.

Verbonden partijen Veiligheid samenleving

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Zie voor meer informatie paragraaf E. Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Veiligheid samenleving

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Integraal Veiligheidsplan Heuvelrug 2023-2026 (Apr-2023)	apr-23
Algemeen plaatselijke Verordening (Dec-2024)	dec-24
& Diverse beleidsregels voor de uitvoering van landelijke en lokale wet- en regelgeving	

Taakvelden thema Veiligheid samenleving

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	Baten	-7	-7	-7	-7
	Lasten	4.988	5.009	5.004	5.009
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer		4.981	5.001	4.996	5.001
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	-87	-87	-87	-87
	Lasten	805	797	797	797
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid		718	711	711	711
Totaal Thema Veiligheid samenleving		5.699	5.712	5.707	5.712

PROGRAMMA 5 – ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Visie Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden. Algemene dekkingsmiddelen zijn bedoeld om de programma's uit te voeren die de gemeenteraad heeft vastgesteld. Deze middelen bestaan uit:

- algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- opbrengsten van de lokale heffingen;
- opbrengst uit deelnemingen (dividend);
- rente-inkomsten van de reserves en het renteresultaat.

Thema's Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

- I. Treasury
- II. OZB en belastingen overige
- III. Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Financiën Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Onderstaande tabel laat het meerjarig verloop van de baten en lasten inclusief de mutaties in de reserve van het programma Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien zien. De toename van de baten betreft voornamelijk de ontwikkeling van de het gemeentefonds, deze bedrage zijn begroot tegen lopende prijzen, dus inclusief indexering. De toename van de lasten heeft een verband met de geraamde baten, aangezien in de lasten een reservering van gelden is opgenomen voor de loon- en prijsontwikkeling vanaf 2027. In 2026 is er een incidentele onttrekking aan de algemene reserve begroot vanwege de bijdrage aan het tekort vanuit het surplus uit de algemene reserve. Zoals reeds eerder aangegeven is de inzet van het surplus vanaf 2027 niet meer nodig.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	189.434	196.402	197.443	204.593
Lasten	5.744	10.161	14.347	21.846
Saldo programma (voor mutaties reserves)	183.690	186.241	183.096	182.748
Beschikkingen	1.951	7	7	7
Stortingen	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	1.951	7	7	7
Saldo programma (na mutaties reserves)	185.641	186.248	183.104	182.755

Thema I – Treasury

Algemeen Treasury

Treasury is er op gericht om in de gemeentelijke financieringsbehoefte te voorzien tegen zo laag mogelijke risico's en kosten

Taakvelden thema Treasury

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.5 Treasury	Baten	-3.065	-3.065	-3.065	-3.065
	Lasten	1.672	1.664	1.681	1.675
Totaal 0.5 Treasury		-1.393	-1.401	-1.384	-1.390
0.8 Overige baten en lasten	Baten	-213	-212	-206	-206
	Lasten	3.138	7.562	11.732	19.237
Totaal 0.8 Overige baten en lasten		2.924	7.350	11.526	19.030
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	50	50	50	50
Totaal 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		50	50	50	50
Totaal Thema Treasury		1.581	6.000	10.192	17.690

Thema II- OZB en belastingen overige

Algemeen OZB en belastingen overige

Veenendaal zorgt voor een evenwichtig beleid van lokale heffingen. Lokale heffingen zijn belastingen en kosten die door gemeenten worden opgelegd aan inwoners en bedrijven. Daarnaast kan aan niet-inwoners nog toeristenbelasting en/of forensenbelasting worden opgelegd.

Taakvelden thema OZB en belastingen overige

Van inwoners, bedrijven en toeristen ontvangen we belastingen. Het gaat hierbij om onder andere de volgende belastingen: Onroerendezaakbelastingen (OZB), afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing, precariobelasting, toeristenbelasting, etc. In de paragraaf G Lokale Heffingen wordt nader ingegaan op de verschillende belastingen.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.61 OZB woningen	Baten	-11.404	-12.878	-13.218	-13.554
	Lasten	874	874	874	874
Totaal 0.61 OZB woningen		-10.530	-12.004	-12.344	-12.680
0.62 OZB niet-woningen	Baten	-9.111	-10.273	-10.540	-10.803
Totaal 0.62 OZB niet-woningen		-9.111	-10.273	-10.540	-10.803
0.64 Belastingen Overig	Baten	-779	-779	-779	-779
	Lasten	10	10	10	10
Totaal 0.64 Belastingen Overig		-769	-769	-769	-769
Totaal Thema OZB en belastingen overige		-20.410	-23.046	-23.653	-24.252

Thema III - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Veenendaal zorgt dat 'algemene dekkingsmiddelen' financieel verantwoord worden ingezet, zodat beleidsprogramma's ten volle hiervan profiteren.

Taakvelden thema Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Het grootste gedeelte van de gemeentelijke inkomsten bestaat uit het gemeentefonds. Dit zijn gelden die ontvangen worden van het Rijk. De ontvangen inkomsten bepalen voor een belangrijk deel de financiële ruimte die de gemeente heeft. Over het algemeen verschijnen jaarlijks drie circulaires. In mei, september en december. De meicirculaire geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid. De septembercirculaire geeft de vertaling van de Miljoenennota en de decembercirculaire rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. Voor 2026 zijn de inkomsten van het gemeentefonds geraamd op bijna € 165 miljoen.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	-164.861	-169.195	-169.635	-176.186
Totaal 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		-164.861	-169.195	-169.635	-176.186
Totaal Thema Uitkeringen en gemeentefonds algemeen		-164.861	-169.195	-169.635	-176.186

PROGRAMMA 6 – BEDRIJFSVOERING

Visie Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering gaat over de inzet en kosten van de organisatie. De visie is dat de organisatie ten dienste staat van het behalen van de door de politiek bepaalde maatschappelijke doelen, en het faciliteren van alle collega's in de organisatie om dat zo goed mogelijk te doen. Omdat gemeenten opereren in een steeds veranderende omgeving vereist dit een hoge mate van flexibiliteit, waarbij slim en integraal werken belangrijk zijn. Waarbij klant- en resultaatgerichtheid het uitgangspunt moeten zijn. We werken daarbij vanuit de organisatiewaarden Samen, Toegevoegde waarde, Energie en Resultaatgericht (STER) waarbij we als goed werkgever het werkgeluk van alle collega's voor ogen houden. De medewerkers maken immers de organisatie en haar resultaten.

Inhoudelijk wordt op een aantal thema's ter informatie wat nader beeld gegeven in de begrotingsparagraaf "D. Bedrijfsvoering".

Thema's Bedrijfsvoering

- I. Dienstverlening (intern)
- II. Security- en informatiemanagement
- III. Middelen
- IV. Advisering en detachering
- V. Bedrijfsvoering algemeen

Financiën Bedrijfsvoering

Onderstaande tabel laat het meerjarig verloop van de baten en lasten inclusief de mutaties in de reserve van het programma Bedrijfsvoering zien. Er zijn geen bijzondere mutaties te melden, het verloop over de jaren is nagenoeg constant.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	7.258	7.214	7.214	7.214
Lasten	74.449	74.821	75.234	74.862
Saldo programma (voor mutaties reserves)	-67.191	-67.607	-68.020	-67.647
Beschikkingen	202	202	202	202
Stortingen	20	20	20	20
Saldo mutaties reserves	182	182	182	182
Saldo programma (na mutaties reserves)	-67.009	-67.425	-67.838	-67.465

Lasten en baten totaal taakveld overhead Bedrijfsvoering

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.4 Overhead	Baten	7.258	7.214	7.214	7.214
	Lasten	35.628	35.457	35.100	34.727
Totaal 0.4 Overhead		28.370	28.243	27.885	27.513
Totaal Taakveld Overhead (A)		28.370	28.243	27.885	27.513

Toegerekende apparaatkosten op taakvelden in programma's

tkv	omschrijving taakveld	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
0.2	Burgerzaken	2.406	2.440	2.488	2.488
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	776	787	802	802
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	85	86	87	87
1.2	Openbare orde en veiligheid	2.933	2.974	3.032	3.032
2.1	Verkeer en vervoer	2.230	2.261	2.305	2.305
2.2	Parkeren	191	193	197	197
3.1	Economische ontwikkeling	857	869	886	886
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	19	19	20	20
3.4	Economische promotie	108	110	112	112
4.2	Onderwijshuisvesting	71	72	73	73
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	792	803	819	819
5.1	Sportbeleid en activering	100	101	103	103
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	120	122	124	124
5.4	Musea	62	63	64	64
5.5	Cultureel erfgoed	31	31	32	32
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.981	3.023	3.082	3.082
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.641	1.664	1.696	1.696
6.3	Inkomensregelingen	5.944	6.027	6.145	6.145
6.4	WSW en beschut werk	519	526	536	536
6.5	Arbeidsparticipatie	2.802	2.841	2.897	2.897
7.1	Volksgezondheid	88	90	91	91
7.2	Riolering	924	937	955	955
7.3	Afval	142	144	147	147
7.4	Milieubeheer	1.476	1.497	1.526	1.526
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	225	228	233	233
8.1	Ruimte en leefomgeving	2.041	2.069	2.110	2.110
8.3	Wonen en bouwen	3.329	3.375	3.441	3.441
4.1	Openbaar basisonderwijs	241	244	249	249
6.91	Coördinatie en beleid WMO	4.766	4.833	4.927	4.927
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	922	935	954	954
Totaal toegerekende apparaatkosten (B)		38.821	39.364	40.135	40.135
Nog te realiseren in projecten / investeringen (C) *)		4.168	4.124	4.124	4.124
Totaal Bedrijfsvoering (A+B+C)		71.359	71.731	72.144	71.771

*) Dit betreffen investeringskosten die geen onderdeel uitmaken van de baten en lasten binnen de exploitatie

Actuele ontwikkelingen Bedrijfsvoering

Taakvelden thema Bedrijfsvoering algemeen

In deze begroting worden de teksten ten aanzien van het programma bedrijfsvoering voornamelijk in de paragraaf D opgenomen. In de programmabegroting van 2027-2030 zal een herschikking van de thema's binnen het programma bedrijfsvoering plaats vinden. Hierbij zullen de thema's aangepast worden in loonkosten en overige. Deze omschrijving sluit beter aan bij baten en lasten binnen dit Thema.

Thema I – Dienstverlening (intern)

Taakvelden thema Dienstverlening (intern)

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.4 Overhead	Lasten	9.353	8.966	8.396	8.033
Totaal 0.4 Overhead		9.353	8.966	8.396	8.033
Totaal Thema Dienstverlening (intern)		9.353	8.966	8.396	8.033

Thema II – Security & informatiebeveiliging

Taakvelden thema Security & informatiebeveiliging

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.4 Overhead	Baten	-46	-46	-46	-46
	Lasten	376	376	376	376
Totaal 0.4 Overhead		330	330	330	330
Totaal Thema Security & informatiebeveiliging		330	330	330	330

Thema III – Middelen

Taakvelden thema Middelen

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.4 Overhead	Baten	-168	-168	-168	-168
	Lasten	24.859	25.075	25.288	25.278
Totaal 0.4 Overhead		24.691	24.907	25.119	25.110
Totaal Thema Middelen		24.691	24.907	25.119	25.110

Thema IV - Advisering en detachering

Taakvelden thema Advisering en detachering

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.4 Overhead	Baten	-2.695	-2.695	-2.695	-2.695
	Lasten	440	440	440	440
Totaal 0.4 Overhead		-2.255	-2.255	-2.255	-2.255
Totaal Thema Advisering en detachering		-2.255	-2.255	-2.255	-2.255

Thema V - Bedrijfsvoering algemeen

Beleidsindicatoren Bedrijfsvoering algemeen

In onderstaande tabel worden de 5 verplichte BBV-indicatoren weergegeven. Voor meer informatie over deze beleidsindicatoren verwijzen we naar Home - Waarstaatjegemeente.nl - cijfers en statistieken van gemeenten.

Taakvelden thema Bedrijfsvoering algemeen

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.4 Overhead	Baten	-4.349	-4.305	-4.305	-4.305
	Lasten	600	600	600	600
Totaal 0.4 Overhead		-3.749	-3.705	-3.705	-3.705
Totaal Thema Bedrijfsvoering algemeen		-3.749	-3.705	-3.705	-3.705

PARAGRAFEN

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De gemeente kent een grote diversiteit aan beleidsterreinen, zoals het sociale en fysieke domein, grondexploitatie, vastgoed, sport en veiligheid. Aan het realiseren van de doelstellingen voor de beleidsterreinen zijn voor de gemeente onvermijdelijk risico's verbonden. Hiertegen zijn diverse maatregelen te treffen, zoals verzekeren (overdragen van risico's) en het voorzien in beheersmaatregelen (voorkomen en beheersen van het risico). Voor de resterende risico's is het nodig geld vrij te houden om eventuele financiële schade op te vangen.

Deze paragraaf geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente risico's met financiële gevolgen kan opvangen, zonder dat hiervoor direct het beleid aangepast moet worden. Door de financiële risico's te beheersen en de weerstandscapaciteit hierop af te stemmen, voorkomt de gemeente dat elk risico dat zich voordoet direct dwingt tot bezuinigen of lastenverzwaring. Het weerstandsvermogen is van belang omdat er zich financiële tegenvallers kunnen voordoen. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de verhouding benodigd en beschikbaar weerstandsvermogen en zo nodig de maatregelen die worden genomen om op het benodigde niveau te komen.

Daarnaast bevat deze paragraaf een aantal verplichte financiële kengetallen op grond van het BBV, dat erop is gericht om inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Beschikbare weerstandscapaciteit (in miljoenen euro's)	
Algemene Reserve (stand na 2e berap) (i)	34,6
Onbenutte belastingcapaciteit (€ 8 s) (€ 2 i)	10
Totaal	44,6

Weerstandsvermogen

Onder het weerstandsvermogen wordt verstaan het vermogen van de gemeente om financiële risico's (tegevallers) op te kunnen vangen zodat taken voortgezet kunnen worden en doelen bereikbaar blijven. Dit weerstandsvermogen wordt bepaald door een relatie te leggen tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken) en de benodigde weerstandscapaciteit (de risico's die de gemeente loopt waarvoor geen voorzieningen getroffen zijn).

De beschikbare gemeentelijke weerstandscapaciteit bestaat uit:

- de algemene reserve;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

De stand van de algemene reserve is gebaseerd op de stand na de tweede bestuursrapportage 2025.

De onbenutte belastingcapaciteit verwijst naar het bedrag aan belastinginkomsten dat een gemeente theoretisch nog zou kunnen innen, als ze haar belastingtarieven zou verhogen tot het maximumtarief dat is toegestaan.

De onbenutte belastingcapaciteit is voor 2026 zoals gebruikelijk herrekend. De aanpassing is gebaseerd op de gegevens uit de meicirculaire 2025. Jaarlijks wordt in deze circulaire de aanpassing van de gewichten (rekentarieven) van de verdeelmaatstaf onroerendzaakbelasting (OZB) gepubliceerd.

Door de herrekening van de maximale belastingcapaciteit ontstaat er een ruimte van € 10 miljoen. Hierbij is al rekening gehouden met de belastingverhoging van € 3,5 miljoen die in 2026 wordt doorgevoerd.

De onbenutte belastingcapaciteit loopt op van € 8 miljoen in 2025 naar € 10 miljoen in 2026. Hiervan is € 8 miljoen structureel van aard en € 2 miljoen incidenteel van aard. Dat € 2 miljoen incidenteel is, komt door de geplande verhoging van de OZB met dat bedrag in 2027. Ter verduidelijking: het gaat hier om een theoretische benadering van de onbenutte belastingcapaciteit, aangezien het in Veenendaal ongebruikelijk is om de OZB tussentijds binnen een begrotingsjaar te verhogen.

Omdat in 2028 geen verhoging van de OZB voorzien is, blijft de onbenutte belastingcapaciteit in dat jaar staan op € 8 miljoen.

Risico's

In 2025 is het gemeentelijke risicomanagement herijkt. Ingezet is om ons meer te richten op de risico's die er echt toe doen in relatie tot de raadsdoelstellingen.

We zijn ervan overtuigd dat door het aanbrengen van deze focus een beter risicomanagement ontstaat. Ook verwachten we dat het risicogesprek zo effectiever kan worden gevoerd. En uiteindelijk is het ons daarom te doen. Het voeren van het risicogesprek helpt ons om tijdig maatregelen te nemen zodat we risico's kunnen voorkomen. Immers voorkomen is beter dan genezen.

In de hiernavolgende tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste risico's.

Bij de vaststelling van de Kadernota 2025-2028 is een omvangrijk pakket aan maatregelen vastgesteld om het oplopende begrotingstekort in de komende jaren te dekken. Met dit pakket is een bedrag gemoeid van afgerond € 5,9 miljoen in 2025 oplopend naar afgerond € 16,9 miljoen in 2028.

De invulling en uitvoering van de vastgestelde heroverwegingsmaatregelen is gestart. Voor het realiseren van de geraamde opbrengsten zijn we in bepaalde gevallen afhankelijk van externe factoren (o.a. rijksbeleid, kostenontwikkelingen, regionale afspraken, ed.). Hierdoor bestaat het risico dat de ingeboekte besparingen niet volledig of later dan de ingeschatte planning gerealiseerd worden. Wij monitoren dit nauwgezet en de raad wordt hierover via de reguliere P&C-documenten geïnformeerd.

Tabel 2 – Grote gemeentelijke risico's (in miljoenen euro's)						Toelichting berekening Risico
Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Effect	Kans	Risicobedrag	
1	Sociaal Domein: Stijgende kosten Jeugdzorg en Wmo	Maandelijks monitoring	€ 8,00	70%	€ 5,60	Risico jeugd en Wmo: Voor Jeugdzorg wordt 7,5 miljoen aangehouden en voor WMO 0,5 miljoen. Totaal 8 miljoen.
2	Hogere indexatie bij nieuwbouw, onderhoud en GWW-investeringen	Indexeren van investeringsbedragen in MIP, grote projecten en GWW	€ 6,30	50%	€ 3,15	Het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) heeft een geraamd volume van afgerond 265 miljoen euro. Het Meerjarenonderhoudsprogramma (MOP) bedraagt circa 50 miljoen euro. In totaal gaat het om een investeringsomvang van 315 miljoen euro. Er wordt rekening gehouden met een risico van een extra prijsstijging van 2% ten opzichte van de huidige begroting. De kans op dit scenario wordt ingeschat op 50%, aangezien de economische ontwikkelingen op dit moment onzeker zijn. We achten het momenteel even waarschijnlijk (50%) dat de economie in 2026 zal vertragen, mede als gevolg van diverse geopolitieke ontwikkelingen.
3	Loon- en prijsontwikkeling is 1% hoger dan geraamd bij de gesubsidieerde instellingen en gemeenschappelijke regelingen.	Overleg met partijen.	€ 0,45	50%	€ 0,23	De uitgaven aan gesubsidieerde instellingen bedragen circa 30 miljoen euro. Voor de gemeenschappelijke regelingen is een bedrag van ongeveer 15 miljoen euro geraamd. In totaal gaat het om een som van 45 miljoen euro. Op dit bedrag wordt een risico van 1% toegepast, wat neerkomt op een potentiële extra kostenpost van 0,45 miljoen euro.
4	Cyber risico's	Diverse beveiligingsmaatregelen	€ 1,00	20%	€ 0,20	De inschatting is gebaseerd op de uitkomsten van een risicosessie.
5	Gebundelde doeluitkering BUIG	Inzet re-integratie- en poortwachtersinstrumenten	€ 2,45	30%	€ 0,74	Buiguitkering is 24,5 miljoen. Van dit bedrag gaat 10% miljoen naar de algemene middelen. Voor de uitkeringen en loonkostensubsidie resteert dan 22 miljoen. Alles wat er meer wordt uitgegeven komt voor rekening van de gemeente. Pas als de meeruitgaven hoger zijn dan 27 miljoen kunnen we weer aankloppen bij het Rijk.
6	Fiscale risico's (BTW, BCF, loonheffing)	Inschakelen externe deskundigen	€ 1,30	25%	€ 0,33	BCF -5% van 14 miljoen = 700 k. WKR 100 k. BTW 500 k. VPB risico gering. Totaal 1,3 miljoen
7	Renteontwikkeling	Kasgeldfinanciering toepassen en flexibilisatie looptijd leningen	€ 1,40	30%	€ 0,42	1% rentestijging over 140 miljoen (volume nieuwe leningen 2026 en 2027)
8	Netcongestie belemmert realisatie gemeentelijke ambities	Overleg met Stedin, flexibel energieverbruik, lokale energieopslag	€ 0,50	90%	€ 0,45	Bij diverse projecten lopen we aan tegen een tekort op het stroomnet. Als gevolg hiervan ontstaan extra kosten.
9	Risico's Theater en IKC's	Inzetten onvoorzien en aanpassing programma van eisen.			€ 0,00	Als gevolg van genomen beheersmaatregelen is het netto risico beperkt.
10	Personeelstekort door krappe arbeidsmarkt	Strategische personeelsplanning, talentgerichte werving			€ 0,00	Door deze problematiek binnen het beschikbare personeelsbudget op te vangen is het netto risico beperkt.
11	Rest risico's	Diverse beheersmaatregelen.			€ 5,00	Om een vergelijking met vorig jaar mogelijk te maken, is berekend welke invloed de restrisico's hebben op het totale risicobedrag. Dit aanvullende bedrag is nu verwerkt in de huidige inschatting. De benadering van deze restrisico's is voorlopig van aard, aangezien we in 2026 verder werken aan het verfijnen van de risicosystematiek.
	Risicobedrag totaal		€ 21,40		€ 16,11	

Toelichting op de risico's

1. Sociaal Domein Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor Jeugdzorg en de Wmo. Het risicoprofiel van het sociaal domein is hoog. De belangrijkste ontwikkelingen die gevolgen hebben voor het risicoprofiel:

- Er is de laatste jaren sprake van een toenemende vraag naar Jeugdhulp. Veenendaal is daarbij helaas geen uitzondering op het landelijke patroon. We zien vooral de gemiddelde kosten per persoon aan Jeugdhulp stijgen. Het gaat hierbij om een structureel risico. Door de hulp dichter en laagdrempeliger bij gezinnen te organiseren worden meer gezinnen bereikt. Wanneer gezinnen onder druk staan, door bijvoorbeeld echtscheidingsproblematiek, financiële en psychische problemen, kan dit een negatieve weerslag hebben op de opvoedsituatie en daarmee de ontwikkeling van kinderen. In het merendeel van de ondertoezichtstellingen speelt een complexe echtscheiding een rol. Daarnaast zien we het mentaal welbevinden van jongeren en jongvolwassenen dalen. Hoewel we als gemeente steeds beter zicht en invloed hebben op de inzet van jeugdhulp is het een complexe opgave waarin het risico op overschrijdingen door de toename van het gebruik en intensiteit van de zorg nog zeker aanwezig blijft.
- In de Kadernota 2026-2029 is besloten om het financieel kader voor de jeugdzorg niet op te hogen en taakstellend binnen de begroting voor de komende jaren te hanteren. Het mogelijke risico op overschrijding van dit kader wordt vervolgens in de risicoparagraaf verwerkt.

Met inbegrip van de eerder in de begroting opgenomen taakstellingen bedraagt het in te verdienen bedrag na de besluitvorming over de kadernota afgerond € 2,7 miljoen in 2026 en 2027 en afgerond € 4,7 miljoen vanaf 2028. Voor de berekening van het maximale risicoprofiel gaan we er op dit moment van uit dat deze bedragen niet inverdiend worden, dan wel dat de realisatie weliswaar plaatsvindt, maar teniet wordt gedaan door een verdere (autonome) groei van de kosten.

Uit de eerste voortgangsrapportage over 2025 vanuit de Jeugdhulpregio JeugdFV blijkt een verdere toename van kosten voor de jeugdzorg zichtbaar is van afgerond € 1,9 miljoen. Het ligt in de lijn der verwachting dat deze kostenstijging een doorwerking heeft naar 2026 en volgende jaren. En dat daarmee, in lijn met de besluitvorming vanuit de kadernota, het risicoprofiel met hetzelfde bedrag opgehoogd dient te worden van € 4,6 miljoen in 2026 en 2027 naar € 6,6 miljoen vanaf 2028.

Het risicobedrag vanuit de uitgavenkant is hiermee berekend op € 6,6 miljoen. Aan de inkomstenkant bedraagt het risico van het niet realiseren van de geraamde rijksvergoeding € 0,9 miljoen. Hierdoor neemt het risicobedrag voor de jeugdzorg toe naar in totaal € 7,5 miljoen structureel. In het financieel kader vindt u een nadere toelichting op de ontwikkelingen in de jeugdzorg.

Het risico voor de Wmo wordt geraamd op € 0,5 miljoen structureel.

2. Bij omvangrijke projecten, zoals de realisatie van Integrale Kindcentra (IKC), culturele voorzieningen zoals het theater, infrastructurele werken op het gebied van grond-, weg- en waterbouw, alsmede onderhoudswerkzaamheden, wordt in de kostenraming doorgaans een indexering toegepast. In de praktijk blijkt deze indexering, mede als gevolg van externe factoren zoals de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt en het tekort aan grondstoffen, regelmatig onvoldoende te zijn. Dit kan in de uitvoerende fase leiden tot aanzienlijke meerkosten waarvoor in de oorspronkelijke begroting geen voorziening is getroffen.

3. Met ingang van 2026 verandert de door de gemeente gehanteerde indexatiesystematiek bij gesubsidieerde instellingen. Hiertoe is gekozen zodat de gehanteerde systematiek voor de instellingen aansluit bij de systematiek die het Rijk hanteert bij het gemeentefonds. Voor de instellingen is de nieuwe systematiek financieel gezien minder gunstig dan de oude systematiek. Hierdoor kunnen financiële problemen ontstaan die leiden tot een extra verzoek om subsidie.

4. Cyberrisico's

Er is een kans dat wij worden geconfronteerd met een cyberincident, zoals een hack, ransomware aanval of inbraak. Wij kunnen dit, ondanks getroffen beheersmaatregelen, niet helemaal voorkomen. De dreigingsbeelden van Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) blijven onverminderd hoog vanuit criminaliteit en ook vanuit statelijke actoren. Onze inzet is bedoeld om de kans dat een cyberincident gebeurt te verminderen en de impact bij een incident te beperken.

5. Risico BUIG. Ten behoeve van de bijstandsuitkeringen ontvangen we van het Rijk het BUIG-budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten). Aangezien Veenendaal al langere tijd een zogenaamde 'voordeelgemeente' is (we ontvangen meer middelen van het Rijk dan we nodig hebben om de uitkeringen te betalen) is een deel van het BUIG budget een aantal jaren geleden structureel afgeroomd (€ 2 miljoen, omstreeks 10% van het toenmalige BUIG budget).

In de afgelopen jaren bleek het (afgeraamde) budget voldoende om de kosten te dekken. De Voorjaarsraming 2025 van de Nederlandsche Bank verwacht een hogere werkloosheid in 2026. In het geval het aantal bijstandspartijen verder toeneemt ontstaat een nadeel ten opzichte van het in onze begroting beschikbare budget. Gemeenten kunnen -onder voorwaarden- in aanmerking komen voor een zogenaamde vangnetregeling van het Rijk. Dit is pas mogelijk wanneer de kosten het beschikbaar gestelde BUIG budget met minimaal 5% overschrijden. Gezien het eerder afgeraamde budget betekent dit dat bij een stijging van het aantal bijstandspartijen Veenendaal in eerste instantie zelf aan zet is om tekorten op te vangen.

6. Fiscale risico's

Bij de toepassing van de belasting - wetgeving (BTW, BCF, Loonheffing (met name WKR) etc.) kunnen verschillen van inzicht en/of interpretatie ontstaan, of kunnen de regels onjuist worden toegepast. Dit kan leiden tot een naheffing van de zijde van de fiscus.

7. Renteontwikkeling

Op dit moment is de onzekerheid over de toekomstige economische ontwikkeling erg groot. Dit is het gevolg van de geopolitieke spanningen die van steeds grotere invloed zijn op de economie. Met het oog hierop loopt de gemeente voor het aantrekken van nieuwe leningen een behoorlijk renterisico.

8. Netcongestie vormt een groeiend probleem. Het belemmert de ontwikkeling van het bedrijfsleven en kan vertraging veroorzaken in de woningbouw wanneer er onvoldoende capaciteit is voor elektriciteitsaansluitingen. Er vindt regelmatig overleg plaats met Stedin en Liander over deze problematiek. Een verzwaring van het elektriciteitsnet op lokaal en regionaal niveau vergt echter veel tijd, terwijl de vraag naar elektriciteit op korte termijn sterk toeneemt. Bij de aanleg van gemeentelijke warmtenetten kunnen hierdoor extra kosten ontstaan voor het nemen van tijdelijke maatregelen totdat er weer voldoende ruimte op het net beschikbaar komt. Uitgegaan wordt van een risico van 0,5 miljoen en een kans van 90%.

9. Risico's IKC's en Theater.

De genoemde projecten bevinden zich momenteel in de voorbereidende fase. In deze fase geldt het beschikbare budget als leidend kader voor de uitvoering. Indien zich risico's voordoen, dienen de financiële consequenties hiervan binnen het bestaande budget te worden opgevangen. Dit kan bijvoorbeeld door een beroep te doen op de post 'onvoorzien'. Indien dit niet toereikend is, zal het programma van eisen moeten worden aangepast. Door toepassing van deze beheersmaatregelen wordt ervan uitgegaan dat het netto risico bij deze projecten beperkt is. Om die reden worden zij als pm-post opgenomen.

10. Personeelstekort door krappe arbeidsmarkt.

De landelijke arbeidsmarkt ontwikkelt zich langzaam van 'zeer krap' naar krap. Er is landelijk een licht dalende lijn in het aantal vacatures te zien. In tegenstelling tot een lichte landelijke

afkoeling van de arbeidsvraag, neemt de vraag naar nieuw personeel bij gemeenten eerder toe dan af. Mogelijke verklaringen zijn taken die het Rijk overhevelt naar gemeenten, transities gericht op energie en duurzaamheid, de stijgende vraag naar voorzieningen die gemeenten aanbieden, de woningbouwopgave en de grotere uitstroom van 60-plussers in verband met pensionering. Ook in 2026 wordt volop ingezet om de arbeidsmarkt en werkzoekenden te begrijpen en te doorgronden. Hiervoor maken wij gebruik van onze recruitment-expertise, netwerken en gerichte mediacampagnes om de gemeente Veenendaal zo goed mogelijk te bemensen. Door deze problematiek binnen het beschikbare personeelsbudget op te vangen is sprake van een pm risico.

11. Restriscio's.

In 2025 is een top 10 van grote risico's opgenomen in de begroting. De kleinere resteren risico's zijn ook in 2025 niet gepresenteerd maar hebben wel invloed op de hoogte van het risicobedrag. Om 2025 en 2026 te kunnen vergelijken is berekend wat de invloed van de restriscio's in 2025 was. Dit bedrag is toegevoegd aan het risicobedrag 2026. De benadering van deze restriscio's is voorlopig van aard, aangezien we in 2026 verder werken aan het verfijnen van de risicosystematiek.

Berekening Risicobedrag

De berekening van het risicobedrag komt als volgt tot stand. Eerst wordt het effect vermenigvuldigd met de kans. Vervolgens worden de bedragen die hier uitkomen bij elkaar opgeteld.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de berekening van het risicobedrag voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Uit bovenstaande risicotabel blijkt dat er voor € 10,51 miljoen (alle risico's exclusief jeugdzorg) aan incidentele risico's aanwezig zijn terwijl er voor € 36,8 miljoen (algemene reserve € 34,6 en € 2 miljoen onbenutte belastingcapaciteit) aan incidentele weerstandscapaciteit beschikbaar is. We kunnen hieruit concluderen dat er voldoende incidentele capaciteit aanwezig is om incidentele risico's op te vangen.

De structurele risico's bedragen € 5,6 miljoen en betreffen de jeugdzorg en WMO. Er is in 2026 € 8 miljoen structurele weerstandscapaciteit beschikbaar in de vorm van de onbenutte belastingcapaciteit. Dit bedrag is voldoende om de structurele risico's bij de jeugdzorg en WMO op te vangen.

Op grond van het voorgaande kan vastgesteld worden dat de verhouding de incidentele/ structurele risico's en incidentele/ structurele weerstandscapaciteit op orde is.

Weerstandsvermogen

Om op een verantwoorde manier met risico's om te gaan, is het noodzakelijk om voldoende financiële buffer aan te houden. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio, berekend als:

Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit = € 44,6 miljoen / € 16,11 miljoen = 2,7

Een ratio van 2,7 duidt erop dat er voldoende zekerheid is dat de geïdentificeerde risico's kunnen worden opgevangen met de beschikbare middelen.

Dit biedt een solide basis voor het huidige risicoprofiel, waarbij ook rekening is gehouden met restrisico's en de verdere ontwikkeling van de risicosystematiek in 2026.

Ter informatie het volgende: de provincie Utrecht – onze toezichthouder - heeft in de begroting 2025 een ratio van 1,9 (2024 1,7).

Verplichte kengetallen financiële positie in de begroting

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zes financiële kengetallen moeten worden opgenomen. De beoordeling van de kengetallen kan alleen op een adequate wijze gebeuren als daar ook de financiële positie van de gemeente bij wordt betrokken. De provincie Utrecht onze toezichthouder heeft aangegeven dat zij kiest voor een totaalbeoordeling in plaats van een beoordeling per kengetal afzonderlijk.

Kengetallen	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote	59%	110%	91%	104%	125%	138%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	53%	102%	83%	96%	117%	129%
Solvabiliteitsratio	34%	21%	29%	26%	23%	21%
Grondexploitatie	8%	5,9%	10,4%	9,5%	7,0%	1,6%
Structurele exploitatieruimte	-0,16	2,30	2,10	1,0	0,6	0,8
Belastingcapaciteit	85%	85%	82%	82%	82%	82%

De **schuldquote** laat zien in hoeverre een gemeente afhankelijk is van vreemd vermogen (leningen) ten opzichte van haar structurele inkomsten (baten). Hoe lager dit percentage is des te gunstiger het voor de gemeente is. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen aan particulieren en bedrijven wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

In 2026 daalt de **gemeentelijke schuldquote gecorrigeerd voor leningen** naar 83%. Een daling van 19% ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt veroorzaakt door het gefaseerd opnemen van grote investeringen in het meerjareninvesteringsplan (MIP). Vanaf 2026 zien we dat de ratio oploopt. Dit effect treedt op doordat het MIP een forse ambitie in zich heeft.

Onze toezichthouder: de provincie Utrecht hanteert als neutrale norm een percentage tussen de 90% en 130%. Boven de 130% is er sprake van meest risicovol (Bron: GTK 2020). De norm van 130% wordt in 2029 nog niet overschreden maar komt er net onder. Belangrijk is dan om daar waar mogelijk bij te sturen door een verdere fasering van de investeringen. Ook wordt het steeds belangrijker om de rentelasten in de begroting verder zeker te stellen. Met het ook hierop is bij de inventarisatie van de risico's een bedrag van € 420.000 opgenomen om tegenvallers bij de renteontwikkeling verantwoord op te kunnen vangen.

Overigens is uit het overleg met onze toezichthouder gebleken dat het hier niet om harde normen gaat. Belangrijker is om te kijken naar het totale gemeentelijk financieel perspectief.

Verder wordt nog verwezen naar het financieel kader in deze begroting en de nadere duiding van de kengetallen naar aanleiding van de motie van SGP, CDA, Pro Veenendaal en CU d.d. 15 juli 2025.

De **solvabiliteitsratio** geeft de verhouding eigen/vreemd vermogen aan en helpt om inzicht te krijgen in welke mate wij in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio daalt in 2026 naar 29%. De verklaring hiervoor is dat in 2026 extra vreemd vermogen nodig is voor de financiering van de investeringen. Deze tendens zal zich in 2027, 2028 en 2029 verder doorzetten. Onze toezichthouder geeft aan dat een percentage onder de 20% meest risicovol is. Volgens de huidige prognose blijven we in de huidige meerjarenbegroting boven de 20%.

Het **kengetal grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De grondexploitatie kan een forse impact hebben op de financiële positie. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij verkoop. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten. Dit kengetal geeft aan dat de gemeente op het terrein van de grondexploitatie iets meer risico gaat lopen door grote projecten als Het Ambacht en Spoorzone. De boekwaarde van de complexen loopt hierdoor wat op. In 2029 zien we dat een aantal complexen wordt afgesloten waardoor het risico terugvalt.

De **structurele exploitatieruimte** wordt bepaald door het saldo van structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. In 2026 komt de structurele exploitatie ruimte uit rond de 2,1.

De **belastingcapaciteit** geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De toelichting hiervan is opgenomen in paragraaf G Lokale heffingen.

B. Onderhoud Kapitaalgoederen

Tot de kapitaalgoederen rekenen we de wegen en civiele kunstwerken (bruggen, tunnels en viaducten), de riolering, het water, het groen, de sport- en speelvoorzieningen en het vastgoed in de gemeente. Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud en technische vervanging in renovatie.

Omgevingsprogramma Openbare Ruimte (OPOR)

De omgevingsvisie (herziene versie 2025/2026), het Programma Circulariteit en het Programma Klimaat en Groen vormen de input voor het nieuwe OPOR. De verwachting is dat deze plannen eind 2025 of begin 2026 gereed zijn. Hierdoor kunnen we het proces voor het opstellen van het OPOR pas in 2026 starten. Bij deze programmabegroting 2026 stellen we voor om het huidige OPOR 2021-2025 met een jaar te verlengen. Mede omdat de jaarschijf 2026 van het MIP met de heroverwegingen doorgeschoven is naar 2027.

Algemene ontwikkelingen

De komende jaren staat de gemeente voor een grote vervangingsopgave in de openbare ruimte doordat de investeringen einde levensduur is. Doordat de huidige openbare ruimte (grotendeels) gefinancierd is vanuit de ontwikkeling kennen deze momenteel geen financiering. Na vervanging is dit wel het geval en gaan de kapitaallasten en rentelasten stijgen. Naast de vervangingsopgave staat de gemeente voor de opgave te komen tot een klimaatadaptieve, energie neutrale, circulaire en datagerichte gemeente.

Heroverwegingen

In de programmabegroting 2025 is besloten de afschrijvingstermijnen voor wegen en riolering aan te passen naar respectievelijk 50 en 60 jaar. Ook is besloten om alle investeringen in de fysieke leefomgeving uit het meerjareninvesteringsplan (MIP) in 2026 één jaar door te schuiven. Door het doorschuiven van de investeringen komt de jaarschijf 2026 en de daarbij horende kapitaallast te vervallen. De projecten die voor 2026 en verder zijn ingepland, zijn inmiddels vanaf 2027 opnieuw ingepland. Hierbij bleek dat uitstel van fase 3 van De Pol teveel overlast voor omwonenden en extra kosten veroorzaakt. Daarom wordt voorgesteld om totaal € 3.000.000,- van 2027 te verschuiven naar 2026.

Daarnaast is besloten dat we vanaf 2025 de openbare verlichting versneld van led technologie te voorzien. Conventionele verlichting wordt vervangen door ledverlichting met waaklicht. In 2025 zijn we gestart met de uitvoering wat een vervolg krijgt in 2027 en verder.

Technische kwaliteit

Op basis van (eigen) inspecties en schouwrapporten wordt klein of groot onderhoud uitgevoerd in de openbare ruimte zodat deze voldoen aan de beeldkwaliteit conform de CROW-systematiek. In de winkelcentra en op de begraafplaats wordt voor de verhardingen, straatmeubilair en groen een A-niveau gerealiseerd. In de overige wijken wordt de kwaliteit beoordeeld op een B-niveau.

Verzorgende kwaliteit

De onderhoudskwaliteit wordt in het jaar 2026 grotendeels onderhouden op beeldkwaliteit B en voor winkelcentra en begraafplaats beeldkwaliteit A. Door het regelmatig uitvoeren van een externe schouw wordt de kwaliteit beoordeeld en waar nodig extra inzet gepleegd. Het openbaar groen wordt in lijn met het Koersdocument steeds meer op natuurlijke wijze onderhouden, mede om de biodiversiteit te bevorderen. Het kwaliteitsniveau zal alleen nog gelden voor het culturele groen (dit neemt af). Voor het natuurlijke groen gaan we monitoren en sturen op soortenrijkdom van inheemse flora.

Verloop kwaliteit

Aandachtspunt voor de onderhoudskwaliteit zijn de weersomstandigheden waardoor een wisselende piekbelasting ontstaat in het reguliere onderhoud (onkruidverwijdering). Omdat de onkruidgroei een jaarlijks terugkerend probleem is, wil het college zich bezinnen op de vraag welk type groen we in de stad wensen. Arbeidskrapte, klimaatverandering en de wens voor meer natuur en biodiversiteit in de stad, vragen een andere kijk op groen. Dit moet vorm krijgen bij de herziening van onze omgevingsvisie en omgevingsprogramma's. Daarnaast wil de gemeente inwoners stimuleren om hun leefomgeving schoon, heel en veilig te houden.

Participatie

In elk project dat wij voorbereiden en uitvoeren, werken we met de participatietrap. We betrekken bewoners bij de voorbereiding van een project. Na afronding van een project volgt een evaluatie. De eventuele verbeterpunten uit de evaluatie borgen wij in ons werkproces en passen we toe op de toekomstige projecten.

Integrale planning 2025

Straat	Jaar	Stand van zaken
Afkoppelen en reconstructie De Pol	2024-2027	Uitvoering
Afkoppelen en reconstructie Dragonder Noord (fase 2)	2025-2028	In voorbereiding
Vervangen brug De Pionier/Wiekslag (incl. reconstructie De Pionier/Wiekslag, kruispunt Hoornswaluw en Verlengde Sportlaan)	2025-2026	In voorbereiding/uitvoering
Afkoppelen en reconstructie Boogschutter	2025-2026	In voorbereiding
Groot onderhoud en verbeteren verkeersveiligheid Grote Beer-Lorentzstraat (oost-west)	2025-2026	In voorbereiding/uitvoering
Reconstructie parkeerplaats Groene Velden I	2024-2026	Uitvoering
Diverse verkeersmaatregelen	2024-2026	Uitvoering
Reconstructie Zuivelstraat	2025-2026	In voorbereiding
Reconstructie Noorderkroon (de circulaire weg)	2025-2026	In voorbereiding
Vervanging verkeersregelinstallatie door iVRI	2026	In voorbereiding/uitvoering

Herstel kademuren (Brederodelaan en Vondellaan)	2025-2026	In voorbereiding
Groot onderhoud asfaltverhardingen 2026	2026	Uitvoering
Buurtaanpak* Pioniersbuurt, incl. BOSS	2025-2026	Uitvoering
Buurtaanpak* Componistenbuurt en Vogelbuurt, incl. BOSS	2025-2026	In voorbereiding/ in uitvoering
Buurtaanpak* Schrijverswijk, incl. BOSS	2025-2026	In voorbereiding/ in uitvoering
Buurtaanpak* 't Hoorntje	2026-2027	In voorbereiding
Omvormen speelplekken naar BOSS locaties: Componistenbuurt, Dragonder Noord, Franse Gat ((nieuwe inclusie/ samenspeelplek), Schepenbuurt, De Pol en Molenbrug.	2025-2027	In voorbereiding/ in uitvoering
Vervangen boom- en groenstructuur Van Essenlaan (vanwege invasieve soort)	2025-2026	In voorbereiding/ in uitvoering
Herinrichting Gortstraat (gedeelte Vendelseweg – D.S. van Schuppenstraat)	2025-2027	In voorbereiding
Herinrichting Salamander	2025-2028	In voorbereiding
Herinrichting Schepenbuurt fase 1	2025-2028	In voorbereiding
Herinrichting Marsmanlaan en Achterberglaan (aanleg hemelwaterriool)	2025-2026	In voorbereiding
Herinrichting Buurtlaan-oost (oostzijde)	2025-2026	In voorbereiding
Herinrichting Schoolstraat	2025-2026	In voorbereiding

* Buurtaanpak: in deze aanpak wordt de buurt opgeknapt. We vormen (een deel van) speelplekken om naar BOSS-locaties en we leggen BOSS-routes en ontmoetingsplekken aan. Waar nodig renoveren we groen en herstellen we boomstructuren. Ook kijken we naar locaties om te vergroenen. Straatwerk wordt recht gelegd en wortelopdruk zo veel mogelijk

weggenomen. Bebording wordt in orde gebracht en straatkolken worden waar nodig hersteld of vervangen. Ook worden blindegeleidetegels aangebracht op hoofdroutes om de toegankelijkheid te verbeteren. Tot slot wordt aandacht besteed aan de veiligheid van schoolomgevingen. Na realisatie kan de buurt er weer minimaal 7 jaar tegenaan zonder dat grootschalige ingrepen nodig zijn.

Wegen, kunstwerken, Openbare verlichtingen en technische installaties

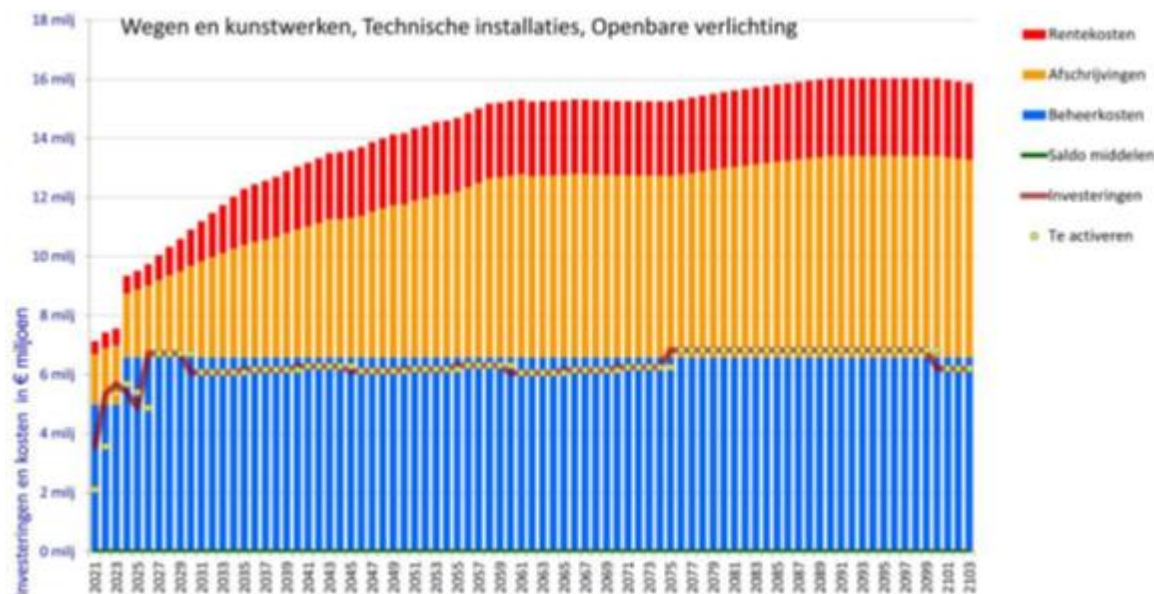
Beleidskaders

Het vastgestelde beleidskader is het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025 (OPOR 2022-2025).

Kapitaalgoederen die aan het einde van de technische of maatschappelijke levensduur zijn worden gereconstrueerd. Hierbij wordt gekeken of vervangingen integraal opgepakt kunnen worden.

Financiële consequentie (langjarig)

De komende jaren staat de gemeente voor een grote vervangingsopgave voor de openbare ruimte, waaronder de wegen, kunstwerken, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties. Deze zijn veelal aangelegd en gefinancierd vanuit de grondexploitatie. Bij vervanging levert dit een toename op van kapitaal- en rentelasten zoals in onderstaande grafiek is weergegeven.

Figuur 1: visualisatie kapitaallasten taakveld verkeer en vervoer

De verkeersregelinstallaties (VRI's) zijn aan het eind van hun levensduur en aan vervanging toe. De eerste VRI's zijn in 2024 en 2025 vervangen door intelligente installaties (iVRI's). De komende jaren wordt geïnvesteerd in de vervanging van de overige VRI's.

Bij het vaststellen van het OPOR is besloten in 2026 een voorziening met een jaarlijkse dotatie van € 1.370.000,- in te stellen voor financiering van het groot onderhoud van de asfaltverhardingen. In de kadernota 2025-2028 (heroverwegingen) is besloten om de jaarlijkse dotatie te verlagen naar € 1.020.000,-.

Vertaling begroting

Voor de reconstructies aan wegen en kunstwerken is voorgesteld om een investeringsbudget van € 1.410.000 van 2027 naar 2026 te verschuiven. Dit zodat aansluitend op fase 2 gestart kan worden met fase 3 van de reconstructie in wijk de Pol. Dit om langere overlast voor de omwonenden en extra kosten te voorkomen.

Voor het dagelijkse onderhoud zijn in 2026 de volgende bedragen in de exploitatiebegroting opgenomen:

- Wegen en kunstwerken en gladheidbestrijding € 3.105.899,-;
- Openbare verlichting, technische installatie en VRI € 842.985,-;
- Straatmeubilair, bewegwijzering en bebording € 334.604,-;
- Reiniging openbare ruimte en onkruidverwijdering € 1.165.343,-.

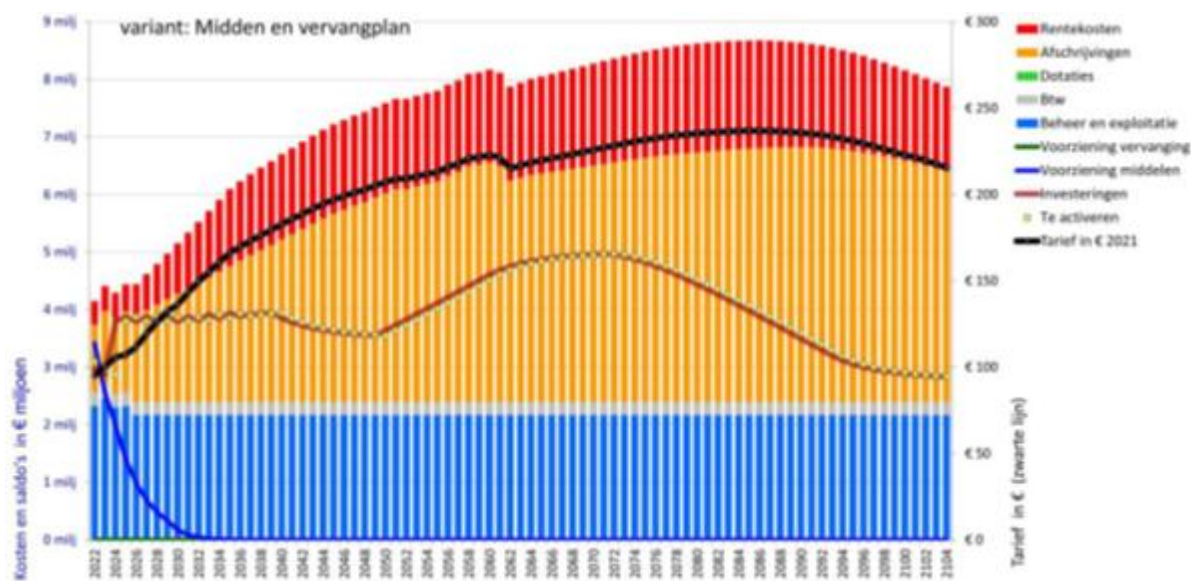
Riolering

Beleidskaders

Het vastgestelde beleidskader is het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025 (OPOR 2022-2025).

Financiële consequentie (langjarig)

De komende jaren worden riolen vervangen welke aangelegd zijn vanuit de grondexploitatie, ook worden nieuwe hemelwaterrioleringen en waterbergingen aangelegd. De komende jaren levert dit door deze bedragen te investeren een toename aan kapitaallasten op zoals in de onderstaande grafiek is weergegeven.

Figuur 2. visualisatie toename kapitaallasten taakveld riolering

Elk jaar worden in Veenendaal reconstructies uitgevoerd van straten en wijken. Hierbij wordt het hemelwater afgekoppeld van het vuilwaterriool. Het regenwater komt dan in het oppervlaktewatersysteem wat berging bevat en afvoer naar de Grift. Omdat er door klimaatinvloeden in de toekomst grotere piekbuien zullen gaan optreden, bestaat het gevaar dat De Grift door de aanliggende gemeenten dusdanig wordt belast dat dit benedenstrooms bij Amersfoort voor problemen kan zorgen. Om deze piek in de afvoer van regenwater te dempen, en water vast te houden waar het valt, kan het regenwater ter plaatse langer geborgen dan wel geïnfiltreerd worden. In de Veense situatie is dit echter heel complex vanwege de hoge grondwaterstand in relatie tot het benodigde ruimtebeslag. Of berging en infiltratie mogelijk en noodzakelijk is, is daarom maatwerk per locatie. De klimaatstresstest die op het moment wordt uitgevoerd, zal hierin sturing geven. De extra investeringskosten en de gevolgen voor de kapitaallasten en rioolheffing voor de komende jaren worden in het nieuwe OPOR in beeld gebracht.

Vertaling begroting

Voor afkoppelprojecten en rioolvervangingen is in 2026 een bedrag van € 1.400.000,- opgenomen. Dit betreft het voorstel voor verschuiving van de middelen van 2027 naar 2026 voor fase 3 van de reconstructie van wijk de Pol.

Voor het dagelijkse onderhoud zijn onderstaande bedragen in de exploitatiebegroting 2026 opgenomen:

- Rioolbeheer € 576.669,-;
- Reinigen en onderhouden kolken en plaagdierbestrijding € 305.906,-;
- Onderhoud pompen en persleidingen € 277.411,-.

Ook is € 155.000,- beschikbaar voor het stimuleren van afkoppelen van regenwater en vergroenen van particuliere percelen. En er is € 150.000,- beschikbaar voor het afkoppelen van regenpijpen bij reconstructieprojecten. Deze impuls wordt gedekt uit de voorziening rioleringen.

Water

Beleidskader

Het vastgestelde beleidskader is het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025 (OPOR 2022-2025).

Financiële consequentie

Naast het regulier onderhoud zoals het maaien en korven van vijvers en sloten worden in 2026 meerdere watergangen en oevers voorzien van nieuwe beschoeiingen of omgevormd tot natuurvriendelijke oevers.

Vertaling begroting

Voor het vervangen van beschoeiingen is in 2026 vanuit het meerjareninvesteringsplan €159.185,- opgenomen.

Voor het dagelijkse onderhoud zijn onderstaande bedragen in de exploitatiebegroting 2026 opgenomen:

- Maaien vijvers en klein onderhoudswerk € 91.376,-;
- Baggerwerkzaamheden € 158.905,-.

Groen en speelvoorzieningen/ Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS)

Beleidskader

Het vastgestelde beleidskader is het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025 (OPOR 2022-2025). Voor de openbare sport- en speelvoorzieningen is dit uitgewerkt in het BOSS uitvoeringsplan 2023-2030.

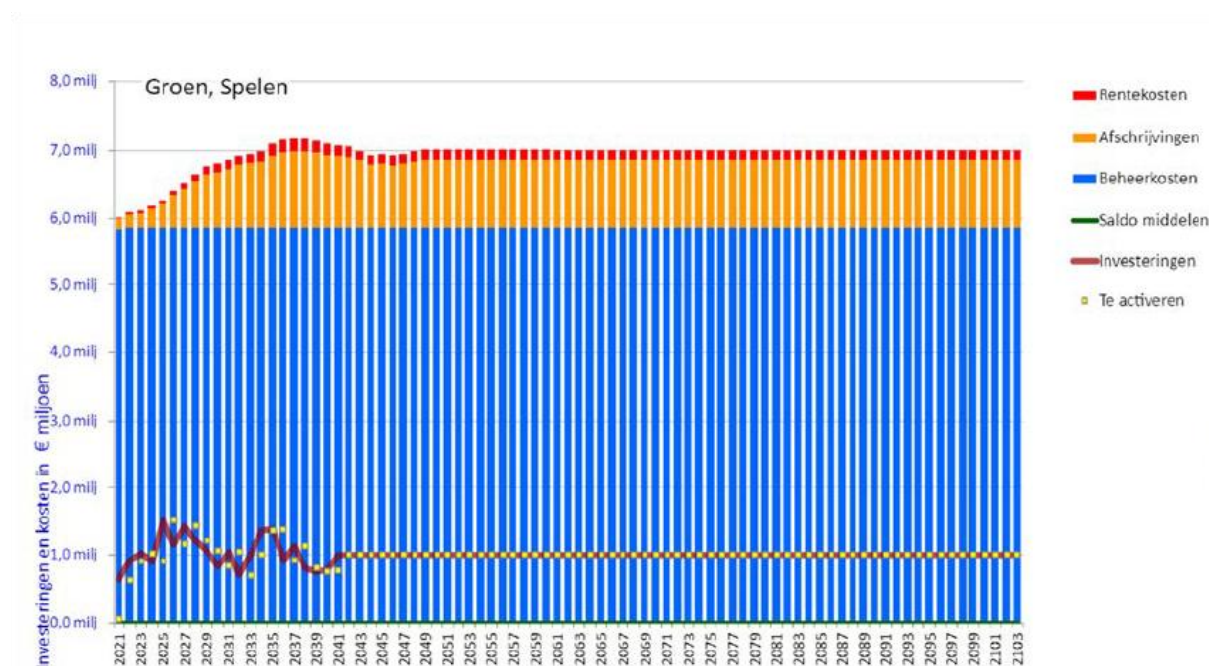
Er wordt zoveel mogelijk integraal gewerkt. Investerings aan het groen en speellocaties vinden gelijktijdig plaats met reconstructies van buurten of met onderhoud aan verhardingen. Groot voordeel van de integrale aanpak is onder andere dat er duurzame groeiplaatsen voor bomen aangelegd kunnen worden onder de verharding. Hierdoor kunnen bomen groot en oud worden en daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan het klimaat. Uitgangspunt is dat waardevol groen behouden blijft en dat Veenendaal in 2030 groener is dan in 2020.

Ook investeren we in het omvormen en renoveren van speellocaties conform het BOSS-principe (zie OPOR). Er ontstaat op termijn een heel netwerk van verschillende type BOSS-plekken voor verschillende leeftijdscategorieën. Hierbij wordt buurtgericht gewerkt, waarbij iedere woonbuurt om de 7 à 8 jaar aan de beurt komt. De BOSS-locaties worden vervolgens geüpdatet op basis van de veranderende leeftijdsopbouw van een buurt. Naar verwachting zijn in 2030 alle buurten in Veenendaal aan de beurt geweest.

Naast bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (BOSS) is er bij de buurtaanpak veel aandacht voor vergroening (klimaat), inclusie, duurzaamheid en circulariteit.

Financiële consequentie

De ambities uit het OPOR en het raadsakkoord voor groen- en speelvoorzieningen zijn groot en vragen een flinke investering. Het is de verwachting dat de kapitaallasten (rente en afschrijving) voor groen en speelvoorzieningen geleidelijk toenemen zoals in onderstaande grafiek weergegeven. Vanaf 2035 zullen de kapitaallasten naar verwachting € 1.000.000,- per jaar hoger zijn dan in 2020.

Figuur 3: visualisatie toename kapitaallasten taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Vertaling begroting

Om te investeren in kwantitatief en kwalitatief hoogwaardig groen en een gezonde en groene leefomgeving is in het meerjareninvesteringsplan (MIP) in 2026 voor groen een bedrag opgenomen van € 90.000,-. Dit betreft de verschuiving van middelen van 2027 naar 2026 voor fase 3 van de reconstructie van wijk de Pol.

Voor de vervanging van bomen is € 100.000,- opgenomen ook voor fase 3 van wijk de Pol.

Voor de vervanging, omvorming en optimalisatie van de speellocaties naar BOSS-locaties is in 2026 geen bedrag opgenomen door het besluit van de heroverwegingen.

Voor het dagelijkse onderhoud zijn in de exploitatiebegroting 2026 beschikbaar:

- Onderhoud groen: € 4.058.776,-;
- Speelvoorzieningen: € 239.422,-;
- Hondenvoorzieningen: € 42.356,-.

Buitensport

In het kader van de heroverweging in 2025 zijn alle investeringen in de sportvoorzieningen een jaar doorgeschoven. Buitensportvoorzieningen worden getoetst aan de landelijk gestelde eisen van NOC*NSF en de verschillende sportbonden. Daar waar voorzieningen niet meer bruikbaar zijn in verband met de eisen vanuit NOC*NSF zullen we actie ondernemen en indien noodzakelijk alsnog investeringsvoorstellen aan u voor leggen. Dit zal incidenteel leiden tot een verstoring van de bedrijfsvoering.

Vertaling begroting

Voor het realiseren van deze werkzaamheden en het aanschaffen van materieel is in 2026 € 535.506,- budget noodzakelijk en beschikbaar.

Vastgoed

Beleidskader

Het Vastgoedbeleidsplan wordt in 2025 geactualiseerd. In navolging hierop wordt het Vastgoedbeheerplan en het meerjarenonderhoudsplan duurzaam geactualiseerd. Rekening houdend met de beleidsuitgangspunten van de gemeente voor verduurzaming en circulariteit. Een belangrijk project in dit kader is de herinrichting en verduurzaming van het gemeentehuis.

In het kader van de wet Primair onderwijs en de wet Voortgezet onderwijs is in 2025 een nieuw Integraal Huisvestingsplan voor onderwijshuisvesting opgesteld, voor de planperiode tot 2026-2040, waarin is voorgesteld ook de verordening huisvesting onderwijs te actualiseren naar de modelverordening van de VNG. De planvorming bestaat uit 3 fases waarvan fase 1 is verwerkt in het meerjareninvesteringsplan (zie ook Programma 3, Thema V Onderwijs en ontwikkeling). Voor de financiering wordt uitgegaan van actuele marktprijzen die jaarlijks worden gebenchmarkt. Voor de verwerking van vastgoedinvesteringen in het meerjareninvesteringsplan is het uitgangspunt de vigerende nota waardering en afschrijving.

In navolging van het Integraal Huisvestingsplan voor onderwijshuisvesting hebben wij het voornemen dit plan te verbreden naar een voorzieningenplan voor realisatie en vervanging van maatschappelijk vastgoed ten behoeve van welzijn, sport en cultuur.

Overzicht kwaliteitsniveau

We vervangen maatschappelijk vastgoed conform wet- en regelgeving, rekening houdend met de beleidsuitgangspunten van de gemeente voor verduurzaming en circulariteit. We houden het maatschappelijk vastgoed tijdens de levensduur correctief en planmatig in stand op kwaliteitsniveau 3 van de NEN 2767 (redelijk). De laatste 5 jaar voor groot onderhoud of einde levensduur wordt het vastgoed in standgehouden op kwaliteitsniveau 4 van de NEN 2767(matig).

Financiële consequenties

Benodigde vastgoedinvesteringen, zoals voortkomend uit het Integraal Huisvestingsplan voor onderwijshuisvesting, worden opgenomen in het meerjareninvesteringsplan, onderdeel van de programmabegroting. Op basis van het vastgoedbeheerplan en het duurzaam meerjarenonderhoudsplan (DMJOP) wordt een jaarplan voor onderhoud opgesteld en vastgesteld door het college.

Vertaling begroting

In het meerjareninvesteringsplan is een investering van € 1.626.533,- opgenomen voor 2026. In 2026 voeren we conform beheerplan correctief en planmatig onderhoud uit wat wordt bekostigd uit de onderhoudsvoorziening.

C. Financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering komt het gemeentelijk financieringsbeleid aan de orde. We streven naar een optimale financiering van de gemeentelijke inkomsten en uitgaven (op korte en lange termijn) in kasstromen. Dit vertaalt zich in lage kosten en geringe risico's. Om de financieringsfunctie goed uit te voeren, kijken we naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. De focus van het financieringsbeleid is verder gericht op het beheersen van de gemeentelijke schuldpositie.

Er is een directe relatie met paragraaf A Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Economische ontwikkeling

De economische groei in Nederland wordt geremd door de internationale handels- en geopolitieke spanningen. Die zorgen voor toegenomen economische onzekerheid en een lagere wereldhandelsgroei. Vooral de bedrijfsinvesteringen en de uitvoer worden daardoor geremd. Dit drukt de economische groei, die vorig jaar nog versnelde. Na een groei van het bruto binnenlands product (bbp) van 1,1% dit jaar, blijft de groei ook in 2026 en 2027 steken op ongeveer 1% per jaar. De bbp-groei steunt op de particuliere consumptie en de overheidsbestedingen. Door de afkoeling van de economie komt de vraag naar producten en diensten volgend jaar in evenwicht met de productiecapaciteit. Daarmee verdwijnt het vraagoverschot uit de economie.

De werkloosheid neemt toe, vooral omdat meer mensen op de arbeidsmarkt komen. De werkloosheid stijgt van 3,7% in 2024 naar 4,4% in 2027. De inflatie (Europees geharmoniseerd, HICP) daalt in 2025 onder 3% en gaat daarna geleidelijk verder omlaag tot 2,6 % in 2026. Ook de kerninflatie (zonder energie en voeding) neemt af. Deze was 3% in 2025 en daalt naar 2% in 2027. (Bron: Voorjaarsraming De Nederlandse Bank).

Rentevisie

Omdat de algemene verwachting is dat de lange rente zal stabiliseren wordt voorgesteld voor het aantrekken van nieuwe langlopende middelen in 2026 uit te gaan van 3,0 (was 3,5%). Dit percentage is gebaseerd op de lange-termijn verwachting van de ING, ABN AMRO Bank en De Nederlandse Bank. Voor alle duidelijkheid willen we benadrukken dat het hier de lange rente betreft. Daarbij is rekening gehouden met de recente ontwikkeling dat de provincies steeds meer optreden als de financier van de gemeente. Doordat zij tegen lagere tarieven leningen kunnen aanbieden dan de sector banken lukt het om de rente te drukken.

De korte rente kan als gevolg van het beleid van de Europese Centrale Bank en eventuele tegenvallende economische ontwikkelingen in 2026 nog wat dalen. Deze bedraagt bij het schrijven van de begroting 2%.

Tabel Kerngegevens raming Nederlandse economie

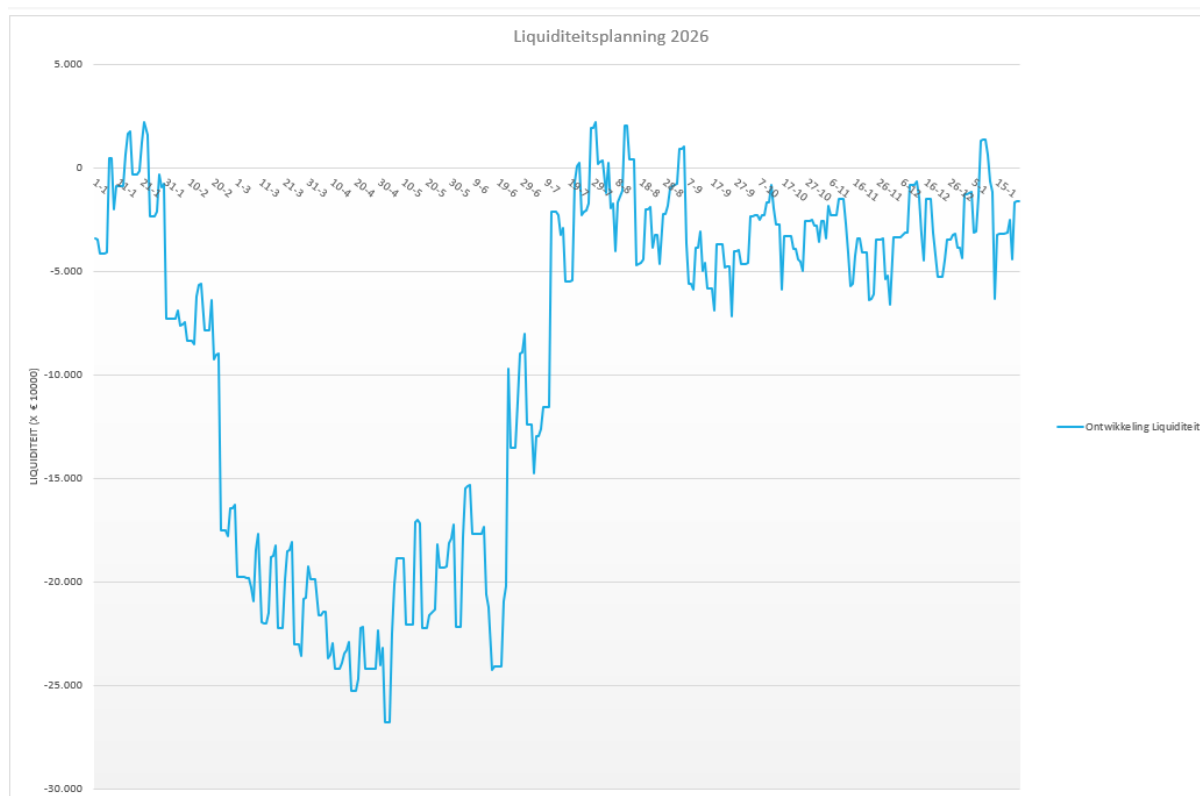
Procentuele mutaties

	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
Bruto binnenlands product	0,1	1	1,1	0,9	1,1
Geharmoniseerde consumentenprijsindex	4,1	3,2	3,0	2,6	2,6
Werkloosheid (% beroepsbevolking)	3,6	3,7	3,9	4,2	4,4
Emu saldo (% bbp)	-0,4	-0,9	-2,8	-3,5	-2,7
Emu-schuld (%bbp, obv ultimo stand)	45,2	43,3	45,8	49,1	50,2

Bron: DNB, CBS en ECB

Kasgeldlimiet

In 2026 kan afhankelijk van de renteontwikkeling een deel van de financieringsbehoefte gedekt worden met kasgeldleningen. De kasgeldlimiet komt in 2026 uit op ongeveer € 24,65 miljoen (8,5% van het begrotingstotaal van € 290 miljoen). Bij een overschrijding van de kasgeldlimiet dan wel bij een stijgende rente zullen er langlopende geldleningen worden afgesloten. Het gemeentelijk treasury comité (portefeuillehouder financiën, directeur bedrijfsvoering, teamleider financiën en treasurer) neemt hiertoe het initiatief.

Liquideitsbehoefte

De gemeentelijke liquideitsbehoefte 2026 wordt weergegeven in de grafiek liquideitsplanning. In het eerste kwartaal is er een liquiditeitstekort, voornamelijk doordat veel rente en aflossing van leningen dan betaald moeten worden. Ook vragen de nodige investeringen om financiering. In het tweede kwartaal vermindert het tekort als gevolg van de belastinginkomsten. In het derde kwartaal stabiliseert de situatie door inkomsten uit het btw-compensatiefonds. In het vierde kwartaal wordt een toename van de behoefte aan liquiditeit verwacht door de bekostiging van nieuwe investeringen. Vooral aan het einde van jaar neemt de behoefte toe doordat er dan geen inkomsten uit het gemeentefonds meer zijn, terwijl de betalingen vaak oplopen. De gemeentelijke liquideitsbehoefte zal worden ingevuld met kasgeldleningen en langlopende leningen. Deze worden verwerkt in bovenstaand overzicht zodra de leningen afgesloten zijn.

Financieringsbehoefte	2025	2026	2027	2028	2029
Financieringsbehoefte	30,0	67,6	76,6	97,3	100,4
Aflossing	17,3	18,4	24,0	32,5	43,4
Schuldontwikkeling 31-12	156,3	205,5	258,1	322,9	379,9
Stijging Schuld		49,2	52,6	64,8	57,0

Door het meerjareninvesteringsplan (MIP) stijgt de gemeentelijke schuld aanzienlijk. Per 1 januari 2026 wordt een netto schuld verwacht van € 156,3 miljoen. In 2026 neemt de schuld toe met € 49,2 miljoen. In 2027 met € 52,6 miljoen. In 2028 met € 64,8 miljoen en in 2029 met € 57 miljoen. Aan het einde van 2029 komen we dan uit op een schuld van € 379,9 miljoen.

Voor een beoordeling van de hoogte van de gemeentelijke schuld wordt u verwezen naar de kengetallen die opgenomen zijn in paragraaf A Risicomanagement en weerstandsvermogen.

Berekening Renterisico Norm (bedragen x € 1 miljoen)	2026	2027	2028	2029
1. Begrotingstotaal (prognose)	290	293	287	291
2. Vastgesteld % wet FIDO	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm $((1 \times 2) / 100)$	58	58,6	57,4	58,2
4. Aflossingen (planning)	18,4	23,2	31,8	43,4
5. Nieuwe leningen (planning)	67,6	76,6	97,3	100,4
6. Ruimte (3 – laagste van 4 of 5)	39,6	35,4	25,6	14,8

Renterisiconorm

Veenendaal voldoet aan de renterisiconorm. Volgens de wet FIDO bedraagt de renterisiconorm minimaal 20% van het begrotingstotaal. Dit komt overeen met een gemiddelde looptijd van de leningenportefeuille van 5 jaar. Omdat leningen worden afgesloten met een looptijd van 10 jaar en langer wordt ruim voldaan aan deze norm.

De beschikbare ruimte loopt de komende jaren terug doordat er veel geleend moet worden voor het MIP.

Rente schema 2026		
A Externe rentelasten over korte en lange financiering		4.200
B De externe rentebaten (Startersleningen)		400
C Totaal door te rekenen externe rente (A – B)		3.800
C1 De rente die aan de facilitaire grondexploitatie (kostenverhaal) moet worden doorberekend	0	
C2 De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	300	
C3 De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (proj fin) die aan het desbetreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
Subtotaal C1+C2+C3	300	300
D Aan taakveld toe te rekenen externe rente		3.500
D1 Rente over eigen vermogen		2.400
D2 Rente over voorzieningen		1.200
E De aan taakvelden toe te rekenen rente (D+D1+D2)		7.100
F De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		7.100
G Renteresultaat op het taakveld treasury		0

Toerekening rente

In de notitie “Rente” van de commissie BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering ook inzicht moet geven in de rentelasten uit externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening. Daarom is het verplicht om het voorgaande renteschema op te nemen. Voor alle cijfers geldt x 1.000.

De rentelasten voor externe financieringen worden begroot op € 4.200 (A). De externe rentebaten worden berekend op € 400 (B). De door te rekenen externe rente bedraagt per saldo € 3.800 (A-B=C).

Bij faciliterende grondexploitaties (C1) moet overeenkomstig de Omgevingswet voor de rentetoerekening wel een ander rentepercentage worden gehanteerd. Voorlopig verwachten wij dat dit voor Veenendaal niet toepassing is. Daarom is er een bedrag van 0 euro opgenomen.

De rente die in het kader van projectfinanciering wordt doorbelast bedraagt € 300 (C2).

Veenendaal kent geen doorverstrekte leningen waarvoor een specifieke lening is aangetrokken waardoor dit bedrag op 0 uitkomt (C3).

Het saldo door te rekenen externe rente bedraagt dan $(C)-(C2)= € 3.500$ (D).

De rente over reserves en voorzieningen wordt begroot op € 3.600 (D1 + D2). De aan de taakvelden toe te rekenen rente is dan $(D)+(D1)+(D2)= € 7.100$ (E).

De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente bedraagt € 7.100 (F).

Het renteresultaat op treasury komt dan uit op 0 (G).

Het in deze begroting gehanteerde rentepercentage (renteomslag) ten laste van de integraal gefinancierde activa bedraagt 2,0%.

Ten aanzien van de rentetoerekening aan grondexploitaties is de notitie rente in 2023 gewijzigd. Vanaf 2016 was in verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting voor grondexploitaties de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere toerekening van rente aan de grondexploitaties. Hiermee is de noodzaak voor een afwijkend rentepercentage voor grondexploitaties vervallen en daarom wordt met ingang van het begrotingsjaar 2025 verplicht de rente-omslag (voor 2026 dus 2,0%) gebruikt voor de rente aan de grondexploitaties.

EMU saldo Concept		2025	2026	2027	2028	2029
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-5	-5,2	-2	-2,1	-2,2
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	52	27	42	61	54
3	Mutatie voorzieningen	0	2	1	1	1
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	2	-8	2	8	15
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU Saldo		49	15,8	43	67,9	67,8
Referentiewaarde		12,3	12,3	12,3	12,3	12,3
Ruimte		-36,7	-3,5	-30,7	-55,6	-55,5

EMU-saldo cijfers

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20) is vastgelegd dat gemeenten het geraamde EMU-saldo moeten opnemen in de programmabegroting over het vorig begrotingsjaar, het begrotingsjaar jaar en de drie daaropvolgende jaren.

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven met derden (dus exclusief afschrijvingen, waarde mutaties, etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaald jaar. Het EMU-saldo geeft aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven wordt dan er binnenkomt, of dat er geld overblijft. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

In 2026 en 2027 raamt de Nederlandse Bank het EMU-saldo op respectievelijk op -3,5% bbp en -2,7% bbp. De 3%-tekortnorm wordt in 2026 overschreden door omvorming van het militaire pensioensysteem. In 2027 verbetert het EMU-saldo licht door geplande ombuigingen op onder andere ontwikkelingssamenwerking, het ambtenarenapparaat en uitgaven rondom asiel. Ondanks deze verbetering is er amper afstand tot de 3%-tekortnorm.

In Veenendaal wordt als gevolg van het MIP in 2026 en de daaropvolgende jaren op kasbasis veel meer geld uitgegeven dan er binnenkomt. Het EMU-saldo wordt dan ook fors overschreden met name vanaf 2027.

Op basis van de landelijke ontwikkeling van het EMU saldo neemt de kans toe dat de gemeente te maken krijgt met boetes vanwege de overschrijding van het EMU saldo. Gelet op de beperkte omvang van de overschrijding in 2026 van het EMU-saldo ad. € 3,5 miljoen zullen naar verwachting geen boetes aan de gemeente Veenendaal worden opgelegd.

In 2027 wordt op landelijk niveau de 3% norm niet overschreden. Doordat er op landelijk niveau voldoende ruimte is worden er voor Veenendaal nu nog geen boetes voorzien, ondanks dat de overschrijding op micro niveau € 30,7 miljoen bedraagt.

Beleidsvoornemens

De beleidsvoornemens zijn geformuleerd als volgt.

Beleidsvoornemens	Jaartal
De kasgeldlimiet wordt nageleefd	2026
De renterisiconorm wordt nageleefd	2026
De schuldpositie wordt betrokken in de afweging bij het aangaan van nieuwe verplichtingen met een substantiële omvang.	2026

D. Bedrijfsvoering

In artikel 14 van het BBV wordt een paragraaf bedrijfsvoering voorgeschreven. Hier is kort aangegeven wat de inhoud moet zijn van de paragraaf: 'de paragraaf over de bedrijfsvoering geeft ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering'.

Het gaat hierbij om het doel te sturen op hoofdlijnen en de kwaliteit van het inzicht van de raad te bevorderen. Het sturen en beheersen van de bedrijfsprocessen zijn primair de verantwoordelijkheid van het college, maar de raad moet zich wel een oordeel kunnen vormen over de inrichting en functioneren van de bedrijfsvoering. Deze paragraaf is hierbij essentieel. Ook is de paragraaf bedoeld om organisatie brede opgaven en initiatieven toe te lichten.

Planning en control

In 2025 zijn vervolgstappen gezet met de doelenboom. In deze begroting is de doelenboom doorontwikkeld op duidelijkere en meer eenduidigheid en consistente formulering van de doelen en concrete maatregelen. Dit vanzelfsprekend zonder inhoudelijk andere doelen op te nemen dan door de raad in eerdere stukken vastgestelde doelstellingen. De doorontwikkeling zal een vervolg krijgen in het raadsprogramma en de begroting van de nieuwe raad. Met zo goed mogelijke focus op een hanteerbaar aantal programma's en doelen. Daarbij zal ook ingezet worden op het meer merk-en meetbaar formuleren van doelstellingen zodat er duidelijker sturing en verantwoording kan plaatsvinden op de beoogde maatschappelijke effecten. Volgend jaar bekijken we ook of de doelstellingen prominenter vooraan in betreffende programma's of thema's kunnen worden gepositioneerd.

Dienstverleningsconcept

Er zal vanuit een concreet dienstverleningsconcept gewerkt gaan worden zodat zowel de burgers, het bestuur, politiek als ook de collega's duidelijk is wat verwacht kan worden qua dienstverlening. Met als inzet dat deze dienstverlening op een doelmatige, effectieve en hoogwaardige wijze plaatsvindt.

Voortgang accountantscontrole

De accountant brengt jaarlijks een 'boardletter' uit over de bedrijfsvoering en geeft bij de jaarrekening verbeteradviezen. De voortgang van actiepunten wordt periodiek besproken met directie en college, en via bestuursrapportages inzichtelijk gemaakt voor de raad. De meest recente rapportage leverde weinig nieuwe aandachtspunten op. De actiepunten zijn geborgd in het kwaliteitssysteem; er is momenteel geen aanleiding tot opmerkingen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds 2023 ligt het aantonen van rechtmatigheid bij het college. De accountant controleert uitsluitend op getrouwheid. De landelijke commissie BBV heeft hiervoor richtlijnen en een visie opgesteld, vastgelegd in de kadernota rechtmatigheid. Veenendaal volgt deze nota en neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Dit is inmiddels twee jaar met succes gedaan, waarbij de accountant telkens een goedkeurend oordeel heeft afgegeven.

Privacy

De gemeente Veenendaal vindt privacy belangrijk. We zorgen ervoor dat persoonsgegevens alleen worden gebruikt voor dingen die de gemeente moet doen volgens de wet, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming, maar ook andere wetgeving. We focussen ons op het versterken van kennis omtrent privacy. We zorgen voor verbinding en samenwerking binnen de organisatie, met als doel een organisatie die aantoonbaar bewust omgaat met privacy.

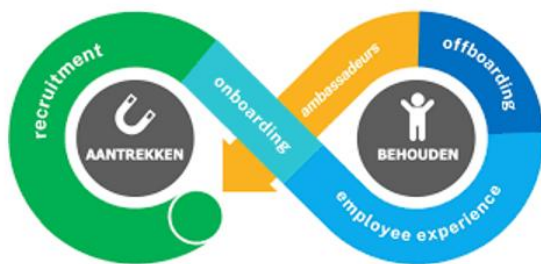
Personeelsbeleid & organisatie

Organisaties, en dus ook gemeenten, moeten in de huidige krappe arbeidsmarkt veel moeite doen personeel te vinden en te behouden. Ook neemt de vraag naar kwalitatief personeel toe vanwege de steeds complexere vraagstukken en de snel veranderende omstandigheden. De toenemende vergrijzing en pensionering vraagt om tijdige kennisoverdracht en andere manieren van werken.

We voorzien dat dit in toenemende mate iets vraagt van de ontwikkel-, uitvoerings-, en advieskracht van de organisatie. Kijkend naar de toekomst is onze visie dat het bijeenbrengen van werkzaamheden/ disciplines en organisatie breed het strategische vermogen bundelen ondersteunend kan zijn aan het realiseren van deze ontwikkeling. Tegelijkertijd vinden we de aandacht van onze leidinggevende voor onze medewerkers, in hun persoonlijke ontwikkeling en dat van het team van onschatbaar belang. De komende maanden vinden enkele interne verschuivingen plaats, waarbij werkzaamheden meer bij elkaar geclusterd worden zodat samenwerkingen versterkt worden en meer focus aangebracht wordt.

We geven hieraan mede invulling via strategische personeelsplanning (SPP). Dat geeft ons inzicht in de kwantitatieve en kwalitatieve inzet die in de toekomst nodig. Ook vragen de veranderende omstandigheden om flexibele inzet van personeel en organisatieontwikkeling die hierin op inspeelt. Hierbij streven we naar een effectieve verhouding tussen vaste en flexibele inzet. Naast het kijken naar capaciteit bezien we of er ook mogelijkheden voor efficiënter en effectiever werken denkbaar zijn in de verdere ontwikkeling van automatisering, digitalisering en inzet van AI en robots in processen.

Om een goed beeld te krijgen van onze huidige situatie en de gebieden waarin wij ons kunnen verbeteren, verzamelen wij actief input van onze medewerkers. Dit doen wij onder andere door middel van een onderzoek naar het werkgeluk om te kijken naar de tevredenheid van medewerkers. Vervolgens geven wij gezamenlijk opvolging aan de verbeterpunten daarin. Een positieve werkcultuur en daarmee werkplezier creëren wij samen. Wij zijn ervan overtuigd dat dit ontstaat door een wisselwerking tussen de organisatie als geheel en onze medewerkers binnen de verschillende teams.

Werving

Wij investeren in het aantrekken van gekwalificeerd personeel door het optimaliseren van ons wervings- en selectieproces. Dit doen wij onder andere door het verbeteren van de eerste contactervaring met de gemeente en het realiseren van duurzame matches. Daarbij richten we ons nadrukkelijk op de gehele medewerkersreis: van kandidaat ervaring tot onboarding en verdere loopbaanontwikkeling en bij uitstroom als ambassadeur van onze organisatie.

Onze arbeidsmarktcommunicatie wordt ondersteund door een sterk werkgeversmerk dat inzicht geeft in het DNA van onze organisatie “Veenendaal werkt voor jou”. We versterken onze samenwerking met regionale partners zoals scholen en het UWV

Werkgeversservicepunt, en verkennen alternatieve invullingen voor moeilijk vervulbare vacatures, zoals traineeships en werk-leerplekken.

De inzet van recruitment biedt ruimte voor verdere professionalisering en regionale netwerkontwikkeling. We zetten vacatures gericht in de markt gezet, op basis van doelgroepinformatie, en voorzien van een helder verhaal over de bijdrage die nieuwe collega's leveren aan onze organisatie.

Onze eigen medewerkers spelen een sleutelrol als ambassadeurs. Zij laten zien hoe Veenendaal voor hen werkt en beschikken vaak over relevante netwerken. We breiden deze ambassadeursrol verder uit op team- en vacatureniveau. Dit gebeurt met inzet van beeldmateriaal, ervaringsverhalen en actieve betrokkenheid bij wervingsactiviteiten. Tot slot besteden we structureel aandacht aan het welkomstraject (onboarding). Nieuwe medewerkers doorlopen een zorgvuldig ingericht traject, van pre-boarding tot introductie, ondersteund door een online onboardingsmodule. We blijven in gesprek met (nieuwe) collega's over hun behoeften en passen onze aanpak hierop aan. Ook medewerkers die al langer bij ons werken nemen we hierin mee.

Behouden

Digitalisering en hybride werken

Versnelling in digitalisering en de structurele invoering van het Veens werken (hybride werken) vragen onder andere om de ontwikkeling van competenties, ondersteuning en aanpassing van werkprocessen. Deze nieuwe manier van werken welke zich deels thuis en deels op kantoor afspeelt vraagt om aanpassing in leiderschap, samenwerking en de inrichting van werkplekken. Hierbij hebben we aandacht voor de toenemende eisen die gesteld worden aan digitale vaardigheden en faciliteren we medewerkers hierin door middel van trainingen, thuiswerkvoorzieningen en vraagt dit ook om continue aandacht voor medewerkers ten aanzien van de werk- en privébalans. Het vraagt om een continue dialoog tussen medewerkers en teamleiders waarbij aandacht is voor het werkgeluk.

Werkomgeving

Naast de flexibiliteit en de faciliteiten die ons werkconcept 'Veens werken' biedt worden de voorbereidingen getroffen voor een herinrichting van het gemeentehuis. Zowel omdat de huidige inrichting niet de beoogde optimale samenwerking faciliteert als omdat de werkomgeving al jaren een kritiek punt is in de verschillende tevredenheidsmetingen. De herinrichting stemmen we goed af op de vervanging van de gevel en de geplande duurzaamheidsmaatregelen in het gebouw.

Werkgeluk als structureel aandachtspunt

Gelukkige medewerkers zijn gemotiveerder, productiever en dragen bij aan een positieve werkomgeving. Werkgeluk speelt daarom een centrale rol in ons HR-beleid. Het helpt ons niet alleen om medewerkers te boeien en te binden, maar ook om duurzame inzetbaarheid te bevorderen.

Wij meten werkgeluk regelmatig via organisatiebrede en teamgerichte metingen. Deze metingen geven inzicht in factoren die het werkgeluk beïnvloeden, zoals werkdruk, leiderschap, ontwikkelmogelijkheden, samenwerking, en arbeidsvoorwaarden. De resultaten laten zien wat goed gaat én waar ruimte is voor verbetering. We scoren als organisatie daarin op totaalscore een 7,3. Dat is op het gemiddelde van de benchmark. Op onderdelen scoren we positiever. Belangrijkste aandachtspunten zijn werkdrukbeleving en werkomstandigheden.

Op basis van deze inzichten ondernemen we gerichte acties. Denk aan:

- Dialoogsessies binnen teams om knelpunten bespreekbaar te maken;
- Leiderschapontwikkeling gericht op verbindend en coachend leidinggeven;
- Leer- en ontwikkeltrajecten: het bieden van diverse opleidingsmogelijkheden die medewerkers helpen hun talenten te benutten;
- Initiatieven rondom vitaliteit en werk-privébalans, zoals flexibele werktijden en aandacht voor mentale gezondheid.
- Inzet van de Talent Management Analyse.

Al enkele jaren krijgt iedere medewerker een TMA-analyse die inzicht geeft in de talenten en waar we bij de inzet in de organisatie ook rekening mee kunnen houden. Verschillende team hebben ook een teamanalyse gedaan waarmee de onderlinge afstemming op competenties, en daarmee mede op werkplezier, kan worden geoptimaliseerd.

Werkgeluk is geïntegreerd in onze gespreksdialoog, teamontwikkeling en leiderschapsprogramma's. Zo bouwen we samen aan een organisatie waarin mensen met plezier werken en zich kunnen blijven ontwikkelen. Leren en ontwikkelen zien we als een essentieel onderdeel voor het behoud van personeel. Het vergroot niet alleen de vaardigheden en kennis, het aanbieden van leer- en ontwikkelingsmogelijkheden geeft ook een gevoel van waardering en vergroot het werkgeluk van medewerker zoals ook uit de diverse interne onderzoeken naar werkgeluk is gekomen.

Duurzame inzetbaarheid

Het bevorderen van vitaliteit, loopbaanontwikkeling en werkplezier is voor ons van groot belang zodat medewerkers ook op de lange termijn inzetbaar blijven. Onder een vitale medewerker verstaan we een medewerker die in al zijn werkzame fasen gezond, met plezier, efficiënt en effectief kan werken en duurzaam inzetbaar is. Zowel werkgever als medewerker zijn samen verantwoordelijk voor de vitaliteit en daarmee duurzame inzetbaarheid. Door de snel veranderende omstandigheden om ons heen wordt steeds meer een beroep gedaan op de wendbaarheid van de organisatie maar ook de weerbaarheid van medewerkers. Daarom investeren we hierin als werkgever en bieden we handvatten aan medewerker, zodat medewerkers hier mee om kunnen gaan. We willen medewerkers diverse interventies bieden onder andere workshops aanbieden, zowel online als fysiek voor bewustzijn en handvatten op dit gebied. Deze interventies zijn gericht op verschillende aspecten van vitaliteit zoals fysieke en mentale gezondheid, werk en privébalans en energiemangement.

Integriteit en sociale veiligheid

Integriteit is een breed begrip dat raakt aan termen als betrouwbaarheid, eerlijkheid, zorgvuldigheid en gepastheid. Zoals soms wordt gezegd: "het goede doen, ook als niemand kijkt". Integer gedrag mag natuurlijk van iedereen verwacht worden. En zo mogelijk nog meer van ons als ambtenaren. Ten dienste van de samenleving. Met beschikking over gevoelige informatie en met de functionele mogelijkheden die impact kunnen hebben op mensen. Het bewust zijn van het werken vanuit die verantwoordelijkheid begint al bij de introductie. Nieuwe medewerkers leggen de eed of verklaring af. Daarbij wordt ook het gesprek gevoerd over de betekenis daarvan en gestimuleerd dat gesprek onderling te blijven voeren. Ook is het onderwerp van team overleggen en individuele personeelsgesprekken. Vergelijkbare continue aandacht is er voor de sociale veiligheid binnen de organisatie. Vanuit onderlinge gesprekken, training van leidinggevenden en verschillende mogelijkheden zaken daarover aan de orde te stellen waaronder een in- en externe vertrouwenspersoon. Periodiek wordt er door de directie met de vertrouwenspersonen gesproken over de (geanonimiseerde) beelden. Ook in de eerdere genoemde werkgelukmetingen wordt er op gemonitord.

Informatisering en automatisering

De gemeente zet informatisering en automatisering in als essentiële randvoorwaarde voor een betrouwbare, efficiënte en toegankelijke gemeentelijke dienstverlening.

In het begrotingsjaar richten we ons op:

- Aansluiting op landelijke digitale ontwikkelingen zoals de GDI en Common Ground.
- Versterken van data ondersteund werken via dashboards en data-analyse.
- Verkenning en verantwoorde toepassing van kunstmatige intelligentie (AI), met aandacht voor transparantie, ethiek en privacy.
- Standaardiseren en moderniseren van het applicatielandschap en infrastructuur.
- Continu verbeteren van digitale dienstverlening, samen met de andere teams van Gemeente Veenendaal.

- Versterken van veilige, transparante en betrouwbare informatievoorziening door te werken volgens de kaders van de BIO, AVG, Archiefwet en Woo.
- Versterken van de gemeentelijke regierol op het gebied van informatisering en automatisering, gericht op samenhang, sturing en samenwerking binnen de organisatie en met externe partners.

Deze inzet vindt plaats binnen de kaders van de gemeente brede prioritering en beschikbare capaciteit en binnen de i-visie en i-beleid. Daarbij is aandacht voor de continuïteit en veiligheid van onze systemen en gegevens.

E. Verbonden partijen

Een verbonden partij (ook wel samenwerkingsverband) is een instelling buiten de eigen organisatie, waarin de gemeente Veenendaal een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft. Het is één van de vormen voor onze gemeente om onze taken uit te (laten) voeren: eigen activiteiten, een commerciële partij of door een verbonden partij.

Verbonden partijen leveren soms bestuurlijk complexe verhoudingen op, omdat de gemeente bestuurder en klant is. Bovendien doen meestal meerdere partijen mee aan de verbonden partij. De gemeente is dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant. Zij moet haar bestuurlijke doelen en wensen afstemmen met die van de andere deelnemers. Dit soort samenwerkingsverbanden levert een grote bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke doelen, maar levert door zijn aard ook bestuurlijke en financiële risico's op.

Beleid

Wij kiezen bewust voor een faciliterende rol waarin wij kaders en omstandigheden creëren, waar binnen inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers zaken met elkaar kunnen realiseren. Tegelijkertijd constateren wij dat wij als gemeente niet in alle gevallen kunnen volstaan met een faciliterende rol. Wanneer er sprake is van een te behartigen openbaar belang, willen wij als gemeente invloed en regie behouden. Dit kan ook gerealiseerd worden binnen het verband van een verbonden partij.

Vanwege de grote bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen is inzicht in en effectieve sturing op alle verbonden partijen gewenst. Verder worden wij geconfronteerd met taakstellingen en omvangrijke taken via het regeerakkoord en de decentralisaties. Daardoor groeit het belang om grip te houden op de activiteiten en realisatie van doelstellingen door de verbonden partijen. Wij zetten ons in voor verbonden partijen die maximaal bijdragen aan de lokale bestuurlijke doelstellingen en een actief risicomanagement voeren. De ambtelijke organisatie zal ook hierdoor in toenemende mate samen (moeten) werken bij de realisatie van de beoogde bestuurlijke doelstellingen. Daarnaast wordt elke verbonden partij jaarlijks integraal op risico's, kansen en ontwikkelingen beoordeeld.

Op 17 oktober 2024 heeft de raad de Nota Verbonden Partijen vastgesteld. Deze nota en het daarin opgenomen instrumentarium zijn bij dit alles leidend.

Organisaties met maatschappelijk belang

In deze paragraaf zijn tevens opgenomen de partijen die strikt juridisch geen verbonden partij zijn door het ontbreken van het financieel belang zoals gedefinieerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), maar er wel sprake is van:

- een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via een of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht);
- een bestuurlijk belang.

Gezien het maatschappelijk of algemeen belang en de mogelijke risico's zijn deze organisaties conform de aanbeveling van de Commissie BBV opgenomen in de paragraaf verbonden partijen. In deze paragraaf vindt u een totaaloverzicht van de verbonden partijen, uitgesplitst in 4 categorieën: gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen.

Als algemeen risico voor de verbonden partijen geldt dat de werkelijke loon- en prijsstijgingen bij de verbonden partijen kunnen afwijken van de loon- en prijsontwikkelingen die wij als gemeente in onze begroting hebben opgenomen.

Algemene actuele ontwikkelingen zijn opgenomen onder Programma 4 Burger en Bestuur.

Samenvattend overzicht Verbonden Partijen	
Gemeenschappelijke regelingen (GR)	1 Regio Foodvalley
	2 Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
	3 Sociale Werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht (IW4)
	4 Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
	5 Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
	6 Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU)
	7 Omgevingsdienst Utrecht (ODU)
	8 Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper
	9 Jeugdhulpregio JeugdFV
	10 Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwater en Grondwater Vallei en Veluwe
	11 Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT)
Vennootschappen en coöperaties	12 Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost BV (OVO)
	13 Duurzame Energie Veenendaal-Oost BV Holding BV (DEVO Holding)
	14 Vitens NV
	15 Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG)
	16 Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV)
Stichtingen en verenigingen	17 Centrum Jeugd en Gezin Veenendaal (CJG)
	18 Stichting Ontmoetingshuis
	19 Stichting Veens welzijn
Overige verbonden partijen	20 Parkeervoorzieningen

Regio Foodvalley

Naam	1. Regio Foodvalley
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Collegeregeling)
2. Vestigingsplaats	Ede
3. Doelstelling en openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling is getroffen om de Regio een Europese topregio te maken op het gebied van innovatie in de foodsector met versterking van de leefomgeving.
4. Relatie met beleidsprogramma	Burger & Bestuur
5. Deelnemende partijen	Gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen.
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.
7. Financieel belang	Om de samenwerking mogelijk te maken betalen de gemeenten een inwonerbijdrage voor het regiokantoor en de Economic Board. Voor 2026 is deze bijdrage voor Veenendaal € 428.028,-. Tevens betaalt Veenendaal in 2026 € 220.019,- aan projecten van de diverse werkprogramma's. De bijdrage aan het mobiliteitsfonds bedraagt in 2026 € 77.867,-. Eventuele tekorten worden door de deelnemende partijen (naar rato) aangezuiverd.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: € 6.086.966 31-12-2024: € 5.678.966 31-12-2023: € 4.100.000
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: € 21.169.424 31-12-2024: € 22.356.280 31-12-2023: € 21.700.000
10. Financieel resultaat	2025: € 0 2024: € 1.182.000 2023: € 272.000
11. Website	www.regiofoodvalley.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen	
De Strategische Agenda 2026-2030 Regio Foodvalley 'Onderneemt Natuurlijk!' is door alle raden van de gemeenschappelijke regeling vastgesteld. In deze agenda bepalen we als overheid samen met ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen de koers voor de regionale ontwikkeling via twee inhoudelijke programma's: Toekomstbestendige Economie en Verantwoorde Groei. Binnen de kaders van deze agenda en de kaders zoals deze opgenomen zijn in de Ontwerpbegroting 2026-2029 is als overheidskolom een werkprogramma 2026-2030 opgesteld met daarin de vertaling in thema's en hoofdactiviteiten. De ontwerpbegroting 2026 is met incidentele middelen dichtgelegd. Er zijn daardoor middelen	

Naam	1. Regio Foodvalley
	om de activiteiten voor 2026 uit te voeren. Voor 2027 en verder wordt gewerkt aan een voorstel voor structurele dekking. Die dekking is nog niet voor 100% geregeld. Het overkoepelende werkprogramma 2026-2030 wordt uitgewerkt in jaarplannen per programma. Veenendaal is betrokken bij de ontwikkeling van deze jaarplannen, zodat op activiteitsniveau meegedacht kan worden. Aansluiting met lokaal beleid is van belang om te bewaken. Het Rijk heeft 25 miljoen toegekend aan Regio Foodvalley in het kader van de Regio Deal 6e tranche. Er loopt een proces om te komen tot een selectie van projecten. Eind 2025 worden beschikkingen verstuurd. De toegekende projecten kunnen dan begin 2026 starten. Veenendaal heeft projecten ingediend op alle drie sporen, te weten: Verantwoord groeien, Regionaal ontmoeten en Innovatief ondernemen. In 2026 zijn er gemeentelijke verkiezingen. Vanuit de regio zal aandacht besteed worden voor het concept regionaal samenwerken en meer specifiek de Gemeenschappelijke Regeling Foodvalley om zo nieuwe raden en colleges op vlieghoogte te brengen. Risico's en financiële positie In algemene zin kunnen de risico's worden ingedeeld in: 1) risico's voortvloeiend uit het eigen beleid, 2) risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid, 3) risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties, 4) risico's voortvloeiend uit het doen /nlaten van derden, 5) risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen. Regio Foodvalley heeft een reserve voor het exploitatierisico i.c. de Algemene reserve gevormd. Deze reserve wordt toereikend geacht gelet op de beschreven risico's en uitvoering van de lopende strategische agenda.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Naam	2. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
2. Vestigingsplaats	Utrecht
3. Doelstelling en openbaar belang	De VRU is een samenwerkingsverband van en voor de 26 Utrechtse gemeenten. Zij behartigt het belang van de gemeente op de terreinen brandweerzorg, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (Ghor), rampenbestrijding, risico- en crisisbeheersing. Daarnaast heeft de VRU de zorg voor een adequate samenwerking met politie en de RAVU (regionale ambulancevoorziening Utrecht) ten aanzien van de gemeenschappelijke meldkamer en een gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing. Door deelname aan de Veiligheidsregio Utrecht wordt de samenwerking tussen verschillende instanties bij bestrijding van rampen en crises verbeterd. Elk lid van het AB fungeert als intermediair tussen gemeente en het bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht.
4. Relatie met beleidsprogramma	Burger en Bestuur
5. Deelnemende partijen	26 Utrechtse gemeenten
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling. De burgemeester is in zijn functie lid van het algemeen bestuur (AB) VRU.
7. Financieel belang	De bijdrage aan de VRU is in 2025 € 4.276.000. Eventuele tekorten worden door de deelnemende partijen aangezuiverd.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: € 30.288.000 (begroting) 31-12-2024: € 36.400.000 31-12-2023: € 28.300.000
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: € 68.885.000 (begroting) 31-12-2024: € 70.535.000 31-12-2023: € 65.000.000
10. Financieel resultaat	2025: € 0 (begroting) 2025: € 7.288.000 2024: € 4.500.000
11. Website	www.vru.nl
12. Risicoprofiel	Middel
Ontwikkelingen In 2026 geeft de VRU uitvoering aan vier centrale thema's zoals vastgelegd in de bestuursagenda 2024-2027 VRU, te weten; (1) Toekomstbestendige brandweerzorg, (2) Veilige en gezonde leefomgeving, (3) Versterking crisisbeheersing en (4) een Great place to work. Deze thema's zijn herkenbaar opgenomen in het programmaplan van de VRU. Door de financiële druk bij gemeenten en door een verwachte daling van de inkomsten uit het gemeentefonds hebben verschillende gemeenten waaronder ook Veenendaal de VRU gevraagd rekening te houden met die financiële situatie. De VRU is gevraagd een eventuele stijging van de gemeentelijke bijdrage te beperken én om besparingsopties in kaart te brengen. Tegelijkertijd wordt de veiligheidsregio steeds vaker langdurig ingezet, met name bij crises, terwijl wettelijke verplichtingen en veiligheidseisen toenemen. En staat de VRU voor grote uitdagingen door technologische en maatschappelijke veranderingen, krapte op de arbeidsmarkt, hoge inflatie, lange levertijden voor materieel en nieuwe risico's zoals netcongestie, klimaatverandering, verduurzaming en geopolitieke spanningen. Om de taken te kunnen blijven uitvoeren en te anticiperen op nieuwe uitdagingen, zijn ook investeringen noodzakelijk. In de afgelopen periode zijn (drie) toekomstscenario's ontwikkeld (op kop, op koers en op orde) om investeringen én besparingsopties in kaart te brengen. In afwachting van de bestuurlijke bespreking van deze toekomstscenario's is in de begroting VRU 2026 nog geen wijziging van de gemeentelijke bijdrage op basis van deze scenario's opgenomen. In aanloop naar 2026 zal besluitvorming plaatsvinden over de uitwerking en de gevolgen hiervan voor de gemeenten. Dit zal zichtbaar en meegenomen worden bij de behandeling van de kadernota VRU 2027. Naast het gesprek over de toekomstscenario's heeft het dagelijks bestuur van de VRU opdracht gegeven om een gezamenlijke verkenning te starten naar een werkbaar afstemming tussen de prijsaanpassingssystematiek van de VRU en de (recent gewijzigde) indexeringssystematiek van het gemeentefonds. Bij deze verkenning zal ook de verbinding worden gezocht met de eerder verstrekte opdracht om de kansen te onderzoeken van een andere financieringssysteem, gekoppeld aan de groei van het aantal inwoners van de regio. Het advies van VRU in samenwerking met gemeenten zal ter besluitvorming worden aangeboden aan het bestuur VRU. Risico's Naast genoemde ontwikkelingen zijn er een aantal (financiële) risico's in beeld: - Voor 2026 gaat de VRU uit van een sluitende begroting, de bijdrage 2025 voor de gemeente bedraagt € 4.276.000. - De ontwikkeling van lonen en prijzen kan altijd leiden tot een hogere bijdrage voor 2026 dan begroot; - Het risico op een korting van 10% op de rijksbijdrage (BDuR) vanaf 2026 is nog actueel; - Er is nog steeds sprake van het risico met betrekking tot de vrijwilligheid van brandweerpersoneel (verplichtend karakter); - En het risico met betrekking tot een kostenstijging voor advisering in het kader van de Omgevingswet blijft bestaan. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt €2,64 miljoen. Gezien de uitkomst van de risico-inventarisatie in 2024 is besloten het weerstandsvermogen te verbeteren door een storting van €1,23 miljoen in de algemene reserve. Hiermee is de weerstandscapaciteit weer op niveau en in lijn met de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).	

Sociale werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht (IW4)

Naam	3. Sociale werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht (IW4)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam), IW4 Beheer N.V. is een Naamloze Vennootschap (N.V.)
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	De doelstelling van IW4 is het handhaven, vergroten of herstellen van de arbeidsgeschiktheid van personen die tot arbeid in staat zijn, maar ook voor wie, in belangrijke mate, ten gevolge van bij hen gelegen factoren, gelegenheid om onder normale omstandigheden arbeid te verrichten niet of nu niet aanwezig is. De regie van de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is belegd bij de rechtspersoon bezittend openbaar lichaam (gemeenschappelijke regeling) Instituut Sociale Werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht. Het Instituut heeft de uitvoering via een samenwerkingsovereenkomst belegd bij IW4 Beheer NV, waarvan de aandelen in handen zijn van de GR.
4. Relatie met beleidsprogramma	Economie, Werk en Ontwikkeling
5. Deelnemende partijen	Gemeente Veenendaal, Rhenen, en Renswoude
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Namens onze gemeente zitten wethouders in het bestuur van de GR.
7. Financieel belang	De eventuele tekorten van de beheer NV worden (naar rato) door de deelnemende partijen aangezuiverd, als de voorzieningen en reserves binnen de NV en/of GR ontoereikend zijn.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: € 5.240.000 (N.V.) 31-12-2024: € 4.990.000 (N.V.) 31-12-2023: € 4.970.000 (N.V.)
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: € 10.197.000 (N.V.) 31-12-2024: € 10.422.000 (N.V.) 31-12-2023: € 10.529.000 (N.V.)
10. Financieel resultaat	2025: € 250.000 (N.V.) 2024: € 20.000 (N.V.) 2023: - € 495.000 (N.V.)
11. Website	www.iw4.nl
12. Risicoprofiel	Hoog
Ontwikkelingen IW4 voert namens de deelnemende gemeenten de Participatiewet, onderdeel Sociale werkvoorziening uit. Alle bedrijfsactiviteiten van de GR worden uitgevoerd door IW4 Beheer NV. De uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) is door middel van een aanwijzingsbesluit overgedragen aan de NV. De uitgangspunten voor het sociale beleid worden bepaald door het Algemeen Bestuur van de GR, terwijl de verantwoordelijkheid voor het bedrijfseconomisch handelen in handen ligt van de directie en de Raad van Commissarissen (RvC) van de NV. In de periode 2018–2023 zijn belangrijke besluiten genomen over de toekomst van de Wsw-financiering en de organisatie van IW4. Op basis van een door de gemeenten vastgestelde strategische visie is IW4 getransformeerd naar een toekomstbestendige organisatie. Deze transitie, vastgelegd in het transitieplan 2019–2021, is in 2022 geëvalueerd en in 2023 behandeld in de gemeenteraden. Sinds 2023 is een nieuw financieringsmodel van kracht, waarbij de volledige rijksbijdrage Wsw beschikbaar wordt gesteld aan de GR SWZOU. Gemeentelijke bijdragen zijn sindsdien komen te vervallen. Risico's en financiële positie Gemeenten ontvangen middelen voor de begeleiding en werkaanpassingen voor de doelgroep Beschut Werk uit het participatiebudget. Verschillende onderzoeken onderschrijven het belang van het verhogen van de begeleidingskosten voor Beschut Werk. Het onderzoek van Significant APE concludeerde eerder dat er per beschutte werkplek € 10.000 tekort was. De begeleidingsvergoeding is per 1 januari 2024 verhoogd naar € 10.757. Voor 2025 was de vergoeding al vastgesteld op € 11.300 per beschutte werkplek. In de septembercirculaire van 2025 ontvangen gemeenten bovendien € 3.000 extra per beschutte werkplek voor de begeleidingsvergoeding, met terugwerkende kracht voor het gehele jaar 2025. Ondanks het tekort op Beschut Werk in eerdere jaren heeft IW4 in 2024 een positief bedrijfsresultaat gerealiseerd. De instroom in Beschut Werk neemt toe, terwijl het aantal Wsw-medewerkers gestaag afneemt. Daarmee nemen ook de bijbehorende Wsw-budgetten af. Dit leidt ertoe dat op termijn een kantelpunt ontstaat waarbij de verhouding tussen inkomsten en uitgaven voor IW4 financieel lastiger wordt. Indien het Rijk de Wsw-budgetten verder afbouwt of afroemt, kan dit risico op een subsidietekort versterken. De gemeenten Veenendaal, Rhenen en Renswoude zijn via de GR SWZOU aandeelhouder in IW4 Beheer NV. Zowel de NV als de GR beschikken over reserves. Uiteindelijk zijn de deelnemende gemeenten wel risicodragers.	

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht (GGDrU)

Naam	4. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht (GGDrU)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
2. Vestigingsplaats	Utrecht
3. Doelstelling en openbaar belang	De Gemeenschappelijke Regeling GGD regio Utrecht, gevestigd te Utrecht, is getroffen ter uitvoering van de taken die bij of krachtens de Wet publieke gezondheid zijn opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
4. Relatie met beleidsprogramma	Sociale leefomgeving
5. Deelnemende partijen	26 gemeenten uit de provincie Utrecht
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
7. Financieel belang	Eventuele tekorten worden door de deelnemende partijen (naar rato) aangezuiverd.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: € 2.738.000 (begroting) 31-12-2024: € 6.216.567 31-12-2023: € 4.618.536
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: € 29.733.000 (begroting) 31-12-2024: € 36.090.647 31-12-2023: € 32.400.000
10. Financieel resultaat	2025: € 0 (begroting) 2024: € 2.476.618 2023: € 1.341.165
11. Website	www.ggdru.nl
12. Risicoprofiel	Middel
Ontwikkelingen De GGD regio Utrecht (GGDrU) presenteert een beleidsarme ontwerpbegroting 2026. Gemeenten bezuinigen in totaal € 475.000 op maatwerk, naast een algemene taakstelling van € 300.000, wat leidt tot een gezamenlijke bezuiniging van € 775.000 op de GGDrU als geheel. De GGDrU denkt in bredere zin na over haar toekomstbestendigheid. Met de transformatieopdracht 'GGDrU 2030' werkt zij aan een toekomstbestendige GGD die inspeelt op maatschappelijke opgaven en beter aansluit bij de behoefte aan een strategisch adviserende GGD. De focus ligt op de thema's mentale gezondheid van jongeren, dubbele vergrijzing en gezonde en veilige leefomgeving. In 2026 heeft deze opdracht nog geen financiële impact, omdat deze wordt uitgevoerd binnen de bestaande begroting.	

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Naam	5. Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Openbaar Lichaam)
2. Vestigingsplaats	Soest
3. Doelstelling en openbaar belang	De AVU zorgt onder andere voor de verwerking van het Veenendaalse huishoudelijke afval. De kosten worden één op één doorberekend aan de gemeente en zitten in het tarief van de afvalstoffenheffing.
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	25 gemeenten uit de provincie Utrecht
6. Bestuurlijk belang	In het Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Utrecht (AVU) zijn de 25 aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht vertegenwoordigd in het Algemeen- en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling AVU.
7. Financieel belang	Eventuele tekorten worden door de deelnemende partijen (naar rato) aangezuiverd.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 0 31-12-2023: € 0
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 20.799.653 31-12-2023: € 21.103.922
10. Financieel resultaat	2025: n.n.b. 2024: € 0 2023: € 0
11. Website	www.avu.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen De AVU blijft zich inzetten om samen met alle partners op het gebied van de afval(verwerking), zoals VNG, NVRD, CirkelWaarde, de belangen van de aangesloten gemeenten zo goed mogelijk te behartigen en alle kansen optimaal te benutten. Dit gaat van samen optrekken met betrekking tot de gevolgen van de problematiek van de lachgascilinders, het maken van nieuwe afspraken met Verpact (Verpakkingsindustrie), tot samen aanbesteden en het delen van kennis en ervaringen.	

Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)

Naam	6. Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
2. Vestigingsplaats	Utrecht
3. Doelstelling en openbaar belang	De ODRU ondersteunt gemeenten bij het waarborgen en ontwikkelen van een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	De huidige deelnemers van de ODRU zijn de gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, IJsselstein, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist.
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
7. Financieel belang	Eventuele tekorten worden door de deelnemende partijen (naar rato) aangezuiverd of worden, per AB-besluit, opgevangen vanuit de algemene reserve, voor zover deze dat toelaat.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: € 1.710.000,- (begroting) 31-12-2024: € 1.710.000,- 31-12-2023: € 475.000,-
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: € 5.843.000,- (begroting) 31-12-2024: € 5.843.000,- 31-12-2023: € 5.273.000,-
10. Financieel resultaat	2025: € 0,- (begroting) 2024: € 843.200,- 2023: € - 643.800,-
11. Website	www.odru.nl
12. Risicoprofiel	Middel
Ontwikkelingen De Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU) bevindt zich in de afrondende fase van een fusietraject met de RUD Utrecht. Het doel is om per 1 januari 2026 één robuuste en toekomstbestendige Omgevingsdienst Utrecht (ODU) te vormen, die alle vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) taken in de provincie Utrecht en 26 deelnemende gemeenten uitvoert. Deze fusie moet leiden tot een efficiëntere, slagvaardigere en professionelere organisatie die beter inspelt op nieuwe werkwijzen onder de Omgevingswet. Daarnaast	

Naam	6. Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
wordt ingezet op schaalvoordelen, kennisdeling, een eenduidig aanspreekpunt voor inwoners en bedrijven, en behoud van lokale inbreng.	
Voor Veenendaal betekent dit onder meer dat haar VTH-taken door deze bredere dienst worden uitgevoerd en dat zij via het algemeen bestuur van de ODU inspraak houdt. Wel gaat dit gepaard met een structurele verhoging van de bijdrage aan de omgevingsdienst, maximaal 3,9% per 2026.	
Financieel brengt het fusietraject diverse risico's met zich mee. Zo ontstaan er frictiekosten en mogelijk hogere integratiekosten dan begroot. De stuurgroep volgt deze kosten nauwgezet, maar een overschrijding is niet uit te sluiten. Daarnaast blijft tot de formele oprichting van de ODU de vastgestelde ODRU-begroting 2026 van kracht. Na oprichting zal de ODRU worden geliquideerd; hiervoor wordt een aparte liquidatiebegroting opgesteld.	
Naast de formele besluitvorming vraagt de integratie van de Omgevingsdienst Utrecht ook om gerichte aandacht voor organisatorische aspecten. Het succesvol samenvoegen van verschillende culturen, werkprocessen en systemen is essentieel om continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen. Daarbij is heldere communicatie richting gemeenten, inwoners en bedrijven cruciaal om vertrouwen te behouden. Ook het zorgvuldig inrichten van de nieuwe organisatiestructuur, duidelijke verantwoordelijkheden en het voorkomen van operationele vertragingen verdienen prioriteit. Opleiding en kennisoverdracht voor medewerkers, evenals het waarborgen van ICT-beveiliging en databeheer, zijn onmisbare onderdelen van het integratieproces. Tot slot is het belangrijk om verwachtingen bij alle stakeholders goed te managen zodat de fusie leidt tot een robuuste en toekomstbestendige omgevingsdienst.	

Omgevingsdienst Utrecht (ODU)

Naam	7. Omgevingsdienst Utrecht (ODU)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
2. Vestigingsplaats	Utrecht
3. Doelstelling en openbaar belang	De ODRU ondersteunt gemeenten bij het waarborgen en ontwikkelen van een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Provincie Utrecht en 27 gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg en Zeist.
6. Bestuurlijk belang	Veenendaal is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en kan invloed uitoefenen op besluitvorming via stemrecht.
7. Financieel belang	De gemeente draagt bij aan de kosten op basis van verdeelsleutels (o.a. op basis van inwoneraantallen en taakomvang). Eventuele tekorten worden naar rato omgeslagen of opgevangen uit de algemene reserve, indien toereikend.
8. Eigen Vermogen	Nog niet bekend
9. Vreemd Vermogen	Nog niet bekend
10. Financieel resultaat	Nog niet bekend
11. Website	www.odru.nl
12. Risicoprofiel	Middel
Ontwikkelingen De Omgevingsdienst Utrecht (ODU) is het resultaat van de geplande fusie tussen de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU) en de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD Utrecht), met een beoogde startdatum van 1 januari 2026. Deze fusie is gericht op het creëren van een slagvaardige en toekomstbestendige organisatie die gemeenten en de provincie Utrecht integraal ondersteunt bij complexe omgevingsvraagstukken zoals vergunningverlening, toezicht, handhaving, bodemsanering, en milieu- en gezondheidsbescherming. De aanleiding voor de fusie is de sterke groei en complexiteit van het omgevingsbeleid, onder andere veroorzaakt door de Omgevingswet, klimaatverandering, energietransitie en strengere milieueisen. Door de krachten te bundelen, ontstaat een organisatie met diepere specialistische kennis, bredere capaciteit en uniforme processen, wat leidt tot betere en snellere besluitvorming en uitvoering. Dit versterkt de dienstverlening aan de 26 deelnemende gemeenten en de provincie, die hierdoor kosten efficiënter kunnen inzetten en tegelijkertijd hogere kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening krijgen. De samenwerking tussen ODRU en RUD Utrecht was al intensief en succesvol op operationeel niveau, met gezamenlijke projecten op het gebied van milieutoezicht, bodemsanering en Omgevingswet-implementatie. Het fusietraject is daarmee een logische vervolgstap die de positieve samenwerking formaliseren en versnellen, en organisatorische versnippering vermindert. De fusie brengt echter ook uitdagingen met zich mee. De integratie vereist aanzienlijke eenmalige investeringen, zoals kosten voor het harmoniseren van ICT-systemen, procesoptimalisatie, en externe deskundigen. Daarnaast is er het risico van personele onzekerheid en verloop, wat tijdelijk de uitvoeringskracht kan beperken. De stuurgroep fusie monitort deze risico's actief en ontwikkelt strategieën om de impact op de continuïteit van dienstverlening zo beperkt mogelijk te houden. Financieel is de fusie gunstig op de middellange termijn: schaalvoordelen leiden tot structurele besparingen en een efficiënter gebruik van middelen. De begroting van de ODU wordt transparant beheerd, waarbij tekorten pro rata door de deelnemers worden aangevuld en het gebruik van reserves strikt onder bestuurstoezicht valt. Dit waarborgt een financieel gezond en duurzaam fundament. Kortom, met de oprichting van de ODU wordt een belangrijke stap gezet naar een robuuste, samenhangende en innovatieve omgevingsdienst die beter inspeelt op de groeiende en veranderende eisen van de leefomgeving in de provincie Utrecht. De ODU	

Naam	7. Omgevingsdienst Utrecht (ODU)
versterkt daarmee de uitvoeringskracht van gemeenten en provincie, vergroot de rechtszekerheid voor burgers en bedrijven en draagt bij aan het realiseren van een gezonde, veilige en toekomstbestendige leefomgeving. Risico's en financiële positie in oprichting: nog niet van toepassing.	

Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper (BVO)

Naam	8. Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (collegeregeling)
2. Vestigingsplaats	Barneveld
3. Doelstelling en openbaar belang	Uitvoering geven aan het Collectieve vraagafhankelijke vervoer, het OV-Vangnet (voor de Utrechtse gemeenten in opdracht van de Provincie Utrecht), beleidsvoorbereidingen treffen, contractmanagement uitvoeren en financieel management uitvoeren voor de Foodvalley gemeenten.
4. Relatie met beleidsprogramma	Sociale leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen.
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.
7. Financieel belang	Ieder gemeente betaald de eigen deel voor de kosten van de uitvoering en de kosten van het beheer.
8. Eigen Vermogen	Geen
9. Vreemd Vermogen	Geen
10. Financieel resultaat	Het betreft een maatwerkvoorziening dat een opneinde regeling is.
11. Website	www.valleihopper.nl
12. Risicoprofiel	Middel
Ontwikkelingen In 2025 is gestart met het onderzoeken van mogelijke maatregelen om spitsverspreiding te bewerkstelligen. Deze maatregelen worden afhankelijk van de uitkomsten in 2026 geïmplementeerd. Risico's en financiële positie De indexeringspercentages waar de Valleihopper contractueel aan gebonden is kunnen hoger zijn dan de in de Programmabegroting aangehouden indexering. Daarnaast is de Valleihopper een opneinde regeling. Wanneer er meer gebruik gemaakt wordt van het vervoer dan van tevoren ingeschat stijgen de kosten. Risico's en financiële positie	

Jeugdhulpregio JeugdFV

Naam	9. Jeugd
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Collegeregeling)
2. Vestigingsplaats	Ede
3. Doelstelling en openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling is getroffen om samen te werken op de gezamenlijke inkoop, facturatie en accountmanagement van jeugdhulpaanbieders
4. Relatie met beleidsprogramma	Sociale leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel en Veenendaal
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.
7. Financieel belang	Nog niet bekend
8. Eigen Vermogen	Nog niet bekend
9. Vreemd Vermogen	Nog niet bekend
10. Financieel resultaat	Nog niet bekend
11. Website	https://www.jeugdfv.nl/
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen Met ingang van 1 januari 2026 wordt de GR Jeugdhulpregio JeugdFV opgericht. In deze GR wordt gewerkt aan het verhogen van de slagkracht in de regio en voldoen aan de opdracht in de nieuwe jeugdwet. De beleidsmatige samenwerking vindt plaats via de Intergemeentelijke samenwerking (IGS). De Jeugdhulpregio JeugdFV gemeenten willen met de samenwerking uitvoering geven aan de verbetering en versterking van de jeugdhulp. De deelnemende gemeenten gaan voor een toekomstbestendig en duurzaam samenwerkingsmodel waarbij ruimte is om op termijn de samenwerking op te nemen uit te breiden met andere beleidsdomeinen. Op basis	

Naam	9. Jeugd
van de conceptbegroting 2026 bedraagt de bijdrage vanuit Veenendaal in 2026 afgerond € 705.000. De conceptbegroting van deze GR gaat in 2026 uit van een totaalbedrag van afgerond € 3.422.000.	
Medewerkers binnen de samenwerking werken naar buiten toe als één team, onder de inhoudelijke aansturing van een programmamanager (voor de intergemeentelijke samenwerking) of eindverantwoordelijke voor de bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO). Het programmamanager heeft tot doel om te komen tot integraliteit in de aanpak en uitvoering van de diverse projectteams, die zijn vastgelegd in het jaarplan.	
Risico's en financiële positie in oprichting: nog niet van toepassing	

Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwater en Grondwater Vallei en Veluwe

Naam	10. Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwater en Grondwater Vallei en Veluwe
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
2. Vestigingsplaats	Apeldoorn
3. Doelstelling en openbaar belang	Efficiënter meter en monitoren van afvalwater en grondwater
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysiek Domein
5. Deelnemende partijen	Amersfoort, Baarn, Barneveld, Brummen, Bunschoten, Ede, Eemnes, Elburg, Epe, Ermelo, Hattum, Leusden, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Renkum, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Veenendaal, Wageningen en Woudenberg
6. Bestuurlijk belang	Het college - stelt de jaarlijkse bijdrage vast op basis van de prestatieafspraken. - benoemt, schorst en ontslaat de leden van het Bestuur. - krijgt bepaalde besluiten van het Bestuur ter goedkeuring voorgelegd
7. Financieel belang	De gemeente Veenendaal draagt bij aan de jaarlijkse exploitatie. Er kan besloten worden om dit voor of nadeel te verrekenen met de deelnemende gemeenten.
8. Eigen Vermogen	Niet van toepassing
9. Vreemd Vermogen	Niet van toepassing
10. Financieel resultaat	Niet van toepassing
11. Website	https://www.vallei-veluwe.nl/actueel/actuele-thema/uitvoeringsteam-uvt/
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen De centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwater en Grondwater Vallei en Veluwe is een samenwerking tussen het waterschap Vallei en Veluwe en inliggende gemeenten. De regeling heeft als doelen: Het regulier aan gemeenten en waterschap verschaffen van op meet- en monitoringsgegevens gebaseerde informatie over en inzicht in hoe de gemeentelijke rioolstelsels, het systeem van de afvalwaterketen als geheel, het stedelijk oppervlaktewatersysteem en het grondwater functioneren. 2. Het in opdracht van een deelnemende gemeente of van het waterschap op basis van de verzamelde data uitbrengen van advies met betrekking tot de afvalwaterketen, het stedelijk oppervlaktewatersysteem en het grondwater. 3. Door de taken van gemeenten en waterschap te bundelen wordt de kwaliteit geborgd, wordt er bespaard op kosten en wordt de kwetsbaarheid bij de partners ten aanzien van de personele inzet verminderd. Ook wordt door deze aanpak de innovatie in de uitvoering van het beheer en onderhoud bevorderd. De werkzaamheden worden uitgevoerd door het Uitvoeringsteam (UvT). Het waterschap fungeert als centrumorganisatie voor aansturing van dit team.	

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT) - Zwolle

Naam	11. Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
2. Vestigingsplaats	Zwolle
3. Doelstelling en openbaar belang	GBLT wil inwoners, bedrijven en eigenaren zo goed mogelijk helpen met de belastingen. GBLT wil belasting regelen zo makkelijk mogelijk maken. Hierbij hebben zij oog voor uw situatie. Ze vragen om de meningen van inwoners, bedrijven en eigenaren om nog beter te kunnen werken. In 2011 is GBLT ontstaan als een belastingsamenwerking. GBLT heeft als doel het heffen en innen van belastingen inclusief de uitvoering van de Wet WOZ voor de gemeentelijke deelnemers.
4. Relatie met beleidsprogramma	
5. Deelnemende partijen	waterschappen Drents Overijsselse Delta, Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe, Vechtstromen en Zuiderzeeland en de gemeenten Bunschoten, Dalfsen, Dronten, Leusden, Nijkerk, Ommen, Renswoude, Veenendaal, Woudenberg en Zwolle
6. Bestuurlijk belang	In totaal nemen 5 waterschappen en 10 gemeenten deel aan GBLT. Het DB bestaat uit 1 lid van iedere gemeenten en 1 lid vanuit de waterschappen en een voorzitter vanuit de waterschappen. Veenendaal is met één lid vertegenwoordigd in zowel het DB en het AB. Binnen het AB heeft elke deelnemer 1 stem.
7. Financieel belang	De kosten voor heffen en innen van de belastingen wordt gedragen door alle deelnemers op basis van een verdeelsleutel. De Waterschappen dragen 90% van de kosten en de gemeenten gezamenlijk 10%. Voor 2026 wordt de bijdrage voor Veenendaal ingeschat op € 1.242.000, wat 16,5% is van de totale gemeentelijke bijdrage. Hiermee is Veenendaal na Zwolle de grootste bijdrager van de gemeenten.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: € 0 31-12-2024: € 0
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: € 4.522.000 31-12-2024: € 4.522.000
10. Financieel resultaat	€ 0. Een eventueel positief resultaat wordt volledig teruggegeven aan de deelnemers waardoor er geen eigen vermogen is.
11. Website	www.gblt.nl
12. Risicoprofiel	Laag
De hoogte van de proceskostenvergoeding is een risico. De Hoge Raad heeft beslist dat het lagere tarief buiten toepassing moet blijven vanwege mogelijk discriminerend onderscheid. Gewacht wordt op een betere onderbouwing door de Ministeries. Daarnaast zorgt het invoeren van een kosteloze betalingsherinnering tot minder invorderopbrengsten.	

Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost BV (OVO)

Naam	12. Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost BV (OVO)
1. Rechtsvorm	Commanditaire Vennootschap (C.V.) en Besloten Vennootschap (B.V.)
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-oost C.V. heeft tot doel het realiseren van een plangebied aan de oostkant van Veenendaal voor circa 4.000 woningen (waarvan ca. 1.000 zijn gerealiseerd in plangebied Dragonder-oost).
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	De gemeente Veenendaal en Grondexploitatie Quattro Veenendaal C.V. zijn in 2003 een samenwerkingsovereenkomst aangegaan voor het ontwikkelen van dit plangebied, waarbij het Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-oost C.V. en Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-oost Beheer B.V. zijn opgericht. Beide partijen (gemeente Veenendaal en Quattro) hebben een gelijk belang.
6. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van AVA), lid RvC (Raad van Commissarissen)
7. Financieel belang	De gemeente is voor 48% aandeelhouder van Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-oost C.V. en 50% aandeelhouder van Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-oost Beheer B.V.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 559.731 31-12-2023: € 335.087
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 110.886 31-12-2023: € 217.739
10. Financieel resultaat	2025: n.n.b. 2024: € 224.644 2023: € 59.185
11. Website	www.veenendaaloost.nl
12. Risicoprofiel	Middel
Ontwikkelingen De deelplannen Buurtstede en Veenderij zijn vrijwel afgerond. De bouwrijpwerkzaamheden voor de 1e fase van deelplan Groenpoort zijn in 2024 afgerond. De 2e fase wordt in 2025 uitgevoerd. Voor 2025 staan 290 bouwrijpe kavels gepland om te verkopen. Hiermee kunnen in de komende jaren tot 2029 ca 200 kavels per jaar worden gerealiseerd. Risico's en financiële positie De hoge bouwrijzen en opgelopen hypotheekrente hebben invloed op de financiële haalbaarheid en afzet van nieuwbouwwoningen. OVO houdt rekening met economische onzekerheden, die effect kunnen hebben op de grondprijsontwikkeling en het afzettempo. Vanwege de gemaakte afspraken over de verkoop van bouwrijpe grond zullen de financiële gevolgen hiervan vooralsnog beperkt zijn. Mogelijk dat een krimp van de woningmarkt effect heeft op de verkoop van bouwrijpe gronden van Groenpoort. Op basis van de met ontwikkelaars getekende projectrealisatie overeenkomsten zijn de risico's voor OVO vooralsnog beperkt. De vraag naar nieuwbouwwoningen is nog steeds hoog. Dit blijkt onder meer uit de voorspoedige verkoop van de eerste projecten in Groenpoort. Indien de risico's de overhand krijgen zal indien nodig bijsturing van de grondexploitatie plaatsvinden, zodanig dat de financiële effecten tot een minimum beperkt blijven. Mede op basis van de gemeentelijke garantstelling, zoals vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst, zullen de huidige omstandigheden geen gevolgen hebben voor de continuïteit van de onderneming.	

Duurzame Energie Veenendaal-oost Holding BV (DEVO Holding)

Naam	13. Duurzame Energie Veenendaal-oost Holding BV (DEVO Holding)
1. Rechtsvorm	Besloten Vennootschap (B.V.)
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	DEVO Holding is de moedermaatschappij van DEVO en DEVOG. DEVO is het lokale energiebedrijf dat verantwoordelijk is voor de exploitatie en het beheer van de duurzame energievoorziening in een deel van Veenendaal-oost (Buurstede en Veenderij). DEVOG verzorgt dit voor Veenendaal-oost Groenpoort. DEVO Holding draagt bij aan het bereiken van de gemeentelijke doelstelling om met ingang van 2050 energieneutraliteit te realiseren.
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeente Veenendaal
6. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
7. Financieel belang	De gemeente is voor 100% aandeelhouder van deze onderneming
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: Nog niet bekend 31-12-2024: € -4.626.817 31-12-2023: € -4.966.892
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: Nog niet bekend 31-12-2024: € 26.997.400 31-12-2023: € 27.809.241
10. Financieel resultaat	2025: Nog niet bekend 2024: € 140.075 2023: € 1.168.539
11. Website	www.devo-veenendaal.nl
12. Risicoprofiel	Hoog
Ontwikkelingen De investeringen van dochteronderneming DEVO zijn vrijwel afgerond. DEVOG heeft een start gemaakt in de wijk Groenpoort. DEVO Holding gaat bij de ontwikkeling van warmtenetten in Veenendaal het publieke belang vertegenwoordigen. Risico's en financiële positie Bij het (tijdstip van) inkopen van energie wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij het moment en de daarbij behorende onderliggende gegevens die door de ACM worden gehanteerd bij de vaststelling van de verkooptarieven. Hiermee wordt voorkomen dat grote verschillen ontstaan tussen inkoop- en verkooptarieven. Risico's liggen ook bij de door de ACM gestelde maximale rendementseisen. Hoewel op landelijk niveau hierover gesprekken worden gevoerd, wordt nog onvoldoende rekening gehouden met de onvermijdelijke aanloopverliezen bij de aanleg van warmtenetten.	

Vitens NV

Naam	14. Vitens NV
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
2. Vestigingsplaats	Zwolle
3. Doelstelling en openbaar belang	Publiek waterbedrijf, belast met de zorg voor de watervoorziening
4. Relatie met beleidsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
5. Deelnemende partijen	Publieke aandeelhouders (gemeenten en provincies)
6. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van AVA)
7. Financieel belang	De gemeente is aandeelhouder van de BNG en bezit 0,98% van de aandelen
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 713.800.000 31-12-2023: € 677.700.000
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 1.684.600.000 31-12-2023: € 1.559.700.000
10. Financieel resultaat	2025: n.n.b. 2024: € 35.900.000 2023: € 27.200.000
11. Website	www.Vitens.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen In 2026 werkt Vitens aan de strategie Elke druppel duurzaam, gericht op duurzame drinkwatervoorziening in 2030. De grootste uitdagingen liggen bij het verkrijgen van voldoende vergunningsruimte en investeringscapaciteit om de leveringszekerheid te waarborgen. De huidige regulering van de vermogenskostenvoet (WACC) beperkt de financiële ruimte voor noodzakelijke investeringen. Vitens vraagt om aanpassing van wet- en regelgeving en snellere vergunningverlening, zodat het publieke drinkwaterbelang beter geborgd wordt in ruimtelijke en maatschappelijke afwegingen. Risico's en financiële positie Door onvoldoende vergunningen en onvoldoende investeringsruimte loopt Vitens het risico haar strategie niet te kunnen waarmaken. Vitens is daarom volop in overleg met de diverse overheden om de voorwaarden te creëren zodat zij haar strategie kan realiseren.	

Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG)

Naam	15. Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG)
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
2. Vestigingsplaats	Den Haag
3. Doelstelling en openbaar belang	Bank van en voor overheden en instellingen van maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De bank levert zo een bijdrage aan de publieke taak.
4. Relatie met beleidsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
5. Deelnemende partijen	Publieke aandeelhouders (gemeenten en provincies)
6. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van AVA)
7. Financieel belang	De gemeente is aandeelhouder van de BNG en bezit 0,2% van de aandelen.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 4.777.000.000 31-12-2023: € 4.721.000.000
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 123.164.000.000 31-12-2023: € 110.819.000.000
10. Financieel resultaat	2025: n.n.b. 2024: € 294.000.000 2023: € 254.000.000
11. Website	www.bngbank.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. Risico's en financiële positie Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, en het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is.	

Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV)

Naam	16. Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV)
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
2. Vestigingsplaats	Ede
3. Doelstelling en openbaar belang	ACV is een overheids-nv. De missie van ACV is de opdracht gevende gemeenten, bedrijven en particulieren te ontzorgen op het gebied van afval & reiniging en te opereren als de logische, regionale samenwerkingspartner
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeenten Ede, Renkum, Renswoude, Veenendaal en Wageningen
6. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van AVA)
7. Financieel belang	23,4% van de aandelen van de holding
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 16.832.000 31-12-2023: € 15.025.000
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 18.073.000 31-12-2023: € 20.074.000
10. Financieel resultaat	2025: n.n.b. 2024: € 1.430.000 2023: € 1.083.000
11. Website	www.acv-groep.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen In 2026 blijft de ACV Groep zich richten op het verder verduurzamen van haar dienstverlening. Er wordt ingezet op het verbeteren van de afvalscheiding, het verminderen van restafval en het stimuleren van circulaire initiatieven. Daarnaast wordt gewerkt aan de verdere elektrificatie van het wagenpark en het optimaliseren van de logistieke processen. De samenwerking met deelnemende gemeenten wordt geïntensiveerd om gezamenlijk te sturen op kwaliteit, kostenbeheersing en innovatie. In 2026 werkt ACV verder aan de plannen tot realisering van de nieuwe huisvesting. Risico's en financiële positie De stijgende kosten voor personeel, brandstof en verwerking blijven een aandachtspunt, evenals de impact van veranderende wet- en regelgeving op het gebied van afvalbeheer. De financiële positie van ACV is stabiel. De gemeente Veenendaal ontvangt jaarlijks een stabiel dividend op haar aandelenbelang.	

Centrum Jeugd en Gezin Veenendaal (CJG)

Naam	17. Centrum Jeugd en Gezin Veenendaal (CJG)
1. Rechtsvorm	Stichting
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	Het algemeen doel van de Stichting is om de inwoners van Veenendaal zoveel als nodig bij te staan bij de zorg voor de opvoedondersteuning, gezinsondersteuning en ontwikkeling van kinderen en jeugdigen. De Stichting sluit hierbij aan bij de ontwikkeling naar integraal werken binnen de drie sociale domeinen, te weten: jeugd, maatschappelijke ondersteuning en participatie en levert hier een actieve bijdrage aan. Zij doet dit uitsluitend in opdracht van de gemeente.
4. Relatie met beleidsprogramma	Sociale leefomgeving
5. Deelnemende partijen	nvt
6. Bestuurlijk belang	Het college - stelt de jaarlijkse bijdrage vast op basis van de prestatieafspraken. - benoemt, schorst en ontslaat de leden van het Bestuur. - krijgt bepaalde besluiten van het Bestuur ter goedkeuring voorgelegd.
7. Financieel belang	De gemeente verstrekt op basis van prestatieafspraken een jaarlijkse bijdrage. De jaarresultaten komen ten gunste of ten laste van de Gemeente. Om te voorkomen dat de Stichting aan het eind van het jaar een tekort in de jaarrekening heeft, is besloten tot goedkeuring van het instellen van een egalisereserve binnen de stichting. Het gaat om maximaal 10 % van de gemeentelijke bijdrage aan het CJG.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: nnb 31-12-2024: € 259.822 31-12-2023: € 395.096
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: nnb 31-12-2024: € 541.382 31-12-2023: € 746.911
10. Financieel resultaat	2025: nnb 2024: € -135.274 2023: € 0
11. Website	www.cjgveenendaal.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen In 2026 worden binnen het CJG de volgende ontwikkelingen voorzien: 1. Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming: Regionaal Veiligheidsteam (RVT) In samenwerking met Veilig Thuis, jeugdbescherming en andere ketenpartners werkt het CJG in 2026 aan de verdere ontwikkeling van het Regionaal Veiligheidsteam (RVT). Dit team richt zich op gezinnen met complexe en langdurige veiligheidsproblematiek. 2. Uniforme Toegang en Stevige Lokale Teams In 2026 werken wij met het CJG verder aan de doorontwikkeling van de Uniforme Toegang, in lijn met het VNG-convenant Stevige Lokale Teams en de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. 3. Project Grenzen aan onze Jeugdzorg In 2026 start de implementatie van de gekozen koers vanuit het Grenzen aan onze Jeugdzorg. Het CJG voert de gemeentelijke kaders uit en draagt bij aan: • gerichte inzet van jeugdhulp bij structurele problematiek; • versterking van eigen kracht en netwerk van gezinnen bij lichtere hulpvragen; • terugdringen van over-inzet van specialistische zorg. Risico's en financiële positie Bij het realiseren van de doelstellingen van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) moet nadrukkelijk rekening worden gehouden met de toenemende werkdruk en de aanhoudend krappe arbeidsmarkt. Het werven en behouden van gekwalificeerd personeel vormt een groeiende uitdaging. Deze omstandigheden kunnen van invloed zijn op de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening.	

Stichting Ontmoetingshuis

Naam	18. Stichting Ontmoetingshuis
1. Rechtsvorm	Stichting
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	Het binnen de kaders van het vigerend bestemmingsplan geheel of gedeeltelijk beheren, kostendekkend exploiteren en doen exploiteren van het Ontmoetingshuis Veenendaal-oost, al dan niet tezamen met andere door de Gemeente Veenendaal aan te wijzen partijen en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De stichting mag niet al dan niet commerciële activiteiten verrichten of laten verrichten buiten de doelstelling, locatie en andere samenwerkingsvormen.
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeente Veenendaal
6. Bestuurlijk belang	Het College - Goedkeuring en ontslag bestuur - Toestemming beleidsmatige en/of strategische keuzes (financieel, samenwerken, etc.) - Inzage en aanwijzingen financieel beheer.
7. Financieel belang	Het college compenseert een negatieve exploitatie indien deze niet uit de reserve gehaald kan worden. Eventuele overschotten vallen ten gunste van de reserves.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 645.929 31-12-2023: € 618.918
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 222.084 31-12-2023: € 415.148
10. Financieel resultaat	2025: n.n.b. 2024: € 27.011 2023: € 56.833
11. Website	www.ontmoetingshuis.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen Het Ontmoetingshuis Veenendaal-oost is in gebruik als multifunctioneel complex ten behoeve van basisonderwijs, kinderopvang en maatschappelijke voorzieningen zoals sport en welzijn. Risico's en financiële positie Al hoewel de beheerstichting een eigen financiële verantwoordelijkheid heeft, staat de gemeente uiteindelijk garant voor de dekking van eventuele tekorten.	

Stichting Veens Welzijn

Naam	19 .Stichting Veens Welzijn
1. Rechtsvorm	Stichting
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	Het algemeen doel van de stichting is samen te werken met in het bijzonder partijen in de sociale basis om zo vorm te geven aan het realiseren van maatschappelijke doelen in welzijn ten behoeve van de organisatie van laagdrempelige algemene voorzieningen en het ontwikkelen, initiëren en organiseren van nieuwe initiatieven op het gebied van welzijn, mede door samenwerking met zorgpartners en vrijwilligersorganisaties en door koppelingen te maken tussen bedrijven en organisaties of personen uit de gemeente Veenendaal met een ondersteuningsvraag.
4. Relatie met beleidsprogramma	Sociale leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Nvt
6. Bestuurlijk belang	Het college stelt via de kaderovereenkomst en het jaarplan een jaarlijkse bijdrage vast. De leden van de Raad van Toezicht worden door het College benoemd.
7. Financieel belang	De gemeente verstrekt op basis van prestatieafspraken een jaarlijkse bijdrage. De jaarresultaten komen ten gunste of ten laste van de gemeente.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 393.014 31-12-2023: € 369.565
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: € 671.697 31-12-2023: € 692.800
10. Financieel resultaat	2025: n.n.b. 2024: € 23.449 2023: € 71.625
11. Website	www.veens-welzijn.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen Veens Welzijn blijft in 2026 werken langs drie beleidslijnen: sociale leefbaarheid, opvoeden en (op)groeien, en kwetsbaarheid en meedoen. In 2026 staat de borging en doorontwikkeling van deze impactmeting die in 2025 is opgezet centraal. Doel is om te komen tot een meer resultaatgerichte werkwijze, waarbij niet alleen input (zoals uren en middelen), maar vooral beoogde uitkomsten en maatschappelijke impact centraal staan. Risico's en financiële positie De indexering voor 2026 blijft een risico voor Veens Welzijn. De gemeente rekent met een lagere indexering dan nodig is voor Veens Welzijn om het huidige aanbod op peil te houden. Dit heeft ook te maken met Cao-afspraken. Hierdoor zien we een risico voor de financiële positie van Veens Welzijn. En voorzien wij dat er opnieuw keuzes gemaakt zullen moeten worden wat ook kan leiden tot aanpassingen in de opdracht aan Veens Welzijn.	

Parkeervoorzieningen (Tricotage en Arie van Hensbergen)

Naam	20. Parkeervoorzieningen (Tricotage en Arie van Hensbergen)
1. Rechtsvorm	Vereniging / Stichting
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de eigenaars" en "het beheer over de gemeenschappelijke gedeelten en de gemeenschappelijke zaken. VVE Tricotage Stichting (VVE) Arie van Hensbergen
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeente Veenendaal
6. Bestuurlijk belang	Het College - Goedkeuring en ontslag bestuur - Toestemming beleidsmatige en/of strategische keuzes (financieel, samenwerken, etc.) - Inzage en aanwijzingen administratie
7. Financieel belang	Vaste gemeenschappelijke bijdrage. Compensatie verliezen en investeringen.
8. Eigen Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: n.n.b. 31-12-2023: € 160.377
9. Vreemd Vermogen	31-12-2025: n.n.b. 31-12-2024: n.n.b. 31-12-2023: € 134.107
10. Financieel resultaat	2025: n.n.b. 2024: n.n.b. 2023: € 564
11. Website	Nvt
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen Verenigingen van Eigenaars (VvE) waarbij de parkeergarages deels uitmaken van deze VvE's. Risico's en financiële positie Geringe risico's door opgemaakte meerjaren onderhoudsbegrotingen. Alle VvE's hebben eigen reserves aangelegd voor onderhoud.	

F. Grondbeleid

Grondbeleid is een middel om bestuurlijke doelstellingen in de ruimtelijke ordening vorm te geven. Het Veenendaalse grondbeleid wordt vastgelegd in een nota grondbeleid. Eens per vier jaar leggen we het grondbeleid aan de raad ter vaststelling voor. In november 2024 is de Nota Grondbeleid 2024 - 2028 vastgesteld. Met de nota wordt richting gegeven aan de koers van de gemeente in de grondmarkt al dan niet met gebruikmaking van beschikbare juridische en financiële instrumenten uit wet- en regelgeving zoals de Omgevingswet en het BBV. De Omgevingswet bevat grondbeleidsinstrumenten zoals het voorkeursrecht, onteigening, herverkaveling en kavelruil. Ook bevat het een regeling voor het kostenverhaal. De commissie BBV heeft de Notitie grondbeleid in 2023 aangepast. Alle wijzigingen in de notitie die te maken hebben met de Omgevingswet treden in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Alle overige wijzigingen zijn in werking getreden met ingang van begrotingsjaar 2025.

Algemene ontwikkelingen

In Veenendaal is een grote behoefte aan nieuwbouwwoningen. Daarom neemt de gemeente initiatief in diverse gebiedsontwikkelingen zoals het Ambacht in Spoorzone, Groenpoort in Veenendaal-oost en de Tuinstraat in het centrum. Ook voor de verbetering van kwaliteit van de woningen zijn projecten gestart zoals de herstructurering in Franse Gat. Ondanks al deze projecten blijft er voorlopig spanning op de woningmarkt. Diverse publicaties geven aan dat de woningmarkt krap is, en nog een aantal jaren krap zal blijven. Landelijk blijft de benodigde nieuwbouw achter bij de vraag naar woningen. De betaalbaarheid van woningen staat onder druk. Daarnaast zorgen netcongestie en stikstofdepositie ervoor dat het toevoegen van voldoende nieuwbouwwoningen uitdagend zal blijven.

In de afgelopen jaren is gebleken hoe belangrijk het is bij woningbouw om toekomstige bewoners en omwonenden te betrekken bij nieuwe plannen. De gemeente stimuleert ontwikkelaars voor het toepassen van co-creatie met omwonenden. Participatietrajecten zijn vanzelfsprekend bij nieuwe ontwikkelingen. De mate van participatie is maatwerk.

De Omgevingswet geeft mogelijkheden als de overheid (bovenwijkse/gebiedsoverstijgende) kosten maakt bij de ontwikkeling van een initiatief van inwoners of bedrijven. Het verhalen van kosten voor gebiedsoverstijgende investeringen (bovenwijkse voorzieningen en verbetering fysieke leefomgeving) is vastgelegd voor Veenendaal met de vastgestelde 'Programma kostenverhaal en financiële bijdragen'. In dit programma is tevens een werkwijze vastgelegd hoe omgegaan wordt met de verplichting uit de woonvisie om sociale huur te realiseren, eventueel met gebruikmaking van het 'Vereveningsfonds sociale woningbouw'.

Visie op grondbeleid

Ruimtelijke ontwikkelingen binnen een gemeente zijn zo divers dat een algemene keuze voor óf facilitair óf actief grondbeleid niet volstaat. Bij bouwontwikkelingen wordt scherp gekeken in hoeverre deze bijdragen aan de beleidsdoelstellingen. Een belangrijk uitgangspunt is dat Veenendaal het grondbeleid situationeel vormgeeft: niet per definitie actief of passief, maar per situatie wordt maatwerk geboden. In de nota grondbeleid is een afwegingskader opgenomen om de mate van activiteit (van passief tot actief) te bepalen. Afhankelijk van de situatie en het belang van het doel of de prioriteit ervan voor de gemeente wordt de mate van activiteit bepaald. Via het projectenboek zal jaarlijks de strategie op hoofdlijnen door de raad worden vastgesteld.

Uitvoering van grondbeleid

De Omgevingsvisie (met nadere uitwerkingen in zogenaamde programma's) is richtinggevend voor de uitvoering van het grondbeleid. De Omgevingsvisie is het integrale strategische beleidsdocument voor de fysieke leefomgeving. Het geeft de Veenendaalse visie weer op thema's als wonen, groen, mobiliteit en duurzaamheid. Er wordt gewerkt aan een actualisatie van de omgevingsvisie. Dit is nodig vanwege de almaar groter wordende opgaven zoals wonen, groen en duurzaamheid welke veel ruimte vragen terwijl er maar beperkt de ruimte is. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zoals de Spoorzone en afspraken uit de verstedelijkingsstrategie worden verwerkt in deze update.

Om zelf uitvoering te geven aan het grondbeleid, zal de raad voor een ontwikkeling een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting vast stellen. Dit heet een 'Bouwgrond In Exploitatie' (BIE) en is ook bekend onder de term 'grondexploitatie'. Een ontwikkeling kan ook door een marktpartij worden uitgevoerd. De kosten die de gemeente maakt, worden in dat geval verhaald op de private partijen. Dit wordt verantwoord via Meerjarige Projectbegrotingen (MPB). In het projectenboek wordt jaarlijks de financiële stand van de grondexploitaties en MPB's verantwoord. In onderstaande tabel wordt de stand van de grondexploitaties medio 2025 weergegeven.

Overzicht grondexploitatiebegrotingen

Project bedragen x € 1.000 (eindwaarde)	Verwacht jaar van afronding	Tekort*	Overschot	Al gestort in risicoreserve
Spoorzone GWG	2033	0	0	0
Ambacht	2033	5.776	0	0
Brandweerlocatie/gemeentewerf	2027	0	330	7
Overgangszone Het Ambacht	2030	2.385	0	0
Ontwikkelposities Veenendaal-oost	2028	0	1.572	860
Veenendaal-oost	2029	0	9.934	6.902
Brouwerspoort	2026	28.914	0	0
1e Melmseweg	2027	0	726	657
Vrijkomend Vastgoed	2027	0	2.028	1.087
Totaal		37.075	14.590	9.513

** Alle getoonde verliezen zijn reeds genomen in de voorziening grondexploitaties.*

Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds, naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, winst worden genomen. Dit wordt conform de richtlijnen uit 'Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken' (2023) van het BBV toegepast voor de winstgevende grondexploitaties.

Winstnemingen

Project bedragen x € 1.000 (eindwaarde)	2026	2027	2028	2029
Brandweerlocatie/gemeentewerf	0	323	0	0
Ontwikkelposities Veenendaal-oost	0	0	712	0
Veenendaal-oost	0	0	0	3.032
1e Melmseweg	0	69	0	0
Vrijkomend Vastgoed	0	941	0	0
Totaal	0	1.333	712	3.032

Risicoreserve grondbeleid

In de nota grondbeleid is opgenomen dat er jaarlijks een geheime risicoanalyse wordt opgesteld, waarin per project en op portefeuilleniveau het risicoprofiel wordt geschetst. Dit gebeurt jaarlijks bij het opstellen van het projectenboek. Deze risicoanalyse omvat de (actieve) grondexploitaties en de facilitaire projecten. Hierin wordt onderscheid gemaakt in de project- en projectoverstijgende risico's. De gemeente maakt de risico's niet alleen inzichtelijk, maar zorgt met risicomanagement voor beheersing van de risico's en treft de nodige beheersmaatregelen. De risico's worden primair afgedekt met de Risicoreserve grondexploitaties.

G. Lokale heffingen

De paragraaf Lokale Heffingen gaat over de belastingen en rechten die de gemeente heft. Voor de gemeente zijn de lokale heffingen een belangrijke bron van inkomsten. Met deze inkomsten kan de gemeente (een deel van) haar taken uitvoeren. De lokale heffingen worden door inwoners en bedrijven betaald.

Bij de lokale heffingen maken we onderscheid tussen twee soorten, namelijk de algemene heffingen en de bestemmingsheffingen.

Voor de algemene heffingen geldt dat de gemeente zelf kan beslissen waar ze de opbrengsten aan besteden. Deze opbrengsten rekenen we toe aan de algemene dekkingsmiddelen. Denk hierbij aan de onroerendezaakbelastingen (OZB).

Voor de bestemmingsheffingen is dit niet het geval. De opbrengsten van deze heffing, worden gebruikt om de kosten te dekken van de specifiek voorziening. Denk hierbij aan de afvalstoffenheffing of rioolheffing.

Binnen de gemeente Veenendaal hebben we de volgende lokale heffingen en belastingen:

Algemene heffingen:

- Onroerendezaakbelastingen (OZB)
- Hondenbelasting
- Precariobelasting
- Reclamebelasting
- Toeristenbelasting
- Parkeerbelasting

Bestemmingsheffingen:

- Afvalstoffenheffing
- Riool- en Waterzorgheffing
- Leges
- Begraafrechten
- Bedrijven Investeringszone Winkelstad Veenendaal

De raad stelt jaarlijks de tarieven voor het komende jaar vast.

Het gemeentelijke belastinggebied is wettelijk begrensd. De regelingen, waarin is bepaald welke belastingen en rechten de gemeenten mogen heffen, schrijven voor hoe de gemeenten die heffingen moeten inrichten. Zo mag bijvoorbeeld het bedrag van een gemeentelijke heffing niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen van de belastingplichtige en is het niet toegestaan om met rechten winst te maken.

In deze paragraaf komen de belangrijkste gemeentelijke heffingen aan de orde, waarbij we een korte toelichting geven op de verwachte ontwikkelingen. Zowel op beleidsgebied als de tarieven.

Tot slot wordt in deze paragraaf het invorderings- en kwijtscheldingsbeleid toegelicht.

Beleidsuitgangspunten

Bij het opstellen van het beleid voor de lokale heffingen houden we rekening met de landelijke wet- en regelgeving en de diverse (lokale) belastingverordeningen en regelingen.

Indexatie 2026

De tarieven van de gemeentelijke heffingen zijn in deze programmabegroting trendmatig met 2,7% verhoogd, zoals in de Kadernota 2026 -2029 is aangegeven. De tarieven voor de afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing, leges en kosten van lijkbezorging zijn daarvan uitgezonderd. Deze tarieven zijn in afzonderlijke beleidsdocumenten vastgesteld. Hiervoor geldt als uitgangspunt een maximale kostendekkendheid van 100%.

Uitbesteding werkzaamheden naar Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)

Op 22 juni 2023 heeft de gemeenteraad besloten om de werkzaamheden in het kader van de lokale heffingen uit te besteden aan GBLT. Dit betekent dat met ingang van 1 januari 2025 de heffing en inning van de volgende belastingen en heffingen door het GBLT wordt uitgevoerd:

- onroerendezaakbelastingen (OZB);
- riool- en waterzorgheffing;
- afvalstoffenheffing;
- hondenbelasting;
- precariobelasting;
- reclamebelasting;
- bedrijven investeringszone (BIZ) Winkelstad Veenendaal;
- toeristenbelasting.

Het heffen van leges, begraafrechten en parkeerbelasting blijft in beheer bij de gemeente. Dit, omdat deze heffingen decentraal in de gemeente worden uitgevoerd en/of niet passen in het heffingsproces van GBLT.

Hieronder geven we per belastingsoort een korte toelichting.

TOELICHTING PER BELASTINGSOORT

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De OZB is van de belastingen en heffingen die de gemeente heft, de belasting die voor de gemeente de grootste opbrengst genereert. We begroten de opbrengst door het tarief te vermenigvuldigen met de WOZ-waarde van de onroerende zaken. De WOZ-waarde wordt ieder jaar opnieuw bepaald (getaxeerd). Voor het belastingjaar 2026 taxeert het GBLT alle onroerende zaken in de gemeente Veenendaal. Eind oktober ontvangen wij van het GBLT de gegevens over de waardeontwikkeling ten opzichte van 2025. Deze waardeontwikkeling heeft nog invloed op de hoogte van de tarieven. Stijgt de WOZ-waarde meer dan waarmee wij nu rekening hebben gehouden, dan daalt het tarief, en vice versa. Met andere woorden; de verschuldigde OZB blijft gelijk.

Bij het vaststellen van de tarieven voor de OZB zijn er een aantal afspraken gemaakt.

1. We hebben afgesproken dat de waardeontwikkeling van de WOZ-waarden geen invloed heeft op de te betalen OZB. Dit houdt in dat bij een waardestijging van de WOZ-waarden, wij de tarieven voor de OZB naar beneden bijstellen. Daarentegen verhogen wij de tarieven als er sprake is van een waardedaling. Dit doen wij om in ieder geval jaarlijks dezelfde OZB-opbrengst te realiseren. Voor de berekening van de tarieven 2026 hebben we nu rekening gehouden de WOZ-waarden van woningen gemiddeld met 4% stijgen. De stijging van de WOZ-waarden van niet-woningen zetten we op gemiddeld 2,5%.
2. Verder is afgesproken dat we de OZB-opbrengst verhogen met de jaarlijkse prijsindex. Deze is voor 2026 vastgesteld op 2,7%. Deze verhoging verwerken wij in de tarieven.
3. Tot slot verhogen wij de OZB-opbrengst voor de jaren 2025, 2026 en 2027 jaarlijks met 10%. Dit is besloten in de raadsvergadering van 9 juli 2024. Dit doen wij om de kosten van de lokale voorzieningen te kunnen blijven betalen.

Op basis van wat we hierboven hebben geschreven, worden de tarieven voor 2026:

Overzicht tarieven OZB			
	2024	2025	2026
Tarief woning eigenaar	0,0770%	0,0856%	0,0928%
Tarief niet-woning eigenaar	0,2667%	0,2967%	0,3268%
Tarief niet-woning gebruiker	0,2132%	0,2372%	0,2613%

*Tarieven 2026 zijn geïndexeerd met 2,7% en verhoogd met 10% en gecompenseerd voor Woz-waardeontwikkeling

Riool- en waterzorgheffing

De riool- en waterzorgheffing hangt samen met de wettelijke zorgplicht die de gemeente heeft voor onder meer de afvoer van water, beheer van het grondwaterpeil en voorkomen van droogte. Als gemeente treffen we collectieve maatregelen die noodzakelijk zijn om deze watertaken uit te voeren. De kosten hiervan verhalen we via de riool- en waterzorgheffing. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen aansluitrechten, die doorgaans worden geheven van de eigenaren van de aangesloten eigendommen en afvoerrechten, die uitsluitend kunnen worden geheven van de gebruikers van die eigendommen.

In het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2026 (OPOR) dat is vastgesteld op 25 november 2021 is de ambitie vastgelegd om de tarieven van rioolheffing zo laag mogelijk te houden. Daarnaast is er de wens om de taken die samenhangen met de riool- en waterzorgtaken 100% kostendekkend uit te voeren. Omdat er sprake is van stijging van kosten worden de tarieven meer verhoogd dan alleen de indexatie. Wel beperken we de stijging in de tarieven door gebruik te maken van de egalisatiereserve rioolheffing. In 2026 wordt er een nieuw OPOR opgesteld.

Door de Raad is in november 2024 een motie aangenomen om een andere (eerlijkere) manier van heffen te onderzoeken. In augustus is er een raadsinformatiebrief verstuurd, waarin is aangegeven dat de diverse mogelijkheden worden onderzocht. Eind 2025 wordt de raad geïnformeerd over de mogelijkheden en eind 2026 wordt aan de Raad de nieuwe verordening Riool- en waterzorgheffing voorgelegd.

Het tarief van 2025 wordt verhoogd met een bedrag van € 4,54 door de toepassing van indexatie en € 7,42 door de kosten van straatvegen. Het gemiddelde tarief 2025 zou daarmee uitkomen op € 202,91. Als gevolg van prijsstijgingen houden we bij het bepalen van het tarief ook rekening met een indexering van 2,7%. Daarmee zou het tarief, zonder gebruik te maken van egalisatie, uitkomen op € 209,45. Deze stijging kan voor € 23,45 gedekt worden door een onttrekking aan de voorziening. Het gemiddelde tarief komt daarmee op € 186,00. Het gemiddelde tarief stijgt daarmee met € 18,00.

Berekening gemiddeld tarief	2026
Basisbedrag 2025	168,00
Indexatie 2,7%	4,54
Toerekening kosten straatvegen	7,42
In 2025 gedekt via voorziening	22,95
Autonome aanpassing op vaststaande prijsontwikkeling	6,54
Tarief 2026 zonder egalisatie	209,45
Inzet reserve voor egalisatie	(23,45)
Tarief 2026 na egalisatie	186,00

Onderstaand treft u de tarief ontwikkeling van de riool- en waterzorgheffing over de afgelopen vijf jaar aan.

Tarieven rioolheffing					
	2022	2023	2024	2025	2026
tarief gebruiker woning	32,16	34,08	35,16	45,36	50,28
tarief eigenaar woning	64,32	68,04	70,20	90,60	100,32
tarief gebruiker niet-woning	321,48	340,08	350,64	452,64	501,12

Afvalstoffenheffing

Het huishoudelijk afval wordt verwerkt via Afvalverwijdering Utrecht (AVU). De AVU is een gemeenschappelijke regeling van alle Utrechtse gemeenten.

De afvalinzameling wordt gedaan door ACV, een NV van de gemeenten Ede, Wageningen, Renkum, Scherpenzeel, Renswoude en Veenendaal. De tarieven voor 2026 zijn gebaseerd op het in 2016 ingevoerde systeem van betalen per keer voor restafval (Diftar) ter bevordering van hergebruik van grondstoffen. Dit naast een vast bedrag aan afvalstoffenheffing los van de inzameling.

Het uitgangspunt van het huidige beleid is erop gericht 100% van de inzamelings- en verwerkingskosten van het afval in de tarieven te verdisconteren. Sinds 2016 betalen huishoudens jaarlijks een vast bedrag aan afvalstoffenheffing, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een perceel. Daarnaast betaalt de gebruiker een variabel bedrag per keer dat restafval wordt aangeboden, de zogenaamde diftar.

Voor 2026 indexeren we zowel het vaste als variabele tarief. Door toepassing van de indexatie is als gevolg van de gewenste maximale kostendekkendheid van 100% een aanvullende tariefcorrectie van € 4,91 nodig. In 2023 is besloten tot een verruiming van de normen voor de kwijschelding waardoor vanaf dat jaar hogere lasten ontstaan. In 2025 hebben we het vaste tarief met € 28,21 euro verlaagd en hiervoor dekking uit de reserve Afval aangewend. Ook in 2026 wordt een substantieel bedrag vanuit de reserve Afval aangewend om tariefegalisatie te realiseren. Per huishouden wordt hier € 38,01 voor uit de reserve gehaald. We kunnen niet alles egaliseren, omdat anders de reserve over 4 jaar negatief uitkomt. Daarom voeren we wel de indexering door op het tarief. Het vaste tarief van 2026 komt hiermee uit op € 256,75.

In onderstaande tabel treft u een cijfermatige toelichting van de tariefontwikkeling 2025 naar 2026.

Berekening Tarief Afvalstoffenheffing		2026
Basisbedrag uit 2025		250,00
In 2025 niet in tarief opgenomen		28,21
Indexatie 2,7%		6,75
Autonome aanpassing op vaststaande prijsontwikkeling		4,91
Tarief 2026 zonder egalisatie		289,87
Inzet reserve voor egalisatie		(33,12)
Tarief 2026 na egalisatie		256,75

Onderstaand treft u een overzicht van de tarieven van 2026 en de afgelopen drie jaar. De tarieven voor zowel het basistarief als de aanbiedingen van restafval worden geïndexeerd.

Veenendaal komt daarmee in 2026 uit op gemiddeld € 332,00 voor een huishouden. Dit is gebaseerd op het basisbedrag plus acht aanbiedingen van een grote container.

Tarieven afvalstoffenheffing				
	2023	2024	2025	2026
Basis tarief containers	250,00	250,00	250,00	€ 256,75
Per aanbieding 240 liter	9,11	9,11	9,11	€ 9,36
Per aanbieding 140 liter	5,36	5,36	5,36	€ 5,51
Hoogbouw				
Per aanbieding van 30 liter	1,15	1,15	1,15	€ 1,18
Per aanbieding van 60 liter	2,30	2,30	2,30	€ 2,36

Hondenbelasting

Er wordt voor het houden van een hond belasting geheven van de houder van de hond. Zijn er twee of meer honden, dan geldt een hoger tarief voor deze honden. Voor het hebben van een kennel, geldt een apart tarief.

Wij hebben voor 2026 de tarieven geïndexeerd met 2,7%.

Hieronder ziet u de tarieven voor 2026 en de voorgaande drie belastingjaren:

Tarieven Hondenbelasting				
	2023	2024	2025	2026
Tarief eerste hond	97,32	100,32	110,40	113,40
Tarief tweede en volgende hond, per hond	142,32	146,76	161,44	165,80
Tarief kennel	251,64	259,44	285,38	293,10

Leges

De gemeente levert op aanvraag van individuele inwoners of bedrijven verschillende diensten. Voor deze aanvragen heft de gemeente leges, hiermee betaalt de aanvrager voor de geleverde dienst. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het aanvragen van een paspoort of van een (omgevings)vergunning.

De hoogte van de leges is verschillend en wordt vermeld in de tarieventabel die bij de legesverordening is opgenomen.

De meest omvangrijke post in de leges betreft de leges omgevingsvergunning.

In deze programmabegroting worden de leges geïndexeerd met 2,7%. Dit met uitzondering van de door het Rijk vastgestelde leges.

Ook bij de leges streven we naar 100% kostendeckendheid over het totaal van alle leges.

Reclamebelasting

Reclamebelasting is een belasting op openbare aankondigingen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Denk hierbij bijvoorbeeld aan logo's, stickers, gevelreclame, lichtbakken en uithangborden. Ondernemers op alle bedrijventerreinen in Veenendaal betalen reclamebelasting aan de gemeente. De opbrengst wordt naar rato verdeeld over de coöperatieve verenigingen Bedrijventerreinen, dit onder aftrek van de perceptiekosten die we als gemeente maken. Kwijtschelding van reclamebelasting is niet mogelijk.

In deze programmabegroting hebben wij voor de tarieven van de reclamebelasting een verhoging van 2,7% opgenomen.

De reclamebelasting heeft alleen betrekking op de bedrijventerreinen.

Tarieven Reclamebelasting				
	2023	2024	2025	2026
0,1 tot en met 0,499 m2	310,00	320,00	329,00	338,00
van 0,5 tot en met 4,99 m2	619,00	638,00	656,00	674,00
van 5 tot en met 19,99 m2	928,00	957,00	984,00	1.011,00
van 20 tot en met 49,99 m2	1.180,00	1.217,00	1.252,00	1.285,00
van 50 tot en met 99,99 m2	1.271,00	1.310,00	1.347,00	1.383,00
vanaf 100 m2 en meer	1.362,00	1.404,00	1.444,00	1.482,00

Bedrijven investeringszone Winkelstad Veenendaal (BIZ)

In september 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met de invoering van de aangepaste verordeningen voor de Bedrijven Investerings Zone (BIZ) Winkelstad Veenendaal. De BIZ Winkelstad Veenendaal is van toepassing in het zogenoemde Kernwinkelgebied en omgeving en beoogd gezamenlijke investeringen ter verbetering van de kwaliteit van de bedrijfsomgeving te financieren. De BIZ is een bestemmingsheffing die eigenaren en gebruikers betalen binnen de Investeringszone. Onder verrekening van de perceptiekosten wordt de opbrengst uitbetaald aan de stichting BIZ Winkelstad Veenendaal. Er is sprake van tariefdifferentiatie.

De vernieuwde BIZ verordening is op 15 september 2022 vastgesteld. In de verordening is de indexatie en de tarieven van de komende vijf jaar opgenomen.

Deze zijn als volgt:

Tarieven BIZ-heffing				
	2024	2025	2026	2027
Voor gebruikers in onoverdekt gebied	€ 747,29	€ 784,65	€ 823,88	€ 865,08
Voor gebruikers in overdekte gebieden	€ 373,07	€ 391,72	€ 411,30	€ 431,87
Voor eigenaren in onoverdekt gebied	€ 434,28	€ 455,99	€ 478,79	€ 502,73
Voor eigenaren in overdekte gebieden	€ 248,33	€ 260,74	€ 273,78	€ 287,47
Voor gebruikers in onoverdekt gebied aangegeven op kaart in Bijlage 2	€ 373,07	€ 391,72	€ 411,30	€ 431,87
Voor eigenaren in overdekte gebieden aangegeven op kaart in Bijlage 2	€ 248,33	€ 260,74	€ 273,78	€ 287,47

Toeristenbelasting

Wij heffen van niet-inwoners van de gemeente Veenendaal, die betaald overnachten in Veenendaal, toeristenbelasting.

De doelstelling is dat de kosten van gemeentelijke voorzieningen worden omgeslagen naar personen die er wel gebruik van maken, maar niet in de gemeente wonen.

De toeristenbelasting wordt door het GBLT opgelegd. Zij versturen rond juni van het lopende

belastingjaar een voorlopige aanslag die gebaseerd is op het voorgaande jaar. Deze wordt dan verrekend met de definitieve aanslag, die achteraf op basis van het daadwerkelijk aantal overnachtingen wordt opgelegd.

Voor 2026 verhogen wij de tarieven van de toeristenbelasting met de index van 2,7%.

Precariobelasting

De precariobelasting is een heffing voor gebruik van gemeentegronen. De precariobelasting wordt geheven indien er sprake is van terrassen en/of standplaatsen.

De tarieven precariobelasting worden geïndexeerd met 2,7% opgenomen.

In oktober 2024 is besloten tot aanpassing van de precariobelasting. Meerdere belastingen die in de praktijk niet geheven konden worden als gevolg van onduidelijke heffingsgrondslagen zijn vervallen.

Bij de berap 2025 stellen we voor om de voorziening precario op te heffen en toe te voegen aan de bestemmingsreserve hoogspanning.

Parkeerbelasting

Op basis van artikel 225 Gemeentewet heft de gemeente in het kader van parkeerregulering parkeerbelastingen.

Er worden twee belastingen geheven:

- parkeerbelasting voor een plek en een bepaalde tijdsperiode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst, en
- parkeerbelasting voor een door de gemeente verstrekte parkeervergunning.

De gemeente kan hiermee op efficiënte en financieel verantwoorde wijze het parkeerbeleid realiseren.

De tarieven van parkeerbelastingen worden geïndexeerd met 2,7%

Begraven en Rouwcentrum Munnikenhof

De tarieven voor begraven mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

De tarieven voor begraven en het Rouwcentrum Munnikenhof 2026 zijn alleen met de indexatie van 2,7% verhoogd.

Overzicht inkomsten lokale heffingen

Onderstaand een overzicht van de opbrengsten van de belangrijkste gemeentelijke belastingen.

Opbrengsten belangrijkste heffingen (x € 1.000)				
	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Onroerendezaakbelasting	15.398	16.141	18.620	21.057
Rioolheffingen	3.868	3.970	5.129	5.421
Afvalstoffenheffing	8.875	9.054	8.863	9.379
Hondenbelasting	435	453	518	509
Leges omgevingsvergunning	1.509	2.068	1.808	2.078
Precariobelasting (incl. overige)	100	(68)	118	268
Reclamebelasting	554	562	637	629
Parkeergelden	2.462	2.241	2.992	3.069
Toeristenbelasting	84	143	256	263
BIZ ontvangsten	313	313	298	306
Begrafnisrechten	741	643	709	709

Overzicht belangrijkste tarieven

Soort heffing	Tarieven belangrijkste heffingen				
	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025	Tarief 2026
OZB					
Gebruikersbelasting:					
Niet-woning	0,2005%	0,2068%	0,2132%	0,2372%	0,2613%
Eigenarenbelasting:					
Woning	0,0915%	0,0783%	0,0770%	0,0856%	0,0928%
Niet-woning	0,2509%	0,2587%	0,2667%	0,2967%	0,3268%
Afvalstoffenheffing					
Basistarief	245,00	250,00	250,00	250,00	256,75
Per aanbieding 240 liter	8,61	9,11	9,11	9,11	9,36
Per aanbieding 140 liter	5,07	5,36	5,36	5,36	5,51
Hoogbouw					
Storting 30 liter	1,09	1,15	1,15	1,15	1,18
Storting 60 liter	2,17	2,30	2,30	2,30	2,36
Hondenbelasting					
Tarief 1e hond	92,04	97,32	100,32	110,40	113,40
Tarief 2e hond	134,52	142,32	146,76	161,40	165,80
Tarief kennel	237,84	251,64	259,44	285,36	293,10
Rioolheffing					
Aansluitrecht woning eigenaar	64,32	68,04	70,20	90,60	100,32
Afvoerrecht woning gebruiker	32,16	34,08	35,16	45,36	50,28
Afvoerrecht niet-woning gebruiker	321,48	340,08	350,64	452,64	501,12

Vergelijking woonlasten met andere gemeenten

Jaarlijks brengt het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) een atlas uit waarin de lokale lasten van de belastingen van gemeenten, provincies en waterschappen zijn opgenomen. Zo heeft Coelo jaarlijks de tabel opgenomen "Woonlasten per gemeente". In deze tabel zijn circa 350 gemeenten opgenomen.

De gemeentelijke woonlasten bestaan voor huishoudens in een huurwoning uit de afvalstoffenheffing en soms een riol- en waterzorgheffing. Eigenaar-bewoners betalen daarnaast ook nog ozb. In 2025 betalen huishoudens gemiddelde de volgende bedragen:

- Eenpersoonshuishoudens met een huurwoning € 376,00
- Eenpersoonshuishoudens met een koopwoning € 964,00
- Meerpersoonshuishoudens met een huurwoning € 480,00
- Meerpersoonshuishoudens met een koopwoning € 1.053,00

Voor Veenendaal gelden de volgende bedragen:

- Eenpersoonshuishoudens met een huurwoning € 325,00
- Eenpersoonshuishoudens met een koopwoning € 823,00
- Meerpersoonshuishoudens met een huurwoning € 356,00
- Meerpersoonshuishoudens met een koopwoning € 853,00

Voor de woonlasten van een eigenaar bewoner staat Veenendaal op plek 20 en voor die van de huurder op plek 59.

Om een beeld te geven van Veenendaal in relatie tot andere gemeenten is onderstaande tabel opgenomen voor een meerpersoonshuishouden met eigen woning. Veenendaal blijft in 2025 onder het landelijk gemiddelde. Voor een uitgebreide woonlastenvergelijking verwijzen wij naar www.coelo.nl.

Laagste gemeentelijke woonlasten		
	Gemeente	Woonlasten 2025
1	Ameland	680,00
2	Aalten	727,00
3	Rijssen-Holten	749,00
4	Noord-Beverland	792,00
5	Putten	793,00
6	Capelle aan de IJssel	793,00
7	Etten-Leur	804,00
8	Tilburg	804,00
9	Nijkerk	811,00
10	Steenwijkerland	814,00
...	...	...
20	Veenendaal	853,00

Gemeentelijke belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Het is verplicht hiervan een kengetal op te nemen in de begroting. Dit kengetal is gebaseerd op de Coelo rapportage 2025 en (de berekening hiervan) staat hieronder vermeld.

Vaststelling gemeentelijke belastingcapaciteit in %	
Voor de begroting 2026	
OZB lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ waarde *	380
Rioolheffing voor gezin	151
Afvalstoffenheffing voor gezin **	332
Heffingskorting	-
Totale Woonlasten voor gezin	863
Woonlasten landelijk gemiddelde gezin in voorgaand boekjaar ***	1.053

Gemeentelijke belastingcapaciteit:	€ 862 / € 1053 =	82%
---	-------------------------	------------

Kengetallen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Belastingcapaciteit	78%	85%	82%

* Betreft de gemiddelde WOZ 2025 incl. verwachte waarde ontwikkeling

** Hierbij is rekening gehouden met 8 aanbiedingen per jaar

*** Coelo Atlas 2025

Kostendekking gemeentelijke heffingen

Voor onderstaande leges en rechten geldt, op basis van artikel 229b van de Gemeentewet, dat de geraamde baten niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten, met andere woorden de tarieven mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Het betreft in de gemeente Veenendaal de afvalstoffenheffing, rioolheffingen, leges en de lijkbezorgingsrechten.

Afvalstoffenheffing

Onderdeel	Afval	Afval
	Begroting 2025	Begroting 2026
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-8.399.354	-8.754.500
Inkomstentaakveld(en), excl. Heffingen	1.020.558	1.000.437
Onttrekking reserve t/m 2022	848.674	769.348
Netto kosten taakveld	-6.530.122	-6.984.715
Toe te rekenen kosten		
Kwijtschelding	-565.400	-550.000
Overhead incl. (omslag)rente	-140.792	-144.593
BTW	-1.627.436	-1.699.770
Totale kosten	-8.863.750	-9.379.078
Opbrengst heffingen	8.863.750	9.379.078
Dekkingspercentage	100%	100%

Rioolheffingen

Onderdeel	Rioolheffing	Rioolheffing
	Begroting 2025	Begroting 2026
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-4.370.613	-5.141.425
Inkomstentaakveld(en), excl. Heffingen	24.251	24.251
Netto kosten taakveld	-4.346.362	-5.117.174
Toe te rekenen kosten		
Kwijtschelding	-50.000	-50.000
Formatieve inzet incl. Overhead	-868.864	-695.963
Dotatie aan de voorziening	676.260	702.314
BTW	-564.157	-625.521
Totale kosten	-5.153.123	-5.786.344
Opbrengst heffingen	-5.128.872	5.762.094
Dekkingspercentage	100%	99,60%

Lijkbezorgingsrecht en

Onderdeel	Lijkbezorgingsrecht en	Lijkbezorgingsrecht en
	2025	2026
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-667.460	-885.778
Inkomstentaakveld(en), excl. Heffingen	0	
Netto kosten taakveld	-667.460	-885.778

Afvalstoffenheffing

Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	-386.211	-251.655
Storting onderhoudsvoorziening	-	-
BTW		
Totale kosten	-1.053.671	-1.137.433
Opbrengst heffingen	709.241	728.391
Dekkingspercentage	67%	64%

De verslechtering van het dekkingspercentage van de lijkebezorgingsrechten komt voort uit hoger begrote lasten en een hogere toerekening van interne uren welke niet in de tarieven zijn doorvertaald.

Legesheffing

Onderdeel	Leges 2025			Leges 2026		
	Titel 1 Algemene dienstverlening	Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen	Titel 1 Algemene dienstverlening	Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-1.082.114	-1.934.602	-166.937	-1.048.327	-1.919.578	-26.497
Inkomstentaakveld(en), excl. Heffingen	-	-	-	-	-	-
Netto kosten taakveld	-1.082.114	-1.934.602	-166.937	-1.048.327	-1.919.578	-26.497
Toe te rekenen kosten						
Overhead incl. (omslag)rente	-326.519	-747.503	-61.579	-394.036	-797.592	-63.242
BTW						
Totale kosten	-1.408.633	-2.682.105	-228.516	-1.442.363	-2.717.170	-89.738
Opbrengst heffingen	925.541	1.791.836	39.137	992.529	2.124.671	40.194
Dekkingspercentage	66%	67%	17%	69%	78%	45%

Invoordering

Het invorderingsbeleid heeft betrekking op het innen van de lokale heffingen. Als gevolg van de overgang van de heffing en inning van de belasting per 1 januari 2025 naar GBLT veranderen de betaalmogelijkheden enigszins. Er zijn vanaf 1 januari de volgende betaalwijzen:

- betaling door middel van automatische incasso in 10 gelijke termijnen, of
- betaling ineens na 2 maanden.

Wanneer (een gedeelte van) de belastingaanslag niet is betaald, wordt na het verstrijken van de laatste vervalltermijn een aanmaning verstuurd aan de belastingplichtige. Wanneer ook hier niet op wordt betaald, volgt een dwangbevel.

Kwijtschelding

De mogelijkheid voor de gemeente om kwijtschelding van belastingen te verlenen is geregeld in artikel 255 van de Gemeentewet. Hoofregel daarbij is dat gemeenten het kwijtscheldingsbeleid van de rijksoverheid volgen, zoals geregeld in de Uitvoeringsregeling. Indien de gemeente niets regelt, geldt deze ministeriële regeling automatisch ook voor de gemeentelijke belastingen. Kwijtschelding is ook van toepassing op natuurlijke personen die een bedrijf of zelfstandig een beroep uitoefenen. Naast de ministeriële regeling heeft iedere gemeente in Nederland de mogelijkheid om middels de kwijtscheldingsverordening een verruiming van de vermogenstoets mogelijk te maken.

Gemeente Veenendaal maakt sinds 2010 gebruik van de geautomatiseerde toetsing van het recht op kwijtschelding die beoogt de administratieve lasten voor de burger en de gemeente te verlagen, de afhandelingstermijnen van de kwijtscheldingsverzoeken te verkorten en het gebruik van inkomensondersteunende regelingen te bevorderen via het Inlichtingenbureau (IB). Dit bureau toetst voor de gemeente of een burger voor automatische kwijtschelding in aanmerking komt.

De afgelopen jaren is een stijging van de aantallen kwijtscheldingen zichtbaar. Deze toename vertaalt zich direct naar hogere lasten. Kwijtschelding wordt verleend voor hondenbelasting (eerste hond), afvalstoffenheffing en rioolheffing. De toegenomen lasten worden in de tariefberekening van afvalstoffenheffing en rioolheffing opgenomen en werken door in de tariefstijging van deze heffingen. .

Kwijtscheldingen						
Belastingjaar	Toetsing IB	Toetsing gemeente	Toekenningen geheel/gedeeltelijk	Afwijzingen	% toegekend	Bedrag
2019	2.271	791	1.608	1.519	53%	€ 434.088
2020	2.541	865	1.715	1.691	50%	€ 467.751
2021	1.851	827	2.582	96	96%	€ 550.238
2022	771	1.063	1.692	142	92%	€ 572.603
2023 *	954	511	1.328	137	91%	€ 600.898
2024 *	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	€ 503.360
2025 Begroot	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	€ 550.000
2026 Begroot	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	€ 550.000

Overzicht Beleidsvoornemens

Voor 2026 verwachten we op het gebied van de lokale heffingen geen grote bijzonderheden. Door de gemeenteraad is besloten om alle belastingtarieven trendmatig te verhogen met 2,7%. Deze verhoging is verwerkt in bovenstaande tarieven.

Verder is voor de jaren 2025, 2026 en 2027 een trendmatige verhoging van de OZB opbrengst opgenomen van 10%.

Tot slot is door de gemeenteraad verzocht om een andere (eerlijkere) heffingsmethodiek van de riool- en waterzorgheffing.

In 2026 wordt deze verder uitgewerkt en wordt de nieuwe verordening riool- en waterzorgheffing aan de gemeenteraad voorgelegd.

Overzicht beleidsvoornemens	Jaartal
Trendmatige verhoging gemeentelijke tarieven met 2,7%	2026
Incidentele verhoging tarieven Onroerende zaakbelastingen met 10%	2026
Invoeren vernieuwde heffingsmethodiek Riool- en Waterzorgheffing	2027

H. Openbaarheid van bestuur

Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. Er wordt mee beoogd overheden transparanter te maken door overheidsinformatie beter vindbaar en digitaal toegankelijker te maken. Tevens wordt beoogd het vertrouwen van onze inwoners in de overheid te vergroten. De wet rust op drie pijlers: passieve openbaarmaking (voorheen het Wob-verzoek), actieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatiehuishouding.

Artikel 3.5 (Openbaarheidsparaagraaf) van de Woo bepaalt dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

Stand van zaken met betrekking tot de 3 pijlers:

Passieve Openbaarmaking:

Dit project is afgerond en is overgedragen aan het kwaliteitssysteem waarmee het proces jaarlijks wordt geëvalueerd en bijgesteld. In 2024 zijn 43 van dergelijke Woo- verzoeken ontvangen. We verwachten thans er jaarlijks tussen de 40 – 50 te ontvangen.

Actieve Openbaarmaking:

In de Woo, hoofdstuk 3, is geregeld dat bestuursorganen uit eigen beweging documenten voor eenieder openbaar maken. Dat gebeurt naar aanleiding van een inspanningsverplichting of de 17 verplichte informatiecategorieën

Inspanningsverplichting

Artikel 3.1 van de Woo verplicht (kort samengevat) een bestuursorgaan, in ons geval de gemeente, om uit eigen beweging documenten openbaar te maken, waarbij de gemeente inspeelt op de informatiebehoefte van de gemeente. Na de zomer van 2025 komt het ministerie van BZK met een beleidskader voor de inspanningsverplichting. Tot helderheid op dit punt is verschaft gaan we uit van een doelmatige inzet van middelen. Dat wil zeggen dat we doen wat moet en niet vooruit gaan lopen op mogelijke richtingen.

De 17 verplichte informatiecategorieën

Artikel 3.3 van de Woo omschrijft 17 informatiecategorieën waarbij men verplicht wordt op termijn uit eigen beweging openbaar moet maken. De verplichte categorieën informatie worden door de overheid openbaar gemaakt in vier stappen, ook wel tranches genoemd.

Tranche 1 afgerond

De eerste tranche is in werking getreden op 1 november 2024 en bestaat uit onderstaande vijf informatiecategorieën.

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften (art. 3.3, lid 1, onderdeel a);
- Overige besluiten van algemene strekking (art. 3.3, lid 1, onderdeel b);
- Vergaderstukken Staten-Generaal (art. 3.3, lid 2, onderdeel b, (niet relevant voor de gemeente));
- Informatie over organisatie en werkwijze (art. 3.3, lid 1, onderdeel d);
- Bereikbaarheidsgegevens (art. 3.3, lid 1, onderdeel e).

De gemeente voldoet hier aan.

Tranche 2 t/m 4 uitgesteld

De verwachting was dat er duidelijkheid zou zijn over de verdere tranches en de successievelijke ontsluiting van de informatiecategorieën. Echter de planning van de 2e, 3e en 4e tranche is uitgesteld. De minister van BZK heeft per brief aan de Kamer op 4 juli aangegeven dat de afstemming over de definitieve inwerkingtredingsdata van deze laatste categorieën meer tijd vergt, vanwege de (door)ontwikkeling van de benodigde technische voorzieningen. Deze laatste zijn nodig om de openbaar gemaakte informatie vindbaar te maken via de generieke Woo-voorziening (open.overheid.nl) en zo te voldoen aan artikel 3.3b van de Woo.

Zolang de generieke Woo-voorziening nog niet in de gewenste mate gereed is, kan deze echter nog niet door alle bestuursorganen gebruikt worden. Op het moment dat de generieke Woo-voorziening wel voldoet aan de daartoe gestelde eisen, zal de verplichting om hierop aan te sluiten in werking treden. In de loop van dit jaar zal de minister de Kamer informeren over de voortgang hiervan. De ontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd. Het vooruitlopen op mogelijke ontwikkelingen door bijvoorbeeld een eigen platform te ontwikkelen, is in dit geval niet efficiënt. Neemt niet weg dat we de nodige extra inspanningen zullen moeten gaan verrichten in 2026 zodra er helderheid komt op dit punt.

Informatiehuishouding

Informatie is de basis. Informatie dient compleet, authentiek en navolgbaar te zijn. Indertijd is het Masterplan Archief doorontwikkeld tot het programma I-Grip. We zijn inmiddels verder en het programma is opgegaan in de I-strategie. Het gaat hierbij niet ook alleen om deelprocessen maar vooral ook kennis, vaardigheden, houding en gedrag. Dit is een doorlopende ontwikkeling.

Ten aanzien van de aandachtspunten vanuit het interbestuurlijk provinciaal archieftoezicht (IBT) zijn diverse zaken opgepakt. Onder andere het opstellen van een i-visie, i-beleid en de hierboven al genoemde i-strategie. Ook is de archiefverordening geactualiseerd, een gemeentearchivaris aangewezen en is er een bewaarstrategie vastgesteld. Daarnaast is er een start gemaakt met het oppakken van de vernietiging van de digitale dossiers die daarvoor in aanmerking komen in het zaakstelsel, het voorbereiden van de formele overbrenging van fysieke (papieren) archiefblokken naar de archiefbewaarplaats en het vorm geven van een handboek vervanging.

De vernietiging, overbrenging en (ook de operationalisering van) het handboek vervanging zijn zaken die in 2026 (en verder) hun beslag moeten gaan krijgen. Net als het in de praktijk brengen van de aanpak zoals beschreven in de I-Strategie.

BIJLAGEN

1. MIP

MIP

Thema	MIP jaartiv	numr	Omschrijving activum	Investeringsbedrag Incl. Indexering	Kap.lasten 2026	Kap.lasten 2027	Kap.lasten 2028	Kap.lasten 2029	Kap.lasten 2030	Kap.lasten 2031
Bedrijfsvoering	2026	11628	Room- en deskbooking 2026	51.350	0	11.810	11.502	11.194	10.886	10.578
		11808	Aanschaf l-pads raadsleden 2026	25.675	0	5.905	5.751	5.597	5.443	5.289
		11810	Automatiseringsplan 2026	292.695	0	67.320	65.564	63.807	62.051	60.295
		11811	Informatiseringsplan 2026	410.800	0	94.484	92.019	89.554	87.090	84.625
		11918	Aanschaf smartphones 2026	46.215	0	16.791	16.329	15.867	0	0
		11921	Aanschaf monitoren 2026	123.240	0	28.345	27.606	26.866	26.127	25.387
		11923	Aanschaf computeraccessoires 2026	20.540	0	4.724	4.601	4.478	4.354	4.231
		11924	Aanschaf desktops 2026	10.270	0	2.362	2.300	2.239	2.177	2.116
		12046	Migreren applicaties naar SaaS 2026	102.700	0	23.621	23.005	22.389	21.772	21.156
		12083	Inrichtingsplan huisv. hybride werken MIP 2026	181.882	0	41.833	40.742	39.650	38.559	37.468
			Totaal	1.265.367	0	297.197	289.419	281.642	258.459	251.145
	2027	11715	Bedrijfsfietsen MIP 2027	30.810	0	0	7.086	6.901	6.717	6.532
		11717	Scanners post MIP 2027	22.594	0	0	5.197	5.061	4.926	4.790
		11925	AVM en UPS systeemkast 2027	35.432	0	0	8.149	7.937	7.724	7.512
		11926	Digitale bewegwijzering 2027	22.594	0	0	5.197	5.061	4.926	4.790
		11927	Automatiseringsplan 2027	580.255	0	0	133.459	129.977	126.495	123.014
		11928	Aanschaf desktops 2027	10.270	0	0	2.362	2.300	2.239	2.177
		11929	Aanschaf computeraccessoires 2027	20.540	0	0	4.724	4.601	4.478	4.355
		11930	Informatiseringsplan 2027	410.800	0	0	94.484	92.019	89.554	87.090
		11931	Carillion aanpassingen 2027	33.891	0	0	3.276	3.208	3.141	3.073
		11932	Aanschaf laptops 2027	51.350	0	0	18.657	18.144	17.630	0
		11933	Aanschaf smartphones 2027	128.375	0	0	46.643	45.359	44.075	0
		12047	Migreren applicaties naar SaaS 2027	102.700	0	0	23.621	23.005	22.388	21.772
		12084	Inrichtingsplan huisv. hybride werken MIP 2027	142.907	0	0	32.869	32.011	31.154	30.296
			Totaal	1.592.518	0	0	385.724	375.585	365.448	295.400
	2028	12035	Aanschaf computeraccessoires 2028	20.540	0	0	0	4.724	4.601	4.478
		12040	Aanschaf desktops 2028	10.270	0	0	0	2.362	2.301	2.239
		12041	Aanschaf laptops 2028	51.350	0	0	0	18.657	18.144	17.630
		12042	Aanschaf smartphones 2028	87.295	0	0	0	31.717	30.844	29.971
		12043	Automatiseringsplan 2028	302.965	0	0	0	69.682	67.864	66.046
		12044	Informatiseringsplan 2028	410.800	0	0	0	94.484	92.019	89.554
		12048	Migreren applicaties naar SaaS 2028	102.700	0	0	0	23.621	23.005	22.388
		12085	Inrichtingsplan huisv. hybride werken MIP 2028	142.907	0	0	0	32.869	32.011	31.154
			Totaal	1.128.827	0	0	0	278.116	270.789	263.461
	2029	12086	Inrichtingsplan huisv. hybride werken MIP 2029	142.907	0	0	0	0	32.868	32.011
		12087	Automatiseringsplan 2029	754.845	0	0	0	0	173.614	169.085
		12088	Aanschaf computeraccessoires 2029	20.540	0	0	0	0	4.724	4.601
		12089	Aanschaf desktops 2029	51.350	0	0	0	0	11.811	11.502
		12090	Aanschaf laptops 2029	410.800	0	0	0	0	149.257	145.149
		12091	Aanschaf smartphones 2029	51.350	0	0	0	0	18.657	18.144
		12092	Informatiseringsplan 2029	410.800	0	0	0	0	94.484	92.019
		12093	Migreren applicaties naar SaaS 2029	102.700	0	0	0	0	23.621	23.005
			Totaal	1.945.292	0	0	0	0	509.037	495.517
	2030	nb	Automatiseringsplan 2030	560.000	0	0	0	0	0	128.800
		nb	Informatiseringsplan 2030	412.000	0	0	0	0	0	94.760
		nb	Vervanging computeraccessoires 2030	21.000	0	0	0	0	0	4.830
		nb	Vervanging desktops 2030	10.500	0	0	0	0	0	2.415
		nb	Vervanging laptops 2030	51.500	0	0	0	0	0	14.420
		nb	Vervanging smartphones 2030	132.000	0	0	0	0	0	47.960
			Totaal	1.187.000	0	0	0	0	532.659	811.707
	2031	nb	Automatiseringsplan 2031	225.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Informatiseringsplan 2031	412.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Vervanging computeraccessoires 2031	21.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Vervanging desktops 2031	10.500	0	0	0	0	0	0
		nb	Vervanging laptops 2031	51.500	0	0	0	0	0	0
		nb	Vervanging smartphones 2031	86.000	0	0	0	0	0	0
			Totaal	956.000	0	0	0	0	0	0
Totaal Bedrijfsvoering				8.075.003	0	297.197	675.143	935.344	1.936.392	2.117.230

Thema	MIP jaartiva	numm	Omschrijving activum	Investeringsbedrag	Kap.lasten	Kap.lasten	Kap.lasten	Kap.lasten	Kap.lasten	Kap.lasten
				Incl. Indexering	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Fysieke Leefomgeving	2026	11822	Verv. holder en Valtra tractor Wijkservice 2026	200.265	0	31.041	30.290	29.539	28.788	28.037
		11833	Duurzaamheidsinvesteringen 2026 MOP 2021-2026	581.282	0	56.191	55.028	53.865	52.703	51.540
		11847	Vervangingsinvesteringen 2026 MOP 2021-2024	259.831	0	25.117	24.597	24.078	23.558	23.038
		12034	Holder aanbouwtrekker 2026	154.050	0	23.878	23.300	22.722	22.145	21.567
		12054	Vervangen isolatie & dakbedekking gemeentehuis 2026	693.225	0	38.127	37.607	37.087	36.568	36.048
		12055	Extra zonnepanelen dak gemeentehuis 2026	92.195	0	8.912	8.728	8.543	8.359	8.175
		12111	Vervanging beschoeien 2026	159.185	0	15.388	15.070	14.751	14.433	14.114
		12134	Aanleggen laadplein Wijkservice 2026	65.000	0	6.283	6.153	6.023	5.893	5.763
		12135	Vervanging/investering rioleringen 2026 De Pol	1.400.000	0	65.333	64.633	63.933	63.233	62.533
		12136	Aanplant bomen 2026 De Pol	100.000	0	5.500	5.425	5.350	5.275	5.200
		12137	Renovatie/inv. openb.groen & straatmeubilair 2026	90.000	0	8.700	8.520	8.340	7.878	7.704
		12138	Reconstructies wegen 2026 De Pol	1.410.000	0	0	70.500	69.654	67.962	67.116
			Totaal	5.205.033	0	284.470	349.852	343.887	336.795	330.837
	2027	11688	Materieel begraafplaats 2027	17.973	0	0	2.786	2.718	2.651	2.584
		11745	Gebiedsvisie Franse Gat KN 22-25	3.272.022	0	0	19.632	58.896	163.601	161.638
		11826	Vervanging van 3 open wagens Wijkservice 2027	310.000	0	0	48.050	46.888	45.725	44.563
		11839	Renovatie/investering BOSS 2027	569.551	0	0	17.087	55.057	53.918	52.778
		11840	Renovatie/inv. openb.groen & straatmeubilair 2027	868.191	0	0	26.046	83.925	82.189	80.452
		11844	Vervanging beschoeien 2027	159.185	0	0	15.388	15.070	14.751	14.433
		11846	Vervanging verkeersregelininstallaties 2027	710.684	0	0	68.699	67.278	65.857	64.435
		11852	Vervanging openbare verlichtingen 2027	585.390	0	0	46.831	45.953	45.075	44.197
		11854	Reconstructies wegen 2027	6.938.733	0	0	41.632	346.937	342.773	338.610
		11855	Vervanging/investering rioleringen 2027	2.054.813	0	0	12.329	95.891	94.864	93.837
		11856	Waterberging (rioleringen) 2027	518.635	0	0	15.559	24.203	23.944	23.684
		11961	Duurzaamheidsinvesteringen 2027 MOP 2021-2027	1.872.221	0	0	11.233	180.981	177.237	173.493
		11962	Vervangingsinvesteringen 2027 MOP 2021-2024	578.201	0	0	55.893	54.736	53.580	52.424
		12011	Technische installaties (rioleringen) 2027	132.483	0	0	12.807	12.542	12.277	12.012
		12014	Aanplant bomen 2027	831.489	0	0	22.395	41.057	40.497	39.937
		12139	Vervanging 2 personenwagens W&I 2027	60.000	0	0	9.300	9.075	8.850	8.625
		12140	Vervangen PRIS 2027	667.550	0	0	64.530	63.195	61.860	60.525
		12141	Vervangen technische installaties 2027	266.000	0	0	25.713	25.181	24.649	24.117
		12095	Parkeerhub Ambacht #1 2027	8.250.000	0	0	180.816	451.732	445.487	439.242
			Totaal	28.663.121	0	0	696.726	1.681.315	1.759.784	1.731.585
	2028	11934	Reconstructies wegen 2028	9.043.762	0	0	0	54.263	452.188	446.762
		11936	Renovatie/inv.Openbaar groen&straatmeubilair 2028	1.017.757	0	0	0	6.107	98.383	96.348
		11937	Renovatie/investering BOSS 2028	627.497	0	0	0	18.825	60.658	59.403
		11938	Vervanging beschoeien 2028	159.185	0	0	0	15.388	15.070	14.751
		11939	Vervanging openbare verlichtingen 2028	475.501	0	0	0	38.040	37.327	36.614
		11941	Vervanging verkeersregelininstallaties 2028	1.321.749	0	0	0	7.931	127.769	125.126
		11942	Vervanging/investering rioleringen 2028	6.718.634	0	0	0	40.312	313.536	310.177
		11944	Waterberging (rioleringen) 2028	531.164	0	0	0	15.935	24.788	24.522
		11960	Begraafplaats grafdeelfmachine 2028	160.000	0	0	0	24.800	24.200	23.600
		12001	Aanplant bomen 2028	857.545	0	0	0	25.726	47.165	46.522
		12009	Technische installaties (rioleringen) 2028	140.699	0	0	0	13.601	13.320	13.038
		12016	Duurzaamheidsinvesteringen 2028 (MOP 2021-2028)	115.024	0	0	0	11.119	10.889	10.659
		12017	Vervangingsinvesteringen 2028 (MOP 2021-2024)	93.457	0	0	0	9.034	8.847	8.660
		12031	Vervanging 1 bestelwagen & 2 IBOR wagens 2028	461.000	0	0	0	71.455	69.726	67.998
		12032	Vervangen Nieuw Holland Trekker bomenploeg 2028	93.000	0	0	0	14.415	14.066	13.718
		12033	Vervangen schaftwagens Wijkservice 2028	60.000	0	0	0	9.300	9.075	8.850
		12096	Parkeerhub Ambacht #2 2028	8.472.750	0	0	0	50.837	466.001	459.647
			Totaal	30.348.724	0	0	0	427.086	1.793.008	1.766.392

Thema	MIP jaartiv	numm	Omschrijving activum	Investeringsbedrag incl. indexerin	Kap.lasten 2026	Kap.lasten 2027	Kap.lasten 2028	Kap.lasten 2029	Kap.lasten 2030	Kap.lasten 2031
Fysieke Leefomgeving	2029	12094	Station Veenendaal Centrum 2029	6.162.000	0	0	0	0	36.972	184.860
		12100	Reconstructies wegen 2029	9.109.490	0	0	0	0	54.657	273.285
		12101	Reconstructies bomen 2029	724.035	0	0	0	0	39.822	39.279
		12102	Renovatie/inv.Openbaar groen&straatmeubilair	852.410	0	0	0	0	82.400	80.695
		12103	Renovatie/investering BOSS 2029	636.740	0	0	0	0	61.552	60.278
		12104	Vervanging beschoeingen 2029	174.590	0	0	0	0	16.877	16.528
		12105	Vervanging openbare verlichting 2029	205.400	0	0	0	0	16.432	16.124
		12106	Vervanging verkeersregelininstallaties 2029	1.538.446	0	0	0	0	148.716	145.639
		12107	Vervanging/investering rioleringen 2029	6.678.581	0	0	0	0	40.072	62.334
		12108	Klimaatmaatregelen (rioleringen) 2029	568.958	0	0	0	0	26.551	26.267
		12109	Technische installaties (rioleringen) 2029	140.699	0	0	0	0	13.601	13.320
		12110	Centrumgebied Hoofdstr, Hoogstr, Zandstr, Marl	3.081.000	0	0	0	0	18.486	92.430
		12157	Vervanging en verduurzaming van 1 open wagen en 2 gesloten bestelwagens 2029	201.400	0	0	0	0	31.217	30.462
		12144	Hoogwerker 2029	75.000	0	0	0	0	11.625	11.344
		12145	Grondkipper met kleppen 2029	35.000	0	0	0	0	5.425	5.294
			Totaal	30.183.749	0	0	0	0	604.404	1.058.137
	2030	nb	Vervanging/investering rioleringen 2030	7.189.000	0	0	0	0	0	43.134
		nb	Klimaatmaatregelen (rioleringen) 2030	616.200	0	0	0	0	0	18.486
		nb	Vervanging beschoeingen 2030	179.725	0	0	0	0	0	17.373
		nb	Technische installaties (rioleringen) 2030	143.780	0	0	0	0	0	13.899
		nb	Reconstructies bomen 2030	770.250	0	0	0	0	0	23.108
		nb	Renovatie/inv.Openbaar groen&straatmeubilair	872.950	0	0	0	0	0	26.189
		nb	Renovatie/investering BOSS 2030	667.550	0	0	0	0	0	20.027
		nb	Reconstructies wegen 2030	9.756.500	0	0	0	0	0	58.539
		nb	Vervanging technische installaties 2030	616.200	0	0	0	0	0	59.566
		nb	Vervanging openbare verlichting 2030	205.400	0	0	0	0	0	16.432
		nb	Vervanging en verduurzaming van 1 open wagen	103.000	0	0	0	0	0	15.965
		nb	Vervanging en verduurzaming van 1 shovel	127.000	0	0	0	0	0	19.685
		nb	Vervanging van begraafplaatskipper	20.000	0	0	0	0	0	3.100
			Totaal	21.267.555	0	0	0	0	0	335.502
	2031	nb	Vervanging/investering rioleringen 2031	7.189.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Klimaatmaatregelen (rioleringen) 2031	616.200	0	0	0	0	0	0
		nb	Vervanging beschoeingen 2031	179.725	0	0	0	0	0	0
		nb	Technische installaties (rioleringen) 2031	143.780	0	0	0	0	0	0
		nb	Reconstructies bomen 2031	770.250	0	0	0	0	0	0
		nb	Renovatie/inv.Openbaar groen&straatmeubilair	872.950	0	0	0	0	0	0
		nb	Renovatie/investering BOSS 2031	667.550	0	0	0	0	0	0
		nb	Reconstructies wegen 2031	9.756.500	0	0	0	0	0	0
		nb	Vervanging technische installaties 2031	205.400	0	0	0	0	0	0
		nb	Vervanging openbare verlichting 2031	205.400	0	0	0	0	0	0
		nb	Parkeerhub 3 (grond)	800.000	0	0	0	0	0	0
			Totaal	21.406.755	0	0	0	0	0	0
Totaal Fysieke Leefomgeving				137.074.937	0	284.470	1.046.578	2.452.289	4.493.992	5.222.452

Thema	MIP jaartiv	numm	Omschrijving activum	Investeringsbedrag	Kap.lasten	Kap.lasten	Kap.lasten	Kap.lasten	Kap.lasten	Kap.lasten
				incl. indexering	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Sociale Leefomgeving	2026	11853	CLV lokalen bewegingsonderwijs 2026	2.130.088	0	194.766	192.429	190.092	187.754	185.417
		11695	Renovatie sportterreinen(SSV) 2026	268.752	0	25.979	25.442	24.904	24.367	23.829
		11700	Verharding zwembad MIP 2026	245.412	0	23.723	23.232	22.741	22.251	21.760
		11704	Buitensport materieel MIP 2026	54.398	0	5.258	5.150	5.041	4.932	4.823
		11706	Hekwerken MIP 2026	70.397	0	3.872	3.819	3.766	3.714	3.661
		11707	Beplanting MIP 2026	19.199	0	1.856	1.818	1.779	1.741	1.702
		11708	Beregening MIP 2026	57.598	0	5.568	5.453	5.337	5.222	5.107
		11821	Vervanging schrob zuigmachine sporthal West 2	15.405	0	2.388	2.330	2.272	2.215	2.157
		11827	Verv. inventaris/toestellen sportacc. 2026	55.458	0	5.361	5.250	5.139	5.028	4.917
		11828	Vervanging scorebord sporthal Oost 2026	30.810	0	2.978	2.917	2.855	2.793	2.732
		11830	Losse inventaris zwembad 2026	37.023	0	3.579	3.505	3.431	3.357	3.283
		11832	Vervanging geluidsinstallatie zwembad 2026	42.312	0	4.187	4.100	4.014	3.836	3.752
		11834	Huisvestingsplan onderwijs 2026	600.000	0	58.000	56.800	55.600	54.400	53.200
		11838	Renovatie sportterreinen 2026	65.161	0	6.299	6.169	6.038	5.908	5.778
		12116	Nieuwbouw theater	46.800.000	0	90.000	690.000	1.290.000	2.574.000	2.538.900
		11711	IKC Joh. Calvijnsschool 2026	11.511.161	0	82.312	471.374	680.219	671.957	663.695
		12202	Semi permanente huisvesting groei Oost (ca. 30	3.600.000	0	288.000	282.600	277.200	271.800	266.400
			Totaal	65.603.175	0	804.126	1.782.386	2.580.429	3.845.275	3.791.113
	2027	11809	Afvalvoorziening Sportcentrum De Vallei 2027	10.270	0	0	2.362	2.300	2.239	2.177
		11813	Vervanging scorebord sporthal West 2027	31.734	0	0	7.299	7.108	6.918	6.728
		11823	Vervanging materieel Buitensport 2027	10.784	0	0	1.671	1.631	1.591	1.550
		11835	Losse inventaris zwembad 2027	33.691	0	0	3.257	3.189	3.122	3.055
		11836	Renovatie kunstgras tennisbanen 2027	113.894	0	0	11.010	10.782	10.554	10.326
		11837	Renovatie kunstgras voetbalvelden 2027	3.148.783	0	0	304.382	298.085	291.787	285.490
		11845	Verv. inventaris toestellen sportaccommodatie :	52.362	0	0	5.062	4.957	4.852	4.747
		11851	Vervanging hekwerken 2027	72.989	0	0	6.162	6.047	5.620	5.511
		11949	Binnensport - akoestische panelen Sporth W202	112.970	0	0	10.920	10.695	10.468	10.243
		11950	Binnensp -akoestische panelen Sporth Rembr.2	77.025	0	0	7.446	7.292	7.138	6.984
		11958	Huisvestingsplan onderwijs 2027	100.000	0	0	9.667	9.467	9.267	9.067
		12049	Vervanging scorebord wedstrijdbad 2027	51.350	0	0	6.676	6.522	6.367	6.213
		12050	Vervanging camerasysteem De Vallei 2027	51.350	0	0	6.676	6.522	6.367	6.213
		12051	Vervanging mobiele geluidsinstallatie zwembad	16.432	0	0	2.136	2.087	2.037	1.988
		12172	Zwembad: haspels hoge druk zwembaden 2027	15.000	0	0	3.450	3.360	3.270	3.180
		11953	IKC Spits (SO/SBO/PO) 2027	17.689.302	0	0	123.174	369.522	1.026.451	1.014.133
		11956	IKC Spits (SO/SBO/PO) grond 2027	3.694.000	0	0	110.820	110.820	110.820	110.820
		12112	VSO De Blink (2026-2029)	13.293.225	0	0	79.759	239.278	664.661	656.685
			Totaal	38.575.161	0	0	701.929	1.099.663	2.173.530	2.145.110
	2028	11841	Startblokken wedstrijdbad 2028	32.864	0	0	0	3.177	3.111	3.045
		11940	Vervanging losse inventaris zwembad 2028	34.908	0	0	0	3.374	3.305	3.235
		11945	Renovatie sportterreinen 2028	159.185	0	0	0	15.388	15.070	14.751
		11946	Renovatie kunstgras voetbalvelden 2028	2.016.599	0	0	0	194.938	190.905	186.872
		11947	Vervanging materieel Buitensport 2028	88.856	0	0	0	8.589	8.412	8.234
		11951	Hekwerken sportaccommodaties 2028	15.405	0	0	0	1.232	1.209	1.186
		11952	Binnensport- verv. inv. / toestellen sportacc.202	55.458	0	0	0	7.210	7.043	6.877
		11954	IKC Engelenburg 2028	13.083.499	0	0	0	78.501	654.175	646.325
		12018	Vervanging glijbaan&speelobjecten peuterbad 2	15.405	0	0	0	462	1.233	1.209
		12114	Huisvestingsplan onderwijs 2028	100.000	0	0	0	9.667	9.467	9.267
		12117	Zatencentrum/Sporthal Aller Erf	5.592.414	0	0	0	33.554	307.583	303.388
		12203	Zwembad: vervanging hangende doelen en keur	10.000	0	0	0	967	947	927
			Totaal	21.204.593	0	0	0	357.060	1.202.458	1.185.315

Thema	MIP jaartiv	numm	Omschrijving activum	Investeringsbedrag incl. indexerin	Kap.lasten 2026	Kap.lasten 2027	Kap.lasten 2028	Kap.lasten 2029	Kap.lasten 2030	Kap.lasten 2031
Sociale Leefomgeving	2029	12019	Luchtgordijn draaideur entree De Vallei 2029	20.540	0	0	0	0	2.670	2.609
		12020	Vervanging schrobzuigmachines zwembad 2029	15.405	0	0	0	0	2.388	2.330
		12021	Vervanging losse inventaris zwembad 2029	35.945	0	0	0	0	3.475	3.403
		12022	Vervanging wedstrijdslijnen zwembad 2029	10.270	0	0	0	0	1.335	1.304
		12023	Renovatie sportterreinen 2029	72.404	0	0	0	0	6.999	6.854
		12024	Renovatie-aanleg kunstgrasvoetbalvelden 2029	2.619.383	0	0	0	0	340.520	332.662
		12025	Bestrating sportaccommodaties 2029	51.350	0	0	0	0	4.964	4.861
		12026	Beplanting sportaccommodaties 2029	15.405	0	0	0	0	1.489	1.458
		12027	Vervanging inventaris binnensportaccommodatie	56.485	0	0	0	0	5.460	5.347
		12028	Vloer-wandafwerking kleedkamers sporth.Valle	66.755	0	0	0	0	5.340	5.240
		12029	Vernieuwen ringenstelsel sporth.West 2029	32.864	0	0	0	0	2.629	2.580
		12030	Buitensport renovatie tennisbanen 2029	94.998	0	0	0	0	12.350	12.065
		12115	Huisvestingsplan onderwijs 2029	100.000	0	0	0	0	9.667	9.467
			Totaal	3.191.803	0	0	0	0	399.286	390.180
	2030	nb	Zwembad: airtrampoline	15.000	0	0	0	0	0	1.450
		nb	Zwembad: belijning waterpoloveld	20.000	0	0	0	0	0	1.933
		nb	Zwembad: plafondliften	11.000	0	0	0	0	0	1.063
		nb	Zwembad: schrobzuigmachines	25.000	0	0	0	0	0	2.417
		nb	Zwembad: losse inventaris	45.000	0	0	0	0	0	4.350
		nb	Vloer-wandafwerking kleedkamers sporthal We	100.000	0	0	0	0	0	9.667
		nb	Vervanging scorebord sporthal De Vallei	33.000	0	0	0	0	0	4.290
		nb	Vervanging inventaris binnensportaccommodatie	169.000	0	0	0	0	0	16.337
		nb	Buitensport materieel	184.850	0	0	0	0	0	17.869
		nb	Kunstgras sportterreinen	264.745	0	0	0	0	0	25.592
		nb	Uitbreiding bewegingsonderwijs 3 zaaldelen	5.400.000	0	0	0	0	0	32.400
		nb	De Plantage	3.240.146	0	0	0	0	0	19.441
		nb	School Alex	2.216.545	0	0	0	0	0	13.299
		nb	Natuurgras sportterreinen	65.000	0	0	0	0	0	6.283
		nb	Hekwerken	70.000	0	0	0	0	0	5.600
		nb	Beplantingen	25.000	0	0	0	0	0	2.417
		nb	Verhardingen sportaccommodaties	130.000	0	0	0	0	0	12.567
		nb	Atletiekbaan belijningen	11.500	0	0	0	0	0	1.112
			Totaal	12.025.786	0	0	0	0	0	178.086
	2031	nb	Huisvestingsplan onderwijs 2031	100.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Zwembad: TV LED schermen (3)	4.500	0	0	0	0	0	0
		nb	Zwembad: losse haspels verhoogde druk	3.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Zwembad: discoinstallatie	10.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Zwembad: bodemuigzigers groot en klein	15.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Zwembad: losse inventaris	45.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Basisschool TOV (Beatrixschool)	2.199.213	0	0	0	0	0	0
		nb	BasisschoolDe Ceder	7.128.189	0	0	0	0	0	0
		nb	Basisschool Dr. C. Steenblok	5.279.124	0	0	0	0	0	0
		nb	Al Amana	8.320.560	0	0	0	0	0	0
		nb	Rehoboth school	4.985.750	0	0	0	0	0	0
		nb	Vervanging inventaris binnensportaccommodat	265.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Vloer-wandafwerking, sanitair gymzalen (2)	90.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Buitensport materieel	42.500	0	0	0	0	0	0
		nb	Natuurgras sportterreinen	130.000	0	0	0	0	0	0
		nb	Hekwerken	4.000	0	0	0	0	0	0
			Totaal	28.621.836	0	0	0	0	0	0
Totaal Sociale Leefomgeving				169.222.354	0	804.126	2.484.315	4.037.152	7.620.549	7.689.804
Eindtotaal				314.372.294	0	1.385.793	4.206.036	7.424.784	14.050.933	15.029.486

2. Geraamde baten en lasten

Bedragen x € 1.000	Rekening 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1 Fysieke Leefomgeving	63.484	59.805	-3.679	44.407	34.040	-10.367	65.653	55.385	-10.268	65.164	55.161	-10.003	57.433	47.580	-9.853	54.723	44.695	-10.028
2 Economie, Werk en Ontwikkeling	2.617	1.056	-1.561	2.062	1.232	-830	1.957	1.235	-722	1.828	1.235	-593	1.827	1.235	-592	1.827	1.235	-592
3 Sociale Leefomgeving	138.450	48.035	-90.415	130.406	33.961	-96.444	137.392	35.886	-101.506	133.158	32.241	-100.917	130.377	33.044	-97.334	130.386	33.033	-97.352
4 Burger en Bestuur	14.943	9.669	-5.274	9.317	1.087	-8.230	10.281	1.113	-9.168	10.162	1.113	-9.049	10.157	1.113	-9.044	10.162	1.113	-9.049
5 Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	-519	-284	236	700	-1.221	-1.920	3.178	22.017	18.839	7.603	24.346	16.744	11.782	24.858	13.076	19.346	25.391	6.045
6 Bedrijfsvoering	35.806	0	-35.806	35.918	0	-35.918	38.821	0	-38.821	39.364	0	-39.364	40.135	0	-40.135	39.234	-44	-39.277
Subtotaal programma's	254.781	118.282	-136.499	222.810	69.100	-153.710	257.282	115.636	-141.646	257.279	114.097	-143.182	251.711	107.829	-143.881	255.677	105.424	-150.253
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen:																		
Lokale heffingen	2.088	17.226	15.138	861	20.784	19.923	884	884	0	884	1.197	312	884	1.270	385	884	1.342	457
Algemene uitkeringen	0	153.788	153.788	1	156.327	156.326	0	164.861	164.861	0	169.195	169.195	0	169.635	169.635	0	176.186	176.186
Treasury	1.423	3.218	1.795	609	1.716	1.107	1.612	1.431	-181	1.529	1.423	-105	1.621	1.440	-181	1.615	1.434	-181
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	3.511	174.232	170.721	1.471	178.827	177.356	2.496	167.176	164.680	2.413	171.815	169.402	2.505	172.344	169.839	2.500	178.962	176.462
Overhead	29.712	4.409	-25.303	35.216	7.139	-28.077	35.628	7.258	-28.370	35.457	7.214	-28.243	35.100	7.214	-27.885	35.628	7.258	-28.370
Heffing VPB	136	0	-136	150	0	-150	10	0	-10	10	0	-10	0	0	0	0	0	0
Dividend	0	0	0	0	241	241	0	241	241	0	241	241	0	241	241	0	241	241
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	60	0	-60	136	0	-136	60	0	-60	0	0	0
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	29.849	4.409	8.784	259.647	255.307	-4.340	295.476	290.311	-5.165	295.294	293.367	-1.927	289.376	287.629	-1.746	293.805	291.885	-1.920
Toevoeging/onttrekking aan reserves:																		
1 Fysieke Leefomgeving	16.954	11.265	-5.689	224	3.367	3.143	684	2.354	1.670	638	1.710	1.072	634	1.647	1.012	638	1.853	1.215
2 Economie, Werk en Ontwikkeling	754	2.004	1.251	0	564	564	0	564	564	0	564	564	0	564	564	0	564	564
3 Sociale Leefomgeving	3.396	4.311	914	0	405	405	2.000	2.776	776	0	385	385	0	362	362	0	712	712
4 Burger en Bestuur	4.350	1.408	-2.942	112	102	-10	112	134	22	112	134	22	112	134	22	112	134	22
5 Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	7.680	9.476	1.796	0	7	7	0	1.951	1.951	0	7	7	0	7	7	0	7	7
6 Bedrijfsvoering	2.067	3.074	1.007	20	312	292	20	202	182	20	202	182	20	202	182	20	202	182
Subtotaal mutaties reserves	35.201	31.538	-3.663	356	4.759	4.402	2.816	7.982	5.166	770	3.003	2.233	766	2.917	2.151	770	3.474	2.703
Geraamde resultaat			5.121			63	0	0	1	0	0	306	0	0	404	0	0	783

Geraamde baten en lasten per taakveld

Taakveld (bedragen *1000)		2026	2027	2028	2029
Bestuur	Baten	-117	-117	-117	-117
	Lasten	3.833	3.701	3.701	3.701
Totaal 0.1 Bestuur		3.716	3.584	3.584	3.584
Mutaties reserves	Baten	-7.982	-3.003	-2.917	-3.474
	Lasten	2.816	770	766	770
Totaal 0.10 Mutaties reserves		-5.166	-2.233	-2.151	-2.703
Burgerzaken	Baten	-902	-902	-902	-902
	Lasten	3.061	3.095	3.143	3.143
Totaal 0.2 Burgerzaken		2.160	2.193	2.241	2.241
Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	-386	-427	-427	-427
	Lasten	1.395	1.405	1.415	1.373
Totaal 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		1.009	978	988	946
Overhead	Baten	-7.258	-7.214	-7.214	-7.214
	Lasten	35.628	35.457	35.100	34.727
Totaal 0.4 Overhead		28.370	28.243	27.885	27.513
Treasury	Baten	-3.065	-3.065	-3.065	-3.065
	Lasten	1.672	1.664	1.681	1.675
Totaal 0.5 Treasury		-1.393	-1.401	-1.384	-1.390
OZB woningen	Baten	-11.404	-12.878	-13.218	-13.554
	Lasten	874	874	874	874
Totaal 0.61 OZB woningen		-10.530	-12.004	-12.344	-12.680
OZB niet-woningen	Baten	-9.111	-10.273	-10.540	-10.803
Totaal 0.62 OZB niet-woningen		-9.111	-10.273	-10.540	-10.803
Parkeerbelasting	Baten	-3.285	-3.374	-3.447	-3.454
Totaal 0.63 Parkeerbelasting		-3.285	-3.374	-3.447	-3.454
Belastingen Overig	Baten	-1.409	-1.409	-1.409	-1.409
	Lasten	10	10	10	10
Totaal 0.64 Belastingen Overig		-1.398	-1.398	-1.398	-1.398
Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Baten	-164.861	-169.195	-169.635	-176.186
Totaal 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds		-164.861	-169.195	-169.635	-176.186
Overige baten en lasten	Baten	-213	-212	-206	-206
	Lasten	3.138	7.562	11.732	19.237
Totaal 0.8 Overige baten en lasten		2.924	7.350	11.526	19.030
Crisisbeheersing en Brandweer	Baten	-7	-7	-7	-7

Geraamde baten en lasten per taakveld

	Lasten	5.073	5.094	5.091	5.096
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer		5.065	5.087	5.084	5.089
Openbare orde en Veiligheid	Baten	-87	-87	-87	-87
	Lasten	3.738	3.771	3.829	3.829
Totaal 1.2 Openbare orde en Veiligheid		3.651	3.685	3.743	3.743
Verkeer en vervoer	Baten	-792	-793	-731	-731
	Lasten	13.565	13.536	13.463	13.429
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer		12.773	12.743	12.732	12.699
Parkeren	Lasten	2.953	2.992	3.201	3.488
Totaal 2.2 Parkeren		2.953	2.992	3.201	3.488
Economische ontwikkeling	Lasten	1.372	1.332	1.349	1.349
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling		1.372	1.332	1.349	1.349
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	-3.478	-3.097	-1.443	-1.253
	Lasten	3.427	3.046	1.392	1.202
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-51	-51	-51	-51
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Baten	-323	-323	-323	-323
	Lasten	948	948	948	948
Totaal 3.3 Bedrijfsloket en -regelingen		625	625	625	625
Economische promotie	Baten	-263	-263	-263	-263
	Lasten	484	409	410	410
Totaal 3.4 Economische promotie		221	146	147	147
Openbaar basisonderwijs	Lasten	241	244	249	249
Totaal 4.1 Openbaar basisonderwijs		241	244	249	249
Onderwijshuisvesting	Baten	-990	-990	-990	-990
	Lasten	7.214	6.829	6.910	6.817
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting		6.224	5.839	5.920	5.827
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Baten	-1.884	-1.884	-1.884	-1.884
	Lasten	4.370	4.381	4.391	4.391
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		2.485	2.496	2.506	2.506
Sportbeleid en activering	Baten	-377	0	0	0
	Lasten	7.378	6.997	6.999	6.999
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering		7.002	6.997	6.999	6.999
Sportaccommodaties	Baten	-3.793	-3.793	-3.793	-3.793
	Lasten	2.444	2.415	2.386	2.207
Totaal 5.2 Sportaccommodaties		-1.349	-1.378	-1.407	-1.586

Geraamde baten en lasten per taakveld

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Baten	-1.878	-1.878	-1.878	-1.878
	Lasten	4.905	5.983	5.320	5.619
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		3.027	4.105	3.442	3.740
Musea	Lasten	506	506	508	508
Totaal 5.4 Musea		506	506	508	508
Cultureel erfgoed	Baten	-1	-1	-1	-1
	Lasten	47	47	48	48
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed		46	46	47	47
Media	Baten	-2	-2	-2	-2
	Lasten	2.561	2.350	2.350	2.350
Totaal 5.6 Media		2.559	2.348	2.348	2.348
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	-5	-5	-5	-5
	Lasten	8.514	8.641	8.704	8.678
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		8.509	8.637	8.699	8.673
Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	-2.244	-1.971	-1.971	-1.971
	Lasten	8.002	7.693	7.718	7.717
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		5.759	5.722	5.747	5.746
Inkomensregelingen	Baten	-24.992	-21.942	-21.942	-21.942
	Lasten	34.426	31.503	31.627	31.627
Totaal 6.3 Inkomensregelingen		9.434	9.561	9.685	9.685
WSW en beschut werk	Lasten	8.073	7.670	7.472	7.464
Totaal 6.4 WSW en beschut werk		8.073	7.670	7.472	7.464
Arbeidsparticipatie	Baten	-523	-523	-523	-523
	Lasten	5.093	5.292	5.310	5.310
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie		4.570	4.769	4.787	4.787
Volksgezondheid	Baten	-271	0	0	0
	Lasten	4.068	3.840	3.842	3.842
Totaal 7.1 Volksgezondheid		3.797	3.840	3.842	3.842
Riolering	Baten	-6.672	-6.534	-6.515	-6.515
	Lasten	5.630	5.445	5.354	5.309
Totaal 7.2 Riolering		-1.042	-1.089	-1.160	-1.205
Afval	Baten	-10.765	-11.270	-11.786	-11.786
	Lasten	8.660	8.849	9.127	9.125
Totaal 7.3 Afval		-2.105	-2.421	-2.659	-2.660
Milieubeheer	Baten	-1.131	-1.145	-1.150	-1.150

Geraamde baten en lasten per taakveld

	Lasten	3.770	4.011	4.156	4.201
Totaal 7.4 Milieubeheer		2.640	2.866	3.007	3.052
Begraafplaatsen en crematoria	Baten	-1.026	-1.026	-1.026	-1.026
	Lasten	996	998	1.004	1.002
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria		-29	-28	-22	-24
Ruimte en leefomgeving	Baten	-79	-79	-79	-79
	Lasten	2.349	2.377	2.418	2.418
Totaal 8.1 Ruimte en leefomgeving		2.270	2.298	2.339	2.339
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Baten	-23.332	-23.047	-16.658	-13.962
	Lasten	23.432	23.147	16.758	14.062
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		100	100	100	100
Wonen en bouwen	Baten	-2.494	-2.426	-2.373	-2.369
	Lasten	4.202	4.157	4.166	4.161
Totaal 8.3 Wonen en bouwen		1.709	1.732	1.793	1.792
Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	50	50	50	50
Totaal 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		50	50	50	50
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	Lasten	147	147	147	147
Totaal 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal		147	147	147	147
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Baten	-713	-1.038	-958	-948
	Lasten	4.297	4.046	4.261	4.251
Totaal 6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)		3.584	3.008	3.304	3.303
Huishoudelijke hulp (WMO)	Lasten	7.602	7.601	7.603	7.603
Totaal 6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)		7.602	7.601	7.603	7.603
PGB WMO	Lasten	529	529	529	529
Totaal 6.791 PGB WMO		529	529	529	529
Begeleiding (WMO)	Lasten	7.664	7.645	7.645	7.645
Totaal 6.712 Begeleiding (WMO)		7.664	7.645	7.645	7.645
Dagbesteding (WMO)	Lasten	1.383	1.383	1.383	1.383
Totaal 6.713 Dagbesteding (WMO)		1.383	1.383	1.383	1.383
Beschermd wonen (WMO)	Lasten	48	-85	-85	-85
Totaal 6.811 Beschermd wonen (WMO)		48	-85	-85	-85
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	Lasten	66	66	66	66
Totaal 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)		66	66	66	66
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	Lasten	47	47	47	47
Totaal 6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO		47	47	47	47

Geraamde baten en lasten per taakveld

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	Baten	-179	-179	-179	-179
	Lasten	8.095	8.030	8.030	8.030
Totaal 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd		7.916	7.852	7.852	7.852
Jeugdhulp ambulant regionaal	Lasten	20.550	20.478	20.478	20.478
Totaal 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal		20.550	20.478	20.478	20.478
PGB Jeugd	Lasten	405	405	405	405
Totaal 6.792 PGB Jeugd		405	405	405	405
Jeugdhulp ambulant lokaal	Baten	0	0	-883	-883
	Lasten	-5	78	-2.060	-2.060
Totaal 6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal		-5	79	-2.943	-2.943
Jeugdhulp met verblijf regionaal	Lasten	8.237	8.208	8.208	8.208
Totaal 6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal		8.237	8.208	8.208	8.208
Jeugdbescherming	Lasten	2.622	2.624	2.633	2.633
Totaal 6.821 Jeugdbescherming		2.622	2.624	2.633	2.633
Coördinatie en beleid WMO	Lasten	4.766	4.833	4.927	4.927
Totaal 6.91 Coördinatie en beleid WMO		4.766	4.833	4.927	4.927
Coördinatie en beleid Jeugd	Lasten	922	935	954	954
Totaal 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd		922	935	954	954
Totaal lasten		-298.293	-296.370	-290.546	-295.358
Totaal baten		298.293	296.065	290.142	294.575
TOTAAL GENERAAL		0	-306	-404	-783

3. **Geprognoseerde balans**

Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000,-)	Rekening 2023		Rekening 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028		Begroting 2029	
ACTIVA														
Vaste activa														
Immateriële vaste activa		66		59		52		45		38		31		24
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	-		-		-		-		-		-		-	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	66		59		52		45		38		31		24	
Materiële vaste activa		256.530		271.724		324.660		352.157		394.640		456.368		511.328
Investerings met een economisch nut														
- investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing wordt geheven	56.927		58.407		70.413		70.433		69.887		71.915		77.712	
- investeringen met een economisch nut	140.701		150.786		168.995		197.554		239.760		284.881		314.647	
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	58.902		62.532		85.252		84.170		84.993		99.571		118.969	
Financiële vaste activa		20.350		23.438		23.050		25.504		26.504		27.504		28.504
Kapitaalverstrekkings aan:														
- deelnemings	3.119		3.252		3.319		3.319		3.319		3.319		3.319	
Leningen aan:														
- woningbouwcorporaties	-		-		-		-		-		-		-	
Overige langlopende Leningen u/g	15.973		19.066		18.473		21.066		22.066		23.066		24.066	
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	1.258		1.120		1.258		1.120		1.120		1.120		1.120	
Bijdragen aan ACTIVA in eigendom van derden														
Totaal vaste activa		276.946		295.221		347.762		377.706		421.181		483.903		539.856
Vlottende activa														
Voorraden		12.644		23.354		14.144		30.073		27.884		20.109		4.775
Grond- en hulpstoffen:														
- overige grond- en hulpstoffen														
Gereed product en handelsgoederen	-		-											
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	12.644		23.354		14.144		30.073		27.884		20.109		4.775	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		19.719		19.673		13.934		19.673		19.673		19.673		19.673
Vorderings op openbare lichamen	13.559		13.247		10.431		13.247		13.247		13.247		13.247	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	13		10		3		10		10		10		10	

Balans per 31 december

Overige Vorderingen	6.147		6.416		3.500		6.416		6.416		6.416		6.416	
Liquide middelen		4.051		11		23		11		11		11		11
Kassaldi	18		11		18		11		11		11		11	
Bank- en girosaldi	4.033		1		5		1		1		1		1	
Overlopende activa		8.420		6.871		8.420		6.871		6.871		6.871		6.871
Totaal vlottende activa		44.834		49.909		36.521		56.628		54.439		46.664		31.330
TOTAAL ACTIVA		321.780		345.130		384.283		434.334		475.620		530.567		571.186
PASSIVA														
Vaste passiva														
Eigen vermogen		107.706		116.489		81.182		126.197		123.964		121.813		119.110
Algemene reserve(s)	41.026		39.326		35.372		43.303		43.135		42.966		42.520	
Bestemmingsreserves									-		-		-	
- Voor egalisatie van tarieven	609		399		332		256		171		84		0	
- Overige bestemmingsreserves	62.309		71.643		45.478		52.638		50.659		48.763		46.590	
Gerealiseerd/ geraamd resultaat	3.762		5.121											
Voorzieningen		17.313		25.998		16.531		17.561		19.220		20.906		22.482
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.479		13.250		5.259		5.184		5.071		4.958		4.845	
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	5.664		6.754		6.571		7.945		10.139		12.333		14.527	
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	6.170		5.994		4.701		4.433		4.011		3.616		3.111	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		139.666		143.553		226.175		223.173		265.033		320.445		362.190
Obligatieleningen														
Onderhandse leningen van:														
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen														
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	126.328		94.153		212.837		123.173		145.033		180.445		202.190	
- binnenlandse bedrijven														
- overige binnenlandse sectoren	13.300		49.400		13.300		100.000		120.000		140.000		160.000	
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren														
Waarborgsommen	38		-		38		-		-		-		-	
Verplichtingen uit hoofde van financial-lease overeenkomsten														
Totaal vaste passiva		264.685		286.040		323.888		366.931		408.217		463.164		503.782

Balans per 31 december

Viottende passiva														
Netto viottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		28.631		11.983		31.931		30.296		30.296		30.296		30.296
Kasgeldleningen	19.700		1.000		19.000		19.000		19.000		19.000		19.000	
Bank- en girosaldi	-		3.687		4.000		4.000		4.000		4.000		4.000	
Overige schulden	8.931		7.296		8.931		7.296		7.296		7.296		7.296	
Overlopende passiva		28.464		47.107		28.464		37.107		37.107		37.107		37.107
Verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar	16.213		17.441		16.213		17.441		17.441		17.441		17.441	
Ontvangen voorschotbedragen	12.251		29.666		12.251		19.666		19.666		19.666		19.666	
Overige overlopende passiva	-		-		-		-		-		-		-	
Totaal viottende passiva		57.095		59.090		60.395		67.403		67.403		67.403		67.403
TOTAAL PASSIVA		321.780		345.130		384.283		434.334		475.620		530.567		571.185

4. Staat van incidentele baten en lasten 2026-2029

Toelichting Incidentele baten en lasten

Bijlage Staat van incidentele baten en lasten 2026 - 2029

Fysieke Leefomgeving

Bij de behandeling van de kadernota is een amendement aangenomen waarin structureel € 100.000 beschikbaar wordt gesteld voor Quick-wins. Het bedrag moet gedekt worden uit de structurele middelen vanuit het thema Fysieke Leefomgeving. In deze programmabegroting is het financiële effect van dit amendement verwerkt, waarbij de dekking van deze uitgaven als negatieve stelpost is opgenomen binnen het programma Fysieke Leefomgeving.

Vanuit de bestaande meerjarenraming

De lasten en baten van de afvalverwijdering en -verwerking worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egalisatiereserve. In 2026 tot en met 2029 wordt resp. € 765.000, € 448.000, € 207.000 en € 205.000 onttrokken aan deze reserve.

Voor de gemeentelijke bijdrage aan het mobiliteitsfonds is in de jaren 2026 t/m 2029 € 67.000 begroot. Conform besluitvorming worden deze lasten gedekt uit de reserve mobiliteit.

Voor de kosten van de milieuzorg wordt jaarlijks € 16.000 geraamd en onttrokken aan de algemene reserve.

Voor het onderhoud van de wegen wordt in 2026 t/m 2029 jaarlijks € 15.000 geraamd vanuit de reserve onderhoud wegen.

De lasten en baten van de begraafplaatsen worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egalisatiereserve. In 2026 tot en met 2029 wordt resp. € 86.000, € 85.000, € 86.000 en € 84.000 geraamd en onttrokken aan deze reserve.

Voor de beoordeling en haalbaarheid van plannen door ontwikkelaars en particulieren is in de periode 2026 t/m 2029 jaarlijks € 100.000 geraamd als initiatievenbudget. De dekking vindt plaats vanuit de Risicoreserve Grondexploitaties.

De lasten en baten van het parkeren worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egalisatiereserve. In 2026 tot en met 2028 wordt respectievelijk € 328.000, € 362.000, € 181.000 gestort in deze reserve en in 2029 € 98.000 onttrokken aan deze reserve.

Burger en bestuur

In de jaren 2026 t/m 2029 wordt jaarlijks € 112.000 gestort in de egalisatiereserve verkiezingen. In die jaren zijn de geraamde kosten begroot op resp. € 102.000, € 102.000, € 102.000 en € 102.000. Zoals eerder aangegeven worden deze kosten onttrokken aan de egalisatiereserve.

In verband met de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 wordt er in dat jaar € 75.000 begroot voor raadsactiviteiten rondom deze verkiezingen.

Algemene dekkingsmiddelen

In de Kadernota 2025-2028 is besloten om een stelpost op te nemen ten behoeve van begroting onderbesteding van € 1.3 miljoen vanaf 2026. Hiervoor resteert nog een bedrag van € 0.3 miljoen structureel vanaf 2026.

Binnen de algemene dekkingsmiddelen is een reservering opgenomen voor het incidenteel afboeken van de huidige boekwaarde van de IKC's, het gaat hierbij om een bedrag van € 1.466.000 in 2026 en € 1.342.000 in 2027.

Bedrijfsvoering

Ten behoeve van fiscaliteit is extra geld beschikbaar gesteld voor 2026-2029 van resp. € 100.000 en vanaf 2027 € 30.000.

In de jaren 2026 tot en met 2029 wordt € 27.000 onttrokken aan de reserve bedrijfsvoering ter dekking van onder andere de incidentele kosten voor toelagen.

Reserves

De lasten en baten van de afvalverwijdering en -verwerking worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egalisatiereserve. In 2026 tot en met 2029 wordt resp. € 765.000, € 448.000, € 207.000 en € 205.000 onttrokken aan deze reserve.

De lasten en baten van het parkeren worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egalisatiereserve. In 2026 tot en met 2028 wordt respectievelijk € 328.000, € 362.000, € 181.000 gestort in deze reserve en in 2029 € 98.000 onttrokken aan deze reserve.

Voor de gemeentelijke bijdrage aan het mobiliteitsfonds is in de jaren 2026 t/m 2029 € 67.000 begroot. Conform besluitvorming worden deze lasten gedekt uit de reserve mobiliteit.

Voor de kosten van de milieuzorg wordt jaarlijks € 16.000 geraamd en onttrokken aan de algemene reserve.

Voor het onderhoud van de wegen wordt in 2026 t/m 2029 jaarlijks € 15.000 geraamd vanuit de reserve onderhoud wegen.

De lasten en baten van de begraafplaatsen worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egalisatiereserve. In 2026 tot en met 2029 wordt resp. € 86.000, € 85.000, € 86.000 en € 84.000 geraamd en onttrokken aan deze reserve.

In de jaren 2026 t/m 2029 wordt jaarlijks € 112.000 gestort in de egalisatiereserve verkiezingen. In die jaren zijn de geraamde kosten begroot op resp. € 102.000, € 102.000, € 102.000 en € 102.000. Zoals eerder aangegeven worden deze kosten onttrokken aan de egalisatiereserve.

Voor de uitvoering van een periodieke risico-inventarisatie in het kader van de ARBO wordt in de periode 2026 tot en met 2029 jaarlijks € 20.000 gestort in de algemene reserve.

Voor de beoordeling en haalbaarheid van plannen door ontwikkelaars en particulieren is in de periode 2026 t/m 2029 jaarlijks € 100.000 geraamd als initiatievenbudget. De dekking vindt plaats vanuit de Risicoreserve Grondexploitaties.

In de jaren 2026 tot en met 2029 wordt € 27.000 onttrokken aan de reserve bedrijfsvoering ter dekking van onder andere de incidentele kosten voor toelagen.

	2026			2027			2028			2029		
bedragen x € 1.000	totaal	Structureel	Incidenteel	totaal	Structureel	Incidenteel	totaal	Structureel	Incidenteel	totaal	Structureel	Incidenteel
Lasten												
1 Fysieke Leefomgeving	65.653	64.530	1.123	65.164	64.749	415	57.433	57.042	391	54.723	54.238	485
2 Economie, Werk en Ontwikkeling	1.957	1.957		1.828	1.828		1.827	1.827		1.827	1.827	
3 Sociale Leefomgeving	137.392	137.392		133.158	133.158		130.377	130.377		130.386	130.386	
4 Burger en Bestuur	10.281	10.104	177	10.162	10.060	102	10.157	10.055	102	10.162	10.060	102
5 Alg. Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	5.744	4.578	1.166	10.161	9.119	1.042	14.347	14.647	-300	21.846	22.146	-300
6 Bedrijfsvoering	74.449	74.322	127	74.821	74.764	57	75.234	75.177	57	74.862	74.805	57
Totaal exploitatie	295.476	292.883	2.593	295.294	293.678	1.616	289.376	289.126	250	293.805	293.461	344
Mutaties reserves	2.816	2.356	460	770	276	494	766	565	201	770	638	132
TOTAAL	298.292	295.239	3.053	296.065	293.955	2.110	290.142	289.691	451	294.575	294.099	476
Baten												
1 Fysieke Leefomgeving	55.385	55.057	328	55.161	54.799	362	47.580	47.399	181	44.695	44.378	317
2 Economie, Werk en Ontwikkeling	1.235	1.235		1.235	1.235		1.235	1.235		1.235	1.235	
3 Sociale Leefomgeving	35.886	35.886		32.241	32.241		33.044	33.044		33.033	33.033	
4 Burger en Bestuur	1.113	1.113		1.113	1.113		1.113	1.113		1.113	1.113	
5 Alg. Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	189.434	189.434		196.402	196.402		197.443	197.443		204.593	204.593	
6 Bedrijfsvoering	7.258	7.258		7.214	7.214		7.214	7.214		7.214	7.214	
Totaal exploitatie	290.311	289.983	328	293.367	293.005	362	287.629	287.448	181	291.885	291.568	317
Mutaties reserves	7.982	6.804	1.178	3.003	2.143	860	2.917	2.297	620	3.474	2.760	714
TOTAAL	298.293	296.787	1.506	296.370	295.148	1.222	290.546	289.745	801	295.358	294.327	1.031
Saldo	-	1.548	-1.547	306	1.194	-888	404	54	350	783	228	555
Saldo begroting (struct + inc)			-		306			404			783	

5. Staat van reserves en voorzieningen

Stand en verloop van reserves en voorzieningen 2026-2029									
	Saldo 1-jan-26	Mutaties 2026	Saldo 1-jan-27	Mutaties 2027	Saldo 1-jan-28	Mutaties 2028	Saldo 1-jan-29	Mutaties 2029	Saldo 1-jan-30
ALGEMENE RESERVES									
Algemene reserve	35.130.863	-337.360	34.793.503	-68.700	34.724.803	-68.700	34.656.103	-346.000	34.310.103
Risicoreserve grondexploitatie	8.609.736	-100.000	8.509.736	-100.000	8.409.736	-100.000	8.309.736	-100.000	8.209.736
Totaal algemene reserves	43.740.600	-437.360	43.303.240	-168.700	43.134.540	-168.700	42.965.840	-446.000	42.519.840
BESTEMMINGSRESERVES									
Bestemmingsres. meerjarige middelen	517.328	-434.000	83.328	-43.000	40.328	-20.000	20.328	-20.000	328
Egalisatiereserve bouwleges	712	0	712	0	712	0	712	0	712
Egalisatiereserve verkiezingen	48.107	9.672	57.779	9.672	67.451	9.672	77.123	9.672	86.795
Egalisatiereserve afvalverwijdering en -verwerking	3.226.017	-765.369	2.460.648	-447.558	2.013.090	-207.021	1.806.069	-205.580	1.600.489
Reserve dekking kapitaallasten investeringen	26.255.750	-1.542.775	24.712.975	-1.622.504	23.090.471	-1.621.979	21.468.492	-1.621.979	19.846.513
Reserve mobiliteit	561.336	-67.380	493.956	-67.380	426.576	-67.380	359.196	-67.380	291.816
Reserve parkeren	791.501	327.923	1.119.424	362.043	1.481.467	181.649	1.663.116	-97.869	1.565.247
Reserve onderhoud wegen	2.867.224	-14.999	2.852.225	-14.999	2.837.226	-14.999	2.822.227	-14.999	2.807.228
Reserve aanloopverliezen Stichting Ontmoetingshuis	118.204	0	118.204	0	118.204	0	118.204	0	118.204
Reserve beeldende kunst	10.280	0	10.280	0	10.280	0	10.280	0	10.280
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	197.584	-27.400	170.184	-27.400	142.784	-27.400	115.384	-27.400	87.984
Bestemmingsreserve Leefbaarheid verbreding Rondweg-oost	5.250.000	0	5.250.000	0	5.250.000	0	5.250.000	0	5.250.000
Egalisatiereserve begraafplaatsen	342.124	-86.341	255.783	-85.070	170.713	-86.586	84.127	-83.907	220
Bestemmingsreserve verkabeling hoogspanning	2.129.255	0	2.129.255	0	2.129.255	0	2.129.255	0	2.129.255
Reserve ontwikkelfonds bedrijfsverplaatsingen	2.000.000	0	2.000.000	0	2.000.000	0	2.000.000	0	2.000.000
Bestemmingsreserve gebiedsoverstijgende investeringen	1.292.910	0	1.292.910	0	1.292.910	0	1.292.910	0	1.292.910
Vereveningsfonds Sociale Woningbouw	570.000	0	570.000	0	570.000	0	570.000	0	570.000
Reserve ontheemden	5.946.664	-2.031.820	3.914.844	-31.820	3.883.024	-31.820	3.851.204	-31.820	3.819.384
Reserve Dekking beheer Groene Grens	3.648.000	-96.000	3.552.000	-96.000	3.456.000	-96.000	3.360.000	-96.000	3.264.000
Totaal overige bestemmingsreserves	57.621.856	-4.728.489	52.893.367	-2.064.016	50.829.351	-1.981.864	48.847.487	-2.257.262	46.590.225
Totaal reserves	101.362.456	-5.165.849	96.196.607	-2.232.716	93.963.891	-2.150.564	91.813.327	-2.703.262	89.110.065

Stand en verloop van reserves en voorzieningen 2026-2029									
VOORZIENINGEN									
Pensioenverplichtingen vm. wethouders	5.091.166	-112.977	4.978.189	-112.977	4.865.212	-112.977	4.752.235	-112.977	4.639.258
Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	3.289.278	0	3.289.278	0	3.289.278	0	3.289.278	0	3.289.278
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	778.498	0	778.498	0	778.498	0	778.498	0	778.498
Voorziening grondexploitatie	35.052.558	0	35.052.558	0	35.052.558	0	35.052.558	0	35.052.558
Voorziening verlofsparen	205.492	0	205.492	0	205.492	0	205.492	0	205.492
Subtotaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	44.416.992	-112.977	44.304.015	-112.977	44.191.038	-112.977	44.078.061	-112.977	43.965.084
Onderhoudsvoorziening gem.gebouwen	5.750.731	1.174.003	6.924.734	1.174.003	8.098.737	1.174.003	9.272.740	1.174.003	10.446.743
Onderhoudsvoorziening wegen (OPOR)	0	1.020.000	1.020.000	1.020.000	2.040.000	1.020.000	3.060.000	1.020.000	4.080.000
Subtotaal onderhoudsvoorzieningen	5.750.731	2.194.003	7.944.734	2.194.003	10.138.737	2.194.003	12.332.740	2.194.003	14.526.743
Sociale woningbouw (BWS)	630.417	-243.276	387.141	-177.003	210.138	-122.107	88.031	-88.031	0
Voorziening riolering	4.728.786	-682.886	4.045.900	-245.353	3.800.547	-273.074	3.527.473	-416.658	3.110.815
Subtotaal voorzieningen door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	5.359.203	-926.162	4.433.041	-422.356	4.010.685	-395.181	3.615.504	-504.689	3.110.815
Totaal voorzieningen	55.526.926	1.154.864	56.681.790	1.658.670	58.340.460	1.685.845	60.026.305	1.576.337	61.602.642
Generaal totaal	156.889.382	- 4.010.985	152.878.397	-574.046	152.304.351	-464.719	151.839.632	- 1.126.925	150.712.707
Subtotaal voorzieningen door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	156.889.382	- 4.010.985	152.878.397	-574.046	152.304.351	-464.719	151.839.632	- 1.126.925	150.712.707
Totaal voorzieningen	156.889.382	- 4.010.985	152.878.397	-574.046	152.304.351	-464.719	151.839.632	- 1.126.925	150.712.707
Generaal totaal	160.178.660	- 4.010.985	156.167.675	-574.046	155.593.629	-464.719	155.128.910	- 1.126.925	154.001.985